

35807.

НАРОДНЫЯ ПѢСНИ
ГАЛИЦКОЙ И УГОРСКОЙ РУСИ,

СОБРАНИЕ,

СОСТАВЛЕННОЕ ПРОФЕССОРОМЪ РУССКАГО ЯЗЫКА И СЛОВЕСНОСТИ ВЪ
ЛЬВОВСКОМЪ УНИВЕРСИТЕТѢ,

Я. Ѳ. ГОЛОВАЦКИМЪ

и изданное

О. М. Бодянский.

ПРЕДИСЛОВІЕ.

Получивъ, нѣсколько лѣтъ тому назадъ, предлагаемое мною «Собраніе народныхъ пѣсенъ Галицкой (Червоной) и Угорской Руси, составленное Г. Профессоромъ Русскаго языка и Словесности въ Львовскомъ Университетѣ, Яковомъ Ѳеодоровичемъ Головацкимъ,» я долго встрѣчалъ къ обнародованію его всякаго рода препятствія, которыя только теперь, наконецъ, совершенно устранены. Собраніе это полнотою своею превосходитъ всѣ бывшія до того собранія народныхъ пѣсенъ въ Галицкой и Угорской Руси, что видно изъ самаго обзора сборниковъ, присоединеннаго составителемъ къ нему и приводимаго здѣсь мною съ нѣкоторыми дополненіями, требуемыми временемъ. Не приступая, однако, къ обзорѣнію собирателей и собраннаго ими и имъ самимъ, Г. Головацкій предпосылаетъ нѣсколько замѣчательныхъ мыслей о пѣсенности вообще Русскихъ въ Галиціи и по ту сторону Карпатъ.

Старина наша во многихъ отношеніяхъ, какъ говорится, покрыта тьмою. Мы не можемъ сказать съ точностію, какія именно обряды отпразднаны нашимъ народомъ, какія пѣсни распѣвались имъ въ той или другой сторонѣ. Знаемъ только одни имена двухъ пѣвцовъ, переданныхъ намъ нашими лѣтописями: вѣщаго Баяна и Митуса. Но пѣсни показываютъ, что и въ высшемъ сословіи любовь къ пѣнію была не меньше распространена, какъ и въ самомъ простонародіи. Въ старину всѣ обряды и праздники совершались всенародно и торжественно. Потомство съ благоговѣніемъ сохраняло преданія отцовъ и дѣдовъ своихъ, какъ драгоценнѣйшее сокровище, передавая ихъ изъ поколѣнія въ поколѣніе. Хотя тутъ съ теченіемъ времени многое подвергалось неизбѣжно разнымъ видоизмѣненіямъ (вставкамъ, прибавленіямъ, перемѣщеніямъ, даже порчѣ), тѣмъ не менѣе первооснова въ боль-

шей части случаевъ оставалась не тронутой, и по тому начала обряднымъ пѣснямъ должно искать въ глубокой, не рѣдко языческой, старинѣ. Христіанство, не могли вовсе истребить несогласнаго съ нимъ, старалось иногда приспособлять его къ своему, сообщая ему отбѣнокъ своего. Отъ того многія обрядности, имена идоловъ, намеки на древнія языческія изреченія, припѣвы, даже слова, теперь уже непонятныя, и тому подобное, указываютъ на древнее происхожденіе тѣхъ изъ пѣсенъ, въ коихъ то, или другое, встрѣчается. Не меньшимъ доказательствомъ старины обрядовъ и пѣсенъ можетъ служить распространенность ихъ, не только между Русью, но даже между всѣми Славянами, которые, отличаясь испоконъ родовой рознью и враждою другъ къ другу, не могли по тому перенимать ихъ мирнымъ образомъ одни у другихъ.

Собраніемъ пѣсенъ до новѣйшаго времени никто не занимался, хотя въ пѣсенникахъ набожныхъ иногда попадаются и пѣсни престопаходныя свѣтскія. Впрочемъ, сборниковъ такихъ не встрѣчается старьше XVII вѣка, и то на языкѣ Славяно-Польско-Русскомъ. Не смотря на отсутствіе всякой творческой искры въ этѣхъ виршахъ, онѣ переходили изъ рукъ въ руки, благодаря охотѣ до пѣсенъ и пѣнія. Въ тѣ времена все пѣло, или слушало пѣніе. Самые вельможные, не взирая на измѣну народу и вѣрѣ его, охотно держали у себя бандуристовъ, которые распѣвали Козацкія думы, думки и разныя пѣсни. Съ этѣми-то Южно-Русскими рапсодами перешли и въ Галицкую Русь многія былевья и бытовья пѣсни изъ Украины обѣихъ сторонъ Днѣпра, освѣжающія и поддерживающія доселѣ народный духъ Червононоруссовъ. Самое духовенство Русское, какъ извѣстно, благопріятствовало и благопріятствуетъ пѣсенности своего народа, чѣмъ, по признанію даже Польскихъ писателей, превосходитъ оно духовенство Польское и вообще Католическое. «Obok tych win w zachodniej stronie (Западнаго духовенства, истреблявшаго народныя преданія), говорить извѣстный Зоріанъ Ходаковскій въ соч: O Sławiańszczyźnie przed Chrześcijaństwem (Kraków 1835, str. 12), oddaemy pochwałę mimowolną Ruskiemu duchowieństwu. Grecy i Unijacy (jak my zwali) Popi byli to bracia swojego ludu, modlący Boga w Sławiańskim języku, wolni od wyniosłości i kłócenia mieszkańców swojemi reformy, mieli więcej pobłażania i łagodności z tej strony. Skutek to

okazał, bo Ruskie okolice nieporównanie więcej starych podań zachowały i mnie nauczuły.» Дьячки, дѣти Священниковъ и вообще причта церковнаго, ихъ учни, всегда были и есть большіе охотники къ пѣнію, пѣли и поютъ, сколько собственныхъ стиходѣлія, столько же и пѣсни народнаго творчества. По крайней мѣрѣ еще въ недавнее время не обходилось ни одно пиршество у духовныхъ и свѣтскихъ, горожанъ, чиновниковъ, дворянъ, безъ Русскихъ пѣсень; да и вообще по вечерамъ города и села представляли собой, особливо въ лѣтнее время, какъ бы одинъ огромный хоръ пѣвцовъ и пѣвицъ: все пѣло и распѣвало. Говорю, пѣло и распѣвало, потому что въ нынѣшнее время каждый, кто только сколько ни будь помазался школой, скорѣе затянетъ какую ни есть арію изъ оперы, или куплетъ водевильный, чѣмъ Русскую пѣсню. либо же молчитъ, словно Нѣмецъ; разумѣется, excerptis excipienda, особливо что касается до простаго народа. Сдѣсь все еще, слава Богу, по старинѣ: нравы, обычаи, обряды, преданія, вѣрованія и пѣсенность не выводятся, и не выведутся, пока Русь останется Русью, кто бы что тамъ ни говорилъ и ни дѣлалъ. Не напрасно же ископанные сосѣди наши, Поляки, называютъ насъ «упрямой Русью (uparta Rusz).» Да и зимою молодежь обоого пола поетъ на своихъ «вечорницяхъ и досвѣткахъ» (посидѣлкахъ), при забавахъ, играхъ, праздникахъ, самыхъ работахъ, не говоря уже объ обрядахъ, особливо свадебныхъ. Въ особенности женщины строго смотрятъ, чтобы на нихъ все было «по старовинѣ, якъ съ давныхъ давень бывало,» чтобы «то, що не за насъ настало, какъ говорятъ онѣ, не черезъ насъ и перестало.» Даже тамъ, гдѣ смѣшенное населеніе, Русскіе и Ляхи, послѣдніе на свадьбахъ весьма часто поютъ пѣсни Русскія, приглашаютъ нарочно ихъ спѣвакъ (пѣвцовъ и пѣвицъ), не только для пѣнья, но и чтобы показали и научили ихъ, какъ это тамъ водится у Руси, какъ Русь, на примѣръ, отправляя «закладчину хаты, справляя весѣлье» (свадьбу); нерѣдко, кромѣ своего ксѣндза, приглашаютъ и попа, чтобы онъ «и хату посвятить, и панахиду одправивъ, и души помершихъ помнянувъ,» при чемъ были бы «и книши, и коливо» и т. п.

Не смотря, однако, на такое богатство Русскихъ народнымъ творчествомъ, никто на него до новѣйшихъ дней не обращалъ ни какого вниманія: оно по прежнему оставалось только достоя-

ніемъ простаго народа, т. е., ученый людъ хотя и пѣлъ за одно съ простолюдиномъ его пѣсни, но всматриваться поближе въ нихъ, тѣмъ болѣе черпать оттуда, или воодушевляться, никому и въ голову не приходило. Наконецъ, съ поворотомъ въ Европѣ вообще къ старинѣ и народности, и въ Галиціи стали мало по малу приглядываться и прислушиваться къ своему съ большимъ вниманіемъ и желаніемъ ознакомиться, что же тамъ Русь поетъ такъ настойчиво и единодушно? Стали подслушанное записывать, собирать, издавать. Не мало уже явилось сборниковъ народныхъ пѣсень Галицкой и Угорской Руси, но еще больше хранится ихъ въ устахъ народа.

Первымъ собирателемъ пѣсень въ Галиціи былъ неутомимый Зоріанъ Доленга Ходаковскій. Статьею своею: *O Słowiańszczyźnie przed Chrześcijaństwem*, писанной имъ въ Сѣнявѣ, на рѣкѣ Сянѣ, и напечатанной первоначально въ Львовскомъ журналѣ: «*Pamiętnik Lwowski*», 1818, потомъ перепечатанной въ «*Cwiczenia naukowe*», въ Кременцѣ (послѣ отдѣльно изданной въ Краковѣ 1835 г.), онъ обратилъ вниманіе Польскихъ ученыхъ на важность народныхъ пѣсень Польскихъ и Русскихъ, подавая собою примѣръ собранія тѣхъ и другихъ, и хотя при жизни не успѣлъ сборника своего издать, все таки примѣръ его и мысли нашли уже сочувствіе. Стали появляться тамъ и сямъ въ повременныхъ изданіяхъ нѣкоторыя народныя пѣсни. Такъ, въ «Львовскомъ Пилигримѣ» (альманахѣ) 1822 года, изданномъ Профессоромъ К. Гитнеромъ, встрѣчаемъ уже небольшое извѣстіе о простонародныхъ Галицкихъ пѣсняхъ, именно Краковяковъ, Мазуровъ и Русскихъ: въ примѣръ послѣднихъ приведены двѣ пѣсни, съ Нѣмецкимъ переводомъ и напѣвомъ по нотамъ: «Не ходи, Грицю, на вечорницѣ», и «Козакъ коня наповавъ», и т. д.

Въ 1823 году, въ томъ же «Пилигримѣ», уже на Польскомъ языкѣ, изданномъ Профессоромъ І. Маусомъ, помѣщено, Денисомъ Иван. Зубрицкимъ, нѣсколько свѣдѣній о Русскихъ и Польскихъ пѣсняхъ въ Галиціи, и присоединены тоже двѣ пѣсни съ напѣвомъ: «Шумить, шумить дубрѣвинька», и «Вже три днй и три недѣлй», и т. д.

Въ 1825 и 1827 гг. вышли въ Прагѣ 2 и 3-я книги сборника Ф. Челаковского: «*Slovanské národní písně*», изъ коихъ

въ первой (стр. 112—116) помѣщено двѣ пѣсни: «Сивый коню, сивый коню, що ты задумався?» и «Кобысь не пивъ, мене не бивъ», и т. д., а во второй (146—148) тоже двѣ: «Сѣмъ день молотила», и «Бѣдумъ собѣ купила», и т. д.

Въ 1827 г. изданы въ Москвѣ «Малороссійскія пѣсни М. А. Максимовичемъ»; въ этомъ сборникѣ, на стр. 149—156, перепечатана изъ Пилигрима Львовскаго пѣсня: «Козакъ и Дзюба», съ измѣненіемъ нѣкоторыхъ мѣсть по другому списку, и другая: «Шумить, 2, дубровѣнка», а въ «Прибавленіи» помѣщено 5-ть Галицкихъ пѣсень, доставленныхъ И. Н. Любойкомъ, Профессоромъ Виленскаго Университета (стр. 223—228), именно: «Гей, ѣхали Козаки зъ залога»; «Гей, на ставку, на ставку, злапавъ орелъ ластѣвку»; «Не тамъ щастю, 2, де багати люде»; «Стелися, 2, зеленый гороше», и «При березѣ, при морѣ, гулявъ Козакъ до волѣ».

По увѣренію З. Ходаковскаго, въ письмѣ его къ И. С. Бандтке, Русское духовенство также стало въ эту пору подумывать о собраніи народнаго творчества: «Maia w zamiarze zbierać spiewy starożytne; lecz stan duchowny tyle nabawia niesmiałością baby, że te nic ieszcze parochom nie odkryły, i zamiar duchownych nadaremny («Pamiętnik naukowy». Kraków 1837, III, 16).

Въ 1829 г. напечатана небольшая статья въ изданіи «Pamiętnik narodowy» о народныхъ пѣсняхъ, при которой приведено сочинителемъ и нѣсколько Русскихъ пѣсень.

Въ 1833 г. издалъ въ Львовѣ Wacław z Oleska (собственно Вацлавъ или Вячеславъ Залѣскій, въ то время Губернiальный Практикантъ, а въ 1848 году Губернаторъ Галицкіи): «Pieśni Polskie i Ruskie ludu Galicyjskiego, z muzyką instrumentowaną przez K. Lipińskiego». Это первое богатое и на долгое время безспорно лучшее собраніе Русскихъ и Польскихъ пѣсень въ Галиціи, которому предпослано довольно обширное Введение (LIV стр.): «Rozprawa wstępna», въ коемъ много весьма основательныхъ мыслей о народномъ творчествѣ. Онъ совѣстливо напечаталъ собранное имъ самимъ и отъ другихъ полученное. Такъ какъ пѣсни Русскія напечатаны имъ Латинскою азбукою по Польскому правописанію, то это Русскимъ Галачанамъ очень не понравилось, тѣмъ болѣе, что онъ при этомъ пред-

лагалъ еще имъ замѣнить Кириллицу Абецедой, и вообще писать только по Польски. Въ Сборникъ его помѣщено (на 516 стран. въ 8) всего 591 Русскихъ пѣсень, именно: мужскихъ 25 и женскихъ 567, въ томъ числѣ свадебныхъ 131, плясовыхъ 165, а прочія любовнаго по большей части содержанія. Собраніе Залѣскаго сильное имѣло вліяніе, какъ на земляковъ его, такъ равномѣрно и Русскихъ въ Галиціи и Угріи: онъ самимъ дѣломъ уже показалъ тѣмъ и другимъ, какое неоцѣненное сокровище имѣютъ они въ своемъ народномъ творчествѣ, особливо Рускіе, превосходя имъ безспорно, не только сосѣдей своихъ, но и всѣ вообще Славянскія племена. Августинъ Бѣлѣвскій, разбирая этотъ сборникъ въ N. 3-мъ «Rozmaitości» того же года, открыто признаетъ высокое достоинство и очаровательную красоту Южно-Русскихъ пѣсень, и, сравнивая ихъ съ Сербскими (особенно свадебными), охотно отдаетъ имъ преимущество, не только передъ сими послѣдними, но и передъ пѣснями прочихъ Славянъ.

Въ 1835 г. Казимиръ Туровскій издалъ: «Uwagi nad niektórymi pieśniami poetów ludu. Lwów», гдѣ приводитъ, для примѣра, нѣсколько Русскихъ пѣсень. Въ томъ же самомъ году Священникъ Іосифъ Лозинскій напечаталъ въ Перемышлѣ: «Kuskoje wesile» (Русская свадьба), т. е., описаніе обрядовъ, сопровождающихъ «веселье» (свадьбу), при чемъ приведены имъ и соотвѣтствующія пѣсни, взятые, какъ изъ сборника Залѣскаго и другихъ, такъ и собранныя имъ самимъ; впрочемъ, онъ сообщилъ имъ оттѣнокъ своего областного нарѣчія. Однако, нельзя въ немъ искать полноты. Естественно, Поляки были очень довольны его Латинскими буквами, которыми напечатано «Wesile», и довольны имъ болѣе даже, чѣмъ Залѣскимъ, такъ какъ здѣсь Абецеда употреблена въ дѣлѣ чисто Русскомъ духовнымъ Русскимъ лицомъ: превознесеніямъ за это со стороны Поляковъ конца не было; за то и порицаніямъ со стороны Русскихъ, особливо духовенства, также не было конца и мѣры, такъ что онъ принужденъ былъ послѣ отступиться отъ Польской азбуки.

Въ 1836 г. вышли въ С.-Петербургѣ: «Малороссійскія и Червонорусскія народныя думы и пѣсни», безъ означенія имени издателя, которымъ былъ Платонъ Лукашевичъ (прославившійся потомъ своимъ «Чаромутиемъ»). Червонорусскій

отдѣлъ весь взять имъ, по собственному сознанию (стр. 107), изъ сборника Вацлава Залѣскаго, всего 109 пѣсень.

Въ 1837 г. нѣсколько молодыхъ Русиновъ издали, на иждивеніи Николая Верещинскаго, въ Будинѣ (Ofen), въ Угрии, родъ альманаха, подъ названіемъ: «Русалка Днѣстровая». Въ ней помѣщено болѣе 50 думъ, думокъ, обрядныхъ, колядокъ и т. п. пѣсень.

Въ 1839 г. Станиславъ Яшовскій издалъ альманахъ «Slawianin», въ которомъ (II, стр. 100—106) помѣщены: «Dumy o zbójcach na pograniczu Polski i Węgier», числомъ три, записанныя въ верховьяхъ Сяна Каз. Туровскимъ, издавшимъ какъ сказано выше, года четыре передъ тѣмъ, свои «Uwagi».

Въ томъ же 1839 и слѣдующемъ 1840 г. явилось собраніе: «Pieśni ludu Ruskiego w Galicyi», составленное Жеготой Паули, въ 2 томахъ, въ Львовѣ. Въ немъ больше порядка въ размѣщеніи пѣсень, даже нѣкоторыя полнѣе, и вообще собраніе его превышаетъ числомъ собраніе самаго В. Залѣскаго (659), а между думами есть нѣсколько новыхъ, каковы: Взятіе Варны 1605 г.; Осада Львова 1648 г.; Освобожденіе Вѣны 1683, и нѣсколько относящихся до событій 1768 г. на Украинѣ. Тѣмъ не менѣе Жегота далеко ниже Вацлава. Какъ уроженецъ Западной Галиціи, онъ издалъ въ Львовѣ же 1838 года: «Pieśni ludu Polskiego w Galicyi», и, слѣдуя примѣру Залѣскаго, вздумалъ издать и пѣсни Галицкихъ Русиновъ. Для того переписалъ пѣсни послѣднихъ Польскими буквами изъ нѣкоторыхъ, вышедшихъ до него, сборниковъ, даже изъ перваго изданія «Малороссійскихъ пѣсень», М. А. Максимовича, въ Москвѣ 1827 г., изъ Основяненковой «Маруси», Прачова «Собранія Русскихъ народныхъ пѣсень съ ихъ голосами», 1790 и 1806 г. и другихъ, и такимъ образомъ приписалъ Руси Галицкой то, что собственно принадлежитъ Руси Днѣпровской, и по тому собраніемъ его нужно пользоваться чрезвычайно осторожно. Особливо отъѣтки варѣчій совершенно могутъ сбить съ толку незнакомаго съ ними. И не съ одними только печатными сборниками такъ онъ поступилъ: письменныя собранія нѣкоторыхъ Русиновъ тоже были имъ обобраны молча, и какъ онъ плохо понималъ языкъ

Русскій, то отъ того въ собраніи его бездна самыхъ очевидныхъ ошибокъ, изуродованій и вообще вопіющихъ странностей.

Въ 1846 г. Каз. Туровскій выдалъ въ Львовѣ: «Dodatek do zbiorów pieśni ludu Polskiego i Ruskiego»; въ немъ помѣщено 42 пѣсни Русскихъ разнаго содержанія.

Въ 1850 г. появился въ Перемышлѣ «Сборничокъ пѣсней для спѣволюбныхъ Русиновъ»; два изданія. Въ немъ заключается выборъ изъ названныхъ выше сборниковъ, также двѣ, три пѣсни новѣйшаго сочиненія, а въ перепечатанномъ изданіи его во Львовѣ 1860 года помѣщено еще нѣсколько думокъ и коломіекъ, не бывшихъ въ прежнихъ изданіяхъ.

Въ этомъ же 1860 годѣ вышли въ Львовѣ: «Народные обычаи и обряды зъ околлицъ надъ Збручемъ, описаны Игнатіемъ Галькомъ». Тутъ описано «Русское веселье» (свадьба), съ относящимися къ нему пѣснями. Гаивки или пѣсни, при играхъ поемыя, напечатаны первоначально Галькомъ въ альманахѣ «Зоря Галицкая на годъ 1860. Львовъ» (стр. 516—525). Въ томъ же самомъ альманахѣ или, какъ сказано въ его заглавіи, «альбумѣ», помѣщено описаніе разныхъ забавъ и игръ подъ названіемъ: «Галагивки», составленное Іосифомъ Лозинскимъ, какъ онъ выразился тамъ, еще «зъ молодыхъ школьныхъ часовъ.» При нѣкоторыхъ изъ нихъ приведены и пѣсни (стр. 506—515).

Въ 1861 г. Н. В. Закревскій издалъ «Старосвѣтскаго Бандуриста», въ 1-й книгѣ котораго, между избранными Малороссійскими пѣснями, помѣстилъ нѣсколько и Галицкихъ (изъ сборника В. Залѣскаго), а во 2-й книгѣ къ Малороссійскимъ пословицамъ присоединилъ также «Галицкія приповѣдки Г. С. Илькевича» (см. ниже).

Что до собранія пѣсень Угорской Руси (Карпато-Русскихъ), то изъ нихъ нѣсколько напечаталъ только Михаилъ Лучкай, Протоіерей въ г. Унгарѣ (ум. 1843 г.), въ своей «Славно-Русской Грамматикѣ», соч. на Латинскомъ языкѣ и изданной въ Будиѣ 1830 г.: «Grammatica Slavo-Ruthena seu Vetero-Slavicae, et actu in montibus Carpathicis Parvo-Russicae, seu dialecti

vigentis linguae.» Съдѣсь помѣщенныхъ пѣсень всего четыре: «Cantilenae populares» (pag. 166—174).

Не одни, впрочемъ, издатели сборниковъ народныхъ Русскихъ пѣсень въ Галиціи и Угріи занимались собраніемъ ихъ; было довольно, особливо между духовенствомъ, такихъ, которые охотно и съ большою ревностію и любовію предавались тому. Изъ нихъ въ особенности выдаются:

Маркіянъ Ивановичъ Шашкевичъ (р. 1811 года, въ с. Княжю, близъ Золочова, ум. Священникомъ въ Новоселкахъ, того же Золочовскаго округа 1843 г., на 32 г. жизни своей), собиралъ пѣсни въ родной своей сторонѣ, при помощи брата своего, Антонія (служившаго въ Австрійскихъ піонерахъ Офицеромъ). Нѣкоторыя изъ своего сборника напечаталъ онъ въ «Русалкѣ Диѣстровой». Подъ собственными сочиненіями обыкновенно подписывался онъ «Русланомъ». Свѣдѣнія о немъ сообщены въ статьѣ Я. О. Головацкаго: «Память Маркіяну Р. Шашкевичу», въ альманахѣ: «Вѣнокъ Русинамъ на обжинокъ», изд. въ Вѣнѣ 1846 года Ив. О. Головацкимъ (стр. 47—66), и въ статьѣ: «Вспоминка о Маркіянѣ Шашкевичу», Богдана А. Дѣдицкаго, въ «Зорѣ Галицкой» 1860 г. (стр. 488—497).

Григорій Степановичъ Илькевичъ, бывшій учителемъ въ Городенкѣ (ум. 1841 г.), занимался собраніемъ пѣсень въ Коломійскомъ краѣ и доставлялъ ихъ Вацлаву Залѣскому. Черновой списокъ своего богатаго сборника онъ самъ вручилъ Я. О. Головацкому. Кромѣ того, онъ собиралъ еще пословицы, всякаго рода обряды, повѣрья и т. п. Изъ послѣднихъ онъ помѣстилъ нѣсколько въ Львовскомъ журналѣ: «Rozmaitości» 1836 (N. 27), и въ сборникѣ Яшовскаго: «Sławianin» 1839 г., а собраніе пословицъ и загадокъ издано было Н. Верещинскимъ въ Вѣнѣ 1841 г. подъ заглавіемъ: «Галицкіи приповѣдки и загадки, зобраніи Григоримъ Илькевичомъ.» Онъ подписывался нерѣдко «Миро славомъ зъ Городенки».

Иванъ Николаевичъ Вагилевичъ собиралъ пѣсни въ округахъ Стрыйскомъ, Станиславовскомъ, Чортковскомъ и Золочовскомъ. Нѣсколько изъ этого собранія помѣщено имъ въ «Русалкѣ

Днѣстровой», вмѣстѣ съ статьей: «Предговоръ къ народнымъ Русскимъ пѣснямъ», при чемъ замѣчено, что это взято «изъ широкой росправы Далибора Вагилевича» (стр. I—XX). Тѣ же пѣсни, которыя встрѣчаемъ въ статьяхъ его: «Объ Гуцулахъ и Бойкахъ», напечатанныхъ въ «Журналѣ Чешскаго Музея» 1838—1839 г., также въ «Славянскомъ Народописаніи, Шафарика (1842 г., стр. 157 изд. 1-го, и 175 изд. 2-го), взяты имъ изъ собраній другихъ. Онъ составилъ также богатое собраніе разныхъ народныхъ обрядовъ, обычаевъ, повѣрій, преданій и т. п. Подобно Шашкевичу и Шлькевичу, а также и нѣкоторымъ другимъ молодымъ Русинамъ, и Вагилевичъ замѣнялъ не разъ свое крестное имя въ печати подъ статьями вымышленнымъ «Далиборъ.»

Иванъ Бѣлинскій и Маркелъ Кульчицкій, Священники, собирали, первый въ краѣ Бережанскомъ, а второй въ Стрыйскомъ, около 1834—1835 г., пѣсни свадебныя, бытовыя, коломийки и т. п. Изъ нихъ нѣсколько напечатано въ «Русалкѣ Днѣстровой», но цѣлый сборникъ того и другаго достался Г. Паули, который и выдалъ его за свой, какъ сказано было выше.

Кириллъ Блонскій, Священникъ, собиралъ пѣсни бытовыя и др. въ краѣ Станиславовскомъ, около 1834—1836 г.

Сильвестръ Семеновичъ, Священникъ, записывалъ пѣсни былевыя и бывовыя, думки и коломийки у Гуцуловъ въ Коломиѣскомъ краѣ 1838 г.

Михаилъ Тѣмнякъ, Священникъ, собиралъ Гаивки и др. въ Золочовскомъ краѣ 1838 г.

Иванъ Бѣрецкій, Священникъ, занимался собраніемъ пѣсенъ обрядныхъ, думъ и думокъ, около 1838—1839 г., въ Сяноцкомъ краѣ.

Іосифъ Левицкій, Священникъ (р. 1801, у. 1860 г.), собиралъ разныя пѣсни, особенно щедрѣвки, въ Жолковскомъ краѣ.

Іосифъ Скоморовскій, Священникъ, собиралъ пѣсни въ Бережанскомъ краѣ. Онъ, говорятъ, занимается также составленіемъ Русскаго Словаря съ Нѣмецкимъ объясненіемъ.

Иванъ Гушадевичъ, Священникъ, и Алексѣй Ивановичъ Торонскій, собирали, первый въ Стрыйскомъ краѣ разныя семейныя, житейскія, бытовыя, былевыя, обрядныя и плясовые пѣсни, которыя поютъ тамъ Бойки, а второй разныя пѣсни сосѣдей ихъ, Лемковъ, въ Сяноцкомъ, Ясельскомъ и Сандецкомъ краяхъ, изъ коихъ нѣкоторыя приведены имъ въ статьѣ его: «Русины Лемки,» помѣщенной въ альманахъ «Зоря Галицкая» 1860 г. (стр. 389—428).

Между Угорскою Русью собраніемъ народныхъ пѣсень занимались Священники: въ Бѣлкахъ Талапковичъ, въ Пряшовѣ Александръ Духновичъ, а въ окрестностяхъ Пряшова, именно у Маковицкаго люда, Священникъ въ Бѣловежѣ, Александръ Павловичъ.

Но всѣ этѣ собранія далеко уступаютъ въ полнотѣ и богатствѣ собранію Священника и Профессора Русскаго языка и Словесности въ Львовскомъ Университетѣ, Якова (Ярослава) Ѳедоровича Головацкаго, составленному имъ въ многочисленныхъ своихъ странствованіяхъ почти по всей Галицкой и Угорской Руси съ 1834 по 1840 годъ. Нѣсколько пѣсень изъ этого собранія помѣщено имъ также въ «Русалкѣ Днѣстровой,» и въ «Путешествіи по Галицкой и Угорской Руси» въ 1839 году, напечатанномъ по Чешски въ «Журналѣ Чешскаго Музея» 1841 — 1842, и въ неполномъ Русскомъ и Польскомъ переводѣ съ Чешскаго въ «Денницѣ» 1842 г. II. II. Дубровскаго (NN. 6 и 9). Къ драгоценному своему собранію онъ присоединилъ также и собраніе своего брата, Ивана (Богдана) Ѳедоровича Головацкаго (Медика въ Вѣнѣ), составленное изъ пѣсень, въ Золочовскомъ краѣ записанныхъ, равно какъ собраніе пѣсень Гуцульскихъ жены своей, Марьи Андреевны. Кромѣ того, въ него вошли и пѣсни, заключающіяся во всѣхъ, до него изданныхъ, сборникахъ и многія, сообщенныя въ рукописи, которыя всѣ самымъ тщательнымъ образомъ свѣрены между собою и очищены отъ всякой посторонней примѣси. Тѣ изъ рукописныхъ собраній, которыя доставлены были ему уже во время печатанія его собранія, помѣщены мною на концѣ онаго (стр. 535—738). *

* Въ «Зорѣ Галицкой» 1860 года (стр. 476—488) помѣщена статья Луки М. Цыбыка: «О сборникахъ Руско-народныхъ пѣсень.» Хотя въ ней перечи-

Слѣдующія къ этому «Собранію пѣсень народа Русскаго въ Галиціи и Угріи» всякаго рода примѣчанія, разнословія и разночтенія, объясненія, указанія и соображенія объ языкѣ, равно какъ распредѣленіе пѣсень по ихъ содержанию съ указателемъ и т. под., помѣщаются въ заключеніе всего изданія.

О. Бодявскій.

Октября 6, 1863.

Москва.

сляются изданія вообще Малорусскихъ народныхъ пѣсень, слѣдовательно и пѣсень въ Галиціи и Угріи, все таки она не можетъ назваться полной и обстоятельной.

© Russian Song

НАРОДНЫЯ ПѢСНИ

Galician & ... Russia

ГАЛИЦКОЙ И УГОРСКОЙ РУСИ,

collected by

СОБРАННЫЯ

Я. Ѳ. ГОЛОВАЦКИМЪ.

... ..

ЧАСТЬ I.

ДУМЫ И ДУМКИ.

... ..

ИЗДАНИЕ

ИМПЕРАТОРСКАГО ОБЩЕСТВА ИСТОРИИ И ДРЕВНОСТЕЙ РОССИЙСКИХЪ
ПРИ МОСКОВСКОМЪ УНИВЕРСИТЕТѢ.

... ..

... ..

МОСКВА.

ВЪ УНИВЕРСИТЕТСКОЙ ТИПОГРАФИИ (М. КАТКОВЪ),
на Страстномъ бульварѣ.
1878.

~~27223.60~~
~~27233.63~~

X L H 546.70 (1)

DEC 24 1880

Manot vinds.

(I., II., III. 1. 2.)

Lectures
ЧТЕНІЯ

въ Императорскомъ Обществѣ Исторіи и Древностей Россійскихъ
при Московскомъ Университетѣ.

**ГОСУДАРЮ ИМПЕРАТОРУ
АЛЕКСАНДРУ НИКОЛАЕВИЧУ**

САМОДЕРЖЦЮ ВСЕА РОССІИ

ЦАРЮ ОСВОБОДИТЕЛЮ

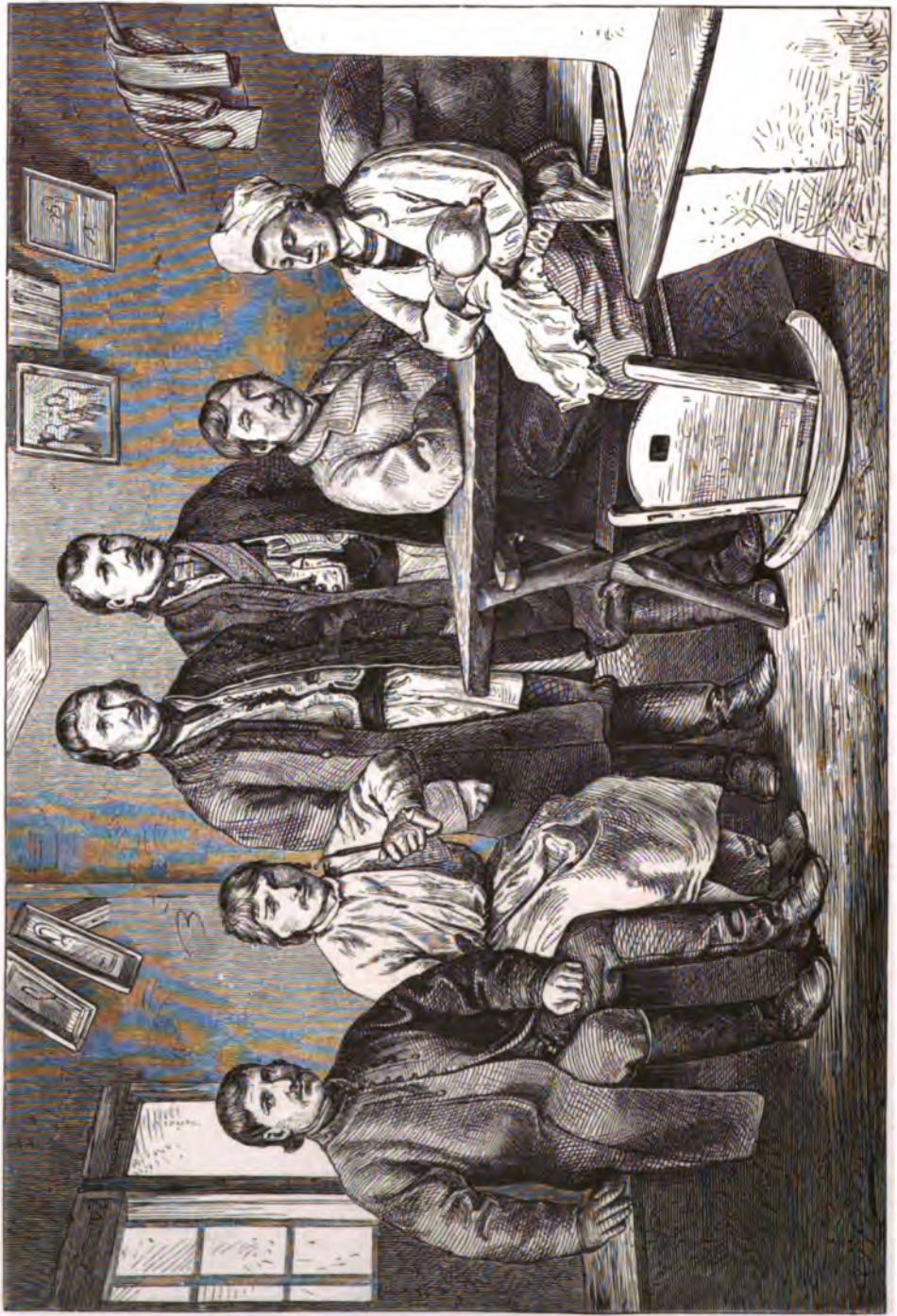
посвящаетъ

вѣрноподавный

Яковъ Головацкій.

78¹/₂ ³⁸/₂

Page 1

Типы Галичанъ: Подольнинъ, Коломылецъ, Хуцулъ и Перемышлянинъ въ крестьянской избѣ въ окрестности Львова.

ГАЛИЦКІЯ

НАРОДНЫЯ ПЪСЬНИ.

I

ДУМЫ.

А. БЫЛЕВІЯ.

а) *Вспѣвающія дѣлнія народныя Козацкія.*

1.

ВАЙДА.

1564.

. (к. Максимовича, 1834, стр. 106.—Паули I, 130.)

Въ Цариградѣ на рыночку
Та ъе Байда мѣдъ, горѣлочку;
Ойѣ Байда, та не день, не два,
Недну нѣчку, та й не годиночку;
8 Ойѣ Байда, та й кивається,
Таа свого цюру поглядається:
—Ой цюро жъ мѣй, молодесенькій!
Таи будешъ менѣ вѣрнесенькій?»

Царь Турецкій к нему присилає,
10 Бау къ собѣ пѣдмовляє:
—Ой ты, Байдо, та славнесенькій!

- Будь менѣ льщарь та вѣрнесенькій,
 Возьми въ мене царѣвничку,
 Будешь паномъ на всю Украиночку!»
 — «Твоя, царю, вѣра проклятая,
 5 Твоя царѣвничка поганая.» —
 Ой крикнувъ царь іа свои гайдуки:
 — «Возьмѣть Байду добре въ руки,
 Возьмѣть Байду, извяжѣте,
 На гакъ ребромъ зачепѣте!»—
- 10 Ой висить Байда, та й не день, не два
 Не одну нѣчку, та й не годиночку;
 Ой висить Байда, та й гадає,
 Та на свого цюру споглядає,
 Та на свого цюру молодого,
- 15 И на свого коня вороного.
 — «Ой цюро жѣ мѣй молоденькій!
 Подай менѣ лучокъ та тугесенькій,
 Подай менѣ тугій лучокъ,
 И стрѣлочокъ цѣльий пучокъ!»
- 20 Ой бачу я три голубочки,
 Хочу я убити для его дочки.
 Де я мѣрю, тамъ я въ цѣлю,
 Де я важу, тамъ я вражу.»—
 Ой якъ стрѣливъ—царя вцѣливъ,
- 25 А царицю въ потылицю,
 Его доньку въ головоньку.
 —«Отъ то жѣ тобѣ, царю,
 За Байдыну кару!
 Було тобѣ знати,
 30 Якъ Байду карати:
 Було Байдѣ голову изтяти,
 Его тѣло поховати,
 Воронийъ конемъ ѣздити,
 Хлопця собѣ зголубити.»

2.

ВЗЯТІЕ ВАРНЫ КОЗАКАМИ.

1605.

(См. Рус. Днѣстранку, стр. 118.—Паули I, 135.)

Кляла цариця, вельможна панй,
 Чорное море проклинала:
 —«Та бодай, море, не процветало,
 Вѣчными часы высыхало,
 5 Ой що мого сынка, единчика,
 Единчика у себе взяло!
 Та ци бь я войську не заплатила
 Червоными золотыми,
 Та бѣленькими талярами?
 10 Ци бы я войско не приодѣла
 Червоною китайкою,
 Заслугою Козацкою?..»

А въ недѣленьку, пораненьку,
 Закликано въ громадоньки,
 15 До Козацкой порадоньки.
 Стали рады додавати,
 Одколь Варны доставати,
 Ой ци съ поля, цили зь моря,
 Цили съ тои рѣчки невелички?
 20 Послали посла ажъ пѣдъ Варну...
 Поймавъ же посевъ Турчанина,
 Старенького ворожбита;
 Стали его вышывовати,
 «Одколь Варны мѣста доставати?
 25 Ой ци съ поля, ци изъ моря,
 Ци изъ тои рѣчки невелички?» —
 «А ни съ поля, а ни зь моря,
 Ино съ тои рѣчки не велички.

А въ недѣленьку пораненьку
 30 Бѣгутъ, плывуть човенцями,
 Поблыскують веселцями.
 Вдарили разомъ съ самопалѣвъ,

- Зъ седмицядый отъ запаловъ.
 Якъ пѣвоткою изъ гарматы.
 Стали усѣ Козаки до ней ся добувати —
 Стали Турки нарѣкати;
 5 Стали Варны мѣста доставати —
 Стали Турки утѣкати;
 А якъ утѣкали,
 Тую рѣчку невеличку проклинали:
 «Бодай, рѣчка, не процветала,
 10 Вѣчными часы висыхала,
 Що насъ, Туркѣвъ, въ себе взяла,
 Тай въ неволю всѣхъ задала!..»
 Була Варна здавна славна,
 Славнѣйшии Козаченьки,
 15 Що той Варны мѣста достали,
 И въ ней Туркѣвъ всѣхъ забрали.

3.

ХМЕЛЬНИЦКІЙ.

1648.

(См. Макс. 1834, стр. 96.—Паул. I, 136.—Зап. Стар. II, 1, стр. 12.)

- Чи не тойто хмѣль, що коло тычинъ вѣтсея?..
 Ой тойто Хмельницькій, що зъ Ляхами бѣтсея.
 Чи не тойто хмѣль, що по пивѣ граве?..
 20 Ой тойто Хмельницькій, що Ляхѣвъ рубавъ.
 Чи не тойто хмѣль, що у пивѣ кисне?..
 Ой тойто Хмельницькій, що Ляшенякъѣвъ тисне.

- Гей поѣхавъ Хмельницькій къ Золотому Броду,
 Гей не одинъ Ляхъ лежить головою въ воду.
 25 Не пій, Хмельницькій, дуже Золотой Воды!
 Їде Ляхѣвъ сорокъ тысьчъ хорошой вроды.—
 «А я Ляхѣвъ не боюся, и гадки не маю,
 За собою великую потугу я знаю;
 Ище й Орду Татарськую за собою веду,
 30 А все того, вражй Ляхи, на вашу бѣду.»—

Ой втѣкали вражй Ляхи, погубили шубы...
 Гей не одинъ Ляхъ лежить выщеривши зубы!
 Становили собѣ Ляхи дубовіи хаты,
 Ой прійдется вже Ляшенькамъ въ Польшу утѣкати.

- 5 Утѣкали вражй Ляхи деякіи повки,
 Ъли Ляхѡвъ собаки и сѣрии вовки.
 Гей тамъ поле, а на полѣ цвѣты:
 Не по однімъ Ляшку заплакали дѣти;
 Гей тамъ рѣчка, черезъ рѣчку глиця:
 10 Не по однімъ Ляшку зѡсталась вдовиця!...

4.

МОРОЗЕНКО.

1655.

(См. Макс. 1734, 74.—Зап. Стар. 14. — Рус. 18. — Паул. I, 146.)

- Ой Морозе, Морозеньку, ты славный Козаче!
 За тобою, Морозеньку, вся Украина плаче.
 Не такъ тая Украина, якъ те горде вѡйсско...
 Заплакала Морозиха йдучи рано на мѣсто.
 15 Здыбали ю три Козаки изъ замку йдучи:
 —«Ой перестань, Морозихо, по сынѣ тужити,
 Ходи зъ нами, Козаками, меду, вина пити!»—
 —«Ой пійте вы здоровеньки, та коли вамъ пьется,
 Коло моєй головоньки все лишенько вьется.
 20 Та видите, мой братя, щось вино не пьется,
 Ой десь-то мѡй Морозенько та зъ Ляхами бьется!»
 Пѡшла, пѡшла Морозиха на гору високу,
 Подивится Морозиха въ долину глыбоку:
 Ажъ зза горы високои горде вѡйсско виступає,
 25 А понередъ Морозенько сивымъ конемъ выгравас.
 —«Не грай, не грай, сивый коню, та не грай подо мною,
 Стунай, стунай, сивый коню, лишь тихою ступою!» —

А въ намѡго Морозенька червоная стрѣчка:
 Де поверне Морозенько—вирывала рѣчка.

- Поподъ гору високою покопани шанці:
 Ой злапали Морозенька въ недѣленьку франці;
 Ой злапали Морозенька, на задъ руки звязали,
 На задъ руки извязавши, до замку вѣдали.
 5 Посадили Морозенька на тисовѣмъ стѣлці:
 Зняли, зняли зъ Морозенька съ чересомъ червѣнци.
 Посадили Морозенька на малѣваній лавці:
 Зняли, зняли зъ Морозенька шовковій жупанці.
 Посадили Морозенька на жовтимъ пѣсочку:
 10 Зняли, зняли зъ Морозенька кирваву сорочку.
 Посадили Морозенька на високій могилі:
 «Поглядайся, Морозеньку, по всѣй своєї України!
 —«Україна!—Милій Боже, та й те горде вѣйсько!
 Прощай же ми, стара нене, та й ты любая прѣчко!»
 15 Вони его а ни били, ни въ чверти рубали,
 Тилько зъ него молодого живцемъ серце взяли.

5.

КОЗУБАЙ.

1651.

(Вацлавъ изъ Олеська, стр. 482.)

- Выбрався Козубай на вѣйну зъ Ляхами,
 Та взявъ собѣ самопалъ и лукъ зо стрѣлами;
 Казавъ собѣ коня дати вѣйськового, вороного,
 20 Шаблю изъ похвою, фляшку зъ горѣвкою.
 Выѣхавши зъ України зъ великою честью,
 Приспѣвъ къ Бѣлій Церкѣ зъ немалою тратью.
 Горѣвки му не стало, кепско—серце уставало,
 Думає съ собою: якъ пѣде до бою?
 25 Прійшовъ къ нему Федько и Иванъ стрыечный,
 Напившися горѣвки, Козубай беспечный.
 На лукъ стрѣлы накладе, на Ляхѣвъ ихъ выпускає,
 Смотрить, чи суть Ляхи—на Козуба страхи.
 Крикнувъ Козубъ на свои: «Не бѣйтеся страхѣвъ!
 30 Я самъ вѣзу на вербу на собачихъ Ляхѣвъ;

На вербѣ ся ушыкую, и самопаль вырихтую:
Будемъ Ляхѡвъ брати, головы стинати.»

Седить Козубъ на вербѣ—цюра къ нему бѣжить:
Упавъ Козубъ зъ вербы, ахъ! безъ души лежитъ.
8 Цюра къ нему прибѣгае, бѣзупомъ го затинае,
Козубай безъ души, собою не руше.
Приспѣвъ къ нему Федько — цюра его бѣе —
Та глядмъ на него, Козубай не жие.
Подумавши Федько собѣ: «Свиннѣ було пасти тобѣ,
10 А не воѣвати—икалю додавати!»

НЕЧАЙ.

1651.

(Макс. 97 — 99. — Паул. I, 143. — Вацл. 482.)

Ой зъ за горы високои, спѡдъ чорного гаю,
Ой крикнули Козаченьки: «Утѣкай, Нечаю!»
— «Не бѡйтеся, не бѡйтеся, паны Атаманы,
Поставивъ я стороженьку усѣми шляхами.
15 Якъ я маю, Козакъ Нечай, ввѡдси утѣкати,
Ставу свою Козацькую марне потеряти?» —
—«А я тебе, мѡй Нечаю, не убеспечаю:
Держи собѣ коня въ сѣдлѣ для свого звычаю!»
—«Ой е въ мене Шпакъ, Шпакъ—отъ то добрый хлопецъ,
20 Ой той менѣ дае знати, коли утѣкати.» —
— «А я тебе, мѡй Нечаю, не убеспечаю,
Держи собѣ шабелечку та пѡдъ опанчею!
Коли прѣйдуть тебе Ляхи, Нечаю, рубати,
Щобы 'сь ся мавъ, мѡй Нечаю, чимъ обороняти.» —
25 —«Сѣдлай, хлопче, сѣдлай, мальнѣ, коня вороного,
Та побѣжи въ чисте поле, чи йде Ляхѡвъ много?» —
Вертаеця мальнѣ хлопецъ ажъ изъ Полонного:
—«Бде Ляшкѡвъ сорокъ тысячъ, тилько безъ одного.»

- А молодой Козакъ Нечай на тоє не дбає,
 Та съ кумою съ Хмельницькою медъ, вино кружає:
 Бо поставивъ Козакъ Нечай три сторожи въ мѣстѣ,
 А самъ пошовъ до кумоньки шуку рыбу зѣбсти.
- 5 Ой погляне Козакъ Нечай за тихіи воды:
 Ёде Ляхѡвъ сорокъ тысячь хорошой вроды.
 Подивится Козакъ Нечай въ горѣшну кватырку:
 А вже Ляхѡвъ, вражихъ сынѡвъ, повнѣсѣнько въ рынку.
 — «Ей я Козакъ молоденькій Ляхѡвъ не боюся,
- 10 Маю жь бо я Козаченькѡвъ, та й оборонюся». —
 Ой якъ крыкне Козакъ Нечай на хлопця малого:
 — «Сѣдлай, хлопча, сѣдлай, малый, коня вороного!
 Сѣдлай менѣ вороного, собѣ буланого, —
 Геть вырѣжемъ вражихъ Ляхѡвъ, геть що до одного!»
- 15 Ой не встигнувъ Козакъ Нечай на коника спасти,
 Взявъ Ляхами, якъ снопами во два ряды класти.
 Ой кинувся Козакъ Нечай вѡдъ дому до дому,
 Та зложивъ же Ляхѡвъ тысячь съ коней, якъ солому.
 Повернувся Козакъ Нечай на лѣвое плече,
- 20 А вже зъ Ляшкѡвъ, вражихъ сынѡвъ, кровь рѣками тече.
 Повернувся Козакъ Нечай на правую руку,
 Не выскочить Нечаєвъ кѡнь изъ Ляцького трупу.
 Ой удався Козакъ Нечай до коня словами:
 «Не доступай, кѡнь Козацкій, до землѣ ногами!»
- 25 Ой якъ стисне Козакъ Нечай коня острогами,
 За нимъ Ляхѡвъ сорокъ тысячь зъ голыми шаблями.
 Пошпотався пѡдъ Нечаємъ коникъ на купинку,
 Зловивъ Ляшокъ, скурвій сынокъ, его за чупрынку.
 Ой вдарився Козакъ Нечай по полахъ рукою:
- 30 — «Ой прійдется розлучитись зъ дѣтьми и женою!» —
 — «А де жь твои, Нечаєньку, вороніи коні?..»
 — «У Гетьмана у Польного стоять на припонѣ»
 — «А де жь твои, Нечаєньку, кованіи возы?..»
 — «Пѡдъ мѣстечкомъ Берестечкомъ заточені въ лозы.»
- 35 — «Ой де жь твои, Нечаєньку, дѣтоньки та жона?»
 — «Ой въ мѣстечку Берестечку сидять собѣ дома. —
 А который Козаченько буде зъ васъ у мѣстѣ,
 Поклонѣтся моей жѣнцѣ, нещасній невѣстѣ:
 Нехай она наберає сѣбля, золота досить,

- Нехай мене выкуляе, та й останку просить!»—
 Не хотѣли вражй Ляхи срѣбла, злота брати,
 А волѣли Нечаевька въ дрѣбный макъ сѣкати.
 —«Гей, молодй Козаченьки, котрый буде въ мѣстѣ,
 5 Поклонѣтся матусѣицѣ, нещаснй невѣстѣ:
 Нехай вона, нехай плаче, а вже не вышлаете, —
 Ой надѣ сыномѣ, надѣ Нечаемѣ чорный воронѣ краче.»
 За часѣ, за годинку, за малу хвилинку,
 Качаете Нечаева головка по рынку.
 10 Ой не дбали вражй Ляхи на Козацку вроду,
 Рвали тѣло по кавалку, пускали на воду.

6.

КОНОВЧЕНКО.

1684.

(Макс. 1834, 51.—Рус. II.—Паул. 155.)

- Въ славный мѣстѣ у Черкасѣ, тамѣ жила вдова,
 Вдова Коновчиха, красна, молода;
 Мала вона сына одного, Ивася,
 15 Тай той ся сынѣ на вѣйну наперает:
 «Гей! мати жѣ моя, рѣдненькая мати!
 Пусти мене съ Козаками погуляти,
 Щобы отцевскую славу не втеряти!»
 —«Ой, сыну мѣй, Коновченьку, сыну мѣй, Ивасю!
 20 Чи ты, мѣй сыноньку, не маешѣ де бути?
 Чи ты, мѣй сыноньку, не маешѣ що пити?
 Чи ты, мѣй сыноньку, не маешѣ що ѣсти?» —
 «Гей, гей, мати жѣ моя, рѣдненькая мати!
 Таки пѣду съ Козаками погуляти,
 25 Щобы отцевской славы не втеряти!»
 — «Можешь, мѣй сыноньку, дома поживати,
 Можешь Козакѣвъ на хлѣбѣ-сѣль спрашати,
 Будуть тебе Козаки и такѣ поважати». —
 «Ой не буде мя, мати, ништо поважати,
 30 Будуть мя Козаки гречкосѣемѣ звали,
 Коня мого вороного прибудую величали.

Ей! хочеться мати підъ Тигиню погуляти,
Щобы отцевскои славы не втеряти!»—

- Пішла мати до церкви Богу ся молити,
А вѣнъ зачавъ отцевскои зброи смотрѣти;
Знайшовши, зачавъ полою вѣдтерати,
5 Козацьку барву приберав, зброю наряжае,
И чимъ скорѣй собѣ на герць поспѣшае.
Дали сусѣды мамцѣ до церкви знати,
Покинула вона та й службы слухати,
Сама побѣгла свого сына доганяти: ..
10 Ей, сыну мѣй, сыну, вернися до дому!»
—«Ой! не вернуся, моя мила мати,
Таки пѣду съ Козаками погуляти,
Щобы отцевскои славы не втеряти!»
Мати ся вернула: «Бодай же ты, сыну,
15 Бодай ты, сыну, три недоля спѣткало!
Одна недоля, щобъ ты Козаки не злюбили,
Та й до свого курѣня щобы не приймили;
Друга недоля, бы ты ясны мечи порубали;
Третя недоля, щобъ ты кулі пострѣляли!» —
20 Якъ пріѣхавъ Коновченько до обозу:
Тамъ всѣ Козаки взяли ся изъ нимъ витати,
Старшина его дуже собѣ поллюбила,
Та й до курѣня заразъ го приймила.
Съ самимъ Гетьманомъ и снѣдае й обѣдае...
25 Козаки го не пускають—вднѣ ся наперае:
«Ой, Атамапы, вельможниі паны!
Пустьтъ мене на Черкеню долину гуляти,
Славы, льцарства Козацькому войську доставати,
Та и отцевскои славы не втеряти!»
30 —«Ой ты, Коновченьку, молода детино,
Не йди съ Козаками на Черкеню долину!
Бо ты нй на полѣ, нй на морѣ не бувало,
Смерти Козацькон коло себе не видало.
Якъ ты съ Туркѣвъ кровь уздришь, на кони зѣмлѣешь,
35 На кони зѣмлѣешь и до дому не пріѣдешь.»
«Ой, таки пѣду съ Козаками погуляти,
Щобы отцевскои славы не втеряти!»—

- Ой рано, ранесенько и коника сѣдлає,
 И коника сѣдлає, а на Бога не гадає,
 На Бога не гадає, та на вѣйну ся наперає.
 Ой выѣхавъ съ Козаками—и Козаки ся росступають,
 5 Козаки ся росступають, ему Бѣгъ допомагає,
 Ему Бѣгъ допомагає, а вѣнъ Туркѣвъ рубає,
 На арканъ бере, въ неволю посылає.
 Ой у вечѣръ Коновченько до обозу повертає.
 «Ой чи вѣвъ ты вечеровкку?»... его Гетьманъ пытає.
 10 «—Ой, батьку Гетьмане, я то теперъ лыцарства дѣстаєвъ,
 Бо я всѣмъ передъ вѣвъ, жадного ся не страхавъ!» —
 То его Гетьманъ ласкаво пріймає,
 Коло себе сажає, славу его выхваляє.
 Ой рано ранесенько и горѣвки ся наливає,
 15 И вѣсти ся доправує, и на вѣйну ся зберає.
 »Ой сыну, Коновченьку, треба ся впередъ вымити,
 И Богу ся помолити, вѣттакъ на вѣйну вти!»
 —«Ей! батьку, Гетьмане! Я ся вчѣра не моливъ,
 И лиця'мъ не мывъ, а предцѣ тилько Туркѣвъ побивъ.»
 20 «Ей, сыну, Ивасю! треба ся, сыну, впередъ умыти,
 И Богу ся помолити, та й горѣвки не пити;
 Бо горѣвки напьешся—сонъ головку похилитъ,
 И зобачуть тя Турки—то в'ны тя порубають.»
 —«Ей, батьку, Гетьмане! Я ся ихъ не страхаю,
 25 Най ся они мене страхають, якъ я выйду погуляти.» —
 Гей! поѣхавъ на вѣйненкку—сонъ головку похилає,
 Ивасенько коникови по гривѣ ся постеляє.
 Ой уздрѣли Турки—прибѣгли, его порубали:
 «Слава тобѣ, Боже, що мы го дѣстали!
 30 Тото вѣнъ насъ много людей збавивъ!» —
 Тогдѣ Коновченько собѣ пригадаєвъ:
 «Тото мене мовѣи мати слова спѣткали!
 Гей, гей, милый Боже! тото я ей не слухавъ!
 Ой не кажѣтъ мамѣ, що такъ марне згибаю,
 35 Але кажѣтъ, що три барвѣи на рѣкѣ убераю:
 Ой убераю на веснѣ та зелененькую,
 А въ осени чорненккую, а въ зинѣ бѣленккую.» —
 Ой йдутъ Козаки зъ вѣйны—вышла его мати,
 Свого сына выглядати.

- Перша сотня наступае, вдова сына не видае.
 Два Козаки зъ вѣины йдутъ, ея сына коня вѣдутъ.
 Вона тому не звѣрила...
- Ой выйшла вона на могилу, подивится у долину:
- 5 Друга сотня наступае, вдова сына не видае.
 Два Козаки зъ вѣины йдутъ, ея сына зброю несуть.
 Вона й тому не звѣрила.
 Выйшла вона на могилу, подивится у долину,
 Третя сотня наступае, вдова сына не видае.
- 10 Два Козаки зъ вѣины йдутъ, ея сына барву несуть.
 Вона й тому не вѣрила, ще ся запытала:
 «Чи далеко мой сынъ йде? То вѣнъ дуже знать замлѣвъ,
 Що вѣнъ свою зброю не нѣсь, що вѣнъ свого коня не вѣвъ? —
 Ой выйшла вона на могилу, подивится у долину:
- 15 Всѣ Козаки зъ вѣины йдутъ, ея сына головъ несуть,
 Та й ей показали—тяжко повздыхали:
 «Ой, вдово, Коновчихо, нема твого сына, Ивася!
 Турки его пострѣляли, та й на смерть го порубали!»

7.

АБАЗИНЪ.

1702.

- Ой закурила, затопила сырими дровами,
 20 Ой нема жъ мого Абазина съ чорными бровами.
 Ой у полѣ вѣтеръ дѣше, билину колише,
 Козаченько до милои штыри листы пише:
 «Ой не тужи, моя мила, въ тугу не вдавайся,
 За повѣсти недѣлоньки мене сподѣвайся.»
- 25 — «Видить ми ся, Козаченьку, въ тугу не вдаюся,
 Противъ тебе выходжаю, безъ вѣтру валюся.
 Коло гаю походжаю, гаю не рубаю,
 А въ Вербѣвцю пробуваю, милого не маю.»—
 Ой спускалися Козаченьки зъ високои горы,
 На передѣ Абазинъ та на гнѣдымъ кони:
 «Ой ступай, ступай, гнѣдый коню, прудкою ступомъ,

- Гей не далеко, въ Владыжинѣ, Ляшеньки за мною!»
 Ой вдарено въ Бѣлій Церквѣ зъ ручной гарматы,
 Щобы ѣхавъ Палѣнько Козакъ ратовати.
 Ой не выгѣждавъ Палѣнько Козакъ ратовати,
 5 Гей прійшлося Козаченькомъ марне погибати.
 Ой здыбалися Козаченьки въ Владыжинѣ, въ лѣсѣ,
 Не еденъ тамъ Козаченько головоньку звѣсивъ.
 Ой не встигъ же Абазинъ на коника всѣсти,
 Поглянеся назадъ себе—повно Ляхѡвъ въ мѣстѣ.
 10 «Ой, то тобѣ, Абазине, вѡдъ Ляхѡвъ заплата:
 Середъ рышку въ Неміровѣ головонька знята!»
 Ой вдарився та Абазинъ въ кулю головою:
 «Ой вже жъ менѣ не бувати зъ дѣтьми и женою!»
 —»А де жъ твоя, Абазине, Базиниха паній?»—
 15 «Пѡдъ мѣстечкомъ Берестечкомъ зъ усѣма Ляхами.»
 —«Ой де жъ твои, Абазине, вороніи коні?»—
 «Ой у мѣстѣ Берестечку, въ кумы на припонѣ.»
 —»Ой де жъ твои, Абазине, оковани возы?»
 «Пѡдъ мѣстечкомъ Берестечкомъ заточени въ дозы.»
 20 —«Ой де твои, Абазине, сукніи адамашки?»
 «Ой побралаи вражій Ляхи паннамъ на запаски.»
 — «Ой де твои, Абазине, писаніи скрыній?»—
 «Ой побралаи вражій Ляхи, що пасали свиній!»

9.

БИТВА ПОДЪ СОЛОШКОВЦЯМИ.

1734.

(Сравни. Вацл. 486. Паули—I, 161.)

- «Годѣ, годѣ, Козаченьки, въ обозѣ лежати!»
 25 Ой ходѣмо пѡдъ Гусятинѣ Жиды рабовати!» —
 А въ пятницу до полудня Жиды рабовали,
 А въ субботу въ Иванкѡвцяхъ худобу забрали.
 Ой Вольньскій воевода зъ вѡйськомъ наступаетъ,
 Козаченько стороженько своимъ знати дае:
 30 «Ой зъ за горы высокои, та зъ зеленой дубины,

- Идутъ Ляхи на три шляхи за пѣвторы мили.» —
 Крикнувъ Козакъ Запорозькій та на нащій люде:
 «Иде Волынській воевода, баталія буде!» —
 Хвалилися паны Ляхи, съ Сатанова йдучи:
 5 «Будемъ драти, пане брате, съ китая онучи.» —
 Козаченьки полы драли, а плечи латали,
 Передъ себе десять тысячъ Ляхѡвъ проганяли.
 На крьжовій дороженцѣ тамъ ся исдѣткали,
 Дали Ляхамъ привитанье, ажъ съ коней спадали.
 10 Выступили Козаченьки зъ мѣста изъ Зайкова:
 Ой летѣли вражій Ляхи съ коней, якъ солома.
 А добре ся паны Ляхи съ Козаками били,
 Що лежить ихъ вѡдъ Городка за пѣвтретя мили.
 Ей показавъ Медвѣдейко богатырську славу,
 15 Що потоцивъ панѡвъ Ляхѡвъ въ Городецькимъ ставу.
 Ой якъ прійшли Козаченьки та съ пѡдъ Солопковецъ:
 Валялося вражихъ Ляхѡвъ, якъ бѣленькихъ овецъ.

- А Вольнській воевода зъ горы поглядає,
 Панъ Борейко безъ кульбаки, оклѣпъ утѣкає.
 20 Нещасливый мѣсяць цвѣтень наставъ у тимъ року:
 Рейментару Борейкови потекла кровь зъ боку!
 Поклонився панъ Борейко пану воеводѣ:
 «А вже жъ менѣ съ Козаками воевати годѣ!»
 Борейкова дружинонька волає долами,
 25 Оденъ каже до другого: «Вже пана не мамі!»...
 Борейкова дружинонька волає до неба,
 Оденъ каже до другого: «Розійтися треба!»
 Въ славнымъ мѣстѣ у Камянци стрѣльнули зъ рушницѣ:
 Не по одномъ та Ляшеньку плакали сестрицѣ.
 30 Въ славнымъ мѣстѣ у Камянци вдарено зъ гарматы:
 Не одного пана Ляха заплакала мати.
 Ой у полю при дорозѣ повянули цвѣты:
 Не по одномъ пану Ляху заплакали дѣти.

- Нещаслива тая битва, лиха наробила,
 35 Въ Солопкѡвцяхъ изъ Ляшенькѡвъ висока могила!...

9.

ТОЖЕ ІМЕНАЧЕ.

- Ой въ Деберцѣ, въ тустимъ лѣсѣ, Ляхи ся змѣшали,
 А Козаки въ день и въ почи за ними вганяли.
 А нагнавши подъ Городокъ, тамъ ся потыкали,
 Въ великое озеритце тамъ ихъ повганяли.
 5 Воевода, славный лыцарь, на одводѣ зоставъ,
 А учувши о неславѣ зб страхомъ втекавъ.
 Скоро его дивизія почала рушати,
 Выѣхавши за Городокъ, взялися стрѣляти.
 Ёще на томъ не сталося, почавъ доправляти,
 10 Въ Копычинцѣ, малый городъ, Козакѣвъ рубати.
 Нещасная баталія подъ Солонкѣвцями:
 Лежать Ляхи съ Козаками, а все купоньками.
 А въ Савидцяхъ высыпана висока могила,
 Нещасная тая мати, котра мае сына:
 15 Нещасливый мѣсяць цвѣтень настаѣ у томъ року:
 Вельможному Борейкови тече кровь изъ боку.
 Ходять слуги Борейкови, бѣгутъ долинами,
 Мовить одинъ до другого: «Вже нана не мамн!
 Списы жь наши, списы ясны, та й съ пропорчиками,
 20 Теперь же мы все пропали на вѣки изъ вами!»
 Борейкова дивизія въ той часъ ся змѣшала,
 Та й Ляцкому всему войську шики поломала.
 Панъ Любковскій, славный лыцарь, грони выберав,
 А на свою дивизію ничего не дав.
 25 А въ Камянці, въ славнымъ мѣстѣ, прибуде навалу,
 Ой учинивъ воевода на Подолю славу!
 А вдарено въ Бѣлой Церквѣ съ тугою гарматы:
 Не една заплакала Козацкая мати!...

10.

ЛУГЪ.

1735.

- Бдуть Ляхи на Вкраину, все собѣ думаютъ,
 30 А до Луга Козацкого дороги выгають.

- Стоять Ляхи въ Шаргородѣ, въ Лузѣ знати дають:
 Та вже жь Ляхи, паны брати, Козакѡвъ витають.
 Нещаснїя тїи Ляхи начинили туги,
 Якъ Ляхѡвкамъ, такъ Козачкамъ, погинули други.
- 5 Гей изъ лѣса, изъ Кичманя, сталася тамъ зрада,
 Ахъ пропала Лужецькая велика громада!
 Спочивъ стражникъ на охотникъ, сталися стрѣляти,
 А Высоцкій съ своимъ вѡйськомъ почався зближати.
 Панъ Любковскій рейментаръ въ коло Лугъ обточивъ,
 10 А Пѡдгурскій зъ молодцями въ очи имъ заскочивъ.
 Ой у лѣсѣ у Кичманю повянули кѣты:
 Ахъ пропали Лужецькіи й найменшіи дѣти!
 «Не такъ дѣти»,—изъ собою мовять старїи люде:
 «Поглянь, поглянь, пане брате, вже Луга ще буде!
 15 Вийди зъ Вербки Медведеньку Луга ратовати,
 А вже жь намъ тутъ, пане брате, прїйде загинати!»—
 Прибѣгъ зъ Вербки Медведенько Луга ратовати,
 Не мѡгъ дати Ляхамъ рады, мусѣвъ утѣкати.
 Гей закликавъ Медведенько сотника Сорича:
 20 «Сѣдай, брате, Ляхѡвъ гнати ажъ до Жабокрича!»—
 Пѡля села Жабокрича, де Ляхи стояли,
 Три Козакѡвъ, якъ шпаконькѡвъ, на палъ повбивали.
 Не питайся на Украинѣ, Ляше, дороженьки,
 Тилько гляди, якъ по дубкахъ висять Козаченьки!
 25 По нещасній Украинѣ слынула новина:
 «Не одного смерть спѡткала Козацького сына.»
 «Та вже жь намъ тутъ, пане брате, бѡльше не гуляти,
 Борейчижи, скурвіи сыны, будуть насъ вѣшати!»....

12.

ПЯТИГОРЫ.

(Рус. 117. — Паул. I, 162.)

- Лѣтай, лѣтай, сивый орле, по глубокой долини!
 30 Засылають Ляхи листы по всей Украинѣ.
 «Живѣть, живѣть, Украинци, не бѡйтесь ничого:
 Повѣшано въ Пятигорахъ Козаченькѡвъ много!»....

- Мрѣ, мрѣ ясенъ мѣсяць,—а въ недѣлю рано
 У сотника а въ Лаврина Козакѣвъ повѣшано;
 Отаманъ же зъ Асавулою пана Рейментаря просятъ,
 Та й до Бога жалѣбненько свои руки взносятъ:
 5 «Вызволь же насъ, милый Боже, та съ тои неволі!
 Та дай ще разъ засіяти Козацькою волѣ!»...
 Панъ Рейментаръ похожае, имъ вѣдповѣдае:
 —«Умѣли 'сьте, скурвы сынове, Полякѣвъ воевати,
 За то жъ вамъ потреба въ Пятигорахъ погигати!»—
 10 Шебетавъ же соловіенъко рѣзными голосами,
 Та вмилися Козаченьки дробными слезами:
 —«Ей! не слухати було Заяця, мѣли браты,
 Не прійшло бъ намъ, небожатамъ, марне погигати!»
 Бѣгавъ, бѣгавъ Козакъ Заяць, теперъ въ сѣть упавъ,
 15 Не одинъ же Козакъ добрый черезъ него пропавъ!»...
 А вдарено въ Бѣлий Церквѣ зъ грозной гарматы:
 Заплакала не одна Козацькая мати.
 А вдарено у Києвѣ зъ грозной рушницѣй:
 Заплакали за Козакомъ рѣдніи сестрицѣй.
- 20 Вытягнуто въ Пятигорахъ изъ тугого лука:
 «Та вже жъ, пане рейментару, съ тобою розлука!
 Ей! которіи Козаченьки будуть въ свѣтѣ жити,
 Не забудьте Козацькою смерти вѣдомстити!»...

13.

ШВАЧКА.

1768.

(Макс. 1834. 128.)

- Ой выѣхавъ изъ Гуманя Козаченько Швачка,
 25 Охъ сталася въ тѣмъ Гуманю тай велика драчка.
 — «Ой нуте, хлопци, славніи Запорозьці, съ коней та до долу!
 Но не дайте вы ся вражѣмъ Ляхамъ на велику пѣдмову.»
 А вражѣ Ляшки розумніи були, тай способу дѣбрали,
 Запали Швачку, тай самотою, та до Львова вѣддали!

Ахъ лети, лети, ты чорная галко, та й на Сѣчь рыбку їсти:
Ой вже Швачки нема, вже го осадили въ самимъ рыночку въ
мѣстѣ.

Ахъ лети, лети, ты чорная галко, та на Сѣчь рыбку їсти:

5 Ой пише Швачка до Кошового, та дробненькое листѣ!—

—«А де жъ ваши, хлопці, славні Запорожці, та вороні коні?»

«Ой наши коні въ Ляховъ на припонѣ, сами жъ мы въ оковѣ.—

—«А де жъ ваши, хлопці, славні Запорожці, Козацьки руш-
ниці?»

10 «Наши рушницї въ Ляховъ у свѣтлицѣ, сами жъ мы въ темницѣ.»

—«А де жъ ваши, хлопці, славні Запорожці, дорогіи сук-
маны?» —

«Ой наши сукманы ватаги забрали, сами жъ мы пропали.» —

—«А де жъ ваши, хлопці, славні Запорожці, чоботы сафянці?»

15 — «Наши сафянці, забрали Гетьманці, тай сами жъ бо мы въ
ямцѣ.» —

Ой лети, лети, чорная галко, та й на Сѣчь рыбу їсти:

Ой принеси, принеси, чорная галко, вѣдь Кошового вѣсти!—

— Та вже жъ менѣ не лѣтати на Сѣчь рыбу їсти,

20 Ой вже жъ менѣ не носити вѣдь Кошового вѣсти!

—
14.

САВА.

1596.

(Макс. 1834. 91.—Вацл. 502.)

Бувъ панъ Сава въ Неміровѣ въ Ляховѣ на обѣдѣ,

Тай не знае, не вѣдає о своїй тяжкій бѣдѣ.

«Сїдай, хлопче, сїдай, малый, коня вороного,

Поїдемо до домоньку, хотя насъ не много!»

25 Стоить яворъ надъ водою, верхомъ похилився:

Їде Сава до домоньку, чогось зажурився.

Ой прїїхавъ до домоньку, та й скрипнувъ дверома,

Пытався челядоньки: «Що чувати дома?»

—«Гараздъ, гараздъ, пане Саво, ще лучше съ тобою,

30 Якъ мы тебе побачили на воронімъ коню.

- Гараздъ, гараздъ, пане Саво, щаслива година,
Твоя жѣнка, наша пані, породила сына.»—
«Поди, хлопче, до пивницѣ, уточи горѣвки,
Най ся напью за здоровье молодой жѣнки!
- 5 Поди, хлопче, до пивницѣ, наточи ми вина,
Та нехай же я напьюся за здоровье сына!
Поди, хлопче, до пивницѣ, наточи ми меду,
Чогось менѣ трудно, нудно, головки не звезду!
Гей сѣвъ Сава конецъ стола, дрѣбне листье пише,
- 10 А Савиха молоденька детину колыше:
—«Ой люляй же, люляй, люляй, вродливый сыночку!
Най си лягну, най спочину, зложу головочку!» —
Ой ще хлопець не поспѣшивъ по медъ до пивницѣ,
Обступили Козаченьки докола свѣтлицѣ.
- 15 Не встигъ хлопець вернутися съ пивницѣ до хаты,
Кинулися Козаченьки Саву рабовати:
—«Помогай Бѣгъ, пане Саво, гараздъ намъ ся маешъ?
Седишь собѣ у свѣтлонцѣ, вино попиваешъ?..
Чоломъ, чоломъ, пане Саво, гараздъ намъ ся маешъ?
- 20 Далекіи гості маешъ, чимъ же ихъ пріймаешъ?»
—«Пріймавъ бы 'мъ васъ виномъ, пивомъ, не будете пити,
Либонь вы ся, Козаченьки, приѣхали бити?....»
Гей порвався та панъ Сава до своєї зброи:
—«Почкай, почкай, пане Саво, то не въ чистімъ полѣ!»—
- 25 Гей порвався та панъ Сава до ясного меча:
Ой взяли го на три списы вѣдъ правого плеча.
Въ тѣмъ Савиха молоденька крѣзь вѣкно втѣкала,
Съ чистыхъ устокъ 'но словенько кухарцѣ вѣддала:
—«Ой, кухарко, вѣрна слуго, подай ми детину,
- 30 Будешъ доси пановати, доки я не згину.»—
—«А де жъ твои, пане Саво, сукні гайдамацки,
Що 'сь въ нихъ ходивъ по Украинѣ, водячи зятяжки?
А де жъ твои, пане Саво, битіи таліри,
Що 'сь ихъ набравъ по Украинѣ, водячи зятяги?....
- 35 А де жъ твои, пане Саво, китайки, атласы,
Що 'сь ихъ набравъ по Украинѣ жѣнцѣ на поясы?
А де жъ твои, пане Саво, сукни, адамашки,
Що 'сь ихъ набравъ, вражій сыну, жѣнцѣ на запаски?....
А де жъ твоя, пане Саво, Козацкая зброя?

- Осьде висить на колючку, але вже не твоя!—
 Гей вдарився та пань Сава по полахъ рукою:
 «Прійшло жь менѣ погубати зъ дѣтьми и женою!»—
 Гей вдарився та пань Сава по полахъ руками:
 5 Оглянется назадъ себе—тече кровь рѣками.
 «Годѣ, годѣ, пане Саво, годѣ воввати,
 Ой не було бѣ, пане Саво, церкѣвъ рабовати.
 Зашумѣла шабелечка, якъ зъ лѣса претѣнка,
 Не лишилася по Савѣ но молода жѣнка.
 10 Гей бачили многи люде Украинську совочку,
 Що принесла пану Савѣ смертельну сорочку.
 Прилетѣли къ пану Савѣ Украински вороны:
 Задзвонили пану Савѣ разомъ во всѣ звоны.

15.

ДОВРИ ПАНЬ.

- Добре було нашимъ батькамъ на Украинѣ жити,
 15 Докъ не знали наши батьки панщини робити.
 Зразу було добри паны, лехки на роботу:
 Щѣлий тыждень собѣ роби, панови въ субботу.
 Якъ настали лихи паны, тяжки на роботу:
 Щѣлий тыждень на панщинѣ, толока въ субботу.
 20 А въ субботу на толоку, въ недѣлю на варту:
 —«Ахъ дай менѣ, орендару, горѣвки хотъ квартиру!»
 Сѣвъ я собѣ коло столу ту горѣвку пити,
 А вже стали до церковцѣ всѣ дзвоны дзвонити.
 А въ недѣлю о полудню у всѣ дзвоны дзвонять:
 25 Асавулу съ Козаками на панщину гонять!...—
 —«Зберѣмося, паны браты, та й ходѣмъ до пана,
 А жебы насъ недѣленька ось та не скарала.»
 Прійшли жь бо мы передъ пана, стали говорити:
 «Берѣть Савулу съ Козаками по сто палокъ бити!»...

16.

ВІТВА РУССКІХЪ СЪ ТУРКАМИ ПОДЪ ХОТІМОМЪ.

(Вацл. 481.)

- Въ славнимъ мѣстѣ подъ Хотѣмомъ, гей, гей у потоку,
 Бѣся Турокъ изъ Москалемъ бѣльше якъ пѣвъ року.
 Коли стали тай Москали вѣдъ рана до ночи:
 Та не еденъ Турокъ Баша замкнувъ свои очи.
 5 Коли стали тай Москали якъ въ половинѣ:
 Нехай знае Турокъ Баша, который день нынѣ!
 Коли крикнувъ Турокъ Баша та на свои Турки,
 Голось гуде: «Досить буде! Погинемо тутки!
 Утѣкаймо въ Волощину, въ Волоськое мѣсто,
 10 А чей бы насъ боронило вѣдъ Москалѣвъ мѣцно!»
 Чорни кавы, чорни вроны, круту гору вкрыли:
 Гей молодыхъ Туркѣвъ Башѣвъ Москалѣ побили.

17.

СОТНИКЪ.

1766.

(Макс. 1834. 121.)

- Ѣхавъ Сотникъ черезъ Уланѣвъ, горѣвки напився,
 За нимъ, за нимъ сѣмъ сотъ молодцѣвъ: «Нашъ батьку, не жу-
 рися!»
 15 Ѣхавъ Сотникъ черезъ Уланѣвъ, на гривоньку похилився:
 —«Ой чого ты, пане Сотнику, чого зажурился?»—
 «Якъ же менѣ, панове братья, та не журиться,
 Коли подо мновь сивъ уланѣ-коникъ почавъ становиться?
 Ой заржій, заржій, сивъ уланѣ-коню, въ круту гору йдучи:
 20 Ой заплачешъ, пані Сотничка, снѣданѣ готуючи.
 Ой заграй, заграй, сивъ уланѣ-коню, хотъ разъ подо мною,
 Бо вже Ляшеньки, вражій сынки, настигають за мною!»—
 Ой заржавъ, заржавъ сивъ уланѣ-коникъ въ стайнѣ на помостѣ:

- Бо вже вбито пана Сотника въ Морозевѣмъ на мостѣ.
 «Ой коли 'сте, вражѣ Ляшеньки, хтѣли пановати,
 Та було жь вамъ пана Сотника живцемъ испоймати.»
 Ой летѣвъ воронъ съ чужихъ сторонъ та жалѣбненько краче:
 5 Ой иде Сотничка до Полковника та жалѣбненько плаче
 «Ой бодай же вы, вражѣ Ляшеньки, наложили головою,
 Що вы мене молоденькую та вчинили вдовою!»

18.

МЕЖАЙ.

(Рус. 15.—Наули I, 171.)

- «Гонять, мамко, на сторожу,
 Пѣдъ Чорный лѣсъ на могилу;
 10 Видить ми ся, моя мамко,
 Що либонь я тамъ загину!»....
 —«Вѣдперайся, мой сыноньку,
 Що ты болитъ головонька.» —

- «Гонять, мамко, на сторожу,
 15 Пѣдъ Чорный лѣсъ на могилу;
 Видить ми ся, моя мамко,
 Що либонь я тамъ загину!»,
 —«Вѣдперайся, мой сыноньку,
 Що коника та й не маєшь!» —

- 20 Дали коня, дали зброю:
 «Ставай, сынку, до побою!»
 На коника посадили,
 На сторожу виправили.
 Ъду мило, ѣду другу,
 25 Ъду нѣчку, одну, другу,
 Мой коничокъ ослабае,
 Сонъ головку похилае.
 Я присиливъ кониченька
 До дубонька зеленого,
 30 Самъ приклонивъ головоньку

На маленьку годиноньку, —
Ой я заснувь, моя мамко!..

Ой прибѣгли Татароньки,
Арканъ втяли, коня взяли,
8 Дѣвцѣ бранцѣ даровали.
Ой встаю я ранесенько —
Нема жь мого воронъ коня!

* * *

Ой выйду я на могилу,
Подивлюся у долину:
10 Ёдутъ Ляхи на три шляхи,
А Козаки на чотыре,
Щобъ имъ кони припочили!
А Татаре на всё поле;
Межи ними дѣвка бранка,
15 Дѣвка бранка, Маріанка,
Седить собѣ на конику,
На вдовинымъ, бо 'ой сынонька.
Русу косу рочесала,
Дрѣбне листье пописала,
20 Тай на воду пометала:
«Плинь же, плинь же, дрѣбне листье,
До моего тата въ гости:
Нехай тато не сумуе,
Най ми посагъ не готуе;
25 Ой бо вже я ёду полемъ,
То вже лѣсомъ зелененькимъ,
Та й съ Турчиномъ молоденькимъ,
Чи съ Турчиномъ, Арабиномъ
Чи зъ невѣрнымъ Татаринимъ.»

* * *

30 Ой выйду я на могилу,
Подивлюся у долину:
Долѣвъ, долѣвъ долинами
Ёдутъ Турки съ Татарами,

- Межи ними вѣзь кованый
 А въ тимъ возѣ Михай лежить,
 Порубаный, пострѣляныи...
 Капле кровця у кирницю,
 5 Съ кирниченьки рѣчка тече,
 Надъ рѣчкою воронъ краче —
 Михаева мати плаче....
 «Не плачь, мати, не журися!
 Не дуже го порубано,
 10 Не дуже го пострѣляно:
 Головонька на четверо,
 А серденько на шестеро,
 А нѣжечки на гишечки,
 Бѣле тѣло, якъ макъ мѣло!
 15 Не плачь, мати, не журися,
 Бо вже сына поховано,
 Уже му хатку збудовано,
 Безъ дверь хата, безъ вѣконецъ,
 Михаеви вѣчныи конецъ!»....

19.

ПРОВОДЫ КОЗАКА НА ВОЙНУ.

(Паули II, 53.—Макс. 117.)

- 20 Ой мала вдова сына сокола,
 Выговдала въ вѣйсько вѣдала.
 Ой старша сестра коня сѣдала,
 А середуща хустку качала,
 А наймолодша шаблю подала,
 25 Якъ подавала, та й промовляла:
 «Ой, брате милии, брате Василю!
 Коли жъ ты приѣдешъ до насъ въ гостину!»
 —«Выйди, сестричко, на круту гору,
 Та выгладай мене покрай дунаю!»
 30 Выйшла сестричка на круту гору,
 Та гляне очкомъ на край дунаю.

На крутій горѣ бѣль камѣнь лежить,
Тамъ все сестричка за братомъ тужить. —

Выйшла сестричка на круту гору,
Та гляне очкомъ на край дунаю,
5 Ажъ тамъ Козаки купоньками йдуть,
Брата Василя коника ведуть. —
—«Ой вы, Козаки, вы шаливѣры,
Де 'сьте вы мого братенька дѣли?» —
—«Чи не то твоѣй братъ, що три вѣйска збивъ,
10 А за четвертымъ головъ положивъ?
Зозуля лѣтала надъ нимъ, куючи,
Коники ржали, его везучи,
Колеса скригѣли, пѣдъ нимъ котючи,
Служеньки плакали, за нимъ идучи!..»

20.

ПАНИ ПОТОЦЬКАЯ.

(Макс. 140.)

15 Засвітали Козаченьки въ походъ съ полуночи:
Заплакала Марусенька свои чорни очі.
—«Не плачь, не плачь, Марусенько, возьмемъ ты зъ собою,
Якъ будемо вѣдѣзжати въ чужую сторону.»—
«Ой їдъ, та їдъ, мѣй миленькій, та не забавляйся,
20 На конику вороненькимъ назадъ ворочайся!»
«Ой Бѣгъ знае, Бѣгъ вѣдае, чи я повернуся,
Кѣнь вороний на подвѣрю чогось испѣткнувся!»
Ой шли Ляхи на три шляхи, дороги пытали:
«Сли сюда Козаки йшли, чи вы не видали?»
25 Всѣ Поляки яки ишли, по три коні мали,
Хвалилися Поляченьки, що в'ни звоювали.
Мы пѣдемо, пане брате, Ковакѣвъ рубати,
А якъ прійдетъ зла година, будемъ утѣкати.
Розплачется, розтужится, Потоцького жена:
30 «Чи жъ я тобѣ, Панъ Потоцькій, давно не товкла?
Давно уже, ты Потоцькій, зъ Козаки воюешъ,
Ты Ковакѣвъ не звоюешъ, свою силу згубишъ!»

21.

САГАЙДАЧНЫЙ.

Ой на горѣ женці жнуть,
А по пѣдъ горою, по пѣдъ зеленою
Козаки йдуть.

Попередъ панъ Хоронжій идетъ,
5 Чорнымъ кониченькомъ, чорнымъ вороненькимъ,
Сильной, дужой.

По серединѣ Кисилѣ панъ идетъ,
Чорнымъ кониченькомъ, чорнымъ вороненькимъ,
Сильной, дужой.

10 А на задѣ Сагайдачный идетъ,
Що промѣнявъ жонку за тютюнъ за люльку,
Злый, небачный.

«Ахъ вернися, Сагайдачный,
Ахъ вернися, злый, небачный,
15 Возьми собѣ жонку, верни менѣ люльку,
Нездобачный.»

«Менѣ твоя жонка не ладится
Козакъ у дорозѣ,
При дорозѣ люлька
20 Знадобится.»

Якъ кто въ лѣсѣ обѣзвется,
Я выкрешу вотню,
Люльку закурю,
Не журюся.»

22.

ПОТОЦКІЙ.

25 На широкѣмъ полѣ бѣлый орелъ вбитый:
Пошли жъ нані Лянки Французамъ служити.
Костюшко Французамъ за надежду служить,
Охъ якъ же вѣнъ дуже тяжко за Польцою тужить!
Домбровского приплють насъ всѣхъ вызволити:

Не будемъ Москалямъ вѣдъ души платити.
 Въ тотъ часъ вдаримъ твердо на наши сусѣди,
 Що насъ набавили нужды и всей бѣды.
 А де очерета, тамъ люде сѣдали,
 5 А де жизни поля, Москалѣ стояли,
 Матери и батьки очи выплакали,
 Що ихъ сыны чужой войска въ рекруты забрали.
 Ой ты, пане Потоцкій, Воеводській сыну,
 Запродавесь Польшу, Литву й Украинну!
 10 Твоя гадка була Королѣмъ зѣстати,
 Пѣшовсь до Царицѣ помощи прохати.
 Прийде тотъ часъ, прийде и тая година,
 Счезнешь, бѣсе проклятый, и твоя родина!

23.

ПУЛАВСКІЙ.

1.

Гей милостивый моспане Пулавскій!
 15 Мы твои ребята, просимъ твоей ласки,
 Та перестань насъ губити,
 Будемъ тебѣ вѣрно служитьи.
 Ахъ, ахъ, ахъ, ахъ! воинъ Козакъ!

2.

Що весь и городъ трапезы мало,
 20 Де вправъ Конрадовъ, казны не стало,
 Штандаръ вытявъ, коменду сѣчу,
 Мы бѣ ишли за границу.
 Ахъ, ахъ, ахъ, ахъ, воинъ Козакъ!

3.

Що мы ребята, мы не винныи,
 25 Въ походъ идемо принужденныи,
 Нѣ въ такъ малой дружинѣ,
 Крутятъ насъ по всей краинѣ,
 Ахъ, ахъ, ахъ, ахъ, превосточный царь!

4.

Всѣмъ официромъ ты пардонъ давъ,
 Наши ребята всѣ розогнавъ,
 Штандаръ гусаръ коменду погромивъ,
 Дунцовъ бранцовъ загонивъ,
 5 Ахъ, ахъ, ахъ, ахъ растакана мать!

5.

А на столицѣ будемъ ты хвалить,
 Достоинъ Пулавскій Фельдмаршалъ быть,
 Якъ ся покой здѣлаеть,
 Нехай Польска зъ насъ маеть,
 10 Ахъ, ахъ, ахъ, ахъ, вѣрныхъ воиновъ!

6.

Поприсягаемъ всѣ передъ Богомъ
 Не будемъ, Москва, тебѣ ворогомъ,
 Якъ престанемъ воевать,
 Будемъ ты вѣрно слушать,
 15 Ахъ, ахъ, ахъ, ахъ, якъ Государя!

24.

ГОНТА.

Да стоявъ, да стоявъ, да панъ Гонто въ степу двѣ недѣли,
 Отъ наѣхали Смолянчики, а винъ ся имъ звѣривъ.
 «Годѣ, годѣ, пане Гонто, да въ степу стояти,
 Отъ їдъ зъ нами Козаками Уманъ добувати!
 20 Годѣ, годѣ, да панъ Гонто, да въ степу стояти,
 Маймо письмо вѣдъ царицѣ, що вѣльно гуляти.» —
 «Якъ я маю, вражї сыны, Уманъ добувати,
 На мовго рѣдногъ батька руки пѣдоймати?»—

25.

РЕЙМЕНТАРЬ.

(Ср. Паули I, 163.)

- Марысенька по садочку ходитъ,
 А за нею розмай-зѣлье сходить.
 «Ой вырву я розмай-зѣлье зъ ранку,
 Ой пошлю я милому въ дарунку.
 5 Ой въ субботу съ пѣзній вечерй,
 Нагнѣвався мой милый на мене,
 Не хтѣвъ брати подарковъ вѣдъ мене.»
 А въ недѣлю рано сонце сходить.
 Панъ рейментарь по рыночку ходитъ,
 10 За нимъ козакъ винце въ руцѣ носитъ,
 Свого папа рейментаря проситъ:
 «Ой пане жъ нашъ, пане рейментарю!
 Забери си всю Козацьку зброю,
 А насъ не дай въ тяжкую неволю!
 15 Забери си й конй вороныи,
 А насъ не псуй, бо мы молодіи!» —
 «Заберу я всю Козацьку зброю,
 А васъ вѣддамъ въ тяжкую неволю;
 Заберу я й конй вороныи
 20 А васъ згублю, хоть вы молодии!»

26.

ЖАЛОВА УКРАИНЫ.

- Ляментуеъ Украина изъ великимъ жалѣмъ
 А будучи напoлнена смуткомъ и печалѣмъ.
 Ахъ ты мнѣ, да бѣда менѣ, що я учинила,
 Ахъ ты мнѣ, да бѣда менѣ, що я преступила!
 25 На короля, пана свого, руки подносила,
 Не разъ, не два и не десять зъ нимъ есь воевала.
 Ахъ ты мнѣ, да бѣда, и проч.
 Зъ которыми я поганцы такъ си починала,
 Мѣста, села и фольварки мечемъ сплюндровала.
 30 Ахъ ты мнѣ, и проч.

Братство мѣла любимое зъ паны Султанами,
Ведуть пановъ повязаныхъ руки арканами.

Ахъ ты мнѣ, и проч.

Не одинъ я и манастырь изъ добра иструтила,
5 Не одну тежъ я и церковь огнемъ испалила.

Ахъ ты мнѣ, и проч.

Отець, мати дитя свое на руки хватае,
Оставивши всѣ маетки, одъ страху вилѣвае.

Ахъ ты мнѣ, и проч.

10 Довѣдаламься и о тыхъ, що живутъ въ утробѣ,
Не скрываются предо мною и мертвы въ гробѣ.

Ахъ ты мнѣ, и проч.

А теперъ я не вѣдаю, що маю чинити,
При комъ будуть zostавати Козацькіи дѣти.

15 Ахъ ты мнѣ, и проч.

Вернула бъ ся до Короля, не схочеть прийняти:
Волю Царю Московскому голдовати.

Ахъ ты мнѣ, и проч.

Абы жити и сидѣти въ тихости, въ мирности,
20 А спокойне всѣ прожили Козацькіи дѣти.

Ахъ ты мнѣ, и проч.

27.

ТОЖЕ.

Хто тѣлько схочеть, обачити,
Протерши очи, розважити,

Що ся теперъ стало,

25 Въ вѣку нашомъ маломъ.

За Дорошенька Гетмана

Пуста Украина стала,

Все то презъ его бунты,

Всѣмъ прійшло погинути.

Церкви Божі опустѣли,
 Обители разорили,
 Оскверненная земля
 Презь Турецкое племя.

8 Вкраина тяжко въздыхае,
 Подолья плаче, рыдае,
 Чадь своихъ заколенныхъ
 И въ неволю одведеныхъ.

Всѣхъ мѣсть згодованыхъ,
 10 Презь погановъ зплондрованыхъ,
 Камянецъ городъ славный,
 Богомъ фундованый.

Хвала Богу въ немъ устала,
 Окраса церкви упала,
 15 Сталася жертва тому
 Магометови злому.

А родъ Турецкій проклятый,
 Весельямъ гойне изнятый,
 Христіанъ ся брідягъ,
 20 Бисурманы зъ нихъ чинягъ.

Дорошенько поглядае,
 Поголовщину щинае,
 А въ Уманскѣмъ повѣтѣ,
 Брали жоны и дѣти,

25 Самыхъ Уманськихъ мѣщановъ,
 Звоёваныхъ отъ погановъ,
 Головы имъ лупили,
 До Цѣсаря возили.

Дорошенько поглядае,
 30 Слезы зъ очей не пускае,
 Видитъ племя свое
 Южъ порабощеное.

Еще порады додае,
 Далѣ къ Днѣпру потягае

Войско Турецькоє
И тежъ Татарськое.

Бы зъ ненацька ударили
На всѣ Московскіи силы:
5 И весь таборъ озмете
И въ полонъ поженете.

Людь правдивый христіанскій
Видитъ намѣтъ бисурманскій,
На бога все зложили
10 Далѣ за Диѣпръ уступили.

Царь Турецкій на зимъ стаеъ,
Людь свой заразъ розпускаеъ:
Въ замыслахъ тое положили,
15 Абы Кіевъ розорили.

.....
.....

Презъ зиму людь строитъ,
И гарматы розвозитъ.
20 Въ замыслахъ своихъ готують
Церкви божіи плюндрують,
Изъ грунту ихъ разорили
Тамъ заразъ мосты чинили.

А Московское царство
25 Хоче взяти въ подданство,
На Украину поостатокъ:
Брали дѣтей и матокъ.

Ой Боже нашъ милостивый!
Тысь судія справедливый,
30 Не даждь бисурману
И Петру гетману,

Въ замыслахъ тое чинити,
Рачь ихъ отомстити,
Абы южъ перестали,
35 И въ прудкомъ часѣ упали!

А Московскому цареву,
Дай силу, Судареву,
Покори бисурмана,
Петра Гетмана!

8 Рачь Украину направити,
Бы въ ней Россійскіи дѣти
Церкви божіи будовали
И монастыри обновляли!

Тебе славятъ Архангели,
10 Начало, власти и силы,
Шестокрылатыи
И многоочитіи,

И мы ся тебѣ кланяемъ
Имя твоо узываемъ,
15 Рачь насъ заховати,
Покой вѣчне даровати!

28.

БУНТЫ КОЗАЦКІИ.

1702.

Жартъ непотребный въ сѣмъ сотѣ второмъ стался
Людѣ свывольный до купы зебрался,
А черезъ Іюду и сталися и бунты
20 Позосталися, ахъ, пустыи грунты!
Ахъ, Украинно, людѣ свывольный маешъ,
Южъ ляментуешъ, на трупы поглядаешъ.
Глуштво Козаковъ, же ся збунтовали,
На своихъ пановъ руки подіймали.
25 Нуте жъ, молодці, будемъ Ляховъ бити
И ихъ за шею на славу водити.
До Немирова сталися зберати,
По мѣстахъ, селахъ та пановъ рубати,
Въ Немировъ мѣсто сталися вперати,
30 Ляхи почали одпоръ имъ давати.
Ко замку ближче Ляхи уступають,

- О зрадѣ мѣщанъ Немировскихъ не знаютъ,
 Же мыслять пановъ въ замку добывати,
 Потомъ добывши, заровно рубати.
 Ляхи изъ замку войска виглядають,
 5 До Бога сердцемъ жалостне волають,
 Абы помощи въ замку давано
 На радость огня въ трубы заиграно.
 Въ середу рано Ляхи о миръ просять,
 Высоко ку небу очи свои зносять.
 10 Всі южъ заровно Козакомъ здалися,
 А они кажуть: «Мы то добилися.»
 Ахъ, выводячи, стали ихъ рубати,
 Кіями, цѣпами сродзе мордовати.
 Пановъ великихъ много погубили,
 15 Кровь, яко воду, потокомъ пустили.
 Вельми ся тѣшатъ, же смо зоевали,
 Польского войска очи не видали.
 Всѣ ся Козаки письмомъ обсылають,
 А подъ Бердычовъ на подѣздъ всѣдають.
 20 Южъ ся тамъ Ляхи зберати почали,
 Козаки въ зрадѣ хутенько припали;
 Сталися тамъ Ляхи изъ ними стирати,
 А на пѣхоту мѣцпе натирати;
 И тамъ богато Ляховъ погубили,
 25 Тѣлько же въ зрадѣ козаки ся били;
 А выводячи стали ихъ рубати,
 Мусѣли Ляхи иншіи втѣкати;
 Тѣлько Староста на полю Хмелъницкій
 Показался тамъ до нихъ по жолнѣрски.
 30 Тамъ же панъ Руциць изъ ними ся стиралъ,
 Гды на трупъ Ляховъ жалосне поглядалъ;
 Тѣлько посольство на полю стояло,
 Ратунку Ляхомъ щире не давало.
 Утѣшилъ есь ся, Козаче гультайскій,
 35 Же зоевалъ людъ увесь христіанскій,
 Же стали черезъ заслуги панами,
 Коли есте ся подъ Межибожъ собрали.
 Подъ Межибожомъ щастье не пануе,
 За ваші бунты смерть ся вашъ готуе.

- Изъ Межибожа за неправду бито,
 А не одного подъ Синявою взято,
 А за Зинковымъ щастье 'сте згубили,
 Бо сте цѣхоту всю свою позбули.
 5 Не тышся, Козаче, Ксѣнже наступае,
 До Константинова Вишнёвецкій выѣжджае;
 Козаки ближче взялися зъ отстрахи,
 Подъ Константиновомъ згнули, якъ мухи.
 Хотѣли есте зрадою добути,
 10 Одъ Ксѣнжента вамъ прійшло погинути.
 Въ понедѣлокъ рано Козаки гердують,
 Ляхи изъ замковъ до нихъ ся готують.
 Кажуть Козаки: «Ляховъ не богато.»
 Стерлися зъ ними, всѣхъ подъ мечъ побрато.
 15 Показался тамъ Ксѣнже Вишнёвецкій,
 Збѣлся зъ ними, ахъ, по молодецки!
 Принципалове назадъ утѣкають,
 На невминыхъ смерть нѣчого не дбають.
 Марсь въ сѣмъ сотъ второмъ Козаки почали,
 20 А въ сѣмъ сотъ третомъ Ляшеньки скончали.
 Гетману слава Сѣнявскому завпе,
 Же идеть смѣле жолнѣровъ добравши.
 Ихъ Мостѣмъ паномъ Любомирскимъ славно,
 Юнакомъ Польскимъ рыцарство дано.
 25 Нехай же будетъ Богу отъ насъ хвала,
 А папомъ нашимъ вѣчная слава!

9.

ПѢСНЬ МАЗЕПѢ,

ИЗМѢННИКУ ЗАДНѢПРЯНСКОМУ И УКРАИНСКОМУ.

- Мазепѣ измѣннику Заднѣпрянскому и Украинскому.
 Егда приближатся послѣдняя лѣта, въ градѣ брани стануть,
 Тогда другъ отъ друга будутъ уstraшені и побѣгнутъ у пустыні,
 30 Ховатися будутъ, зъ жалѣмъ загудуть въ найтвердшу яскиню.
 Мазепина слава, безумная глава, що 'сь ты учинила?

Царя оставляешъ, ко Шведомъ збѣгаешъ, войско засмутивъ,
Церкви измѣнивъ есь, Бога образивъ есь, тамъ ты насъ дя-
каешъ.

Учини благое, аще не страждешъ, Цареви склонися,
Не пощади главы, за измѣну славы, плачь, не стидися!

5 Батуринъ славетный се днесъ доставъ шпетный, а чрезъ его
зраду,

Души погубивъ есь, и градъ разоривъ есь, самъ иидешъ ко аду.

Максимъ умный, славный и измѣнникъ явный и бестія его.

Ой, Россіѣ преславна, сіяешъ издавна, Шведа не лякайся!

Измѣнниковъ своихъ, начальникъ Мазепа узати можется.

10 Мазепа врагъ мыслить Украину згубити: чемъ ся такъ не стало?

Бо Мазепъ крушовъ и врагу Шведовъ онъ плахты готуе.

Ци битися маешъ, що тутъ Шведа привевъ Сѣверъ разорити?

Не выйдешъ отсюду, избіежъ тя, Іюду, и Шведа загубишь.

Государь свѣтлѣйшій у войску сильнѣйшій и въ панствѣ сво-
имъ можный.

15 Царю Россійскому на многія лѣта, на вѣки вѣчныи, безконеч-
ныи!

ДУМЫ

б) о событіяхъ обыкновенныхъ лицъ.

Ой у садочку воуля ковала,
Тоту собѣ спѣваночку родина складала,
Щобы свого миленького та не забувала.

ІАМД. ГМІІ.

.1

(Рус.)

- Ой поѣхавъ Романонько
До Сучавы на ярмарокъ,
Тамъ сострѣтивъ его Турокъ.
«Ой Романе, Романоньку!
5 Чи маєшь ты родиноньку?..
«Ой маю я родиноньку,
Одну сестру Оленоньку.»—
«Ой Романе, Романочку!
Продай сестру, Оленочку!
10 Дамъ ти сребла не вагою,
Дамъ ти злота не личбомъ.»
Прійшовъ Романъ до домочку,
Склонивъ на стѣлу головочку,
Тай гадає си думочку,
15 Ци продати Оленочку?
Вставъ, зорвався, пошовъ зъ шумомъ,
Только вихоръ за нимъ свиснувъ,
Дощъ ударивъ зъ яснимъ громомъ,
Романъ зъ очей на вѣкъ згинувъ!
20 Сестра бѣдна ся дивує,
Пилно глядить кѣнця тому,
Серце ся ёй крає зъ жалю,
Що Романа нема въ дому...

- Ёде Романъ до домоньку,
 Спустивъ на дѣль головоньку.
 Выйшла сестра, Оленочка,
 Питаеся вона его:
 5 «Ой братчику, Романчику!
 Де ты того коня взявъ?...» —
 «Менѣ Турчинъ подаровавъ...
 Давъ ми коня вороного,
 На другого злота много.
 10 Ой сестричко, Оленочко!
 Та свѣтлоньки повымѣтай,
 И въ покояхъ позакаждай!» —
 «Ой братчику, Романчику!
 Тадже завтра не недѣля?» —
 15 «Ой сестричко, Оленочко!
 Помый дворы мостови,
 Застель столы кидрови,
 Помый миски мѣдяни,
 И лыжочки золоті!» —
 20 «Ой братчику, Романчику!
 Тадже завтра не Рѣздво?...» —
 «Ой сестричко, Оленочко!
 И свѣтлоньки повымащай,
 Вѣкна красно повытерай!» —
 25 «Ой братчику, Романчику!
 Тадже завтра не Великдень?...» —
 «Ой сестричко, Оленочко!
 Русу косу собѣ измый,
 Та й красненько заплѣтайся,
 30 Гостей завтра сподѣвайся!» —
 А вона то все зробила,
 Та й на двѣрь ся подивила:
 «Ой братчику, Романчику!
 Що то въ поли за дѣмеве?
 35 Чи то вѣрлы крыльма бѣють,
 Чи вѣвчярй съ турмы гонять?...» —
 «Такъ сестричко, Оленочко,
 Вѣрлы крыльма землю обман,
 Порохами скопотили.» —

- «Ой братчику, Романчику!
 Що то въ поли за димове?
 Чи то вѣрлы крыльма бьются,
 Чи вѣчярѣ съ турмы гонять?» —
- 5 «Ой сестричко, Оленочко,
 Скажу тобѣ правду щирю:
 Тото въ поли не димове,
 Нѣ то вѣрлы крыльма бьются,
 Нѣ вѣчярѣ съ турмы гонять,
- 10 Лишь то Турки й Татарове,
 А всѣ твои боярове.» —
 А Олена якъ то вчула,
 На слугу вѣрну крикнула:
 «Ой кухарко, кухарочко!
- 15 Дай ми ножа остренького,
 До завоя тоненького!...» —
 Тонкій завѣй укроила,
 Нѣжь у сердце си встромила...
 Ой надобѣгъ братъ Романонько:
- 20 «Ой сестронько, Оленонько!
 Що жъ ты собѣ изробила,
 На що 'сь ты ся та й пробѣла?» —
 Вона ему вѣдповѣла:
 «Лутше тутки погібати,
- 25 Нѣжь съ Турками пробувати!

- Пріѣзджаять Турковъ много
 До Романа на подвѣрье:
 «Отвори намъ, Романоньку!
 Ъдемъ до тя у гостину;
- 30 Выведи намъ, Романочьку,
 Твою сестру, Оленочку!...» —
 Ой не вѣйшовъ Романонько,
 Выйшла тѣлько кухаронька:
 «Ой де той вашъ Романонько?» —
- 35 Пытаются Турки ей:
 «Ой поѣхавъ Романонько
 Та й до лѣса по дрѣвонька.» —
 «А де жъ то та его сестра,

Его сестра, Оленочка? —
 Днесь завой собѣ кроила,
 Ножь у серце си встромила. —
 Вбѣгли Турки до свѣтдоньки,
 Вадрѣли тѣло Оленоньки;
 5 Ой взяли го за реберцѣ,
 Та й кинули черезъ дверцѣ;
 Стали до него стрѣляти,
 А потѣмъ въ штуки рубати.
 Такъ стрѣляли, такъ рубали,
 10 Ажъ ся калиновѣ луги,
 З великою дуже туги,
 Зачалися розлѣгати.

2.

На зеленѣмъ цариночку
 Пили Турки горѣлочку;
 15 Пили, пили, подпивали,
 А Романа подмавляли:
 «Ой Романе, Романочку!
 Продай сестру, Оленочку,
 За коники воронїи,
 20 И за сѣдла серебряни,
 За уздѣла шовковїи,
 И за станлѣ золотїи,
 За червонї незлѣченї,
 За таляры незмѣренї!»
 25 Прїйшовъ Романъ до домочку,
 Склонивъ на стѣлъ головочку,
 Тай гадае си думочку,
 Чи продати Оленочку:
 «Ой, Олено, сестро моя!
 30 Помый двори мостовїи,
 Застель столы кидровїи,
 Помый миски серебряни,
 И лыжочки золотїи!» —
 Выйшла она на подвѣрье,

- И дивится въ чисте поле:
 «Ой Романе, Романочку!
 Що то въ поли за дымове?
 Чи то вѣрлы крылми бьются,
 5 Чи овчары съ турмы гонять?..» —
 «Ой Олено, сестро моя!
 Нѣ то вѣрлы крылми бьются,
 Нѣ овчари съ турмы гонять,
 Лишь то Турки и Татаре,
 10 А всѣ твои суть бояре.» —
 До свѣтлицѣ хутко впала,
 Мечь вхопила, шею стяла...
 «Ой Олено, сестро моя!
 На що 'сь ты ся уродила,
 15 На що 'сь собѣ шею стяла?» —
 «Лутче тутка погибати,
 Нѣжь съ Татарьми пробувати.» —

3.

- Ой пивъ Романъ у Сочавѣ
 Цѣлый тыждень изъ Турчаномъ,
 20 Пропивъ сестру Оленочку.
 Прійшовъ же вѣнъ до домочку,
 Пѣславъ сестру по водицю
 Въ кидровую та кирницю.
 Пѣшла она по водицю
 25 Въ кидровую та кирницю,
 Та дивится въ чисте поле:
 Въ чистѣмъ полѣ туманъ кѣпитъ,
 Ци грѣмъ гремитъ, ци звѣнъ звенитъ?..
 Принесла она водицѣ
 30 Съ кидровой та кирницѣ,
 Та ѣ узяла промовляти,
 Свого брата ся пытати:
 «Чо' то въ полѣ туманъ кѣпитъ,
 Ци грѣмъ гремитъ, ци звѣнъ звенитъ?..»

- 5 Вѣнъ до неі промовляе,
 А самъ тяжко издыхае:
 «Не туманъ то въ полѣ копитъ,
 Нї грѣмъ гремитъ, нї звѣнъ звенитъ,
 Ай то твое йде весѣлье!..»
- 10 Ёде Турокъ зъ весѣленькомъ,
 Прїѣзжае въ подвѣренько,
 Поковтуе въ гранаточку:
 «Выйди, выйди, Романочку,
 Выведи ми Оленочку!» —
- 15 Выйшовъ, вийшовъ Романочко,
 Выводитъ му кухарочку.—
 «Ой брешешъ, ты Романочку,
 Не тва сестра Оленочка,
 Лише ви одѣнячко.»—
- 20 Пѣшовъ Романъ до свѣтлицы,
 Веде сестру Оленочку,
 Узавъ Турчинъ меже себе,
 А вна взяла промовляти:
 «Ой Турчине, Турчиночку!
- 25 Дай ми ножа остренького,
 Най я пѣду въ лужиночку
 Вырѣзати калиночку!» —
 Жде годину, жде другую,
 Далѣй пѣшовъ по самую:
- 30 «Волѣвъ е'мъ ся самъ пробити,
 Нѣжъ мавъ е'мъ то тобѣ дати!..»

4.

(Паули.)

- Поле жѣ мое широкое!
 Не могла 'мъ ты проглянути
 Чорненькими оченьками;
 35 Теперъ е'мъ проходила,
 Бѣленькими ноженьками!..
 Що ся въ поли забѣляю,
 Ой ци гуси, ци лебеді?

- Теперь гуси не лѣтають,
 Нѣ лебедѣ не плывають;
 То Татарѣ полонъ женуть:
 Одинъ полонъ зъ жѣночками,
 5 Другій полонъ зъ дѣвочками,
 Третій полонъ зъ дѣточками.
 Стали кошомъ пѣдъ Яришомъ,
 Та взялися пѣвати:
 Дѣвка впала парубкови,
 10 А тещенька зятенькови.
 Взявъ вѣнъ еѣ по при конѣ,
 По при конѣ на ременѣ.
 Ой конъ бѣжить дорогою,
 Тещу веде терниною,
 15 Терня ноги пробивае,
 Кровця слѣды заливае,
 Чорный воронъ залѣтае,
 Тоту кровцю испивае.
 Приѣзжае до домоньку:
 20 «Выйди, выйди, Татаронько!
 Привѣвъ е'мъ тѣ кухароньку,
 Привѣвъ е'мъ тѣ невѣльницу,
 Ажъ до смерти робѣтницу!»—
 А вона ей та й завела,
 25 Три работѣ загадала:
 Оченьками стадо пасти,
 Рученьками кужель прѣсти,
 Ноженьками колысати.
 Теща дѣтя колысала,
 30 Та й дѣтинѣ приспѣвала:
 «Люлю, люлю, Татарчятко,
 По доненцѣ унуячтко!
 йода стадо выздыхало,
 Бодай кужель спопелѣла,
 35 Бдай дѣтя скаменѣло!..»
 Учувъ то вѣрный слуга:
 «Чи чули вы, панянонько,
 Якъ вамъ кляла невѣльница?..
 «Бодай стадо выздыхало,

- Бодай кужэль спопелѣла,
 Бодай дѣтя скаменѣло!..»—
 Ой прибѣгла Татаронька,
 Вбѣгла боса безъ пояса,
 5 Та вдарила по личеньку
 Свою рѣдну матусеньку.
 «Дошю моя прелюбезна!
 Не тѣлько 'м ты годовала,
 По личеньку 'м ты не била.»—
 10 «Мамко жь моя старенькая,
 По чомъ же 'сь мя испѣзнала,
 Що 'сь мя доненьковъ назвала?»—
 «Въ недѣлю 'сь барвѣнокъ рѣзала,
 Та 'сь си пальчикъ вѣдрѣзала,
 15 По тому 'мъ ты испѣзнала.»—
 «Мати моя рѣдненькая!
 Скидай съ себе свои латы,
 Вбѣрай дорогіи шаты!
 Будешь зъ нами пановати...»—
 20 «Лѣпшій мой вбогій латы,
 Нѣжъ дорогіи твои шаты.»—
 «Мати жь моя рѣдненькая!
 Чи схочешь тутъ пановати,
 Чи поѣдешь въ рѣдній край?»—
 25 «Волю дома бѣдовати,
 Якъ въ чужинѣ пановати!..»—
 «Слуги жь мои та й вѣрши!
 Впряжѣть коніи вороніи,
 Везѣть мамку въ рѣдній край!»

5.

- 30 Чому куры не пѣсте,
 Чому люди не чуєте?..
 Турки село звоѣвали,
 Громадами людей гнали.
 Меже ними двѣ сестриці,

- Повели ихъ по жёрницѣ,
 А жёрница нѣжки коле,
 Чорну кровцю проливае,
 Чорный воронъ залѣтае,
 5 Тую кровцю пошивае.
 Сестра сестрѣ промовяе:
 «Проси, сестро, Турка-мужа,
 Нехай косу росу утне,
 Най до мамки мей пѣшле:
 10 Най ся мамка не Фрасуе,
 Най намъ вѣна не готуе!
 Бо мы вѣно утратили
 Пѣдъ яворомъ зелененькимъ,
 За Турчиноюъ молоденькимъ!»

6.

(Изъ 5 разнословныхъ списковъ моихъ и Паули I, стр. 168.)

- 15 Ходить Турчинъ по рыночку, гей, море, бре!
 Водить съ собовъ дѣвчиночку, гей, сердце мое!
 Править за ню сѣбло, злото, гей, море, бре! 2, гей, сердце мое!
 Править сѣбло не мѣрене, гей, море, бре!
 А золото не важене, гей, сердце мое!
 20 Ой знайшовся одинъ панокъ, и проч. 2.
 Сыпле сѣбло не мѣрене, и проч.
 Та й золото не важене, и проч.
 Ой взявъ же й по пѣдъ пашки, и проч.
 Повѣвъ же й по пѣдъ дашки, и проч.
 25 Ой взявъ же й за рученьку, и проч.
 Привѣвъ вю до домоньку, и проч.
 Ой та сѣли вечеряти, и проч.
 По вечерѣ карты грати, и проч.
 Ся каже постѣль слати; и проч. 2.
 30 Вона жъ тую постѣль слала, и проч.
 Та й ревненько заплакала, и проч.
 Війшовъ панокъ до кѣмнаты, и проч.

- Взявъ зъ дѣвчиновъ розмовляти: и проч.
 «Ой Марысю, Марысенько! и проч.
 Яку маешь родиноньку? и проч.
 Чи богато роду маешь, и проч.
 5 «Що въ неволи погибаешь?»— и проч.
 «Ой мала я три братчики, и проч.
 Три братчики, рѣднесенькѣ.»— и проч.
 «Де жъ вони ся та подѣли, и проч.
 Три братчики рѣднесенькѣ?»— и проч.
 10 «Одинъ пѣшовъ въ Волощину, и проч.
 Другій пѣшовъ на Вгорщину, и проч.
 Третій пѣшовъ въ Туреччину.»— и проч. 2.
 «Чи жъ бы ты ихъ ще пѣзнала, и проч.
 Свои братья рѣднесенькѣ?»— и проч.
 15 «Вже ихъ теперъ не спѣзнаю, и проч.
 Я въ неволи погибаю!..»— и проч.
 Що теперъ за свѣтъ наставъ, и проч.
 Що братъ сестру не пѣзнавъ! и проч.
 Яка теперъ годиночка, и проч.
 20 Не пѣзнае родиночка!.. и проч.

7.

- Ой у мѣстѣ въ Бузановѣ
 Сидить ледѣнь у неволи,
 Геій у синімъ зелѣзячку,
 Та й у бѣлимъ ремѣнячку,
 25 Сидить та й до батька листѣе пише,
 Такъ до батька промовляе:
 «Чи мешь, батьку, за мновъ дбати,
 Чи мья будешь выкупяти?
 Чи въ неволи поминати?»—
 30 «Що жъ бы, сынку, за тя дати?
 «Чѣтыре коні вороніи,
 Та й сѣдла имъ золотіи.»—
 «Волѣю тя, сынку, въ неволенцѣ споминати,
 Нѣжъ такъ дорого за тя дати!»—

- Ой у мѣстѣ въ Бузановѣ
 Сидитъ ледѣнь у неволи,
 Гей у синѣмъ зелѣзчю,
 Та ѿ у бѣлымъ ремѣнчю,
 5 Сидитъ та ѿ до мамки листѣ пише,
 Такъ до мамки промовляе:
 «Чи мешь, ненько, за мновъ дбати,
 Чи мя будешь выкупяти?
 Чи въ неволи споминати?..» —
- 10 «Що жъ бы, сынку, за тя дати?..» —
 «Чѣтыре коровки риженькіи,
 И съ теляты маленькіи.» —
 «Волѣю тя, сынку, въ неволенцѣ споминати,
 Нѣжъ такъ дорого за тя дати!» —
- 15 Ой у мѣстѣ въ Бузановѣ
 Сидитъ ледѣнь у неволи,
 Гей у синѣмъ зелѣзчю,
 Та ѿ у бѣлымъ ремѣнчю,
 Сидитъ та ѿ до брата листѣ пише,
 20 Такъ до брата промовляе:
 «Чи мешь, брате, за мновъ дбати,
 Чи мя будешь выкупяти?
 Чи въ неволи споминати?..» —
 «Що жъ бы за тя, брате, дати?..» —
- 25 «Чѣтыре волы сивенькіи,
 Та ѿ яремця новенькіи.» —
 «Волѣю тя, брате, въ неволенцѣ поминати,
 Нѣжъ такъ дорого за тя дати.» —
 Ой у мѣстѣ Бузановѣ
- 30 Сидитъ ледѣнь у неволи,
 Гей у синѣмъ зелѣзчю,
 Та ѿ у бѣлымъ ремѣнчю,
 Сидитъ та ѿ до сестры листѣ пише,
 Такъ до сестры промовляе:
 35 «Чи мешь, сестро, за мновъ дбати,
 Чи мя будешь выкупяти?
 Чи въ неволи поминати?..» —
 «Що жъ бы, брате, за тя дати?..»
 «Чѣтыре стрижки чорненькіи,

И зъ ягняты маленькіи..» —
 «Волѣю тя, брате, въ неволенцѣ поминати,
 Нѣжъ такъ дорого за тя дати!..» —
 Ой у мѣстѣ Бузановѣ
 5 Сидить ледѣнь у неволи,
 Гей у синѣмъ зелѣзачку,
 Та й у бѣлымъ ремѣнячку.

8.

(Ср. Вацл. 495.)

Сидить гинтяй у неволи,
 Та тяженько дыше,
 10 Та до своего тата пише:
 «Ци мешь, тату, выкупяти,
 Ци тутъ буду погибати?» —
 «Шо бы за тя, сынку, дати?» —
 15 «Сорокъ коней въ сѣдла осѣдлати.» —
 «Маю за тя, сынку, тѣвко дати,
 Волѣшь тамъ погибати.» —

Сидить гинтяй, и проч.
 Та до своей мамки, пише, и проч.
 20 «Сорокъ волѣвъ изъ ярмаи.» —
 «Маю за тя, сынку, тѣвко дати,» и проч.

Сидить гинтяй, и проч.
 25 Та до своей любки пише, и проч.
 «Шо бы за тя, любку дати?» —
 «Сорокъ гусей изъ гусяти.» —
 «Буду прясти, запрядати,
 Буду гуси куповати,
 30 Буду тебе выкупяти,
 Зъ неволеньки ратовати.» —

- Седить гинтай, и проч.
 Та до милой лысье пише,
 Такъ до ней промовляе:
 «Чи мешь, мила, за мновъ дбати,
 5 Чи мья будешь выкупяти,
 Чи въ неволи поминати?..» —
 «Шобы, милый, за тя дати?..» —
 «Не можь, мила, только изложити,
 Мене вѣдси выкупити!..» —
 10 «Буду, милый, зарабьяла,
 Чужу кужель запрядала,
 Буду усе продавала...
 Волбю все пострадати,
 Тебе зъ вѣдти выкупяти,
 15 Нѣжъ маю тя въ неволенцѣ поминати.» —
 «Вѣдъ теперь я буду знати,
 Якъ миленьку шановати!..»

9.

- «Не боится мокрый дощу, а голый розбою,
 А ты сѣдай, сердце мое, та вандруй зо мною!» —
 20 «Ой шо ты ся наговоривъ, ажъ слухати гидко.» —
 Я не можу вандровати, бо ми косу видко.»
 Будемо мы вандровати черезъ Коломыю,
 Та куплю тѣ рантушину, та косу укрию.» —
 «Не буду я, Козаченьку, съ тобовъ вандровати,
 25 Стара мати, матиночка, буде бановати.»

10.

- Коли Турки воѣвали,
 Бѣлу челядь заберали;
 И въ нашої попадоньки
 Взяли они три дѣвоньки.
 30 Едну взяли по при кони,
 По при кони на ремени,

- Другу взяли по при возѣ,
 По при возѣ на мотузѣ,
 Третю взяли въ чорнй мажѣ...
 Що ю взяли по при кони,
 5 По при кони на ремени,
 Тота плаче: «Ой Боже жь мѡй!
 Косо моя жовтенькая!
 Не мати тя росчѣсуе,
 Вѡзникъ бичемъ рострѣпуе!..»
 10 Що ю взяли по при возѣ,
 По при возѣ на мотузѣ,
 Тота плаче, тота кричить:
 «Ой Боже жь мѡй, нѡжки мои,
 Нѡжки мои бѣленькіи!
 15 Не мати васъ умывае,
 Пѣсокъ палцѣ розѣдае,
 Кровця пуки заливае!..»
 Що ю взяли въ чорнй мажѣ,
 Тота плаче, тота кричить:
 20 «Ой Боже жь мѡй, очка мои,
 Очка мои чорненькіи!
 Тѡлько орсакъ проходили,
 А бѣлый свѣтъ не видѣли!..»

11.

- Верхъ Бескида калинова,
 25 Стоить ми тамъ корчма нова,
 А въ тѡй корчмѣ Турчинъ шѣ,
 Предъ нимъ дѣвча поклонъ бѣ:
 «Турчинъ, Турчинъ, Турчинойку,
 Не губь мене молодойку;
 30 Ёде татѣ, одмѣнъ несе,
 Одмѣнъ несе, возомъ везе,
 Не дастъ вѡнъ ми загинути.» —
 Одмѣнойки та й не стало,
 Дѣвча гѡрко заплакало.

Верхъ Бескида калинова

Стоитъ ми тамъ корчма нова,
 А въ той корчмѣ Турчинъ піе,
 Предъ нимъ дѣвча поклонъ біе:
 5 «Турчинъ, Турчинъ, Турчинойку,
 Не губь мене молодойку;
 Ёде мамця вѣдмѣнити,
 Не дастъ вна ми загинути.» —
 Одмѣнойки та й не стало,
 10 Дѣвча гѣрко заплакало.

Верхъ Бескида калинова,

Стоитъ ми тамъ корчма нова,
 А въ той корчмѣ Турчинъ піе,
 Предъ нимъ дѣвча поклонъ біе:
 15 «Турчинъ, Турчинъ, Турчинойку,
 Не губь мене молодойку,
 Ёде милый одмѣнъ несе,
 Одмѣнъ несе, возомъ везе.»
 Милый прійшовъ, та й вѣдмѣнивъ,
 20 Лѣшпій милый, якъ братъ рѣдний. —

12.

(Рус. 32.)

Ой сталася, стала та въ Манастерищохъ шкѣдка:
 Ой загубила своего мужа та поповича жѣнка.
 Ой не сама жъ вона его загубила,
 Тѣлько къ собѣ Яненька та вѣкномъ впустила.
 25 Ой пѣють же куры, та пѣють же до дня,
 Та стояла Текла зъ Яненькомъ на разговорѣ:
 «Ой годѣ жъ бо, Текло, на разговорѣ стояти,
 Та ходѣмъ до хаты, нехай перестануть собаки брехати!
 Та слухай же, Текло, вже въ всѣ дзвонны дзвонять:
 30 Ой ходѣмъ до дому, нехай о насъ люде не говорятъ!» —

- Ой сама жь бо Текла та дверми уходила,
 А кь собѣ Яненька та вѣкномъ упустила;
 Ой скоро жь бо его та вѣкномъ упустила,
 То заразь бо ему сокиру вручила;
 5 Ой скоро жь бо ему сокиру вь руки дала,
 Заразь своего мужа на постели зарубала.
 Та почавъ же Яненько та сокирою рубати,
 А Текла почала лѣжникомъ та прикрывати,
 А Яненько на тоє зь близька приглядає,
 10 Ещє бо на Теклу та сь тиха покликає:
 «Ой годѣ жь бо, Текло, лѣжникомъ накрывати,
 Пѣди до кѣмнаты, та чи спить его мати?» —
 Встала его мати, вь печи затопила,
 Свого сынонька, Андруся, та не будила.
 15 «Та чи бачишь, Яненьку, уже свѣтъ свитає...»
 А Яненько вже вороного коника сѣдлає.
 «Та чи бачишь, Яненьку, та вже сонце сходжає?...»
 А молодой Яненько вже зь мѣста утѣкає.
 Ой старенькая мати вже й ѣсти наварила,
 20 Свого сынонька, Андруся, та ще не будила.
 Прійшла стара мати Андруся будити,
 Ой не могла черезъ кровцю а нї приступити!
 Скоро жь вона тѣлько на ту кровь ступила,
 Ой заразь вона таки на порозѣ умлѣла.
 25 Ой взяли служеньки за попомъ кликати:
 «Ой иди, попоньку, поповичку ратовати!» —
 — Ой не йшовъ попонько, поповичку ратовати,
 Лишь кинувся попонько Текли доганяти.
 Ой дали жь бо знати до вѣта-бурмистра,
 30 Щобы не пустити Текли й Яненька зь мѣста.
 Ой довѣдалися та изъ замку гайдуки,
 Взяли жь вони Теклу та Яненька вь руки.
 Ой повели жь Теклу черезъ Глиняпское поле,
 Та чорненькій пожаръ бѣли ноженъки коле,
 35 Чорная кровця та слѣды заливає,
 Молодая Текла слезами ся умыває.
 Ой привели Теклу передъ Замѣйського пана,
 Ажь тогдѣ вже Текла та уся зѣвала.
 Ой на молодїй Текли та высокіи брижї,

- Та що на ню погляне Замбійскій панъ, ажъ му седце дриже.
 Ой на молодій Текли черчатая плахта,
 Ёй сподобала Теклу вся Замбійського шляхта.
 Ой у четверь рано та почали судити,
 8 Та якъ бы мали Теклу зъ Яненькомъ губити.
 А Теклинъ батенько кошикомъ грошій носитъ,
 Пана Замбійського низькимъ уклономъ просить:
 «Ой рачь же, паноньку, тїи таляры взяти,
 А мою дочку, Теклу, вѣдь смерти ратовати!» —
 10 Отъ уже жъ бо осуждено, щобы Теклу нї сѣчено, нї рубано,
 Але щобы Теклу горломъ даровано!
 Поповичѣвъ батько кошикомъ червонїи носитъ,
 Пана Замбійского йще пилнѣйше просить:
 «Ой побери, пане, та червонїи золотїи,
 15 Охъ тѣлько ты не губи, тїи люде недобрїи!» —
 Ой у четверь вже къ вечеру та почали судити,
 Ой якъ мають Теклу зъ Яненькомъ згубити?...
 Та хочай на Текли та черчатая плахта,
 Ой не помогла Текли та препишная шляхта.
 20 Та хочай на Текли та брижїи хорошїи,
 Не помогли ей а нї батеньковїи грошїи.
 Отъ уже жъ бо осуждено, щобы Теклу не пущено,
 Та щобъ ёй головку пѣдь мечь положено.
 Ой въ пятницу вывели вже Теклу губити,
 25 А Теклина мати пѣшла ся въ водѣ втопати.
 Ой стояло жъ тамъ два Козаченьки въ броду,
 Тако й не пустили Теклиной матки въ воду:
 «Було тобї, мати, за молоду дочку вчити,
 Ой нѣжели теперъ на ёї смерть глядѣти!» —
 30 А Текла на смерть та спїльна поглядае,
 До свого Яненька съ тиха промовляе:
 «Чи видишь, Яненьку, високу могилу
 Я жъ бо тебе, Яненьку, люблю, съ тобою загину!
 Чи видишь, Яненьку, тамъ Андрусеву яму?
 35 Я Андрусю не любила, зъ Андрусемъ не лягну!» —
 Ой приплыла до береженька качка:
 Та вже загинула Текла неборачка.
 Ой приплыло до береженька гуся:
 Загинула Текла за поповича Андрусю.

- Ой приплыла до береженька трэска:
 Загинула Текла, та шопова невѣстка.
 А на водѣ у берега похилилася липа:
 Загинула Текла, красна донька Пилипа.
- 5 Ой приплыла до береженька дошка:
 Огъ тамъ ходитъ та й заводитъ Пилипиха Явдонька.
 А у луженьку при береженьку червона калина:
 Та вже нема и не буде Данилового сына.
 Ой въ пятницу молодую Теклу загубили,
- 10 А въ субботу весь день Теклу еще поминали,
 А въ недѣлю на ратуши паны розсудили:
 «Ой добре 'сьмо учинили, же 'сьмо Теклю загубили.»
 Потѣмъ далѣй заказано, щобы Текли ни згадано,

13.

- Три братчики рыбарчики рыбоньку ловили,
 15 Ой не ймили щуку рыбу, лише дѣтя ймили;
 Вытягли ту дѣтиночку та на берѣжочокъ,
 Пѣшла слава на все село, ой на всѣхъ дѣвочокъ.
 «Ой вы паны, ой вы вѣты, скликайте громаду,
 Що бы сесѣй дѣтиноцѣ найти рѣдну маму!»
- 20 А вдарили ранесенько у голосный звонъ:
 «Ой сходѣтся та до двора, паняночки всѣ!...»
 Всѣ дѣвочки паняночки до двора ступали,
 Та й на своихъ головонькахъ все вѣночки мали,
 А молода Марисенька по затылю йде,
- 25 Та й на своѣй головоньцѣ вѣнца не несе.
 «Марисенько, Марисенько, чому вѣнка нема?...» —
 «Болѣла мѣя головонька, то 'мъ го не ввила.
 Ой узали Марисеньку пѣдъ бѣлин боки,
 Та кинули Марисеньку у дунай глубокий.
- 30 Марисенька молоденька та якъ потопаля,
 Такъ до своей матѣноньки вѣрне спровляла:
 «Ой маешъ ты, моя мамко, та й ще старшихъ двѣ,
 Не дай же имъ таку волю, якъ 'есъ дала менѣ!»

Ой маешь ихъ, моя мамко, еще въ дому пять,
 Не пускай ихъ по толокахъ, нехай дома спягъ!
 А маешь ихъ, моя мамко, усѣхъ на всѣхъ сѣмь,
 Не пускай ихъ по музыкахъ, най седягъ дома всѣ!»

14.

(Вацл. изъ Олеска 501.)

- 5 Въ моёмъ городочку розвивъ ми ся бучокъ:
 Загибъ, загибъ Нестерючокъ вѣдъ поганыхъ ручокъ.
 Пѣшла его мати знати, де ся сынокъ подѣвъ:
 Ой у Рѣжнѣ, коло корчмы, зять Когутѣвъ извѣвъ.
 Коли 'сь хотѣвъ, Нестерюку, на сѣмь свѣтѣ жити,
 10 Не йти жъ було та до корчмы мѣдъ, горѣвку шити;
 Було жъ тобѣ, Нестерюку, у лѣсѣ седѣти,
 Абы тебе не бачили Когутовѣ дѣти.
 Ой ковала зазулиця въ лѣсѣ при обочи:
 Якъ ударивъ гицель плазомъ, выскочили очи.
 15 Ой а того Нестерюка долѣвъ Рѣжномъ взяли:
 Кровця капле, рѣчка тече, де опроваджали.
 Несли того Нестерюка, стали спочивати:
 Якъ уздрѣли побратими, взяли умлѣвати.
 Ой якъ несли Нестерюка поклали на розѣ:
 20 Ишовъ его дѣдѣ зъ мѣста, умлѣвъ на дорозѣ:
 «Ой ци сесе весѣльчко, ци сесе толока?
 А кому жъ ты докучила, детинко солодка?!..
 А ци сесе весѣльчко, ци сесе 'рстины?
 Вже мы съ тобовъ, мой сыночку, во вѣкъ розлучен!»
 25 Ой понесли Нестерюка по пѣдъ Фудуговы:
 Уже того Нестерюка на брамѣ пороли/
 Они жъ его потрошили и головъ лупали:
 «Бодай же васъ, дурнеюки, кайданы спѣткали!
 Ой щобы васъ, вражѣ дѣти, кайданы побили!
 30 Вы сынкови, Степанкови, житъчко уймили!» —
 Задзвонили въ чѣтыры звоны на святѣмъ Николи,
 Исховали Нестерюка у Жидѣвскій школы.

Коло тои, каже, школы зробили причёвки,
 Абы тобѣ, Нестерюку, лехкї супочѣвки;
 А на тотихъ причёвочкахъ зродила ожина;
 А вже тобѣ, Нестерюку, спѣвонка зложена.
 5 Ой у саду, у садочку зазуля ковала,
 Тоту собѣ спѣваночку сестричка складала,
 Вона собѣ искладала, все еѣ спѣвала,
 Щобы брата, Степаночка, та не забувала.

15.

Ой учера изъ вечера, ще куры не пѣли,
 10 Прїйшовъ Якимъ до вдовоньки, люде не видѣли.
 «Добрий вечеръ, Марисенько, добрий вечеръ, серце!...»
 Вона ему вѣдповѣла: «Забїи жѣнку перше!
 Я забила чоловѣка, а ты забїи жѣнку,
 Обое 'смо молоденькї, подемъ па вандрѣвку.»—
 15 Прїйшовъ Якимъ до домоньку, та й взявъ жѣнку бити,
 Катаринка, якъ зазулька, взяла ся просити:
 «Не жаль же ми, Якимоньку, що 'мъ ся не набула,
 Тѣлько ми жаль, Якимоньку, що 'мъ тѣ щира була.
 Не жаль же ми, Якимоньку, що 'мъ ся не нажила,
 20 Тѣлько ми жаль, Якимоньку, що мала детина.»
 Ой ударивъ у грудоньки, решту кулаками,
 Та й затягнувъ пѣдъ лавицю, та накривъ платками.
 Прїйшовъ Якимъ до вдовоньки: «Добрий вечеръ, серце!»—
 Вона ему вѣдповѣла: «Сховаи жѣнку перше!»—
 25 «Поставивъ бы 'мъ ю пѣдъ грубу, скажуть загорѣла;
 Затягну й въ сухї лозы, скажуть, що вдурѣла.»—
 Прїйшовъ Якимъ до домоньку, та сѣвъ си въ куточку:
 «Нема жь моѣй Катаринки выпрати сброчку!»—
 Прїйшовъ Якимъ до домочку, сѣвъ си конецъ стола,
 30 Нагадавъ си Катаринку, ажъ му тече съ чола.
 Пѣшовъ Якимъ до вдовоньки, ставъ наказовати,
 Не даеся Марисенька личка цѣловати.
 Прїйшовъ Якимъ до корчмоньки, напився горѣвки,
 Выкрикае на Марисю: «Збавила 'сь ми жѣнки!»...

16.

(Вацл. изъ Олеська 490.)

- Чи чули вы, добрі люде, такъ новиночку,
 Ой що забивъ Кулиничъ сынъ Прокопову дочку.
 Якъ вонъ ею та й забивавъ, вона ся просила:
 «Не бій мене, Степаночку, ще' мѣ ся не нажила!
 5 Не бій мене, Степаночку, ты мой чернобривый,
 Ой бо менѣ, Степаночку, съ тобою свѣтъ милый!» —
 «Булу, мила, тя рѣзати, буду пробивати,
 Буду твои черні очи на нѣжъ выберати.
 Не нажила 'съ ся, негодна, и не будешь жити,
 10 Ой поѣдешъ ты еще нынѣ въ сирѣ землю гнити.» —
 «Бѣгай, хлопче, бѣгай, малый, дай до пеньки знати,
 Ой най же ми в'на не дае марне загубати!» —
 Ой якъ порвавъ ю Кулиничъ за бѣли руки,
 Вточивъ въ нею сокироньку, задавъ ей муки.
 15 Якъ на полѣ, якъ на полѣ макѡвка брѣнѣла,
 Ой такъ нашій Степанисѣ головка зметѣла.
 Прийшовъ Степанъ до домочку, та й взявъ повѣдати:
 «Зарѣзавъ 'емъ, мати, жѣнку, що маю дѣяти?» —
 «Ой утѣкай, мой сыночку, въ чужу стороночку,
 20 Щобы тебе не зловили на лиху долѣчку.» —
 Ой розславъ панъ окомонъ панськїи Козаки:
 «Де найдете Кулиничѡвъ, вяжѣтъ якъ собаки!» —
 Ой якъ выйшла Кулиничка, та й на мостѣ стала,
 А каждому Козакови по талюру дала:
 25 «Ой нате жѣ вамъ по талюру, горѣвки нашїите,
 Якъ найдете мого сынка, не дуже жѣ го бїйте,
 Ой нате жѣ вамъ по талюру, ще дамъ по другому,
 Якъ найдете мого сынка, не ведѣтъ до дому!
 Втѣкай, втѣкай, мой сыночку, горами, лѣсами,
 30 Не сходися, мой сыночку, съ псами Козаками!» —
 Ой въ Товмачу середъ мѣста выросла ялиця:
 Не вкажешъ ты, Кулиничу, вже до нѣго лиця!» —
 Ой якъ злапали Степана та й руки звязали,
 До тлужон го неволи на вѣки вѡддали.

17.

(Вашл. изъ Олеська 499.)

- Въ Голіградахъ на пуцинье сталася публіка:
Зарубала Парасуня своего чоловіка.
Ой у четверъ та й плюбъ брала, въ недѣлю гуляла,
А зъ вечера изъ пѣзенька Иванка зрубала,
5 Бо съ Семеномъ Гапюкомъ одну раду мала.
Ишли вони та изъ думки, зайшли до комѳрки,
Дали му ся та й напшти доброй горѣвки;
И скипочку засвѣтила, и сокирку взяла,
Тогды стала та й думати, якъ бы го рубала?
10 Якъ вона го та й рубала, вѳнъ ся въ неи просивъ:
«Не рубай мья, Парасуню, ще 'мъ съ тобовъ не живъ!»
А молода Парасуня того не слухала,
Вѳдвинула праву ручку, Иванка затяла.
Ой затяла Иваночка въ саму головочку,
15 Сама пѳшла до комѳрки скинути сорочку.
«Ой чого тѣ, Парасуню, сорочка кървава?
Ой вѣдай ты, Парасуню, Иванка зрубала?..
Теперь будешь, Парасуню, та й мати пригоду,
Порубала 'съ Иваночка, та пустила 'съ въ воду.» —
20 Нема, нема Иваночка цѣлыхъ недѣль шѣсть,
Нигде нѣкто за Иваночка нѣчтогъ не приповѣсть.
Ой не ходи, старый дѣду, зъ лѣской по пѳдъ горы,
Ой выплынувъ Иваночко на Делѣвське поле.
Даютъ знати до Голіградъ та й Делѣвскѣ люде:
25 «Семень Гапюкъ съ Параскою несчастливый буде!»
Ой узяли Парасуню публичне карати,
Не хоче ся Парасуня за Иванка признати.
Ой узяли Парасуню ажъ до Станѣслава,
Ажъ тамъ буде Парасунѣ справедлива справа.
30 Ой казали Парасунѣ передъ Нѣмцѣ стати,
Втогды взяла Парасуня всю правду казати.
Въ Станѣславѣ на ратуши малѣванѣ квѣты:
Семень Гапюкъ съ Параскою посиротивъ дѣти!
Ой узяли Парасуню по пѳдъ обѣ силы,
35 Повели ю за Станѣславъ, та й тамъ повѣсили.

18.

- Ой злетѣли два голубы та зъ лѣса на села:
 Чогось наша шенкарочка сумна, невесела?..
 Ой бо шенкаръ поде въ мѣсто, та днуе, ночеу,
 А шенкарка, Евдосенька, все дома бѣдуе.
- 8 Не тому то шенкарочка сумуе, сумуе:
 Вона своему шенкареву смертоньку готуе!..
 Ой та прійшовъ шенкаръ въ мѣста, сѣвъ си конецъ стола:
 «Подай, мила, ѣсти, пити, бодай ѣсь здорова!...» —
 Пошовъ шенкаръ молоденькій на другій шенкъ пити,
- 10 А шенкарка, Евдосенька, сокиру острити.
 Якъ сокиру выюстрила, сокиру сховала,
 Все своему шенкареву правды не казала.
 Прійшовъ шенкаръ изъ коршмоньки, взяли ся сварити,
 А були тамъ люде въ коршмѣ, стали говорити:
- 15 «Ходѣмъ же мы, товаришпѣ, на другій шенкъ пити,
 Бо тутъ бѣда, хоче шенкаръ шенкарочку бити.» —
 А шенкарка якъ то вчула, та стала кавати:
 «Идѣтъ собѣ, люде, съ хаты! Бо мы мемо спати.» —
 Ой лѣгъ шенкаръ на постели, шенкарка въ запѣчку,
- 20 Не встигъ шенкаръ задрѣмати, вона зажгла свѣчку.
 Ой якъ вона зажгла свѣчку, та й стала думати:
 Чи шенкаря порубати, чи ще погуляти?..
 Ой свѣтится бѣла свѣчка, в'на взяла гадати:
 «Поможи ми, дїяволе, шенкаря зрубати!...»
- 25 Затяла го разъ въ голову, а двичї у груде....
 А дѣти ся прохошило: «Що то, мамо, буде?..» —
 Вона була молоденька, того ся злякала,
 Вже у дверї не графила, вѣкномъ утѣкала.
 Ой прибѣгла до матѣнки: «Пускайте жъ до хаты!
- 30 Якїсь прїйшли гайдамахи шенкаря рубати.
 Си мамка стара була, та ся здогадала:
 «Вѣдавъ же ты, Евдосенько, сама го зрубала?!» —
 Ой фартушокъ обиняла, чоботоньки вбула,
 А скоренько, та борзенько до дзвѣниціѣ дула.
- 35 Якъ прибѣгла до дзвѣниціѣ, взяла въ звонѣ бити,
 А взяла ся Тужилѣвська громада сходити.

- А най бы то съ Тужилова, а то зо всѣхъ сторонъ:
 Почорнѣла Євдосенька, якъ чорненкїй воронъ.
 А взяли ся исходити, взяли судъ судити:
 Треба тебе, Євдосенько, ажъ до Льова взяти...» —
- 5 Ой шенкаря молодого на лаву вберають,
 А шенкарку, Євдосеньку, до двора волають.
 «Дяковать ти, моя мамко, якъ есь мя навчила,
 Теперь же я, молоденька, у Льовѣ зогнила!..
 Дяковать ти, моя мамко, за таку науку,
 10 Теперь я йду, молоденька, до Льова на муку!» —
 Выйшла жъ вона передъ порѣгъ, на колѣна впала:
 «Теперь же я, кумки-любки, на вѣки пропала!» —
 Выйшла жъ вона за ворота, хусточковъ майнула:
 «Ой тѣлько жъ я, кумки-любки, въ Тужиловѣ була.
 15 Волѣла 'сь мя, моя мамко, сѣмъ разъ на день бити,
 Нѣжъ мала я, молоденька, карами робити!...»
 Пѣшовъ шенкарь молоденькїй въ сиру землю гнити,
 А шенкарка, Євдосенька, карами робити.
 «Лѣпше жъ тобѣ, шенкарочку, въ сирїй землї гнити,
 20 Ой якъ менѣ, молоденькїй, карами робити.» —
 За шенкаромъ молоденькимъ дзвонами кивають,
 А шенкарку, Євдосеньку, кѣньми розтягають.
 За шенкаромъ молоденькимъ отецъ, мати плаче,
 Надъ шенкаровъ, Євдосеньковъ, чорный воронъ краче!..»

19.

(Рус. 22. — Паули II, 6.

- 25 Ой нема въ селѣ, йно одна вдовонька,
 Та е у неи найкращая дѣвонька.
 Ой годьмося, товаришеньку, годьмо,
 Та до тои дѣвчиноньки на залѣты ходьмо!» —
 Взяти до неи оба парубоньки ходити,
 30 Взяти ся за ню оба товаришеньки сварити.
 Поповичъ каже: «Та дѣвка моя буде.» —
 Вдовинъ сынъ каже: «Хиба мене не буде.» —
 Поповичъ каже:» Ходѣмъ ся прубовати,

- Котрый мы маемъ тую дѣвчину взяти!» —
 А въ зеленѣмъ городочку два явороньки гнутя:
 За дѣвчину молоденьку два парубки бьются.
 Вдовинъ сынъ говоритъ: «Та вже погодѣмо!
 5 Не такъ то мы, товаришу, той побоецѣ стрѣймо.
 Ой ходѣмо, товаришу, на долину ровну,
 Тамъ одинъ другому право въ серденько мѣрмо.
 А якъ мы выйдемо на широку долину,
 Тамъ мы собѣ покажемо хорошу дѣвчину.
- 10 А якъ мы выйдемо на широков поле,
 Тамъ одинъ другого най копѣеньковъ сколе!» —
 Поповичъ ставъ си на высокѣй могилѣ,
 А вдовинъ сынъ ставъ си на широкѣй долині;
 Поповичъ стрѣливъ, долину перестрѣливъ,
 15 Вдовинъ сынъ стрѣливъ, въ саме серденько вцѣливъ.
 «Отъ тожъ тобѣ, поповичу, хорошая дѣвка,
 Ой у твоимъ серденьку калиновая стрѣлка!»
 Бодай тая калинонька нѣкды не родила,
 Що такъ марне поповича изъ свѣта згубила!.
- 20 Ой за поповичомъ дзвоны ся розцибають,
 А вдовинъ сынонька тратити гадають.
 За поповичомъ усѣ вже звоны звонятъ,
 А вдовинъ сынонька тратити виводятъ.
 «Стѣйте, панове, стѣйте, ще мене не тратѣте!
 25 Ой пишѣте листоньки, та до братчика шлѣте!» —
 А братчикъ читае, назадъ вѣдселае:
 «Якъ мѣй братъ наробивъ, нехай такъ вѣдбувае!» —
 «Стѣйте, панове, стѣйте, ще мене не губѣте!
 Ой пишѣте листоньки, до сестроньки шлѣте!» —
- 30 А сестра читае, назадъ вѣдселае:
 «Якъ мѣй братъ наробивъ, нехай такъ вѣдбувае!» —
 «Стойте, панове, стѣйте, ще мене не губѣте!
 Та пишѣте листоньки, до матѣнки шлѣте!» —
 Матѣнка читае, ще борше вѣдселае:
 35 «Най ми панове хоть годинку зачекають!» —
 Матѣнка ѣде, хусточковъ махае,
 Свого сына миленького червѣнцими обсыпае.

* * *

Въ вдовиного сына на весѣлью скачуть,
 А поповичеви у головкахъ плачуть;
 Вдовиного сына та до шлюбу ведуть;
 А поповича пѣдъ мораву везуть,
 5 Вдовинъ сынъ буде та й на свѣтѣ жити,
 А поповичъ пѣдъ моравою гнити...

* * *

Пѣшовъ вдовинъ сынъ пѣдъ могилу орати:
 «Чей же я забуду за поповича гадати?...» —
 Ой взялася го до серденька туга:
 10 «Выпрѣгай, хлопче, воронъ коника съ плуга!» —
 А молодой хлопецъ ставъ, коня выпрѣгае,
 Ой вдовинъ сынонько на могилѣ омѣвае.
 «Не подобонька моя, не подобниі рѣчи,
 Съ пѣдъ могилоньки та до милии бѣгчи!..»

20.

15 Чи чули вы, люде добрій, о такой новинѣ,
 Що убито Петруся въ глубокиі Джулинѣ.
 За що жь его та забили? — За вельможну паню,
 Що свого пана мала, — Петруся кохала.
 «Ой идѣтъ ми та, служеньки, по того Петруся,
 20 Нехай менѣ вѣнъ заграе, я увеселюся!» —
 По пять разѣвъ на день за нимъ посылала,
 А за шестымъ разомъ сама приѣхала:
 «Ба що ты, Петрусю, ба що ты гадаешъ,
 Та чому жь ты мене вѣрне не кохаешъ?» —
 25 «Заразъ, вельможна, вчиню твою волю,
 Сѣдаю, вельможна, въ кариту съ тобою.» —
 Три свѣчечки испалала, нѣмъ ся нарадили,
 А четверта допалала, нѣмъ договорили.
 Кохалися вони три четверти року,
 30 Докъ ся не дѣзнали вѣрній слуги зъ боку;
 А якъ ся дѣзнали, пану дали знати,
 Що ходила пані съ Петрусѣмъ до хати.
 А учувъ же тоє слуга пана того:

- «Треба ми сѣдлати коня вороного,
Треба ми здоганяти пана молодого.» —
Ой здогонивъ пана на тѣсовомъ мостѣ:
«Вертай, вертай, пане, е у тебе гості!..» —
- 5 «Ой слуго жь мой вѣрный, не кажи жь ми того!
Бо моя пані шляхетна, роду не такого,
Щобы полюбила хлопця лядакого!» —
«Ахъ, пане жь мой, пане, коли ми не вѣришь,
То зъ нового лука въ мое сердце стрѣлишь.» —
- 10 «Ступай, ступай, сивый коню, спорою ступою,
Ой чей же мы ще застанемъ Петруся въ покою!» —
Подивився Петрусь въ горѣшну квартиру:
«Ой, вельможна пані, вже панъ на подвѣрю!» —
Подивився Петрусь въ квартиру очима:
- 15 «Ахъ, вельможна пані, смерть ми за плечима!» —
А вдарився Петрусь у стѣль головою:
«Пані вельможная, пропавъ я съ тобою!» —
Ой путився Петрусь у жупанъ вберати,
Сыплются гайдуки якъ маку до хаты.
- 20 Крикнула вельможна: «Утѣкай, серденько?» —
А вѣнъ до порога — вже було тяженько...
Ходивъ вѣнъ до пані три четверти року,
Взявъ за то вѣдъ пана зъ рушницѣ по боку.
Взяли го, звязали, та кинули въ воду:
- 25 «Було не кохати сѣмості молоду!» —
Ой взяли Петруся пѣдъ бѣли боки,
Вкинули Петруся у дунай глибокій,
Съ каменѣмъ кинули на глибоку воду:
«Отъ то жь ти, Петрусю, за хорошу вроду!
- 30 Петрусю, Петрусю! що волишь чинити,
Чи на дунай плысти, чи на хлѣбъ робити?...»
Прійшла его мати, на порозѣ вмѣла:
«Пані вельможная! десь ми сына дѣла!...
Я тобѣ казала, охъ, ты, мой сыноньку,
- 35 За вельможну паню дась ты головоньку!..» —
«Не плачь же ты, мати, нехай все я плачу,
Черезъ твого сына житье свое втрачу!» —
Казала вельможна громаду зберати,
Казала Петруся въ дунай шукати.

- «Ой якъ не найдете, вѣкъ буду плакати,
 А якъ го найдете, дайте жъ менѣ знати,
 Щобы 'мъ приходила его вѣдѣдати!» —
 Шукали Петруся день и три годинѣ,
 5 Ой, нашли Петруся въ глубокой долині.
 Нашли Петруся въ глубокой рѣцѣ,
 Положили его въ селѣ на улицѣ.
 Стала вся громада та гадку гадати,
 Якъ бы вельможной пані дати знати.
- 10 Скоро вельможной пани дали знати,
 Заразъ вельможная стала ся вберати.
 Вдѣла на себе та жупангъ сипенькій,
 Увила головку въ рубокъ тонесенькій;
 Пішла вельможная густыми лугами,
- 15 Умывала личко дробными слезами.
 Тонку спідниченьку дуже замачала,
 Бѣли поженьки на камѣнь щибала.
 Прийшла вельможная тѣло навѣщати,
 Ахъ! ажъ тамъ плаче Петрусѣва мати.
- 20 «Та не плачь, матусю! Бо уже я плачу,
 Я за тоимъ Петрусемъ житє свое трачу.
 Де жъ твои, Петрусю, спадки дорогі,
 Що 'мъ ти куповала кождои недѣлї?» —
 Та дала вельможна три тисячї грошїй,
- 25 Ой щобъ исправити похоронъ хорошїй.
 А въ суботу весь день во всѣ дзвони грали,
 Въ недѣлю при службѣ Петруся ховали.
 Нї отецъ, нї мати Петруся ховала,
 Но вельможна пані червонцї сыпала.
- 30 «Сховайте Петруся, збудуйте му ганокъ,
 Щобы люде знали, що бувъ мой коханокъ!...»

21.

(Вац. изъ Олеська 493.)

- Ой у мѣстѣ Богуславѣ тамъ черная хмара,
 Танцевала компанія Канѣвскаго пана.
 Ой ходитъ же панъ Канѣвскій та помеже танці,
 Потискае боднарѣвну за бѣли палці.
 5 А сказали боднарѣвнѣ Богуславскіи люде:
 «Втѣкай, втѣкай, боднарѣвно, лихо тобѣ буде!» —
 Ой втѣкала боднарѣвна помеже домами,
 А за нею жовнѣрія зъ голыми шаблями.
 Гнали, гнали боднарѣвну, не могли дѣгнати,
 10 Ой ажъ мусѣвъ панъ Канѣвскій за нею стрѣляти.
 А въ нашої боднарѣвны шовкова мережка:
 Куда вели боднарѣвну кървава ей стежка.
 А въ нашої боднарѣвны за косами квѣтки:
 Куда ею провадили, кърваві ей слѣдки.
 15 Казавъ ею та принести коло свого двора,
 Казавъ ею положити на середѣ подвора.
 Оглянувся панъ Канѣвскій, почавъ жаловати:
 «Хорошое дѣвча було, мусѣвъ е'мъ стрѣляти!» —
 Ударився старій боднаръ у стѣлу головою:
 20 «А вже жъ ми ся не видѣти зъ милою донькою!» —
 Вдарилася боднарѣва по полахъ руками:
 «Дѣтки жъ мои красенъкіи, пропама жъ я зъ вами!...» —
 Ой а казавъ панъ Канѣвскіи коніи закладати,
 А молодѣи боднарѣвнѣ у всѣ дзвони грати.
 25 Ой та узавъ панъ Канѣвскій зъ мѣста выѣзджати,
 Казавъ тую боднарѣвну красно поховати.
 Ой исказавъ панъ Канѣвскій сто червоныхъ дати,
 Щобы его боднарѣвну красно поховати.
 Ой исказавъ панъ Канѣвскій рублі помѣняти,
 30 Абы его боднарѣвнѣ три дни выдзвонити.
 А въ нашої боднарѣвны пѣдъ вѣкнами гѣлі:
 Вже жъ по нашої боднарѣвнѣ въ церквѣ зазвонили.

- Ой въ мѣстечку Берестечку танчикъ дѣвокъ ходить,
Лишь найкраща боднарочка усѣмъ передъ водить.
Ой прїѣхавъ панъ Канѣвскій, на «Добрый день!» дає,
А найкращу боднарочку дѣ собѣ пригортає.
- 5 А пустився панъ Канѣвскій личко цюловати,
Ой стала жь бо боднарочка вѣдъ него втѣкати:
«Волѣвъ бы 'сь мия панъ Канѣвскій въ полѣ пострѣляти,
Якъ при панахъ сенатаряхъ личко цюловати!» —
Вона пану Канѣвскому та жарту не знала,
- 10 Та старого Канѣвскоґо по лицю затыла.
Говорили ись тихонька старенькимъ люде:
«Ой утѣкай, боднарочка, бо не гараздъ буде!» —
Боднарочка якъ стояла, взяла утѣкати,
Ой ажъ казавъ панъ Канѣвскій та за нею гнати.
- 15 А втѣкала боднарочка изъ страху якъ пiana,
За невѣ, за невѣ два Ляшешки Канѣзского пана.
Якъ узяла утѣкати тыми долипами,
За невѣ, за невѣ два Ляшенъки зъ голыми шаблями.
Оденъ иде трепотячи, другій иде тихо:
- 20 «Зажди, зажди, боднарочко, ой бо буде лихо!» —
Здогонили боднарочку на кленовѣмъ мостѣ:
«Чекай, чекай, боднарочко, мы вѣдъ пана гості.»
Ой имили боднарочку за жовтїи косы:
«А вже жь тобѣ, боднарочко, гуляточки доси!»
- 25 Ой узяли боднарочку, за бѣдую руку:
«Ступай, ступай, боднарочко, та мешь мати муку!» —
Гей, привели боднарочку, на порѣгъ ступають:
А старому Канѣвскому лучокъ набивають.
- Гей, якъ стрѣлизъ панъ Канѣвскій право съ по пѣдъ уха —
- 30 Вчинилася боднарочка и пiana и глуха.
Гей, упала боднарѣвна съ порога до хаты,
Ой принала дѣ боднарѣвнѣ еи рѣдна мати!
Гей, упала боднарѣвна зъ избы до свѣтлицы,
Ой припали дѣ боднарѣвнѣ рѣднїи сестрицї.
- 35 Ой уходитъ старый боднарѣ до новои хаты,
Десь тамъ лежѣтъ его доньки дорогїи шаты.
А вдарився старый боднарѣ по полахъ рукою:

- «Наложила моя донья за всёхъ головою!» —
 А вдарився старый боднаръ по шлахъ руками:
 «Дѣти жь мои уродливы, бѣда жь менѣ зъ вами!...
 Не стой, коню, коло плота, не дамъ тобѣ сѣна,
 5 Бо вже мою, каже, дочку сребна куля зѣла!
 Не стой, коню, коло плота, не дамъ ти оброку,
 Ой вже моей, каже, дочцѣ сребна куля въ боку!» —
 А узяли боднарочку по пѣдъ бѣлы божи,
 Вотакъ вергли боднарочку на дунай глубокий.
 10 Та узяла боднарочка на спѣдъ потопати,
 Взяла вона до мамочки съ тиха промовляти:
 «А маешь ихъ, моя мамко, та ще старшихъ дѣв:
 Не дай же имъ таку волю, яку 'сь дала менѣ!
 А маешь ихъ, моя мамко, отъ бо дома пять, пять:
 15 Не пускай ихъ на гулянку, та най дома спать, спать!..»

23.

- Ой дѣвчата, небожата, пшеничка не жата,
 Ой пѣдѣте, поглянѣте, пшеничку пожнѣте!
 Пшениченъка зелененька, не часъ еѣ жати,
 Обѣцаяся панъ Камѣвскій бондарѣвну взяти.
 20 Въ славнѣмъ мѣстѣ Берестечку коменда стояла,
 Молодая бондарѣвна въ ратуши гуляла.
 Въ славнѣмъ мѣстѣ Богуславку танокъ дѣвокъ ходить,
 Молодая бондарѣвна въ самъ передъ ихъ водить.
 Гей, прѣбжавъ панъ Камѣвскій, всѣмъ дѣвонькамъ чоломъ давъ,
 25 Молодую бондарѣвну обнявъ и поцѣловавъ.
 Гей, шептали старі люди до себе потихо,
 Щобъ входила бондарѣвна, бо буде ей лико.
 Утѣкала бондарѣвна помеже домами,
 А за нею два Козаки зъ голыми шаблями.
 30 Догонили бондарѣвну на широкомъ мосту:
 «Шкода жь твоего, бондарѣвно, хорошего взросту!» —
 Гей, узяли бондарѣвну за бѣленьку руку,
 Та повели къ Камѣвскому на велику муку.

- Гей, розказавъ панъ Канѣвскій пісенѣкъ співати,
 Самъ сѣвъ собѣ на лѣжечку лучокъ натягати.
 Въ славнѣмъ мѣстѣ Богуславку славнѣйша прилука;
 Бо застрѣливъ панъ Канѣвскій бондарѣвну зъ лука.
- 5 На молодѣй бондарѣвнѣ шовкова мережка:
 Куда несли бондарѣвну кровавая стежка.
 Ой стояла бондарѣвна зъ вечера до ранку,
 Ажъ розказавъ панъ Канѣвскій выкопати ямку;
 И розказавъ панъ Канѣвскій музики скликати,
- 10 Молодѣи бондарѣвнѣ до гробу заграти.
 Гей, укинувъ панъ Канѣвскій червѣнца до гробу:
 «Ого жъ тобѣ, бондарѣвну, за твою уроду!» —
 На молодѣй бондарѣвнѣ шовковая плахта:
 Заплакала та за нею вся тамтешна шляхта.
- 15 «Бодай того Канѣвского нещастѣя спѣтало,
 Гей, що намъ черезъ него такой дѣвчины не стало!» —
 Ударився старій бондаръ по полахъ рукою:
 «Наложила моя дочка за всѣхъ головою!»
 А старая бондариха дуже умлѣвала,
- 20 Бо своєї дочереньки дуже жаловала.
 Вдарилася бондариха по полахъ руками:
 «Казала я тобѣ, доню, не стѣй зъ Козаками!»

24.

(Вацл. изъ Олеська 500.)

- Въ славнѣмъ мѣстѣ Репучинцѣхъ не слава ся стала,
 Счаровала Парасочка вдовиного Йвана.
- 25 «Ой ты, дядю, та й ты, нене, оженѣте мене,
 Бо якъ я ся не оженю, нема людей зъ мене.
 Ой ты дядю, та й ты, нене, не бануй на мене,
 Бануйте вы на Парашку, шо чѣрує мене.
 Вона мене чаровала, нічоґь не казала,
- 30 Лише мому серденькови тяжкій бѣль задала.» —
 Ой якъ пошли, та якъ дали его мамцѣ знати,
 Стала за нимъ его мамка дуже омлѣвати.

- «Мамко жъ моя старенькая, не плачь за мною дуже,
Та не ходи по ворожкахъ, бо вмераю уже.
Мамко жъ моя старенькая, буду тя просити,
Поди менѣ по парубки, буду ся пращати!» —
- 5 Та якъ прійшли парубочки, шапки поздѣймали:
«Черезъ що ты съ свѣта гинешь, вдовиный Иване?» —
«Приступѣтся, братя, ближче, буду вамъ казати:
Де любите дѣвчѣ вѣрне, не идѣтъ до хаты!
А я не бувъ у дѣвчины, лишъ разъ на порозѣ,
10 А вже мене тутъ бачите на Божій дорозѣ.
Кладѣтъ мене, мои братя, на бѣлу подушку!
Подѣтъ менѣ приведѣте Парасуню душку!» —
Ой якъ прійшла Парасуня, стала у порога,
Заболѣло Иваночка сердце, тай голова.
- 15 Ой якъ прійшла Парасочка, у порога стала:
«Прошу я тя, Парасочко, будь на мня ласкава!
Парасочко солоденька, ты моя миленька!
Ци ты мене счаровала, ой ци твоя ненька?...» —
«А нѣ я тя счаровала, а нѣ моя ненька,
20 Хибань тебе счаровала сусѣда близенька.
А нѣ я тя счаровала, а нѣ моя matka,
Чаруютъ ты чорнѣ очи, головочка гладка.» —
«Парасочко солоденька, кобы 'сь ми сказала,
Ци ты зѣльемъ, ци корѣнемъ мене счаровала?» —
- 25 «Ой нѣ зѣльемъ, нѣ корѣнемъ тебе счаровала,
Лишь 'емъ тобѣ коло корчмы двѣ яблущѣ дала...» —
Ой поплыла долѣвъ водовъ вербовая ключка:
«Ой минули, Парасочко, солодки яблущка!...» —
«Ци минули, не минули,—я яблущка ѣла:
30 Я зъ Иванкомъ вѣрне жила, правды не повѣла!» —
Присудили Парасочку на штуки рубати,
Але вприсявъ Иваночко тое даровати.
«Вывисте ми, мои братя, високу могилу,
Щобы люде о томъ знали — за Парасю гину!»

25.

- Въ четверть Магдуня зъ Николовъ гуляла,
 А на того Звѣранского усе поглядала.
 «Магдуню, Магдуню чо ся поглядаешь?
 Вѣдай же ты зо Звѣранскимъ о вандрѡвцѣ гадаешь?» —
- 5 Приѣздить Звѣранскій, та й ставъ за ворѡты:
 «Выйди, выйди, Магдуненько, хоть поговорити!» —
 Не выводитъ Магда, вийшла ей мати:
 «Кому треба Магдуненьки, най иде до хаты!...» —
 Вийшла, вийшла Магда съ хаты, та й стала... думаеть,
- 10 Якъ же съ такимъ вандрувати, коли жѣнку має?...
 «Магдуню, Магдяню, не бѡйся нї за що:
 Обѣдемо всю Украину, та и Пѡльску Цѣсарську.» —
 Приѣздить Звѣранська та въ пушчине рѣно,
 Подивится до коморы, всѣ позаберано.
- 15 Забравъ грошї, забравъ скрынї, та й бѣду постѣвку:
 «Ой вѣдай же панъ Звѣранскій пѡшовъ на вандрѡвку?..
 «Ой вы вѡты, атаманы, панскїи гайдюки!
 Якъ спѡйте Звѣранского, рубайте на штуки!
 Никола, Никола, съ кимъ Магда гуляла?
- 20 Съ кимъ вона гуляла, съ кимъ вона пивала?...» —
 «Ой зо мновъ вона гуляла, зо мновъ вона пивала,
 Нїкды менѣ Магдуненька правды не сказала....» —
 Никола, Никола дуже зажурился,
 Не обѣдавъ, не вѣчерявъ, та й ще розболѣвся.

26.

(Вацл. изъ Олеська 483.)

- 25 Ой служила Настя въ пана
 Чтыри роки не выдана,
 Та й ся съ паномъ покохала,
 Такъ що панї въ томъ не знала.
 Пѡшла Настя по водицю,
- 30 Си панї запытала:
 «Чомъ ты, Насте, смутна ходишь?
 Чого, Насте, вѣрне плачешь?

- По воду йдешь, не спѣваешь,
 Та де станешь, все думаешь?» —
 «Пані моя ласкавая!
 Я бы 'мъ тобѣ щось сказала,
 Ой кобы 'мъ ся не бояла.
- 5 Збераюся съ паномъ прѣчки
 Противъ темненькой нѣчки.» —
 Скоро пані тое вчула,
 Взяла Настю за рученьку,
 Завела ю въ темниченьку.
- 10 Ой иде панъ съ корчмы панъ,
 До мѣсяця промовляе:
 «Ой, мѣсяцю, перекрою,
 Та оствѣти Настю мою!
 Ой мѣсяцю, мѣсяченьку,
- 15 Свѣти Настѣ въ темниченьку!» —
 Ой приходитъ до домоньку,
 Пані его пытаеся:
 «До кого ты промовляешь?» —
 «До мѣсяця, моя пані.»
- 20 «Та що же ты до мѣсяця,
 До мѣсяця промовляешь?» —
 «Ой мѣсяцю, перекрою,
 Свѣти пані до покою!
 Ой мѣсяцю, мѣсяченьку,
- 25 Свѣти пані въ свѣтличеньку!» —
 Дала пані вечеряти,
 По вечерѣ лягли спати.
 Пані всгала, та й ся вбрала,
 Вѣрніи слуги побудила;
- 30 Въ праву ручку зажгла свѣчку,
 Въ лѣву ручку мечикъ взяла,
 Вывела ю на улоньку,
 Стяла ей головоньку.
 Рано, рано, пораненьку,
- 35 Изгнавъ панокъ громадоньку
 Городити кошароньку.
 Выйшли, выйшли громадоньки,
 Не городятъ кошароньки.

- Казавъ панокъ позганяти,
 Щобы ямку выкопати,
 Милу Настю поховати.
 Тамъ, де були бѣлы ноги,
 Тамъ выросли два яворы;
 5 А де були бѣлы руки,
 Тамъ выросли двѣ сосноньки;
 А де були чорны косы,
 Тамъ выросли жовты лозы;
 А де було бѣле тѣло,
 10 Тамъ выросло красне кійло.

27.

- Ой зійшли, зійшли двѣ зѳрниченьки ясны,
 Ой вандровали два Козаченьки красны.
 Ей вандровали, та й съ собовъ говорили:
 «Де бы мы собѣ дѣвчину пѳдмовнили?» —
 15 Ой вандровали зѳ Львова зъ города,
 Тамъ пасла гуси дѣвчина молода:
 «Покинь, дѣвчино, гусоньки завертати,
 Та ходи зъ нами, Козаками, будешъ пановати!» —
 «Охъ пѳшла бы я, два Козаченьки, зъ вами,
 20 Кобы жъ то я ся зрадоньки не бояла.» —
 «Ой вѣрь же ты, дѣвка молода, на молодецьке слово:
 Я еще не зрадивъ на сѣмъ свѣтѣ нѣкого!» —
 Не дѳйшовъ Козакъ до вышневого саду,
 Охъ, зробивъ же вѳнгъ надъ дѣвчиною зраду!..
 25 «Ой де жъ ся дѣло, Донче Козаче, молодецьке слово,
 Охъ, що ты казавъ, що ты не зрадивъ на сѣмъ свѣтѣ нѣкого?» —
 Ой коли жъ ты ся, дѣвка молода, такъ зрадоньки бояла,
 Чому жъ 'есь съ собовъ, молода дѣвка, два рубочки не брала,
 Ой одень рубочокъ головку завити,
 30 А другій рубочокъ детину повити?» —
 «Або жъ то мене, Донче Козаче, моя мамка вдавала,
 Що я съ собовъ, съ собовъ молодовъ бѣлы рубочки брала?
 Ой не вдала жъ мене мамка моя, сама то моя воля,
 Охъ, побила жъ мене, мене молоду, та нещасная доля!»

28.

- Вандровало пахоля
 Съ Кіева до Львова,
 Пыталося дороги
 До коршмоньки новон,
 5 Де коршмонька новая,
 Де шенкарка молодая.
 «Шенкарочко молода,
 Давай пива, дай вина!» —
 «Якъ я тобѣ вина дамъ,
 10 Коль на тобѣ злый жупанъ?» —
 «Давай вина на вѣру,
 Пиши собѣ на стѣну!
 Не дивуйся на жупанъ:
 Є у мене грошій збанъ.» —
 15 «Коли въ тебе грошій збанъ,
 Я за тебе доньку дамъ.» —
 У коршмѣ ся пѣзнали,
 А въ церквѣ ся звѣнчали.
 «Моя мила, миленька,
 20 На личеньку бѣленька!
 Повѣджь менѣ правдочку,
 Я кого ты родочку?..» —
 «Я зѣ Львова попѣвна,
 На прѣзвиско Карпѣвна.
 25 «А мѣй милый, миленькій,
 На личеньку бѣленькій!
 Повѣджь же ты правдочку,
 Я кого ты родочку?..» —
 «Я зѣ Львова поповичъ,
 30 На прѣзвиско Карповичъ.» —
 «Щобъ мачуха не жила!
 Сестру зъ братомъ звѣнчала!..» —
 «Ой будь же ты, сестро, тутъ,
 А я пѣду въ божу путь,
 35 Я ся пѣду пытати,
 Якъ ся грѣховъ спасати.»

29.

- Пóшла дѣвчина рано до млина,
 Зо млина ишла, вѣночки вила.
 Вѣночки вила, въ дунай метала,
 По однѣмъ боцѣ плынуть вѣночки,
 5 По другимъ боцѣ ѣдутъ паночки...
 Пустився панець въ дунай по вѣнецъ,
 Вѣнца не доплывъ, и самъ ся втопивъ.
 Махнувъ хусточковъ на своего коня:
 «Не кажи, коню, що я злыдную,
 10 Но кажи, коню, що я паную;
 Не кажи, коню, що я втопився,
 Но кажи, коню, що я вженився:
 А моя жѣнонька на водѣ пѣнонька,
 А мои дѣтоньки у водѣ рыбоньки,
 15 А мои сватове у водѣ ракове,
 А мои сваненьки попові рученьки,
 Мои гуселоньки у церквѣ дзвоньки,
 Моя постѣлонька у водѣ лозинька,
 Мое бѣле тѣлце рыбки объѣдають,
 20 Мои чорни очи дрѣбный пѣсокъ точить.»

30.

(Рус. 19.)

- Ой поѣхавъ Ивасенько на полованье,
 Та дѣставивъ Настуненьку якъ малѣванье.
 Казавъ ей годовати пшеничнымъ хлѣбомъ,
 Казавъ ей наповати солодкимъ медомъ.
 25 А воны ѣ годовали сухимъ сухаромъ,
 Вони ей наповали гѣркимъ полиномъ.
 А зъ вечера Настуненька цѣну помыла,
 А зъ вечера до пѣзенька сорочку шила,
 О пѣвночи Настуненька сына повила,

- На росвѣтъ Настуненька духи спустила,
 До обѣду Настуненьцѣ та ѿ задзвонили,
 До полудня Настуненьцѣ трунву зробили,
 До вечера Настуненьку въ ямку зложили.
- 5 Ой прїѣхавъ Ивасенько та съ полованья:
 Выйди, выйди, Настуненько, якъ малѣванье!» —
 Ой не выпла Настуненька, ипо еи свѣтъ,
 Уповѣла Ивасева нелобую вѣсть:
 «Не їдь же ты, Ивасеньку, на матусинъ двѣрь,
 10 Поїдь же ты, Ивасеньку, на Настусинъ грѣбъ!
 Бо вже твоя Настуненька сиру землю їсть.» —
 Ой не їхавъ Ивасенько на матусинъ двѣрь,
 Но поїхавъ Ивасенько на Настусинъ грѣбъ.
 Ой поставивъ кониченька та у головонькахъ,
- 13 А шабельку ясненькую та ѿ у ноженькахъ.
 А самъ припавъ молоденькій та просто серденька:
 «Ци кажешъ ми, Настуненько, ци кажешъ ся женити?
 Ци кажешъ ми, Настуненько, ци кажешъ ми тужити?» —
 «Нїй кажу ти женитоньки, нїй кажу ти тужитоньки;
- 20 Посїй же ты руту круту на сѣмъ камени:
 Якъ та рута, якъ та крута, буде сходити,
 Тогдѣ жь ты ся, Ивасеньку, будешъ женити.
 Ой якъ озьмешъ лѣпшу мене, забудешъ за мене,
 А якъ озьмешъ гѣршу мене, то згадавшъ мене.»

31.

(Вацл. изъ Олеська 399.)

- 25 Поїхавъ Ивасенько та ѿ на Подѣль
 Надибавъ Марусеньку у чистѣмъ поли:
 «Ступай, ступай, Марусенько, па бѣлый камѣнь,
 А съ камня, Марусенько, па злотый стремѣнь,
 А съ стремѣня, Марусенько, па воронъ коня,
- 30 Теперъ же ты, Марусенько, теперъ вже моя.» —
 Ой прїѣздить Ивасенько передъ ворота:
 «Выйди, выйди, матѣнонько, ой выйди, стара!
 Привѣвъ ємъ ти невѣстицю, красна, молода.» —

* * *

- Ой поїхавъ Івасенько семь лѣтъ на вѣйну,
 Лишивъ свою Марусеньку на матѣнку рѣдну.
 Ой поїхавъ на вѣйноньку, просизъ свою матѣноньку :
 «Ой матусю, матусенько, шануй мою Марусеньку!
- 5 Купай же ю, моя мамко, въ бѣломъ молоцѣ,
 Постели й, моя мамко, пѣдъ бѣкъ перину,
 Положи й, въ головоньки двѣ подушеньки,
 Накривай й, моя мамко, лехковъ периновъ,
 Годуй же й, моя мамко, съ перцемъ каплуномъ,
- 10 Наповай, й, моя мамко, медомъ та й виномъ!» —
 А в'на свого Івасенька не послухала,
 Та в'на его Марусеньку не дозирала.
 Велѣвъ ей искупати въ бѣломъ молоцѣ,
 А в'на ей искупала въ студеній золѣ.
- 15 Велѣвъ же й постелити пѣдъ бѣкъ перину,
 А вона и постелила стару ряднину.
 Велѣвъ ей пѣдложити двѣ подушоньки,
 А вона й пѣдложила два каменоньки.
 Велѣвъ ей накривати лехковъ периновъ,
- 20 А вона й накривала медвежовъ шкировъ.
 Велѣвъ ей годовати съ перцемъ каплуномъ,
 А вона и годовала лютимъ ящуромъ.
 Велѣвъ ей наповати медомъ, та виномъ,
 А вона й наповала гѣркимъ полиномъ.
- 25 Ой а за дня Марусенька ще кужѣль пряла,
 А зъ вечера Марусенька дѣтя купала,
 О пѣвночи Марусенька та й застогнала,
 Ой у куряхъ Марусенька вже исконала.
 Не наймали Марусенцѣ, абы звалили,
- 30 Ой до днини Марусеньку вже й поховали,
 Щобъ за ту Марусеньку й люде не знали!
 Ой приїхавъ Івасенько изъ тои вѣйны:
 «А вдарь, коню, копытами втвори ворота:
 Выйди, выйди, Марусенько, сѣбна, золота!» —
- 35 «Ажъ виходить Івасева наймолодша сѣбсть,
 Та й вповѣла Івасеви недобрую вѣсть,
 Що вже твоѣй, Івасеньку, Марусеньки нѣтъ!...» —
 Вѣйшовъ Івасъ до хатоньки, пытався матѣноньки:
 «Ой матусю, матусенько! А де жъ моя Марусенька?» —

- «У коморѣ шитье шіе». — Ивась пошовъ, тамъ не найшовъ.
 «Ой матусю, матусенько! А де жь моя Марусенька?»
 «Ой у саду гуси пасе.» — Ивась дошовъ, тамъ не найшовъ.
 «Ой матусю, матусенько! А де жь моя Марусенька?..» —
 5 «Ой у полѣ стадо пасе.» — Ивась пошовъ, ѣ тамъ не найшовъ.
 «Ой матусю, матусенько! Де съ ми дѣла Марусеньку?..» —
 «А вже въ гробѣ, сынку, лежить, та на охрестѣ ручки держить.» —
 Ой та пошовъ Ивасенько на Марусячигъ гробѣ,
 Та уклѣкъ же Ивасенько Марусѣ до погъ:
 10 Чи кажешъ ми, Марусечко, чи кажешъ ся жинити?
 Чи кажешъ ми, Марусечко, вдовцемъ ходити?..» —
 «Ахъ, я жь тобѣ, Ивасеньку, та ѣ не бороню..
 Твоя мати чаровниця, счаруе ѣ тоту.
 Якъ вона мня, Ивасеньку, та ѣ счаровала,
 15 Лютыми мня ящурями нагодовала;
 Не наймала, Ивасеньку, менѣ звонити,
 Щобы менѣ, Ивасеньку, тяжко лежати!...»

32.

(Вацл. изъ Олеська 484.)

- Пріѣхавъ Ивасенько съ Подѣля,
 Та присплавъ коника до гѣля;
 20 Насунула чорна хмара съ Подгѣря,
 Ой прійшовъ вѣнъ до Марусѣ въ подвѣря:
 «Ой идъ менѣ, Марусенько, идъ менѣ!
 Привѣзъ е'мъ ти сребла, злота двѣ скрынѣ!» —
 «По тихеньку, мѣй миленькій, говори,
 25 Щобъ не вчула моя мати съ коморы!» —
 Ой учула стара мати съ коморы:
 «Хто съ тобою, Марусенько, говори?» —
 «Съ кухарками, моя мати, говорю,
 Высылаю до дунаю по воду.» —
 30 «На що тобѣ, Марусенько, та вода?» —
 «Умыгися, папитися, якъ треба.» —
 «Ой маешъ ты мѣдъ, вино, папійся!
 Ой маешъ ты молоко, умыійся!

- Маешь ты садъ вишневыѣ, пройдися!
 Ой маешь ты бѣле ложе, преспись!» —
 Матѣнонька стара заснула, заснула,
 Марусенька зъ Ивасенькомъ махнула.
- 8 Ой устала стара мати на зорѣ, на зорѣ:
 «Не машь моеѣ Марусеньки въ коморѣ.» —
 Ой устала стара мати рапенько,
 Заплакала по Маруси ревненько:
 «Ой сѣдайте, рѣдній брата, на конѣ,
 10 Доганяйте Марусеньку въ погошѣ!» —
 Ой дѣгнали Марусеньку въ пѣвъ бору:
 «Ой вертайся, Марусенько, до дому!» —
 «Не на то я, мои брата, махнула,
 Щобы я ся та изъ вами вернула.
- 15 Лишила 'мъ въ моѣй мамцѣ призначокъ
 У пивницѣ на кѣлочку вѣночокъ.
 Та возмѣте той вѣночокъ съ пивницѣ,
 Повѣсьте го на кѣлочокъ въ свѣтлицѣ:
 Ой що моя стара мати погляне,
 20 Ой то мене молоденьку спомяне:
 «Ой десь, моя Марусенька детина,
 Та що вона въ тимъ вѣночку ходила!
 Десь то моя Марусенька въ чужинѣ,
 Догаджае Ивасеви въ дружинѣ!»

33.

- 25 «Ганусю, дѣвонько, чому то собаченьки брехали?...» —
 «Ой, моя панѣ матко, сѣрин вовчики ходили.» —
 «Ганусю, серденько, щобы принадоньки не було...» —
 «Ой, моя панѣ матко, я принадоньки не знаю.» —
 «Ганусю, дѣвонько, чому то дверенька рыпнула?...» —
 30 «Ой, моя панѣ матко, малѣ дѣтоньки ходили.» —
 «Ганусю, серденько, щобы принадоньки не було...» —
 «Ой, моя панѣ матко, я принадоньки не знаю.» —
 «Ганусю, дѣвонько, чому фѣртонька скрипѣла?» —
 «Ой, моя панѣ матко, молода челядонька ходила.» —

- «Ганусю, серденько, щобы припадоныки не було...» —
 «Ой моя, пані матко, припадоныки не знаю.» —
 «Ганусю, дѣвонько, чому то дѣтятко плакало?...» —
 «Ой, моя пані матко, теперь є'мъ припадоныку пѣзнала.» —

34.

(Гуцульская.)

- 5 Ой Федѣре, та й Федѣре, изъ старенькимъ дѣдомъ!
 Та не видко Катеринки зъ ранѣшнымъ обѣдомъ.
 Але, Федѣре, та Федѣре, зъ сивенькими волю,
 Ой не видко Катеринки зъ чорненькими бровы.
 Присиливъ волю до лому, самъ пѣшовъ до дому,
 10 Ой оббѣгъ я, побратимку, двѣчи коло хаты:
 «Дитинята, сиротята, лишила васъ мати!»
 Вбѣгъ я до коморы, до новой скринѣ,
 Нема сукнй, нема грошей, нема й господинй.
 Осѣдлавъ я та три конй, конй воронй,
 15 Догонивъ я Катеринку на высокѣй горѣ;
 Догонивъ я Катеринку зъ трѣма парубками,
 Присиливъ я Катеринку до коня кѣстками:
 «Буду я тя, Катеринко, буду ты карати,
 А чого ты смѣхи збила изъ моеи хаты?» —
 20 «Ой я тото збила, збила, зъ чужеи намовы.» —
 «Буде ити кровця, кровця, изъ твоей головы.»

35.

(Рус. 26.)

- Въ славнѣмъ мѣстѣ, въ Ботушанахъ, сталася новина,
 Пѣдмовила Катерина богацького сына:
 «Покинь, покинь вѣтця, маму, я покину дѣти,
 25 Та пѣдемо до Бендеру мешкана глядѣти!» —

- Пішовъ Семень, пішовъ съ плугомъ у поле орати,
 Взяла съ его Катерина зъ дому выберати.
 А забрала сукні, гроші, повязала въ кюжи,
 Та вѣдала миленькому въ вѣрненькіи руки.
- 5 Оре Семень, оре Семень, сивыми волами:
 Не видати Катерины съ чорными бровами.
 Оре Семень, оре Семень, та й ставъ спочивати:
 «Нема жь моеї Катерины, слыхомъ не слыхати!»
 Пустивь Семень волы пасти, давъ воламъ солому,
- 10 А самъ пішовъ по полудень до своего дому.
 Ой приходить до домоныку, та ставъ підъ вѣконце:
 «Выйди, выйди, Катерино, потѣшь мое сердце!» —
 Ой прійшовъ же Семенонько до своего дому:
 Нї палено, нї варено, либонь нема кому?
- 15 Війшовъ Семень та до хати, взявъ дѣтей питати:
 «Дѣти жь мои дробнесенькі, де ся дѣла мати?» —
 «Пѣшла, тату, наша мати, у гай по коровы,
 А намъ таке щось вповѣла: «Будьте, дѣти, здорові.» —
 Пѣшла, тату, наша мати, а въ гай по теляти,
- 20 А намъ таке щось вповѣла: «Вже я вамъ не мати!» —
 Входить Семень до коморы повтверанї скринї,
 Нема суконь, нема грошїй, нема й господинїй.
 А вдарився тогдѣ Семень по полахъ руками:
 «Дѣти жь мои дробнесенькі, бѣда жь менѣ зъ вами!» —
- 25 А вставъ Семень, взявъ дитину, поглянувъ въ кватѣру:
 «Ей, вернися, Катерино, вважай на дитину!
 Ей, вернися, Катерино, вернися, небого!
 Я заступлю тя вѣдъ пана, не бѣйся нѣкого!...
 Повѣй, вѣтре, повѣй, буйный, де я тя жадаю,
- 30 Та у тую сторонунку, де я жѣнку маю!
 Ой бодай же тїи лозы спалили морозы:
 Бодай тебе, Катерино, побили мой слѣзы!...»

36.

- Ой пошло два паничі на ловы, на ловы,
 Надыбали двѣ павяницѣ въ зеленій дубровѣ.
 Олень каже до другого: «То одна Зузанна,
 А за другу вже не кажу, бо то моя давна.»
- 5 Посилають пахолика, що та панна дѣе?..
 «Плете вѣнки левиндовѣ на тѣсовѣмъ столѣ.» —
 Посылають вже другого, щобы вѣнокъ дала,
 А вона нѣць не сказала, лишень заплакала.
 «Помогай Бѣгъ, мосця панно! Самъ его мость ѣде.» —
- 10 Ой прѣхавъ самъ его мость передъ ей покои:
 «Выйди, выйди изъ покою, ты серденько мое!» —
 Нѣмъ воны ся набавили, штыри свѣчки спалали,
 Уже пятой до половы, нѣмъ ся спати вклали.
 «Антонику, пахолику, подай ми зеркало!»
- 15 Подивлюся на личенько, чи не збляковало.» —
 «Ой мешъ ты ся вже дивити зъ рання до вечера,
 Та не будешъ така панна, якъ есь була вчера.
 Вчера 'сь була така панна, якъ рожка въ городѣ,
 А нынѣ вже 'сь така панна, якъ колошня въ водѣ.»

37.

- 20 «Чи рада 'сь, мати, обіомъ до хати?» —
 «Ой сынови 'мъ рада, невѣстцѣ не рада.» —
 «Де ся дѣла мати?» — Пошла до кѣмпаты,
 Пошла до кѣмпаты сороченьку брати. —
 «Де ся дѣла мати?» — Пошла до пивницѣ,
- 25 Пошла до пивницѣ, взяла двѣ скляницѣ:
 Въ одну наточила солодкого меду,
 Въ другу наточила вужового ѣду.
 Ой сынови дала солодкого меду,
 А невѣстцѣ дала вужового ѣду;
- 30 А мила не пила, милому лишила,
 Милый ся напивъ, за серце ся захопивъ.
 Мила ся здумѣла... милого строила!..
 «Ой не думай, мила, не ты мя строила,
 Строила мя мати, та моя родина.»

38.

- Ой за дваромъ панъ Сосновичъ коніки сѣдае,
 А передъ нимъ Ганусенька крижомъ упадае:
- 4 «Ой де ѣдешъ, ой де ѣдешъ, ты мой милый Сосновиченьку?»—
 «До Сигота на ярмарокъ, моя мила Ганусенько.»—
- 5 «Ой де ѣдешъ, за чѣмъ ѣдешъ, ты мой милый Сосновиченьку?»—
 «До Волосѣвъ брати грошй, моя мила Ганусенько.»—
 «Ой якй же грошй брати, ты мой милый Сосновиченьку?»—
 «Червоніи золотіи, моя мила Ганусенько.» —
- Ой пріѣхавъ панъ Сосновичъ та съ коніка не аѣзае,
 10 Выйшла, выйшла Ганусенька, вже ся го пытае:
 «Ой вѣдавъ ты слабый, хорый, ты мой милый Сосновиченьку?»—
 «Тадже видишь, що не жарты, моя мила Ганусенько.»—
 «А що жъ тобѣ, а що жъ тобѣ, ты мой милый Сосновиченьку?»—
 «Ой тожъ мене порубано, моя мила Ганусенько.»—
- 15 «А де жъ тебе порубано, ты мой милый Сосновиченьку?»—
 «Ой въ кѣнатѣ на блаватѣ, моя мила Ганусенько.»—
 «За що жъ тебе порубано, ты мой милый Сосновиченьку?»—
 «Ой за волы, за коровы, моя мила Ганусенько.»—
 «Чѣмъ же тебе порубано, ты мой милый Сосновиченьку?»—
- 20 «Яснымъ мечемъ, якъ мѣсяцемъ, моя мила Ганусенько.»—
 «Ой хто жъ тебе такъ порубавъ, ты мой милый Сосновиченьку?»—
 «Ой Угроньки Гусароньки, моя мила Ганусенько.»—
 Ой вѣдавъ ты вже вмираешъ, ты мой милый Сосновиченьку?»—
 «Тадже видишь, що не жарты, моя мила Ганусенько.»—
- 25 «Якихъ же ти лѣковъ треба, ты мой милый Сосновиченьку?»—
 «Чѣтыре дошки, два причѣлки, моя мила Ганусенько.»—
 «А де жъ тебе поховати, ты мой милый Сосновиченьку?»—
 «При костѣлѣ, при престолѣ, моя мила Ганусенько.»—
 «Ой а чѣмъ ты поминати, ты мой милый Сосновиченьку?»—
- 30 «Бѣленькими колачами, моя мила Ганусенько.»—
 «А чѣмъ бы ты позвонити, ты мой милый Сосновиченьку?»—
 «Золотыми перстѣнцями, моя мила Ганусенько.»—
 «Ой чи заразъ замужъ ити, ты мой милый Сосновиченьку?»—
 «А хоть заразъ кату нѣ руки, нелюбая Ганусенько.»—

39.

- «Де есь бывъ, мой товаришу?» —
 «Въ Ветлинѣ на войнѣ, сердце, Марысю!» —
 «Щось робивъ, 2, мой товаришу?» —
 «Вино 'мъ пивъ, въ карты гравъ, сердце, Марысю!» —
 5 «Ци 'сь не хоровававъ, 2, мой товаришу?» —
 «Хоровавъ, 2, сердце, Марысю!» —
 «Ци не умрешь ты, 2, мой товаришу?» —
 «Ой умру, 2, сердце, Марысю!» —
 «Якъ си скажешь грати, мой товаришу?» —
 10 «Гей въ дзвоны, въ органы, сердце, Марысю!» —
 «А кто за тобовъ буде плакати?» —
 «Панянки Кравовянки, сердце, Марысю!»

Число
 II, 762. 40/2.
 40.

- Колн милый на войну ишовъ,
 Своей милый наказовавъ:
 15 «Кедь не прійду за рокъ, за два,
 Не чекай мя, мила, нигда!» —
 Безъ два рочка го чекала,
 На третимъ го счаровала,
 Ажь ся подъ нимъ земля пукала.
 20 Въ четверъ вечеръ по вечери
 Сидитъ Ганця на постели,
 Трима'тъ ножки у купеле:
 Бѣлый Янчикъ взявъ дверей:
 «Ганця, Ганця, що ты робишьъ,
 25 Чомъ ми дверка не отворишьъ,
 Ой ци ты спишьъ, ци ты чуешьъ,
 Чи на мене очекуешьъ?»
 Ой я не спю, ино чую,
 И на тебе очекую.» —
 30 Лѣвовъ ручковъ отверяла,
 Правовъ ручковъ го витала:
 «Витай, витай, голубойку,
 Щось ми прійшовъ до домойку?»

- Милый, милый, що робити,
 Ци вечеру готовити,
 Ци челядку й обудити?» —
 «Ни вечеру готовити,
 5 Ни челядку й обудити:
 На то пань Бѣгъ темну нѣчь давъ,
 Жебы челядь спочивала,
 Бо ся въ поли уконола
 Мила, мила уробъ волю,
 10 Поискай ми главку мою!» —
 Мила волю уробила,
 Главку ему поискала.
 «Милый, милый, що тобѣ е,
 Же ти власки побутнѣли,
 15 Бѣлы личка почорнѣли?» —
 Я на войнѣ зъ краю стававъ,
 Дробный дожджикъ на мя падавъ,
 Же ми власки побутнѣли,
 Бѣлы личка почорнѣли.
 20 Мила, мила, уробъ волю,
 Выпровадь мя ко дунаю,
 Ко дунаю ко тихому,
 Ко лѣсови ко темному!» —
 Мила волю уробила,
 25 Ко дунаю спровадила,
 Ко дунаю ко тихому,
 Ко лѣсови ко темному. —
 «Мила, мила, щось зробила,
 Же 'сь си дѣдка спровадила?» —
 30 Мила ся го такъ улякла,
 На колѣна предъ нимъ клякла:
 «Ой Боже жъ мѣй, що 'мъ зробила,
 Та я дѣдка спровадила!» —
 «Мила, мила, вратъся назадъ!
 35 Бо я южъ не е твоѣй милый,
 Лемъ я дѣдко справедливый!» —
 Скоро в'на ся повернула,
 На порохъ ся розсынала.

41.

- Ой у поли кремениця,
 Пье въ коршмонцѣ ремѣсниця;
 Ой пьють вони, проливають
 Коханочку пѣдмвлиють.
- 5 Ой якъ еи пѣдмвлили,
 Въ колясочку ѡ посадили.
 Отець, мати та не знала,
 Що ихъ донька поѣхала,
 Ажъ сусѣда искажала:
- 10 «Ой вставайте, сыны мои,
 Доганяйте сестры своей!..
 Ой якъ его доженете,
 Руки ѡ ноги обитпете!» —
 Гнали, гнали, не дѣгнали,
- 15 Ажъ у Львовѣ та ѡ пѣзнали:
 Ходить Кася та въ рубочку,
 Носить дѣтя по рыночку.
 «Помагай Бѣгъ, сестро наша!
 Десь пѣдѣла свекра Яся.» —
- 20 «Ой у дому за столикомъ!
 Пье си вино зъ ремѣсникомъ.» —
 «Помагай Бѣгъ, ой ты, Ясю!
 Де съ ты пѣдѣзъ сестру Касю?...» —
 Якъ уняли по колѣна:
- 25 «Отъ тожъ, Ясю, намовлѣня!» —
 Якъ уняли вижше паса:
 «Отъ тожъ тобѣ сестра наша!..»

42.

(Изъ Сяноцкаго округа.)

- А тамъ доловъ на рыночку
 Піють хлопцѣ палѣночку,
 30 Едны піють, други грауть,
 Трети дѣвча намливають.

- «Дѣвча, дѣвча, по́ди зь нами,
 Зь молодыми Козаками!
 Бо Козаки добри люде,
 Добре тобѣ, дѣвча, буде.» —
- 5 Ей пока го намовили,
 Три сто злотыхъ положили;
 Еще бы то мало было,
 Жебы дѣвча наше было.
 Якъ они го намовили,
- 10 До Вильвова спровадили;
 Дѣвча глупе послыхало
 Зь Козаками поѣхало.
 Отець, мати ничъ не знала,
 Сусѣда ей повѣдала:
- 15 «Сусѣдъ, сусѣдъ, сусѣдойко!
 Щобы я ти расповѣла,
 Зь жалю бы 'сь ся розболѣла!
 Твоя дочка намовлена,
 До Вильвова спроваджена!..» —
- 20 «Гой же, гой же, хлопці мом,
 Осѣдлайте коні свои,
 Здоганяйте сестру свою!
 А скоро ю доженете,
 Руки, ноги вѣдотнете!» —
- 25 Здогонили ей у Львовѣ,
 Не пѣзнали ажъ въ Краковѣ:
 Ходить Кася по рыночку,
 Носить злото въ подблочку,
 У томъ злотомъ та вѣночку:
- 30 «Касю, Касю, сестро наша!
 Укажъ же намъ швагра Яся!» —
 Сидить Ясѣ за столикомъ,
 Пие винце зь пахоликомъ,
 Мѣрятъ собѣ коршовикомъ.
- 35 Скоро вни го зобачили,
 Ручку, ножку му одтяли.
 Якъ го втяли коло палця:
 «На жъ ти, Ясю, намовлянця!» —
 Якъ го втяли коло пасу:

На жь ти, Ясю, сестру нашу! —
 Якъ го втяли коло шні:
 «Нашъ ти Ясѣ южъ не жіє.

43.

Була панна Августина въ пана Кучинського,
 5 Забхало у Гусятинъ Козаченькѣвъ много.
 Тогда паннѣ Кучинская дома не бувала,
 Коли панна зъ офицеромъ въ вѣкнѣ розмовляла:
 Розмовляла цѣлый день, розмовляла въ ночи,
 А все тото привабили еи чорнїи очи.
 10 Ой прїѣздить панъ офицеръ, отворяє дверѣ,
 А Кучинскїй вино пїє: «Витай, прїятелю!» —
 «Я не прїйшовъ вина пити, нї хлѣба кушати,
 Ино я прїйшовъ до тебе всю правду сказати:
 Чи то панна въ тебе служити, чи то дочка твоя?
 15 Бо вже по ню забхала колясочка моя.» —
 Ой якъ день ся робивъ, якъ зоря сходжала,
 Тогда панна офицеру бѣлу ручку дала.
 Узявъ еи за рученьку, ставъ выпроваджати,
 Панъ Кучинскїй, отецъ еи, ставъ, благословяти.
 20 «Коли жь есь ты не хотѣла батенька слухати,
 Теперъ будешъ, моя донько, въ войську бѣдовати.» —
 Привѣвъ еи на кватеру, ставъ розказувати:
 «Тутъ бы тобѣ, Августино, свѣй вѣкъ коротати!» —
 Августина красна була, сукнїи гафтовала,
 25 Дрѣбненькими слозоньками личко обмывала.

44.

А съ Подѣля вѣтеръ вѣє,
 Подолянка гречку сѣє,
 Сѣє, сѣє, досѣває,
 За Козакомъ поглядає.
 30 Ъде Козакъ долинами:
 «Подолянко, сѣдай зъ нами!

- Не будешь ты въ насъ робила,
 Срѣбломъ, злотомъ, будешь шила.» —
 Срѣбломъ, злотомъ вышивала,
 Чорнй очка заплакала.
- 5 «Чого плачешь, моя мила?..» —
 «Бо мя доля омылила.» —
 «Куплю я тѣ три хустоньки,
 Утирай собѣ оченьки!» —
 «И хустонька не поможе,
 10 Жаль за родомъ, милый Боже!..»
-

45.

- Ой не любивъ Романъ жоны,
 А зъ людской все намовы,
 Заложивъ ѿ двѣ работѣ,
 Головонька у клопотѣ:
- 15 А зъ вечера мыти, прати,
 На росвѣтѣ стадо гнати,
 «Не жени го гостинцями,
 Но жени го мапѳвцями!» —
 Романова не слухала
- 20 Гостинцями стадо гнала.
 Ажъ ѣде два Козаченьки,
 Оба брата рѳднесенькй.
 «А чіе то стадо гонишь?» —
 «Романово стадо гоню.» —
- 25 «Ци ты, сестро, слугъ не маешъ,
 Сама стадо завертаешъ,
 Нѳжки свои росщибаешъ?..» —
 «Ой маю я два служеньки,
 Не хотятъ мя слухатоньки,
- 30 А все за Романа того,
 Мужа мого лихенького.» —
 «А е, сестро, Романъ дома?
 Поѣдемо привитати.» —

- «Бдите, братья, привитайте,
Ино его не карайте!» —
До свѣтлоньки вони впали,
Назадъ руки извязали,
5 Вывели го на улоньку,
Втили ему головоньку:
«Ожь то тобѣ, Романоньку,
За нашу рѣдную сестроньку!» —
Ой Романѣвъ коникъ грае,
10 Романова омлѣвае:
«Ой хоть вѣнъ бувъ лихесенькій,
Та на всѣй свѣтъ славнесенькій!»

46.

(Изъ Сяноцкаго и Земненскаго округовъ.)

- Ой доловъ ми, доловъ, тамъ доловъ далеко,
Тамъ же ми стоить три круги ярины!
15 Пѣшли ми ей жати три краснѣ дѣвойки:
Една пѣшла жати гарда рихтарѣва,
Друга пѣшла жати гарда бургарѣва,
Третья пѣшла жати вбога сирѣтойка.
Гарда рихтарѣва, такъ си заспѣвала:
20 «Кобы мене крѣль взявъ, приодѣла бы 'мъ го
Едновъ конопельковъ и еднымъ стебелцемъ.» —
Гарда бургарѣва такъ си заспѣвала:
«Кобы мене крѣль взявъ, выховала бы 'мъ го
Едновъ пшеничейковъ и еднымъ зеренцемъ.» —
25 Вбога сирѣтойка такъ си заспѣвала:
«Кобы мене крѣль взявъ, породила бы 'мъ му
Сыпшойка такого зъ яснымъ мѣсячейкомъ,
Ѣ зъ яснымъ мѣсячейкомъ и зъ ясновъ звѣздойковъ.» —
А еи крѣлейко на ловойки ѣхавъ,
30 На ловойки ѣхавъ, то слово слышавъ:
«Дѣвойко, дѣвойко, вбога сирѣтойко!
Ци бы 'сь такъ зробила, якъ есь выгварила?..» —
«Якъ бы 'мъ не зробила, то бы 'мъ не гварила.» —

- Взявъ овѣнъ княнейку по пѣдъ бѣлы бочки,
 Привѣвъ вѣнъ ей, привѣвъ, въ свои бѣлы грады:
 Строили весѣля за пѣвтора рока,
 За пѣвтора рока и за шѣсть мѣсяци.
- 5 А его княнейка зайшла въ тягитнейка,
 Породила она сынойка такого:
 Зѣ яснымъ мѣсячейкомъ и зѣ ясновъ звѣздойковъ.
 Зла проклята баба сынойка хошила,
 До орда заднила, въ Дунай го трутила,
- 10 А кѣзлятко взяла краснѣ го повила,
 Краснѣ го повила, кличку притулила,
 А бѣдна княнейка сѣмъ разы зѣмлѣла.
 А еи крѣлейко зѣ ловойкѣвъ прѣхавъ,
 Зѣ ловойкѣвъ прѣхавъ и въ дверѣ заковтавъ.
- 15 Баба не пильнуе паню очучати,
 Только пильновала пану отверяти:
 «Що ти породила твоя княгинойка:
 Кѣзлятко вродила, краснѣ го повила,
 Краснѣ го повила, кличку притулила.» —
- 20 Взявъ овѣнъ княнейку за бѣлу ручейку,
 Вывѣвъ вѣнъ ей, вывѣвъ, съ своихъ бѣлыхъ градѣвъ,
 Якъ ей въ Дунай втрутивъ, ажъ ся Дунай змутивъ.
 А его княнейка до краю доплыла,
 Сына вылопила, зѣ орда го выднила:
- 25 Пѣшла в'на зѣ нимъ, пѣшла, до темного лѣса,
 Тамъ си огемь клала, сынойка купала.
 А еи крѣлейко на ловы выѣхавъ,
 На ловы выѣхавъ до темного лѣса:
 «Бѣгъ ти, помогай бѣгъ, лѣсова бабойко!» —
- 30 «Боже, дай здоровья, ты великій зрадцю!
 Зрадивъ есь мя, зрадивъ, зѣ зрады выпровадивъ,
 Въ Дунай есь мя втрутивъ, ажъ ся Дунай змутивъ.» —
 Взявъ овѣнъ сынойка на бѣлы ручейки,
 Зѣ яснымъ мѣсячейкомъ и зѣ ясновъ звѣздойковъ,
- 35 Пѣшовъ вѣнъ зѣ нимъ, пѣшовъ, въ свои бѣлы грады,
 Злу, прокляту бабу казавъ росстрѣляти,
 Казавъ росстрѣляти, кѣньми росторгати.

47.

- Ой ѣде Козакъ, Козакъ,
 Въ вѣконце пукае:
 «Небого, вдова, рѣкъ бы 'мъ ти слово!
 Хороше дѣвча маешъ, —
 5 Давъ бы 'мъ ти злота, 2
 И коня вороного,
 Кобы съ го дала, 2
 За мене молодого!» —
 «Не хочу злота, 2
 10 Ни коня вороного,
 Не дамъ дѣвчате, 2
 За тебе молодого.
 Эй бо Козаки, 2
 Та зрадливѣи люде:
 15 На войну поде, 2
 А о дѣвонцѣ забуде:
 Моя дѣвонька, 2
 Та все буде плакати,
 Мое сердейко, 2
 20 Ножикомъ покравати!»

ДУМЫ

Б. БЫТОВЫЯ.

а) *Козацькія.*

Это надгробные памятники и вѣстѣ
живые свидѣтели отжитой староны.

М. Максимовичъ.

1.

(Рус. 30. — Паули II, 6.)

- Ой тамъ при долигѣ, ой тамъ при лотоцѣ,
Пють мѣдъ, горѣвку Козаки молодці;
Меже ними Гетьманъ склонивъ головоньку,
Склонивъ головоньку коню на гривоньку:
5 «Братя жь мои, братя! щось менѣ тяженько,
Щось менѣ тяженько на мое серденько!
Либонь бо я забивъ свого близенького,
Свого близенького, брата рѣдненького.
Не дивуйте, братя, що я брата забивъ:
10 За дымомъ не видѣвъ, за стрѣльбовъ не чувъ 'амъ.
Вытачайте, братя, воавъ кованіи,
Выводѣте коні, коні вороніи,
Запрѣгайте въ шлеи, шлеи ремѣнніи!
Вывеземо брата меже три дорозѣ,
15 Меже три дорозѣ, на биті гостинці;
Выкоплемо ему глыбоку долину,
Высыплемо на нѣмъ високу могилу,

Посадимо на нѣмъ тройкое зѣлье:
 Першое зѣленько пахнющая мятка,
 Щобы поминала его рѣдна матка;
 Другое зѣленько крещачій барвѣнокъ,
 5 Щобы поминавъ го увесь его рѣдокъ;
 Третье зѣленько рутка дробнѣсенька,
 Щобы поминала его милесенька;
 Будуть дѣвки приходжати, тое зѣлье рвати,
 Будуть мого брата, брата споминати:
 10 «Ой не той ту лежить, що панцину робить,
 Ино той ту лежить, що у войсьму служити;
 Ой не той ту лежить, що Ляхамъ вслугуе,
 Ино той ту лежить, що Турка воюе.»

2.

(Вацл. изъ Олеська 498.)

Ой у мѣстѣ Остророзѣ, въ великомъ обозѣ,
 15 Тамъ забито Козаченька въ воротахъ на розѣ;
 А люде ся избѣгали, кровцю тамовали,
 Молодому Козакови лѣкаря шукали.
 «Не треба ми ни лѣкаря, ни доктора Жида,
 Идѣть менѣ приведѣте черця зъ монастыря!
 20 Ой повѣй, вѣтроньку, съ Полци, изъ Литвоньки,
 Роздуй листы, подай вѣсти до мой родиньки!
 Най родина знае, най ся не цурае,
 Ой най менѣ молодому ратуночокъ дае!» —
 Скоро ся дѣзнала, листоньки писала,
 25 За молодымъ Козаченькомъ въ жалѣ помилѣвала.
 Мати не вмлѣвала, листы не писала,
 За молодымъ Козаченькомъ на службу давала.
 Не ховали попы, не звонили званы,
 Панъ Богъ знае, въ котрый мѣсць звѣдати те зоромы!»

3.

(Вацл. изъ Олеська 339.)

- Тамъ на горѣ стоить яворъ, яворъ зелененькій:
 Загибае на чужинѣ Козакъ молоденькій.
 «Загибаю, загибаю, прийде часъ вмерати,
 Ой прошу васъ, милі братя, дайте мамцѣ знати!» —
- 5 Прийшла мати, прийшла мати, прийшла матеночка:
 Обернула бѣде личко напротивъ сыночка;
 «Ото видишь, мой сыночку, мое любе дитя,
 Не слухавъ есь отця, матки, таке твоє житя.» —
- 10 «Прошу, мати, прошу, мати, красно поховати,
 Щобы въ звоны зазвонити, въ суремки заграти.
 Буду, мати, умирати, красно мя сховайте,
 У всѣ дзвоны задзвонѣте, красно заспѣвайте!
 Нехъ же мене не ховають ні попы, ні дяки,
 Нехай мене поховають Украинськї Козаки.
- 15 Сипте, братя, сипте, братя, високу могилу,
 Нехай каждый о томъ знае, шо съ коханя гину!
 Посадѣть ми, мои сестры, въ головкахъ калину,
 Нехай каждый о томъ знае, шо съ коханя гину:
 Будуть пташки прилѣтати калиноньку вѣсти,
 20 Будуть менѣ приносити вѣдъ милои вѣсти!..»

4.

(Вацл. изъ Олеська 383 и моихъ 3 списка).

- А у поли два дубоньки, третій зелененькій:
 Погибае на Украинѣ Козакъ молоденькій;
 Погибае, погибаетъ, либонъ хоче вмерти,
 «Ой идѣте, приведѣте дѣвчину до смерти!
- 25 Ой 'но тои не ведѣте; шо 'мъ давно жохавъ,
 Ино тую приведѣте, шо 'мъ теперъ зачавъ!» —
 «Ой знати жъ ты, Козаченьку, не справды вмерашъ,
 Шо ты собѣ предо смертю дѣвчины жадаешъ!» —

- Умеръ Козакъ, умеръ Козакъ, та й лежить на лавцѣ,
 Хорошенько его вбрали въ червоный китаецъ;
 А ще краще поховають въ зеленій муравцѣ...
 Умеръ Козакъ, умеръ Козакъ и Козацька мова,
 5 А лишився кѣнь вороний и ясная зброя.
 Ой зѣйшлися Козаченьки до одной хаты,
 Взяли раду Козацькую, кому коня дати?..
 «Сотникови коня дати, Гетьманови зброю,
 Щобъ позволивъ поховати Козака съ стрѣльбою.
 10 Сотникови коня дати, Гетьманови зброю,
 Щобы везли, провадили Козака до гробу.» —
 Тешуть яворъ, тешуть яворъ, тешуть яворину,
 Молодому Козакови та й на домовину.
 Тѣло везуть, коня ведуть, кѣнь ся спотыкае,
 15 Молодая дѣвчинонька зъ жалю умлѣвае.
 Тѣло везуть, коня ведуть, кѣнь голову клонить,
 Молодая дѣвчинонька бѣлы ручки ломить.
 «Ой не лопи, дѣвчинонько, й мѣзинного палця,
 Бо вже нема и не буде Козака коханця!» —
 20 Ой якъ взяли Козаченька до гробу спускати,
 Ой взявъ за нимъ кониченько жалѣбненько ржати...

5.

(Видл. изъ Олеська 79.)

- Чорна роля заорана, гей, гей,
 И кулями засѣяна,
 Бѣлымъ тѣломъ зволочена, гей, гей
 25 И кровую сполощена.
 Лежить Козакъ на купинѣ, гей, гей,
 Накривъ очи червоюю,
 Червоюю китаецкою, гей, гей,
 Накривъ очи китаецкою,
 30 А нѣ трумны, а нѣ ямы, гей, гей,
 А нѣ вѣтця, а нѣ мамы,
 А нѣ кому задзвонити, гей, гей,
 А нѣ кому затужити.

- Звонять коні копытами, гей, гей,
 А вояки острогами,
 Звонять коні копытами, гей, гей,
 А вояки острогами.
- 8 Летить воронъ съ чужихъ сторонъ, гей, гей,
 На могилѣ усѣдае,
 Очи ему выпивае, гей, гей,
 Очи ему выпивае.
 Ходить мати гукаючи, гей, гей,
- 10 Сына своего шукаючи:
 «Ой я твого сына знаю, гей, гей,
 Бо я зъ него понасъ маю.» —
 «Скажи менѣ, воронъ милый, гей, гей,
 Чи мой сынокъ еще бѣлый?
- 12 Чи его очі ясенькый, гей, гей,
 Та чи уста румянькый?...
 Скажи менѣ, воронъ милый, гей, гей,
 Чи мой сынокъ еще бѣлый,
 Чи волосе бѣлѣется, гей, гей,
- 20 Та чи личко румянится!» —
 «Вже его уста синенькый, гей, гей,
 Вже му волосе чорненьке,
 А на личку присѣдаю, гей, гей,
 Очи ему выпиваю!...»

6.

(Видл. изъ Олеська 76 и мойхъ 2 списка.)

- 25 Румянъ поле покрывае,
 Де Козакъ ся проѣжджае;
 Ой выѣхавъ край могилы,
 Край могилы, верховины.
 «Ты, могило, верховино,
 30 Чому 'сь рано не горѣла?» —
 «Ой я рано не горѣла,
 Бо 'мъ кровцѣю обкипѣла.» —
 «А якою?» — «Козацькою,
 Половину изъ Ляцькою.» —

- Ой йдуть Ляхи, на три шляхи,
 А Козаки на чотыре,
 А Татаре поле вкрыли,
 За Татарми обѣзъ иде,
 5 За обозомъ кѣнь Турецкій,
 На тѣмъ коню сынъ Козацкій:
 Въ праву руку шаблю хапле,
 А съ той шаблі кровця капле.
 Летить воронъ, сумно краче,
 10 Иде мати, ревнѣ плаче,
 Своимъ житьемъ проклинае,
 Свого сына не пѣзнае.
 Седить воронъ надъ скалою,
 Похитуе головою:
 15 «Ой я твого сына знаю,
 На день тричѣ попасъ маю,
 На кучерѣ наступаю,
 Чорнѣ очи выдѣбаю,
 Бѣлѣ лица высысаю.» —
 20 Иди, стара, до домочку,
 Возьми пѣску въ праву ручку,
 Посѣй его въ городочку!
 Якъ той пѣсокъ въ гору зѣйде,
 Тогдѣ твѣй сынъ до тя прѣйде!..

7.

(Вацл. изъ Олеська 438.—Паул. I, 145 и мѣстѣ 2 сивса.)

- 25 Ой три лѣта, три недѣли,
 Якъ Козака въ лѣсѣ вбили;
 Пѣдъ яворомъ зелененькимъ,
 Лежить Козакъ молоденькій:
 На нѣмъ тѣло почорнѣло,
 30 А вѣдъ вѣтру струпѣшѣло;
 Надъ нимъ коникъ зажурився,
 По колѣна въ землю вбився.

- «Не стѡй, коню, надо мною,
 Виджу жь бо я ширѡсть твою!
 Бѣгай, коню, дорогою,
 Вдарь въ ворота головою,
 5 Ой выйде братъ — утѣшится,
 Выйде мати — зажурится:
 «Десь ты, коню, пана подѣвъ?
 Чи ты его въ степу згубивъ,
 Чи ты его въ море впустивъ,
 10 Чи ты его съ себе скинувъ,
 Чи, може, вѡнъ въ вѡйнѣ згинувъ?» —
 «Нй я его въ степу згубивъ,
 Нй я его въ море впустивъ,
 Нй я его съ себе скинувъ:
 15 За мной Турки надѡгнади,
 Пана мого зъ мене зняли.» —
 Ой цыть, мати, не журися,
 Ой вже твої свинъ оженився,
 А взявъ собѣ за жѣночку,
 20 Въ середъ поля могилочку!
 Возьми, мати, пѣску въ жменю,
 Посѣй его на каменю,
 Ходи къ нему зѡрочками,
 Поливай го слозочками:
 25 Якъ той, мати, пѣсокъ зѡйде,
 Тогда сынъ твої зъ вѡины прійде!»

8.

(Вадл. изъ Олеська 500. — Макс. 1834 г. 149 и моихъ 4 списка.)

- «Вѡдки йдете?» — «Съ подѣ Дунаю.» —
 «Що тамъ чути въ вашимъ краю?» —
 «Мати, мати, зле чувати,
 Хотуть, мати, бранцѣвъ брати!
 30 Идутъ Турки на три шнурки,
 А Татаре на чотыре,
 А Козаки поле вкрыли,

- А за ними вѣзь покрытыі,
 А въ тѣмъ возѣ Козакъ вбитыі,
 Надъ яворомъ воронъ краче,
 Козацкая мати плаче...
- 5 «Ой цыть, мати, не журися,
 Твоі сынонько оженився:
 Взявъ вѣнъ собѣ красну дочку,
 Въ чистѣмъ полѣ могилочку;
 Кѣнь му стоить въ головонькахъ,
 10 А крукъ седить у ноженькахъ,
 Въ правѣй руцѣ палашъ держе,
 А съ палаша кровця тече...
 Надъ яворомъ воронъ краче,
 Козацкая мати плаче:
- 15 «Не кричь, мати, не кричь, на плачь!
 Не дуже го порубано,
 Не дуже го пострѣляно:
 Но рученьки на штученьки,
 Головонька на чотыре,
 20 Бѣле тѣло, якъ макъ дробно.
 Шукай, мати, лѣкароньки,
 Зеленой муравоньки!
 Будуй, мати, дѣмъ яловый,
 Будуй, мати, дѣмъ кленовый,
 25 Темненькую свѣтличеньку,
 Высокую могилоньку!..»

9.

(Вацл. изъ Олеська 422.—Макс. 152 и монхъ 2 списка.)

- Ой кѣнь летить, трава шумить,
 Ой тамъ Козакъ забить лежить,
 На травонцѣ головою,
 30 Накрывъ личко китайкою,
 Заслугою Козацкою,
 Та й ставъ надъ нимъ коникъ вго,
 Бѣ кошытомъ, жалуетъ го.

- «Не стѣй, коню, надо мною,
 Вже я виджу щирѣсть твою!
 Бѣжи, коню, дорогою,
 Чорнымъ лѣсомъ стеженькою!
- 5 Выйде къ тобѣ моя мати,
 Буде за мене пытати:
 «А де, коню, сынъ мой дѣвся?
 Ци въ Дунаю не втопився?»—
 «Ой знай, коню, що казати,
- 10 Скажешъ коню: «Не втопився,
 Але, мати, оженився:
 Ой взявъ собѣ паняночку,
 Въ середь поля земляночку,
 А на личку румяная,
- 15 На ней сукня зелена!»—
 «Ой жебы я коня мала,
 Охъ, то бы я поѣхала,
 А мѣсточко вѣдъ мѣсточка,
 Ци хороша невѣсточка?»—
- 20 «На що, мати, о томъ дбати?
 Лѣпше дощокъ пошукати,
 Хатку ему збудовати:
 Безъ дверь хатку, безъ вѣконецъ,
 Бо вже ему прійшовъ конецъ!..»

10.

(Максимовичъ 153 и мой одинъ списокъ.)

- 25 Трава шумить, коникъ бѣжитъ,
 Тамъ убитый Козакъ дежить,
 На купинѣ головою,
 Накрывъ очи осокою;
 Ой ще Козакъ не конае,
- 30 Орелъ въ очи заглядае,
 На кучерѣ наступае,
 Вѣнъ то его доглядае:
 «Ой, орлоньку, соколоньку!
 Лети жь въ мою стороньку,

- Дай же знати родинонцѣ,
 И рѣдной матинонцѣ!
 Но не кажи, що я вбитый,
 Але кажи, що я взятый:
 5 Заслуживъ си въ Хана дочку,
 Въ чистомъ полю могилочку;
 А Татарская дѣвчина
 Полюбила Татарина;
 А Татаринъ — песьй сынъ,
 10 Водить конй Козацкїя:
 Конй жь мои Козацкїя,
 Не пьютъ воды Дунайской!
 Турецкая земленовка
 Шабельками пощобана,
 15 Слезоньками подмачана!..»

11.

(Вацл. изъ Олеска 443.—Максимовичъ 102 и мой списокъ.)

- Ой у лузѣ береза стояла,
 А на березѣ зазуля ковала;
 Пыталася зазуля березы:
 «Ой, березонько, чомъ ты не зелена?..»—
 20 «Ой, якъ я маю зелена бути,
 Коли пѣдо мною Татары стояли,
 Копытами землю грасовали,
 Мечами гѣлье обгинали,
 Ясенькїя огни роскладали,
 25 Кирничной воды доставали,
 Въ крышталевй фляшки наливали;
 Самборовцї шапочки зносили,
 Та й гультая живцемъ на пале вбили.»

12.

(Монхъ три списа.)

- Ой у поли жито гѳрчицею вкрито,
 А тамъ въ лѣсѣ край дороги Козаченька вѣшто,
 Вбито жъ его, вбито, затыгнули въ жито,
 Червоною китайкою головоньку вкрито.
 8 Ой прійшла дѣвчина съ чорными очима,
 Вѳдокрыла китаечку, та й ся подивила.
 Ой прійшла другая, та вже не така,
 Вѳдокрыла китаечку, ревне заплакала!
 Ой прійшла дѣвчина, либонь его мила,
 10 Вѳдокрыла китаечку, та й ся подивила.
 Ой прійшла другая, а вже не така,
 Вѳдхилила китаечку, та й поцѣловала:
 «Ой, устань, Козаче, ой встань молоденькій!
 Ходить, блудить по болоню твоѳй кѳнь вороненькій.» —
 15 «Ой най же вѳнъ блудить, най нѳчку ночуе,
 Та чей же вѳнъ до родини дороженьку вчуе.
 Ой най же вѳнъ блудить, та най же бѣгае,
 Ой най моеѳ матусенцѣ вѣсточку подае!»

13.

(Максимовичъ 145.—Вацл. изъ Олеська 76.)

- Ой сѣвъ Козакъ ѣсти, идуть къ нему вѣсти:
 20 «Кидай, Козакъ, вечерати, часъ на коня сѣсти!» —
 Козакъ покидае, на коня сѣдае,
 Мати его рѳдненькая зъ жалю омѣвае.
 Не дай, Боже, смерти, въ чужѳмъ краю вмерти,
 Нема кому жаловати, головки звязати!
 25 Воронъ прилѣтае, смерти доглядае,
 Бѣле лычко обѣдае, кости покидае!...

14.

(Вацл. изъ Олеська 225 и мой списокъ.)

- На Украинѣ всёго много, и паши и браги,
 Лише, шо тамъ Ляхи стоять, Козацькіи враги.
 На Украинѣ всёго много, меду и горѣвки,
 Краснѣ дѣвки, молодиці, а всѣ чорнобривки.
 5 На Украинѣ молодиці, шо въ червонныхъ ходять,
 Полотняныхъ не видають, бо ихъ сами робять.
 «Ты, дѣвчино, шо ты робишь, сорому не маешь,
 Чомъ Козакѣвъ, а не Ляхѣвъ, вѣрпе не кохашь?» —
 «А що жь, тое лихо робить старенькая мати,
 10 Гнала мене вѣдъ Ляшонька до самой хаты;
 А у Ляха вершокъ низкій, широкі опушки,
 Скоро 'мъ Ляха зобачила, приставъ ми до души.»

15.

(Вацл. изъ Олеська 472 и моихъ 5 списковъ.)

- Ой тамъ пѣдъ вишнею, тамъ пѣдъ черешнею,
 Ой тамъ Козакъ лежить,
 15 Ой скаржится вѣнъ на головоньку,
 Шо го дуже болить:
 «Ой болить мене головонька,
 Та вѣдай же я вмру!
 Ой полюбивъ же я молоду дѣвчину,
 20 Самъ не знаю кому.
 Ой 'сли для того товарища мого,
 Дай же, Боже, ей!
 А если для того, для того другого,
 Жаль ся, Боже, ей!
 25 Ой выкопавъ же я въ полѣ кирниченьку,
 Не одну, але двѣ:
 Ой полюбивъ же я молоду дѣвчину,
 Та людягъ, не собѣ!
 Ой выкопавъ же я въ полѣ кирниченьку.

- Та не п'іты воды:
 Ой полубивъ же я молоду дѣвчину,
 Та не мати жэны!
 Ой стелися, стели, зелены барынку,
 5 Яко листь по водѣ,
 Ой не тѣптеся, тѣжкй вороженьки,
 Та й моей пригодѣ!
 Бо на мене една, бо на мене нынѣ,
 На вась завтра двѣ.»

16.

(Вацл. изъ Олеська 497 и моихъ списковъ два.)

- 10 «Сама жъ я не знаю, що то за ноченька,
 А нй я не спала, нй мой оченька!
 Сама я не знаю, що чинити маю,
 Съ туги, закохана вмерати гадаю!
 Я на лѣжку лежала, три листа писала,
 15 До мого милого, що 'мъ го вѣрне кохала.
 Милый взявши, та й перечитавши,
 Тяженько затхнувши, та й не вѣдписавши.» —
 Тиха вода, тиха, берегами носитъ,
 Вже Козакъ молодой о вѣдправу просить:
 20 «Пусти жъ мене, пане, зведси на Вольня,
 Пише мила листы, що вже мае сына!» —
 «Шкода жъ ты, Козаче, зведси вѣдсылати,
 Можешъ ты, Козаче на другихъ сказати.» —
 Впаде на колѣна, скаже: «Въ ймня 'тца й сына!
 25 Присягаю Богу, що моя причина!» —
 «Сѣдай, хлопче, коня, коня вороного,
 Поѣдемъ въ дорогу до кохана мого!» —
 Козакъ прїѣзжае, ворота втвирае,
 Вся родина выходить, Козака витае;
 30 Витае Козака вся еи родина:
 «Ой иди, Козаче, вмирае дѣвчина!» —
 Козакъ до свѣтлицы, миленька хоруге,
 Вѣнъ за рученьку, въ личенько цѣлуе:

«Пѣбе ты Козаче лихая година,
 Вѣдцуралась мене вся моя родина;
 Вѣдцурались мене и отецъ и мати,
 Про тебе, Козаче, що ты не видати.» —
 5 «Хоруй, мила, хоруй, Господь Богъ съ тобою!
 Якъ ся выхоруюшь, оженюсь съ тобою
 Благослови жъ Боже, и отецъ и мати,
 Въ щасливу годину та до шлюбу стати!»

17.

(Ср. Вацл. изъ Олеська 259. — Паули II, 55 и моихъ 4 списка.)

Ой лежитъ Козакъ на глыбокій долинѣ,
 10 Постеливъ собѣ въ голову сермянину;
 Дѣвчина ходить, зимнюю воду носить,
 А бѣдный Козакъ въ ней воды просить:
 «Ой дай му, мамо, хоть коновочку пива,
 Ней ся нашь той бѣдный Козачина!
 15 Ой якъ 'сли умре, то наша слава буде,
 А якъ не вмре, вѣтъ о насъ не забуде.» —
 Дѣвчина лежитъ въ отца, матки въ подушкахъ,
 А бѣдный Козакъ на сосновыхъ дошкахъ.
 Дѣвчина лежитъ въ отца, матки въ перинахъ,
 20 А бѣдный Козакъ на глыбокихъ долинахъ.
 За дѣвчиною отецъ, мати плаче,
 А надъ Козакомъ чорный воронъ краче.
 За дѣвчиною въ всѣ звоны задзвонили,
 А за Козакомъ всѣ звѣри затрубили.
 25 Вже дѣвчиноньку до гробу спускають,
 А Козаченька всѣ птахи розрываютъ.

18.

(Вацл. изъ Олеська 281 и моихъ 4 списка.)

- Ахъ сяду жь бо я, сяду, та й стану тужити,
 Поѣхавъ миленькій на Вкраицу служити!..
 Кобъ я мала вѣрну слугу, послала бь по него,
 Ой пай же прїѣде, бо ми тяжко безъ него.
- 8 Охъ любили мы ся обое сердечне,
 Присудивъ намъ Господь росстатися конечно.
 «Де жь ты ѣдешь, мой милый Козаченьку?
 Кто жь тобѣ постелить бѣлую постѣленьку?» —
 «Постелить ми ся зелена буковина,
- 10 Пóдъ головоньку синая жупанина.» —
 Рóкъ ся любили, два ся не видѣли,
 Скоро ся узрѣли, заразъ ся поболѣли:
 Дѣвчина тужить въ матерки въ коморонцѣ,
 Козачокъ тужить въ зеленій дубровонцѣ.
- 15 Дѣвчина впала на бѣлу постѣлоньку,
 Молодній Козакъ пóдъ бѣлу березоньку.
 Дѣвчина мае меду, вина досить,
 А бѣдний Козакъ зимной воды просить.
 «Подайте менѣ зимной воды пити,
- 20 Козацькіи уста смутній закропити.» —
 Надъ дѣвчиною родина ся жалує,
 А надъ Козаченькомъ сива зазуля кує.
 За дѣвчиною отецъ, мати плаче,
 А за Козаченькомъ чорный воронъ краче.
- 25 За дѣвчиною всѣ звоньы зазвонили,
 А за Козаченькомъ всѣ кавки закавчили.
 Ой дѣвчиноньку три попы ховалъ,
 А Козаченька вовки роспарпали.

19.

(Паули II, 20 и моихъ 3 списка.)

- А дѣвчина на грибы ходила,
 30 Въ темнóмъ лѣсѣ въ гаю заблудила,
 Здыбавъ сю Козакъ молоденькій,
 Та що пóдъ нимъ коникъ вороненькій:

- «Ты, Козаче, Козаче гайдаю,
Выведи мя ай зъ гаю до краю!» —
«Дайся, дѣвча, менѣ на пѣдмову,
Выведу тя зъ гаю на дорогу.» —
- 5 «Жебы 'мъ мала день и нѣчь блудити,
То ся не дамъ зъ розуму зводити.» —
«Куплю я тѣ коновочку пива,
Такой я тя звезду, чорнобрѣва.» —
«Купуй, купуй, Козаче, й другую,
10 Не звездешъ ты мене молодую!» —
«Куплю я тѣ коновочку меду,
Такой я тя зъ розумоцьку звезду.» —
«Купуй, купуй й другую горѣвки,
Такъ не звездешъ невинном дѣвки!» —
- 15 Въ коновочцѣ все мѣдъ потахас,
Вже дѣвчинѣ розуму нестас.
Вывѣвъ дѣвку пѣдъ бѣлу березу,
Зрадивъ дѣвку пяну, не тверезу.
А зъ за горы буйный вѣтеръ вѣс,
- 20 Ажъ тамъ Козакъ пшениченьку сѣс.
Ой сѣс вѣнъ, сѣс, сѣвбы не доходить,
Вже дѣвчина зъ обѣдомъ приходитъ:
«Ой ты, дѣвко, наднѣсь тебе дѣдко,
Я россѣявъ пшениченьку рѣдко.» —
- 25 «Ой обѣдай, Козаче, не думай,
Буде твоя пшениця, якъ думай.
Ой но думай, Козаче, о Бозѣ,
Буде твоя пшениченька въ стозѣ.» —
А вже Козакъ пшениченьку косить,
- 30 Тамъ дѣвчина детину приносить.
«Ой на жъ тобѣ, Козаче, детину!
Якъ не возьмешъ на покѣсь покину.» —
«Ой на жъ тобѣ девятеро хлѣба,
Скажи, скажи, на якого дѣда?» —
- 35 «Я не хочу твого хлѣба брати,
Таки буду на тебе казати.» —
«Ой на жъ тобѣ десятеро овецъ,
Скажи, скажи, що то якій вдовецъ!» —
«Я не хочу твоихъ овецъ брати,

- Таки буду на тебе казати.»—
 «Ой на жь тобѣ фасочку 'масла,
 Вѣдчепися, дѣвчино напасна!
 Ой возьми си и сѣру корову,
 5 Возьми собѣ детину до дому!
 Ой на жь тобѣ пять кѣрцѣвъ пшеници,
 Годуй, годуй сына у свѣтлицѣ!
 Ой на жь тобѣ ще дѣжочку сыра,
 Годуй, годуй Козацького сына!»—
 10 А вже Козакъ дробне листье пише,
 Таїй детину ноженьковъ колыше:
 «Люляй, люляй, ой ты малый враже,
 За тобою вся худоба ляже!
 Люляй, люляй, ой ты малый чортку,
 15 Здеруть зъ мене остатню сорочку!»

20.

(По двумъ моимъ спискамъ.)

- Ой по пѣдъ гай, гаємъ зелененькимъ,
 Ходить, блудить Козакъ молоденькій.
 Приблукався до вдовы небоги:
 «Ой ты, вдово, переночуй мене!
 20 Мѣй ти коникъ станї не застоить,
 Ясна зброя клиночка не вломить,
 Я самъ молодъ лѣжка не залсжу...
 Ой ты, вдово, збуди жь мня раненько,
 Такъ раненько, щобы не видненько!
 25 Бо ми треба на вѣйну фхати.»—
 Ой спить Козакъ, ой спить молоденькій,
 Вдовонька не будить, хоть вже день бѣленькій.
 Ой спить Козакъ, сонце пѣдъ полудне,
 Обудився а саме въ полудне.
 30 «Ой ты, вдово, зрадниченько моя!
 Зрадила 'сь ты мене молодого,
 А втрачу я коня вороного,

А втрачу я всю Козацьку зброю,
 Все жь то, вдово, а все за тобою!..
 Зрадила 'сь ты мене молодого,
 Зраджу я тѣ батенька старого,
 5 Хоть не батка, то рѣдную неньку,
 Хоть не неньку, тебе й молоденьку.»

21.

(Вацл. изъ Олеська 275 и моихъ 3 списка.)

Ой у поли кирниченька одна,
 Тече зъ нею водиця холодна;
 Коло нею розмай зѣлье сходить,
 До дѣвчины Козаченько ходить.
 10 «Ой не ходи, Козаче, до мене!
 Бо не слава на тебе й на мене.» —
 «А я теи славы не боюся,
 Кого люблю, сяду, обіймуся.» —
 Я казала, що то мѣсяць сходить,
 15 А то Козакъ по Самборѣ ходить,
 За поводы въ ручкахъ коня водить.
 Вѣдхилю я новую квартиру,
 Подивлюся безъ мѣсто по рынку,
 Ажь тамъ Козакъ по рыночку ходить,
 20 У гетмана выслуги ся просить:
 «Пусти мене, мой пане, до дому,
 Затужила дѣвчина за мною!» —
 «Не такъ вона, якъ ты по нѣй тужинь,
 «Не пуцу ты, ажь року дослужишь.
 25 Скажу тобѣ коня вѣдбрати,
 Скажу тебе въ кайданы вквати.» —
 «Не куй мене, мой пане, въ кайданы,
 Закуй мене у вдовы до лавы!
 Не куй мене, мой гетмане, тутки,
 30 Заведи мя до вдовоньки утки!
 Бо въ вдовоньки мѣдъ, горѣвка добра,
 Ще й вдовина дѣвчина надобна.
 У вдовоньки мѣдъ, горѣвку пити,
 А вдовину дѣвчину любити.»

45.

(По 4 моимъ спискамъ).

- Козакъ молодой по обозу ходить,
 Свого ся пана на вѣдправу просить:
 «Ахъ вѣдправъ мене, мѡй пане, Гетьмане,
 Най ся дѣвчина другому не дѡстане!» —
- 5 «Не вѣдправляю тя, ой мѡй вѣрный служенько,
 А поки тобѣ не зроблю весѣленько.» —
 Ой розѡгрався пѡдъ Козакомъ кѡнь, кѡнь,
 Та й побѣгъ же вѡнъ до дѣвчиноньки въ завѡдъ,
 А дѣвчинонька Козаченька витае,
 10 А дѣвчинонька Козаченька пытае:
 «Чи ты, Козаче, поводонькѡвъ не маєшь,
 Що ты коника въ рученькахъ не тримаєшь?
 Ахъ дала жъ бы я тѣ на поводоньки, дала,
 Кобы ся моя матѣнка не дѡзнала;
- 15 Бо скоро бы ся моя 'мати дѡзнала,
 Заразъ бы вона мя за нелюба дала.»
 «Якъ же тя буде за нелюба давати,
 Дай же ты менѣ на Украину знати!
 А я избѣру сто кониченькѡвъ люду,
 20 Вѡдѡйму тебе нелюбови вѡдъ шлябу.
 А я избѣру сто кониченькѡвъ Литвы,
 Та й нарѡблю я твоѣй матѣнцѣ битвы.»

43.

(Вад. изъ Олеська 440. — Макс. 169. — Науга II, 81 и моихъ 2 списка.)

- Ой дубъ на дуба гилѣмъ похилився,
 Коникъ на Козака дуже засмутився.
- 25 «Ой коню мѡй, коню, коню вороженькѡй!
 Чомъ ты, коню, їдешъ шось такий смутненькѡй?
 Чи тѣ докучила та кульбака моя?
 Чи тѣ докучила ясенькая зброя?
 Чи я тѣ самъ докучивъ, Козакъ молоденькѡй?...» —

- «Нй ми докучила та кульбака твоя,
 Нй ми докучила ясенькая зброя,
 Нй ты ми докучивъ, Козакъ молоденькій,
 Но ми докучила тота корчма твоя,
 5 Того жъ я сумнепъкій, що ты молоденькій,
 Куд а ино їдешъ, корчмы не минаешъ,
 Куд а ино ходишь, їшь, пьешъ и гуляешъ,
 А о мене, воронъ коня твого, та й не дбаешъ;
 А до горы їдешъ, мене по́дтинаешъ,
 10 А якъ зъ горы їдешъ, то и не стримаешъ,
 Черезъ луги їдешъ, то й не попасавъшь,
 Черезъ дунай їдешъ, то й не наповашъшь!..»

23.

(Изъ Сяноцкаго округа и изъ Земненской столицы.)

- Верхъ Бескида зеленого
 Пасе Япчикъ коня своего,
 15 Пасе, пасе, попасуе,
 На нёго си посвистуе:
 «Коню, коню черногривый,
 Чомъ есъ сумный, невеселый?
 Ци ти вадить зброя моя,
 20 Ци сукенка соболёва?» —
 «Не вадить ми зброя твоя,
 Нй сукенка соболёва,
 Лемъ ми вадять труды твои,
 Кажду по́чку до милои,
 25 Мене вяжешъ на рыночку,
 Самъ си ляжешъ въ постёлочку,
 Передъ тобовъ пивце, винце,
 Передо мновъ згниле сѣнце.»

24.

(Вацл. изъ Олеська 402 и многъ 6 списковъ.)

- Ой ѣхали Козаки зъ обозу,
 Стали собѣ конецъ перевозу,
 Стали собѣ гадоньку гадати:
 «Де жь мы будемъ нѣчку начовати?..
 5 Єденъ каже: «Ой быстрая рѣчка.» —
 Другій каже: «Ѣдьмо, невеличка!» —
 Третій каже: «Хоть ся коня збуду,
 А въ дѣвчины на вечеру буду.» —
 Пріѣхали, стали на дворѣ,
 10 Ще ся свѣтитъ въ Марисѣ въ коморѣ.
 Чи не выйде Марисина мама,
 Не такъ мама, якъ Марися сама?..
 Ой не выйшла Марисенька съ хати,
 Ино выйшла Марисина мати:
 15 «Не начуйте, Козаки, на дворѣ,
 Не збудѣте Марисю въ коморѣ!» —
 Марисенька въ недузѣ лежала,
 Чорнымъ шовкомъ головку звязала,
 Ажъ зъ за моря зѣлья забажала.
 20 Котрый Козакъ тройзѣля дѣстане,
 Той зо мною до вѣнчаня стане!» —
 Оббрався Козакъ тройзѣля дѣстати,
 Взяла надъ нимъ зазуля ковати:
 «Тяжко тобѣ тройзѣля дѣстати,
 25 А ще тяжше, до вѣнчаня стати.» —
 «Ой е въ мене три коні на станѣ,
 То Марисѣ тройзѣля дѣстану.
 Єденъ коникъ, якъ сокѣль сивенькій,
 Другій коникъ, якъ лебѣдь бѣленькій,
 30 Третій коникъ, якъ воронъ чорненькій.
 Ой тымъ сивымъ до моря доѣду,
 А тымъ бѣлымъ море переѣду,
 А тымъ чорнымъ тройзѣля дѣстану,
 И зъ Марисенькой до вѣнчаня стану.» —
 35 Ой ставъ Козакъ тройзѣля копати,

- Взяла надъ нимъ зазуля ковати:
 «Ой тяжко тобѣ тройзѣля вкопати,
 А ще тяжче до вѣнчання стати.
 Не копай вже, Козаче, тройзѣля,
 5 Бо въ Марисѣ вже зъ другимъ весѣля!» —
 Ой давъ Козакъ коника тримати,
 А самъ ся взявъ зъ Марисей витати;
 Въ правій ручцѣ шабельку тримае,
 А лѣвою Марисю витае:
 10 А въ городѣ макѡвка брѣнѣла,
 Та Марисѣ головка злетѣла:
 «Отъ то жь тобѣ, Марисю, тройзѣля.
 Не зачинай безъ мене весѣля.
 Отъ всѣмъ буде такая заплата,
 15 Котрѣ зводять вѣрного Козака!»

25.

(Гуцульская.)

- Не копай ты, ледѣнику, не копай тройзѣля!
 Дѣвчина збрехала, въ дѣвчины весѣля.
 А я прійшовъ на задвѡрье сорокѡвця мѣню,
 Дѣвчѣ въ вѣнку похожу: «Що дѣєшь, ледѣню?» —
 20 «Не смѣй же ся, дѣвчинонько, коли зъ ты съ не смѣю,
 Даю жь тобѣ тройзѣлечко, коли мнѣ не вѣришь!» —
 Одновъ ручковъ ледѣничокъ тройзѣлье подае,
 Друговъ ручковъ та вѣночокъ зъ головки зтягае.

26.

(Моиъ два списка.)

- Перепеличенька, та й не величенька,
 25 По полѣ лѣтае, траву прогортае,
 Траву прогортае, голубка шукае.
 «Сивый голубочку, седишь на дубочку,
 Гадочку гадаєшь, що любки не маєшь!» —
 «Серденько, матусю, де 'сь дѣла Ганусю?» —

- «Пішла до потока б'їли нѣжки мыти.» —
 Козакъ до потока, тамъ нема Ганусї.
 «Серденько, матусю, де 'сь д'їла Ганусю?» —
 «Пішла до садочку, рвати барв'їночку.» —
 5 Козакъ до садочку, тамъ нема Ганусї.
 «Серденько, матусю, де 'сь д'їла Ганусю?» —
 «Пішла до дунаю, б'їли хусты прати.» —
 Козакъ до дунаю, тамъ нема Ганусї.
 «Матусенько мила, де 'сь Ганусю д'їла?» —
 10 «Пішла до кѣмнати, постѣленьку слати.» —
 Козакъ до кѣмнати, тамъ найшовъ Ганусю:
 «Ганусю, серденько, червона роженько!
 Стели же лѣженько, присунься близенько,
 Присунься близенько до мого серденька!
 15 Будемъ говорити, якъ на свѣтѣ жити.»

27.

(Вацл. изъ Олеська 226 и мой списокъ.)

- На широкѣмъ дунаю,
 Не далеко вѣдъ краю,
 Ахъ тамъ молодъ Козакъ потопае;
 Просить вѣнъ ратунку:
 20 «Ратуї мене, батеньку,
 Бо я молодъ Козакъ потопаю!» —
 А батенько до човна,
 А нї човна, нї весла!
 «Ої загинешъ, мѣї сыноньку, загинешъ!» —
- 25 На широкѣмъ дунаю,
 Не далеко вѣдъ краю,
 Ахъ тамъ молодъ Козакъ потопае;
 Просить вѣнъ ратунку:
 «Ратуї мене, матенько,
 30 Бо я молодъ Козакъ потопаю!» —
 А матенька до човна,
 А нї човна, нї весла!
 «Ої загинешъ, мѣї сыноньку, загинешъ!» —

- На шырокомъ дунаю,
 Не далеко вѣдъ краю,
 Ахъ тамъ молодъ Козакъ потонае;
 Просить вѣнъ ратунку:
 5 «Ратуй мене, братеньку,
 Бо я молодъ Козакъ потонаю!»
 А братенько до човна,
 А нй човна, нй весла!
 «Ой загинешъ, мѡй братеньку, загинешъ!»—
- 10 На шырокѡмъ дунаю,
 Не далеко вѣдъ краю,
 Ахъ тамъ молодъ Козакъ потонае!
 Просить вѣнъ ратунку:
 «Ратуй мене, сестронько,
 15 Бо я молодъ Козакъ потонаю!»—
 А сестронька до човна,
 А нй човна, нй весла!
 «Ой загинешъ, мѡй братеньку, загинешъ!»—
- 20 На шырокомъ дунаю,
 Не далеко вѣдъ краю,
 Ахъ тамъ молодъ Козакъ потонае;
 Просить вѣнъ ратунку:
 Ратуй мене, миленька,
 Бо я молодъ Козакъ потонаю!»—
 А миленька до човна,
 25 Вже в човенъ и весло:
 «Ой не згинешъ, мѡй миленькій, не згинешъ!»...

28.

(Рус. 23. — Паули II, 14 и мовхъ два списка.)

- Ой цѣльый день Кременюшка а нй ѣвѣ, а нй пивѣ,
 Ой цѣльый день Кременюшка у тузѣ ходивѣ.
 30 Ой, а свои неньки - мамки за столы садивѣ,
 Ой, а свои сукни дрогѣ у скрынѣ ховавѣ,
 Ой, а свои вина, пива та позатачовавѣ,
 Ой, а свои воронѣ конѣ та на станѣ ставивѣ.

- Ой, поѣхавъ Кременюшка та за три войнѣ,
 Ой, а его неньки-мамки зависливѣ були,
 Ой, писали дробнѣ листы, та до него слали,
 А на жѣнку Катеринку все ворождовали:
- 5 «Ой вже жь твои неньки-мамки та порозганяні,
 Ой вже жь твои сукнѣ дрогѣ та посхожованѣ,
 Ой вже жь твои вина, пива повытачованѣ,
 Ой вже жь твои воронѣ конѣ та позѣѣжованѣ!»—
 Ой прѣѣхавъ Кременюшка ой изъ трохѣ войнѣвъ,
- 10 Ой запукавъ, та застукавъ, у новѣ ворота:
 «Выйди, выйди, Катеринко, сама молода!»—
 Выйшла, вышла Катеринка вѣдчиняти ворота,
 А вѣнѣ ей стявъ головоньку изъ плеча...
 Ой прѣйшовъ же Кременюшка до новой стаенки:
- 15 А вже жь его воронѣ конѣ позастоюванѣ!
 Ой прѣйшовъ же Кременюшка до своей пивницѣ:
 А вже жь вина, пива позацѣѣтованѣ.
 Ой прѣйшовъ же Кременюшка та до своей скрипѣ:
 А вже жь его сукнѣ дрогѣ та позлежованѣ!
- 20 Ой прѣйшовъ же Кременюшка до новой свѣтлицѣ:
 А вже жь его неньки-мамки позасежованѣ!
 А старая его мати на креселку сидѣть,
 Маленькое воробятко на рукахъ держитѣ:
 «Теперь же я, моя мамко, щобѣ Бога ся не боявъ,
 25 Теперь бы я тобѣ, мати, до порога главу стявъ!» —

29.

(Паули II, 29 и моихъ два списка.)

- Край дунаю могилонька,
 Край могилы долипонька,
 Тамъ водиця кириченька,
 Тамъ водиця студененька,
- 30 Козакѣ коня наповас,
 Дѣвча воды приливас.
 «Ходи, дѣвча, ходи зѣ нами,
 На Украину съ Козаками!
 А въ насѣ край не такіи,
- 35 Мы Козаки молодѣи,

- У насъ горы золотіи,
 У насъ воды медовіи,
 А травоньки шовковіи,
 У насъ вербы грушки родять,
 5 У насъ дѣвки въ злотѣ ходять!» —
 А дѣвчина послухала,
 Та съ Козакомъ поѣхала.
 Ёде гору, ёде другу,
 А на третю выѣзжае,
 10 Козакъ коня попасае.
 Стало дѣвча, заплакало,
 Козака ся запытало:
 «Де въ вась горы золотіи?
 Де въ вась воды медовіи?
 15 Де въ вась травы шовковіи?»... —
 Ёнъ ѡ каже: «А хто умный,
 А хто умный и розумный,
 Нехъ ся не дасть на пѡдмову
 Козакови молодому!» —
 20 Дѣвча собѣ нагадало:
 «Що ми мати не казала,
 Бы 'мъ съ Козакомъ вандровала,
 Ахъ, а я жь ей не слухала!»...

30.

(Три списка — одинъ изъ Сявощаго округа; ср. Паули II, 28.)

- Край дороги широкои,
 25 Кирниченьки глубокои,
 Козакъ коня наповае,
 Дѣвча воду наливае. —
 Козакъ дѣвча пѡдмовляе:
 «Вандруй, вандруй, дѣвча, зъ нами,
 30 Эъ молодыми Козаками!
 А въ насъ вербы грушки родять,
 Въ насъ дѣвчата въ злотѣ ходять,
 А въ насъ горы золотіи
 А въ насъ рѣчки мѣдяніи!» —

- «Щѣлый святъ е'мъ звандровала,
 Злотыхъ гѣръ е'мъ не видала:
 Всюда горы камѣнній,
 Всюда рѣки водяніи!
- 5 Ой выйду я на горбочокъ
 Поглянуся въ долиночокъ;
 На долину папяночки,
 Тамъ збераютъ фіялочки,
 На недѣлю на вѣночки;
- 10 Ино я ихъ не зберала,
 Тѣлько 'мъ ревне заплакала,
 До батенька листъ писала:
 Ней ся батько не турбуе,
 Ней посагу не готуе!
- 15 Ой бо я вже посагъ взяла,
 Въ чистѣмъ полю присягала,
 Пѣдъ яворомъ зелененькимъ
 Изъ Козакомъ молоденькимъ!»

31.

(По двумъ спискамъ, но неполнымъ.)

- Ой у мѣстѣ Гусятинѣ на высокѣмъ ганку,
 50 Сидитъ Козакъ окованый за Гандзю коханку.
 «А за що вѣнъ окованый?—За бѣленьку шѣю,
 Таки пѣду до Гандзунѣ, хоть смерти пожю!»—
 «А за що вѣнъ окованый? — За бѣленькѣ ноги,
 Таки пѣду до Гандзунѣ до моеѣ небоги!»—
 25 «А за що вѣнъ окованый? — За бѣленькѣ руки,
 Таки пѣду до Гандзунѣ, хоть притерплю муки!»—
 «А якъ взяли Козаченька по пѣдъ самѣ ребра:
 Ой вже жъ менѣ молодому Гандзунѣ не треба!»

32.

- Ой пѣль гаёмъ, гаёмъ зелененькииъ,
 Стоить дунай широкій, быстренькій;
 Надъ дунаёмъ яворъ зелененькій,
 Пѣль яворомъ Козакъ молоденькій,
 5 Стиха собѣ на кобзонцѣ грае,
 Струна струнѣ голосу додае,
 Ой мати такъ сына навчае:
 «Маешъ, сынку, жѣнку молоденьку,
 Не дай же ей роспусту тяженьку!» —
 10 А зъ вечера комора брѣнѣла,
 А въ пѣвночи нагайка шумѣла,
 На рѣзвѣтѣ миленька заснула.
 Ой спить мила, вже день бѣлесенькій,
 Ой спить вона, якъ бозъ синесенькій!
 15 «Давъ бы 'мъ, мати, коня вороного,
 Кобъ хто збудивъ пріятеля мого!» —
 «Шкода, сыну, коня вороного,
 Вже не буде пріятеля твого!» —
 «Давъ бы 'мъ, мати, всю Козацьку зброю,
 20 Кобъ хто збудивъ миленькую мою!» —
 «Шкода, сыну, Козацькои зброи,
 Вже не буде миленькои твоей!» —
 «Ой давъ же бы 'мъ Козацкіи лѣки,
 Кобъ хто збудивъ миленькую мою!» —
 «Не допоможуть й Козацкіи лѣки
 25 Вже заснула миленька на вѣки!» —
 «Абы 'сь, мати, три роки конала,
 Шо ты менѣ миленькую взяла;
 Абы 'сь, мати, на томъ свѣтѣ гнила,
 Шо ты мене зъ милой розлучила!..»

33.

Вацл. изъ Олеська 392 и монхъ 4 списка.)

- Гей, ѣхавъ Козакъ зъ Украины,
 Надьбавъ дѣвчину край долины,
 Надъ рѣчкою край дороги,
 Вымывае бѣлыя ноги;
- 5 Козакъ бачивъ, конемъ збочивъ,
 А подбѣгши, съ коня скочивъ:
 «Стій, дѣвчино, не лякайся,
 Та съ Козакомъ привитайся,
 Дѣвчино, та й небого!»
- 10 «Ой ты дѣвчино ты мила моя,
 Якъ же ты кличе мати твоя?» —
 «Богъ мня створивъ дѣвчиною,
 Пѣпъ мня хрестивъ Кулиною,
 Козаче, та й небоже!»
- 15 «Кидай, дѣвчино, сію долину,
 Вандруй зо мною на Украину,
 На Вкраинѣ, въ Запорожю,
 Козаченьки пробувають,
 Красныхъ панянокъ не мають;
- 20 Лишь въ насъ горы золотіи,
 А рѣченьки медовіи,
 А травоньки шовковіи,
 Кулино, та й небого!» —
 «Ой ты, Козаче, ой ты, пане мѣй!
- 25 Якій же буде поѣздъ твой?..» —
 «Не журися ты, Кулино,
 Ты дѣвчино, ты небого:
 Посаджу ты за бедрами,
 Обвяжу ты тороками,
 30 Кулино, та й небого!» —
 «Ой ты, Козаче, ой ты, пане мѣй,
 Якій же буде обѣдъ твоій?..» —
 «Не журися ты, Кулино,
 Ты дѣвчино, ты небого:

Будемъ ѣсти, будемъ пити,
 При кирницѣ, студеницѣ,
 Козацькую саламаху,
 Козацькую затераху,

5 Кулино, та й небого!»

«Ой ты, Козаче, ой ты, пане мой!
 Якій же буде нѣчлѣгъ твой?»—

«Не журися ты, Кулино,
 Ты, дѣвчино, ты, небого!

10 Є у степу травы много,
 Нагребемо, постелимо,
 Вѣйлочище пѣдъ бочище,
 Кульбачище въ головище,
 Кулино, та й небого!»

15 «Ой ты, Козаче, ой ты, пане мой!
 Якій же буде палаць твой?..»

«Не журися ты, Кулино,
 Ты, дѣвчино, ты, небого!

А у степу край дунаю,
 20 Самъ я свою хижу маю:
 Густымъ лѣсомъ обсажена,
 Краснымъ цвѣтомъ оздоблена,
 Все, що маю, то сховаю,
 Въ рукавицю на полицю,
 25 Кулино, та й небого!»

«Ой ты, Козаче, бодай ты пропавъ!
 На що ты мене съ собой наморлявъ?»

«Сама 'сь, дѣвко, побродила,
 Що 'сь Козака полюбила;

30 Бо Козаки, то голяки:
 У Козака душа въ тѣлѣ,
 А сорочку воши зѣли,
 Кулино, та й небого!»

«Ой ты, Козаче, ой ты, пане мой!

35 Якій же буде розѣздъ твой?»

«Не журися ты, Кулино,
 Ты, дѣвчино, ты, небого!

Є у степу дорѣгъ много.

Куда схочу, туда скочу,
 Хочь икъ лѣсу, хочь икъ бѣсу,
 Хочь у поле, хочь у море,
 Кулино, тай небого!»

32.

(Вацл. изъ Олеська 485.)

- 5 Геї, на горѣ, на горѣ,
 Тамъ гуляли гусарї:
 Прїйшовъ до нихъ та й Донець,
 Та хорошїї молодець.
 «Чи любишь ты Донця?»
 10 Чи по́дешь за Донця?..» —
 «Не люблю я Донця,
 Не по́ду за Донця.» —
 Доставъ Донець острый мечь,
 Знявъ головку зъ бѣлыхъ плечь,
 15 А самъ Донець по́шовъ пречь.
 Дѣзналися дворяне,
 Та панськїи Козаки:
 «Скоро Донця доженемъ,
 На дрѣбный макъ посѣчемъ.» —
 20 Скоро Донця дѣгнали,
 Назадъ ручки связали;
 Дали ему свѣтлицю,
 Темненькую шивницю,
 Зелѣзніи ворота,
 25 Сидить Донець сирота.
 Та дознався одноралъ.
 Якъ му Донець та пропавъ,
 Та за яку причину?
 За вражую дѣвчину.
 30 «Помолю ся Богови,
 И святому Николѣ,
 А чей Донця узволи
 Изъ тяжкой неволи!»

33.

(Ваш. изъ Олеська 390. — Максим. 1827 г. 149 и мой списокъ.)

- Козакъ коня наповавъ, ддюба воду брала,
 Козакъ собѣ заспѣвавъ, ддюба заплакала.
 «Не плачь, ддюба, моя люба, теперъ я съ тобою,
 Якъ поѣду на Украину, заплачешь за мною.
- 5 Хмара иде, дощикъ буде, ходѣмо до хаты,
 А тамъ будемъ, ддюбо любо, собѣ розмовляти.
 А що кому до того, що я ддюбу люблю,
 А я ддюбѣ, своєї любѣ, черевички куплю;
 Черевички съ китаѣчки, панчошка едвабна,
- 10 Якъ же ддюбу не любити, коли ддюба ладна?
 Кажи, ддюбо, моя любо, чи ты любишь мене?
 А я поѣду до матоньки просити о тебе.
 А я тебе, ддюбо, люблю, самъ Богъ тов знае,
 Проси мамы, проси тата, нехай насъ злучае!
- 15 Коло млина яворина, явѣръ похилився,
 Якъ ся зъ ддюбой не оженю, не буду жѣнився.
 Якъ же ддюбы не любити, коли ддюба ладна,
 Коло ддюбы сюды, туды, та й на коня гайда! —
 «Не вѣрь, ддюбо, Козакови, що вѣнъ люльку курить,
- 20 Бо вѣнъ мовить, шо ты возьме, а вѣнъ тебе дурить.
 Не вѣрь, ддюбо, Козакови, шо вѣнъ огонь креше,
 Бо вѣнъ поѣде до другой, та й на тебе бреше!» —
 Ой прибѣгъ мой кониченько та й передъ ворота:
 «Выйди, ддюба, моя люба, красенька, золота!» —
- 25 Ой не выйшла ддюба люба, ино ей мати:
 «А хто хоче ддюбу взяти, най иде до хаты!» —
 Бодай тебе, ддюба люба, твои чорнї очи!
 Не стоявъ бы мѣй коничокъ до темной ночи.
 Несчастливї конї мои, треба одѣхати,
- 30 А що було серцю миле, треба занехати.
 Ой поѣду я на гороньку, а на горѣ бузьки:
 Якїй, такїй иде до ддюбы, а я до Гануськи.
 Ой чїя жъ то кирниченька, що голубъ купався?
 Ахъ чїя жъ та ддюба люба, що я въ нї кохався? —

- «Ой вийду я на гороньку, махну я рукою:
 Навернися, Козаченьку, згину за тобою!» —
 А хто любить гарбузь, гарбузь, а я люблю дыню:
 А хто побить господаря, а я господиню.
 5 А хто любить губы, губы, а я печериць:
 А хто любить дівчатонька, а я молодиць.

34.

(Вацл. изъ Олеська 391.)

- Гей легла зазуленька по Украинь,
 Гей ронила сиві перя по долинь;
 Ой якъ тяжко сивимъ перямъ по долинь,
 10 «Ще тяжше сиротомъ на чужинь!
 Ходить голубъ надъ водою гукаючи,
 Своєю милою голубоньки шугаючи:
 «Та ци спишь ты, сердце мое, та ци чуешь?
 Чомъ до мене, сердце мое, не говоришь?» —
 15 «Якъ я маю, сердце мое, говорити?
 Лежить нелюбъ на руненць, буде мене блии.» —
 «Ой вѣдсунься, сердце мое, вѣдъ нелюба,
 «Застрѣлю нелюба зъ лука, якъ голуба!» —
 «Ой ци забьешъ, сердце мое, ци не забьешъ,
 20 Завше ты сердцю мому жалю додаєшь.» —
 «Покинь отця, покинь маму и всю родину,
 Ходи зъ нами Козаками на Украинну!
 На Украинь суха рыба изъ шафраномъ:
 Будешъ жити за Козакомъ, якъ за паномъ.
 25 А у Полщѣ суха рыба изъ водою:
 Будешъ жити зъ вражимъ Ляхомъ, якъ зъ бѣдою!»

35.

(По 3 стихамъ.)

- Ой дай же, Боже, недѣлюньки дождати!
 Ой пошлю жь бо я до дівчиноньки въ сваты.
 Ой а дівчинонька стихонька промовляе,
 30 Мене молодого якъ по серденьку красе.

- Ой чи не будеш, дівчинонько, тужити,
 Якъ я поїду на Україну служити?». —
 «Ой не буду, Козаченьку, не буду,
 Ино ты за ворота, я тебе забуду». —
- 5 Ино взявъ Козакъ за браму вѣжджати —
 Взяла дівчина бѣлы рутки лопати;
 Ой взявъ Козакъ на гору вѣжджати —
 Взяли дівчину на вѣтеръ пѣдоймати;
 Ой ставъ Козакъ та зъ горы ся спускати —
- 10 Взяли дівчину водою вѣдливати;
 Ой взявъ Козакъ та черезъ дунай плисти —
 Пѣшли за Козакомъ та й Частенькїи листы:
 «Ой вернися, Козаченьку, до дому:
 Впровадивъ ты дівчиноньку до гробу!» —
- 15 «Ой въ него дорога, ой а въ мене другая:
 Ой, головко жъ моя, головко несчастная!
 Ой я гадала, що не буду тужити,
 Приїде ще съ туги головою чаложити!»....

36.

(Мой списокъ.)

- Ходить Козакъ по садочку, на сопѣвку грає,
 20 За нимъ, за нимъ дівчинонька тяженько вздыхає.
 «Розвивайся, сухїи дубе, завтра морозъ буде:
 Ой збирайся, дівчинонько, Козакъ въ походъ їде!» —
 «Я морозу не боюся, листомъ покрьпюся,
 Я походу не боюся, въ сей часъ выберуся.» —
- 25 По надъ село дороженька гаємъ зелененькимъ:
 Туда Козакъ вѣїжає еще молоденькїи;
 Вѣїжає, вѣїжає, низко поклонився:
 «Выбачай ми, громадонько, може зъ кимъ сварився!
 Прощайте ми дороженьку, щобъ ея не курила,
 30 Розвивайте дівчинонцѣ, щобъ ся не журила!
 Не такъ ми жаль дороженьки, що ся за мновь курить,
 Ой якъ ми жаль дівчиноньки, що ся за мновь журить!»

37.

(Мой списокъ.)

- «Дѣвчинонько мила, що будешь робила
Въ Украинѣ далекій?..»
- «Буду хусти прапа, буду заробляла,
Козаченьку, серденько!» —
- «Де жь ихъ будешь прапа, Дѣвчинонько мила,
5 Въ Украинѣ далекій?..» —
- «На тихимъ дунаю, на бѣлымъ каменю,
Козаченьку, серденько!» —
- «Чимъ будешь золила, дѣвчинонько мила,
Въ Украинѣ далекій?» —
- 10 «Чистою слезою, зимною росою,
Козаченьку, серденько!» —
- «Де жь будешь вѣшала, дѣвчинонько мила,
Въ Украинѣ далекій?.. —
- «На высокій горѣ, на шовковомъ шнурѣ,
15 Козаченьку, серденько!» —
- «Де жь будешь качала, дѣвчинонько мила,
Въ Украинѣ далекій?..» —
- «Въ малеваномъ дворѣ, на тисовомъ столѣ,
Козаченьку, серденько!» —
- 20 «Де жь будешь складала, дѣвчинонько мила,
Въ Украинѣ далекій?» —
- «Въ мурованыхъ сѣнѣхъ, въ малеваныхъ скриняхъ,
Козаченьку, серденько!» —
- «Чимъ ты будешь жила, дѣвчинонько мила,
Въ Украинѣ далекій?..» —
- 25 «Кобы хлѣба, соли по при Божій воли,
Козаченьку, серденько!» —
- «Де жь ты будешь спала, дѣвчинонько мила,
Въ Украинѣ далекій?..» —
- «Въ анкерю, во пѣрю, Козаче, шальверю,
30 Не губь мое серденько!..»

38.

(Вашл. изъ Олеська 386 и моихъ 3 списковъ.)

- Та теперъ нѣчка, та темненькая,
 Та дороженька, та далекая,
 Кѣнь вороный спотыкается,
 Козаченьку та дрѣмается:
 5 «Ой припну я коня коло калиночки,
 А самъ ляжу спати на край могилочки!»—
 Щасливая годинонька!
 Десь ся взяла дѣвчинонька,
 И вырвала травиченьку,
 10 Та вдарила по личеньку:
 «Ой встань, Козаче, ой встань, годѣ спати:
 Наступае горда, схоче коня взяти;
 Та коня возьмутъ, та кѣнь другій буде,
 Тебе порубають,... на свѣтъ не буде!..»—
 15 «Десь ты мене, дѣвчино, любишь,
 Що ты мене такъ рано будишь?..» —
 «Якъ бы я тебе та не любила,
 Я бы за тобою степомъ не бродила;
 Я жъ то тебе изъ давна кохаю,
 20 Що й на свою славу не вважаю.»

39.

- «Ой выйду я на гороньку,
 Пущу коня въ долиноньку;
 Ой поѣду я на стеженьку,
 На битую дороженьку,
 25 Та й тамъ я си ляжу спати,
 Темну нѣчку ночовати.
 Ой выйшла тамъ дѣвчинонька,
 Хорошая Марисенька,
 Та вступила до садоньку,
 30 Выломала галузоньку,

- Червону каліноньку,
 Вдарила го по личеньку:
 «Втѣкай, втѣкай, Козаченьку!
 Бо Татаре зъ вѣйшы йдуть,
 5 Тебе забьють, коня возьмутъ!»—
 «Най бы вбили, най бы брали,
 Було мене не будити:
 Коли 'мъ у снѣ тебе любивъ,
 До серденька приголубивъ.»

40.

(Вацл. изъ Олеська 184 и мотъ 2. епископа.)

КОЗАКЪ.

- 10 Постѡй, постѡй, Коломыйче, десь чортъ забарився!
 Кимъ есь чортомъ хѣтѣвъ бутъ, що 'сь такъ осмалівся?
 Мы хорошо ходимо, якъ инши люде,
 Коломыйще, якъ хрущище коло своей буды.

КОЛОМІЕЦЪ.

- Не вѣдаешъ, пане брате, вѣдай нашъ бѣды,
 15 Яке лихо въ нашымъ краю, спробовати поди;
 У насъ газда неборакъ їсть безъ хлѣба рака,
 И недѣля и пятниця у него еднака.

КОЗАКЪ.

- А мы лиха не знаемъ, хоть въ чужинѣ нй дому,
 Не кланяемъ 'ся за грѡшь, нй за хлѣбъ нікому;
 20 Бо маемо подостатокъ и їсти и пити,
 А якъ зъ гульки до домоньку, е де вѡдпочити.

КОЛОМІЕЦЪ.

- 25 Мы пѡвъ року допчемо, нймъ осьмакъ знайдемо,
 Куска хлѣба не знайдемо, якъ домѡвъ прійдемо;
 А якъ якій грѡшь заробимъ, ми неся въ дорозѣ,
 А прійшовши до домоньку, лихо на порозѣ.

КОЗАКЪ.

- Мы хорошо прибрани, їсти, пити, поти,
 30 Хорошенько ходимо, не знавши роботы;

Нехай робляць харлаки, мы того не знаёмъ,
Намъ посѣють, намъ зберуть, а мы пашу маёмъ.

КОЛОМІЕЦЪ.

Я прійшовши изъ дороги, стогну коло хаты,
Жёнка кричить и не дае до себе пристати:
5 «Поди, поди, сатано, пропивъ есь худобу,
А я по́ду на Украину зъ дѣтьми на свободу!»

КОЗАКЪ.

Ты злякався кочерги, та утѣкъ во́дъ жёнки,
Мы хороший Козаки впали меже стѣнки;
Не боимъ 'ся ни Ляхо́въ, ни Ляцкои шаты,
10 Якъ насъ схотять сполошити, утѣкнемъ до хаты.

41.

(Вацл. изъ Олеська 234.—Максимовичъ 141.)

Ѣхавъ Козакъ за Дунай,
Казавъ: «Дѣвчино, прощай,
Ты конику воронику,
На силу гуляй!»
15 Выйшла, ручки заломавши,
И тяженько заплакавши:
«Якъ ты мене покидаешъ,
Но самъ подумай!»
Свиснувъ Козакъ на коня:
20 «Будь здорова, молода!
Верну ся, я коли буде,
Яка пригода.»—
«Постой, постой, ты Козаче!
Твоя дѣвчина плаче,
25 Якъ ты мене покидаешъ,
Но самъ подумай!..» —
«Бѣлыхъ ручокъ не ломай,
Чорныхъ очокъ не стырай,
Мене зъ вѣйны со славою
30 Къ собѣ ожидай!» —

«Не хочу я нічого,
 Ино тебе одного,
 Ты будь здоровъ, мѡй миленькій,
 А все пропадай!»

42.

(Изъ Сяноцкаго округа.)

- 3 На горѣ верба, пѡдъ вербовъ вода,
 Черпала мѡ ей дѣвчѣ молода;
 Дѣвчѣ вѡдъ воды, Козакъ до воды:
 «Зачекай мя, кречна панно,
 Дай конямъ воды!» —
- 10 Ой не дамъ, не дамъ,
 Бо часу не мамъ,
 Заказала мѡ старая мати,
 Шобъ зъ Козакомъ не стояти,
 Бо я молода.» —
- 15 «Ты ся мя не бѡй,
 Сѣдай на мѡй кѡнь.
 Понесу тя,
 Повезу тя,
 На мѡн дворы.
- 20 А вѣ моихъ дворахъ штыри покои,
 А пятая, свѣтилойка;
 Зъ яворовогъ деревойка,
 И тисовый стѡвъ.
 За столѡмъ седить панѡ молода,
- 25 Татарѣ ей мужа взяли,
 Жалости моя!» —
- «Ой нѣтъ кому дати, до Татаръ знати,
 Жебы мого нелюбочка твердо звязати.
 Потѡмъ я си погуляю,
- 30 Якъ та рыбка по Дунаю,
 Радѡсте моя!»

Рускіе крестьяне Станиславскаго уѣзда села Нагорянки въ восточной Галичинѣ.

ДУМЫ

б) *Воинскія и рекрутскія.*

Теперь же я сирота,
А ни мамы, ни тата,
А ни сестры, ни брата.

НАРОДН. ПЬСЬНЯ.

†.

Загудѣвъ, забутѣвъ, сивый голубонько

По зеленѣй лѣщинѣ,

Загуживъ, заплакавъ молодой жовняронько,

По хорошѣй дѣвчинѣ.

5 «Та чого тужишь, та чого плачешь,

Головоньку клопочешь?

Та либонь ты мене, серденько мое,

Та покинути хочешь?» —

«Ой лишаю тя, покидаю тя

10 Всемогущому Богу,

Ой та самъ їду, та й вѣдѣвжаю

Въ далекую дорогу.» —

«Та коли жь мене ты покидаешь,

Перестань хлѣба їсти!

15 Ой ище жь бо ты не дочекаешь

Коло иншой сѣсти!

Та коли жь мене ты покидаешь,

Перестань воды пити!

Ой ище жь бо ты не дочекаешь

20 Изъ иншого говорити!» —

- «Ой лишаю тй, серденько мое,
 Та сѣрюю корову,
 Вызирай мене, серденько мое,
 На святую Покрову.
- 5 Ой лишаю тй, серденько мое,
 Та сивую кобылу,
 Вызирай мене, серденько мое,
 Та въ каждую годину.»—
- «Та якъ ты будешь, серденько мое,
 10 Чрезъ три рѣченки плисти,
 Та пиши до мене, посылай до мене,
 Та частенькіи листы!»—
- «Та писати буду, присылати буду,
 Ище й самъ повернуся,
 15 Ище бо съ тобою, за Божью волюю,
 Въ осени поберуся.»—

2.

- Ой широкй уличеньки,
 Але жъ вони далеченькй;
 А хоть вони далеченькй,
 20 Йдуть жовнѣри молоденькй.
 За ними мати старенькая,
 За ними мати рѣдненькая,
 Бѣлы нѣжки росщибае,
 Слезами ся умывае:
- 25 «Ой цыть, мати старенькая!
 Ой цыть, мати рѣдненькая!
 Слеза моря не наповнить,
 Вѣда Цѣсаря не вызволить;
 Бо вже мы йдемъ присягати,
 30 Цѣсарови конй сѣдлати!»—

3.

(Ср. Паули.)

- Ой що улица, то молодиця,
 А хлопця не видати;
 Бо позаберавъ усѣхъ нашъ Цѣсарь
 На Турка воевати.
- 8 Ой летить воронъ та съ чужихъ сторонъ,
 Та жалббенько краще;
 Не еденъ отецъ, не една мати,
 За своимъ сыномъ плаче.
- Закурилася бѣла дороженька
 10 Въ крути горы идучи;
 Ой заплакали новобранчики
 На войноньку идучи.
- «Ой павоньки, чорнй галоньки,
 Чомъ въ гору не взлѣтаете:
 15 Ой вы жовняри, новобранчики,
 Чомъ до дому не вертаете?» —
- «Ой радй бы мы въ гору ся взнести,
 Та туманъ полѣгае;
 Ой радй бы мы до дому вернути,
 20 Та Цѣсарь не пускае.
- Ой не такъ Цѣсарь, ой не такъ Цѣсарь,
 Якъ Цѣсарева мати,
 Хтѣла бь бранцями небожатами
 Цѣльнй свѣтъ звоевати!..
- 25 Ой якъ у Львовѣ, такъ въ Станиславѣ.
 Голосенькїи звоньки;
 Ой дай же намъ, Боже, повернутися
 Та у свои стороны!» —

4.

(Ср. Вацл. изъ Олеська.)

Ой вѣрлята, соколята все поле покрыли,
 Сквидѣвскихъ выбранчикѣвъ до вѣйска змусили.
 «Ой вѣрлята, соколята, поймайтся пѣдъ гору,
 Сквидѣвскій парубочки, вернѣтса до дому!» —
 5 «Ой мы бы ся пѣдѣймали, туманъ налѣгае,
 Ой мы бы ся повертали, Цѣсарь не пускае.
 Не такъ Цѣсарь, не такъ Цѣсарь, якъ Цѣсарска мати,
 Хоче нами, мужиками, Турка звоѣвати.
 Допоможи, милый Боже, Турка перебити,
 10 Ще ся вернемъ въ свои край дѣвчата любити!» —

5.

(Ср. Вацл. изъ Олеська. — Максим.)

Мене мати породила темненькою нѣчи,
 Дала менѣ станъ салдацкій и чорніи очи:
 Було менѣ, моя мати, станъ салдацкій не давати,
 Лишь ми було, моя мати, счастье, долю дати.
 15 Мене мати породила въ святую недѣлю,
 Дала менѣ лиху долю, де жь я ю подѣю?
 Лиху долю не продати, а нѣ промѣняти,
 Всяда люде лиху знають, не хтятъ куповати.
 Розвивайся, сухой дубе, морозъ завтра буде!
 20 А вже тобѣ, гарный хлопче, завтра походъ буде!
 «Я морозу не боюся, завтра розвинуся,
 Я походу не боюся, въ сей часъ выберуся.» —
 Плаче мила, плаче мила чорными очима:
 Вечеронька на столѣ, а смерть за влѣчима!
 25 Кропять дощикъ дороженьку, шобъ ея не курила,
 Розрадѣте моѣй милѣй, шобъ ся не журила!» —

6.

- Ой у лузѣ калина весь лугъ прикрасила,
 Породила бѣдна вдова хорошого сѣна.
 Якъ вона го породила темненькой ночи,
 Дала ёму бѣле тѣло, чорненькіи
- 5 «Волѣла 'сь ми, моя мати, чорне тѣло дати,
 Нѣжь мала 'сь мня записати до Цѣсаря дати.» —
 «Волѣла 'мъ тя, мѣи сыноньку, на цвинтарь сховати,
 Якъ мала 'мъ тя, мѣи сыноньку, до Цѣсаря дати.» —
 «Нащо мене, моя мати, на цвинтарь ховати? —
- 10 Мы ти будемъ съ Туреччины червонци давати.»
 «А що менѣ, мѣи сыноньку, та съ твоихъ червонцовъ,
 А хто жь мене поховае по твоей головцѣ?» —
 «Лишу я ти, моя мати, волы та коровы,
 Поховають сусѣдоньки, 'сли будуть здорові.
- 15 Бокомъ, коню, дороженьковъ, нехай ся не курить,
 Перекажѣтъ до матѣнки, нехай ся не журить!
 Скроплю я си дороженьку лѣбными слозами,
 Перекажѣтъ до матѣнки рѣзными словами!» —

7.

- Ой въ мѣстечку Берестечку стала ся новина,
 20 Выправляла стара вдова на войноньку сына.
 Якъ го выправляла, та й наказовала:
 «Будешь, сыну, въ дорозѣ, не забувай о Бозѣ!» —
 Поки жовнярь не цигь, Бога не гнѣвивъ,
 Поти жь ёму молодому усе Бѣгъ счастивъ.
- 25 Якъ взявъ жовнярь щити, та й Бога гнѣвити,
 Свою неньку старенькую та взявъ зневажати.
 Ходить жовнярь, ходить, въ рукахъ чакко носить,
 Своей неньки старенькой прощаня ся просить:
 «Прощай мене, мати, якъ я живавъ въ свѣтѣ,
 30 Щобы менѣ молодому на войнѣ не бути!»...

8.

- «Ой израда, чорнобривий зрада,
 Повѣвъ есь ми, що то буде правда.
 Хоть ты знайдешъ зъ волами, коровами,
 То не знайдешъ съ чорными бровами.
 5 Хоть ты знайдешъ на личку бѣлѣйшу,
 То не знайдешъ надъ мене вѣрнѣйшу.
 Не їдь, не їдь, мой милый, вѣдь мене!
 А хто жь тобѣ сороченьку выпере?» —
 «Въ чистомъ полю тарабанчикъ бѣе,
 10 Ой той менѣ сороченьку выпере.» —
 «Не їдь, не їдь, мой милый, вѣдь мене!
 А хто жь тобѣ головоньку змые?» —
 «Въ чистомъ полѣ дробный дощикъ лѣе,
 То той менѣ головоцьку змые.» —
 15 «Не їдь, не їдь, мой милый, вѣдь мене!
 А хто жь тобѣ волосье росчеше?» —
 «Въ чистомъ полю тамъ терни ростуть,
 То ти менѣ волосье росчешуть.» —
 «Не їдь, не їдь, мой миленькій низомъ,
 20 Загачена дороженька хмызомъ!» —
 «Ой маю я коня вороного,
 Перескочить дороженьку съ хмызомъ.» —
 «Не їдь, не їдь, мой милый, вѣдь мене!
 Закопана дороженька чарами.» —
 25 «Ой маю я коня вороного,
 Перескочить дороженьку съ чарами.» —
 «Якъ ты будешъ, милый, въ поли хоровати,
 Хто жь ти буде бѣлу постѣль слати?...» —
 «А у поли мурава зеленая,
 30 Ой то буде постѣленька бѣлая.» —
 «Якъ ти прійде въ полѣ умерати,
 Хто жь ти буде надъ гробомъ плакати?...» —
 Въ чистомъ поли тамъ гайворонъ краче,
 Той за мною надъ гробомъ заплаче!...»

9.

- Ой у поля два двори, третій зелененькій:
 Пóшовъ, пóшовъ у некруты мѡй сынокъ рѡдненькій!
 Ой тихенька его мова, золотая зброя,
 Лишивъ мене старенькую, головоньку жь моя!
 5 «Ой заплачешъ отецъ, мати, заплачешъ, заплачешъ,
 Якъ ты мое господарство на плечохъ зобачишь!...»
 Ой у горахъ снѣги впали, рѣченьки прибули:
 Ой вже жь мого рѡдногъ сына въ черевички вбули!
 Въ черевиченьки вбули, кучерѣ обтяли,
 10 А вже жь мому рѡдну сыну карабѣнокъ дали!...
 «Карабѣне, карабѣне, засмутивъ есь ми душу,
 Килько 'мъ ся я выстерѣгавъ, носити тя мушу!
 Бодай ти карабѣны въ огнѣ погорѣли,
 Щобы мене молодого плечи не болѣли!...»
 15 А у Львовѣ въ крайнѣмъ дому вдарено зъ гарматы:
 Ой заплакавъ рѡдний отецъ, рѡдненькая мати!
 «Не плачь, не плачь, стара нене, не вдавайся въ тугу!
 Збудовали твому сыну кидровую трунву.
 Не плачь, не плачь, стара нене, не вдавайся въ ворожки,
 20 Ой забито твого сына та покрай дорожки!
 Не плачь, не плачь, стара нене, не вдавайся въ лѣки!
 Ой пропавъ же твоѣй сынонько, та пропавъ на вѣки!

10.

- «Ой Боже жь мѣй, Боже, нащо я вродився?
 Кѡнь вороный, я молодой, а ще не женився!
 25 Продай, мати, коня, коня вороного,
 Та ожени мене, хлопця молодого!» —
 «Шкода, сыну, шкода худобы збавляти,
 Пишуть чорне на бѣло, хотять тя вѡддати!» —
 «Волѣла 'сь мня, мати, въ болото веречи,
 30 Нѣжъ мня мали Цѣсарскѣй вояки стеречи. —
 Ой неволя, мати, неволя, неволя,
 Въ Коломыи стрижуть, до Черновець гоня'.
 Ой бытая дорога, малѣванѣ хресты,
 Туды будемъ, моя мати, карабѣны нести.

Бодай ті карабіны зо свѣта пропали,
Щобы мене молодого плечей не збавляли!
Ой летѣла канюка пострѣлена зъ лука:
Вже съ тобою, мила мати, на вѣки розлука!..»

11.

- 5 Ой сподъ луга съ подъ темного,
Та съ подъ гаю зеленого,
Вылѣтала пташка дивная,
Выносила письмо офицерское,
Не офицерское, но государское;
10 А въ томъ письмѣ приписано,
А въ томъ письмѣ наказано:
Мала мати три сына на роду,
Наказано одному на вѣйну, —
А старшому не хочеться,
15 Молодшому не пригодиться,
Середущій выберается,
Жѣнка шельма наругається,
Мати съ плачу ажъ валяється.
«Ой не плачь, не плачь, мамусю моя!
20 Ой не плачь, не плачь, рѣдненька моя!
Наплачешся кѣлько вгодно до воли,
Якъ не зобачишь мои очи нѣколи!..»

12.

- Сидить соколъ на тополи,
Піє пѣсню по неволи;
25 А я молодъ зажурився
Зъ вѣку, роду не женився.
Пѣду мамцѣ уклонюся,
Пѣду зъ нею спращаюся:
«Мати моя миленькая!
30 Мати моя старенькая!
Волѣла съ мня, моя мати,
На тихій дунай пускати,
Нѣжь на вѣйну выпроводжати;
Бо зъ дунаю чей выплыву,
35 А на вѣйнѣ марне згину!..»

13.

- Ой у поли край дороги
 Є высокая могила, гей, гей!
 А на тѣи могилонцѣ,
 Та стоить три деревинѣ: гей, гей!
 5 Ой одна деревина
 Зеленая ясенина, гей, гей!
 А другая деревина
 Та бѣлая березина, гей, гей!
 А третья деревина
 10 Та червона ѣ калина. гей, гей
 На зеленѣи ясенинѣ
 Соловѣи щечече, гей, гей!
 А на бѣлѣи березинѣ
 Сорока скрегоче, гей, гей!
 15 На червонѣи калинонцѣ
 Та зазуленька куе; гей, гей!
 Ой зазуленька куе,
 Стара мати чуе: гей, гей!
 «Ой Бѣгъ знае, Бѣгъ вѣдае,
 20 Де мѣи сынъ ночуе!..» гей, гей!
 А въ Львовѣ на рыночку
 Та стояли старѣи люде: гей, гей!
 «Стережѣтся, парубочки,
 Бо либонь бранка буде!» гей, гей!
 25 Ой у ночи а спѣвночи,
 Та о третѣи годинѣ, гей, гей!
 Гей, злупали вдовинѣ сына,
 Въ глыбокѣи долини; гей, гей!
 Ой злупали, ой злупали,
 30 Назадъ руцѣ звязали, гей, гей!
 Ще ѣ въ кайданки оковали,
 Та до Цѣсаря вѣдали. гей, гей!
 Гей, нема кому дати
 До матѣнки знати; гей, гей!
 35 «Ой ѣди, вдово, ѣди, небого,
 Выкупиѣи си сына свого!..» гей, гей!

- На зеленій ясениї
 Тамъ пташки співають: гей, гей!
 Вдовиному синонькови
 Голов' постригають; гей, гей!
 5 А на бѣлої березинї,
 Тамъ сорока скрегоче: гей, гей!
 Бѣдна вдова за синонькомъ
 Выплакала очи; гей, гей!
 На червоній калинонцї
 10 Тамъ зазуля кує: гей, гей!
 Ой погнали вдовинї сына
 Вже въ дорозї почує!.. ге, гей!

14.

- Шумить вода коло млина, колесо обливає,
 Нашъ полковникъ изъ маіоромъ штандаръ вѣдберас.
 15 Приїхало три салдаты темненькомъ ночи,
 Заплакала Марусенька свои чорні очи.
 «Не плачь, не плачь, Марусенько, возьмемъ ты съ собою,
 Поїдемо на Украину, будемъ звавъ сестрою.»
 Приїхали на Украину, тамъ три Дунці стали,
 20 Заразъ мою Марусеньку пѣдъ палаши взяли;
 Взяли мою Марусеньку въ дробній макъ сѣкати,
 А вже жъ си дороженьки бѣльше не пѣзнати!
 «Дали жъ й менї, Марусенько, хлѣба ся наїсти,
 Ажъ не могу черезъ ногу на коника всѣсти.
 30 Волѣвъ бы їмъ я, Марусенько, та й тебе не знати,
 Нѣжъ ты мали на Украинї Дунці посѣкати!
 Теперъ менї, Марусенько, треба пропадати,
 Ой скочу я до дунаю, мушу погибати.
 Дунай вода быстренькая, буде выкидала,
 35 Неразъ буде Марусеньку мати споминала.
 «Ахъ Боже мѣй зъ высокости, змилуйся надъ мною
 Нехай теперъ и я згину, якъ рыба зъ водою!
 Гей, заросли стежки, слѣды, куды в'на ходила,
 Не машь монхъ три салдаты, що я ихъ любила.

«Матёнонько, ластовонько, якъ ты мя тримала,
Що ты мене съ салдатами на Вкрайну пускала?
Въ Украинѣ чужій люде, мя зненавидѣли,
Твои очи, мати, моеї смерти не видѣли.»

15.

(Изъ Сяноцкаго и Земвенскаго округовъ).

5 Верхъ Бескида калинова,
Тамъ ми стоить вежа нова,
А въ той вежи Яичикъ лежитъ,
Порубаный, пострѣляный;
Прійшовъ къ нѣму отецъ ёго:
10 «Сыну, сыну! Де твой товаръ,
Що 'сь на войнѣ завоевавъ?»—
«Ой, отче мой, пречъ вѣдь мене,
Не розкравай сердце мое!
Не звѣд'ешься, що мя болитъ,
15 Но ся звѣд'ешь о товари!»—

Верхъ Бескида калинова
Тамъ ми стоить вежа нова,
А въ той вежи Яичикъ лежитъ,
Порубаный, пострѣляный;
20 Прійшла къ нѣму мати ёго:
«Сыну, сыну! Де твой товаръ,
Що 'сь на войнѣ завоевавъ?»—
«Ой мати ма, пречъ вѣдь мене,
Не розкравай сердце мое!
25 Не звѣд'ешься, що мя болитъ,
Но ся звѣд'ешь о товари.»—

Верхъ Бескида калинова,
Тамъ ми стоить вежа нова,
А въ той вежи Яичикъ лежитъ,
30 Порубаный, пострѣляный;
Прійшла къ нѣму мила ёго:
«Милый, милый, що ты болитъ?..» —
«На Войнѣ мя порубали,
Порубали, пострѣляли:

Не ма'ть фенчирь такой масти,
 Щобы гоивъ мои кости;
 Ма'ть милейка таке зеля,
 Що загойть на недѣлю.» —

16.

- 5 Вѣтеръ вѣе, шелевѣе, тростиновъ колыше,
 Сидить Цѣсарь на стѣлчику, выфранчики пише.
 Котро були побогатшій, тї ся выкупяли,
 Котро були бѣднѣйшіи, то тѣхъ постригали.
 Выйшли, выйшли два капралаі, сталися пытати:
 10 «Ой чи мете, выфранчики, вѣдъ насъ утѣкати?» —
 «Чого бы мы, капралаики, вѣдъ васъ утѣкали,
 Та якъ бы вамъ не казано, вы бы насъ не брали?
 Ой подемo мы до Львова, зо Львова до Вѣднїй,
 Та коли мы въ своимъ селѣ панамъ не потрібнї!» —

17.

- 15 Якась буде новина?
 Кличуть вѣта до двора.
 «Де ты, сыну, ночовавъ,
 Шо 'сь новини не чувавъ?..» —
 «Ночовавъ я въ селинѣ,
 20 Не чувавъ я въ новинѣ.» —
 Пошла сестра, дала знати:
 Втѣкай, брате, идуть брати!» —
 Братъ на тое не вважавъ,
 Въ ходаки ся узувавъ;
 25 Ой глянувъ вѣнъ въ кватыру, —
 Обступили хатину;
 Вышавъ же я на гору,
 А изъ горы въ комору,
 А съ коморы въ студолу,

- Ой вправъ же я на самъ тѣкъ,
 Прикрывъ мене житный снѣпъ.
 Прійшовъ до мя пестѣй вѣтъ,
 Здоймивъ зъ мене житный снѣпъ.
- 5 Мене за чуприну сѣпъ!
 «Вставай, вставай, небоже!
 Вже нічоґъ не поможе!» —
 Взявъ вѣтъ мене за плече:
 «Ой вже хлопецъ не втече.»
- 10 Ведуть мене безъ село,
 Грають менѣ весело;
 Привели мя до ганку:
 «Якъ ся маешь, коханку?..»
 Вражій Ляшокъ не гадавъ,
- 15 До цыркулу вѣдославъ:
 А въ цыркулѣ повѣли:
 «Ставай, брате, до мѣры!» —
 Поставили до мѣры,
 Ще ся смѣють, псявѣры!
- 20 Єденъ каже, же я «скутъ!» —
 Менѣ зъ очей слезы йдуть.
 «Скидай свои лахашѣ!»
 Бери нашѣ камашѣ.
 Дали менѣ камашѣ,
- 25 Заплакали всѣ нашѣ. —
 «Скидай свои сѣраки,
 Бери наши катанки!» —
 Дали менѣ катанки;
 Заплакали коханки.
- 30 Дали менѣ черевикъ,
 А я на то не навикъ;
 Дали менѣ капелюхъ:
 Уже теперь волякъ зухъ:
 Ведуть мене за браму:
- 35 «Почкай, пане, най стану,
 Най ся зъ родомъ зобачу,
 Най си ревне заплачу!
 Бувай, мила, здорова!
 Вже ми стѣйка готова,

Эъ Золочева до Львова,
 А зѡ Львова до Вѣдня,
 Вже мене тутъ не видно.
 Теперь же я сирота,
 5 А нї мамы, нї тата,
 А нї сестры, нї брата!..»

18.

Ой у поли могила,
 А у селѣ новина,
 Кличуть вѡта до пана;
 10 «Ой йди, вѡте, до пана!» —
 Стали они гадати,
 Котрыхъ мають забрати;
 А сторожикъ якъ почувъ,
 Заразъ менѣ зашепнувъ:
 15 «Втѣкай, втѣкай съ кѡмнати,
 Хотятъ тебе злапати!» —
 Втѣкавъ же я черезъ плѡтъ,
 А за мною самъ ланвѡтъ;
 Втѣкавъ же я безъ плоты,
 20 А за мною три вѡты,
 Въ тѣсный кутокъ загнали;
 Та й тамъ мене злапали.
 Скоро мене злапали
 Назадъ руки звязали;
 25 Ведуть мене безъ село,
 Смутно мнѣ, не весело;
 Ведуть мене до двора:
 «Бувай, мати здорова!..»
 А въ недѣлю по рано
 30 Сѣмь пѡдводѡвъ загнано:
 Казали намъ сѣдати,
 Взяли люде плакати.
 Везуть мене дѡ Львова,
 «Бувай, мила, здорова!..»

- Привезли мя до браны:
 «Почкай, вѣте, най стану!
 А вѣтъ вже ся догадавъ,
 Чтыре хлопы варты давъ.
 5 Прійшли старшій жовнѣры:
 «Ставай, бранче, до мѣры!»
 Хоть я мѣры не доставъ,
 Таки я ся тамъ оставъ,
 Вѣтцю, матцѣ на тугу,
 10 Цѣсареву на слугу!..
 «Скидай ти лахманки,
 Бери собѣ сукманки,
 И Корабинъ малѣванный,
 Вѣдъ Цѣсаря дарованный,
 15 И шабелька прясная,
 Доле жь моя несчастная!...

19.

- «Чому 'сь мене, моя мамко, зъ ранку не збудила,
 Коли тота компанія зъ мѣста выходила?» —
 «Ой я тебе, моя доню, зъ р нку не збудила,
 20 Бо любила 'сь компанчика, чей бы 'сь не тужила.» —
 «Я бы була, моя мамко, за нимъ не тужила.
 Лишь поднесла кватиречку, та й подивила.» —
 «Подивися, моя доню, въ горѣшну кватыру,
 Спускаеся твоій компанчикъ зъ горы на долину!
 25 Подивися, моя доню, та въ нижне вѣконце,
 Спускаеся твоій компанчикъ якъ ясное сонце!» —
 «Ой виводи, моя мати, коні вороніи,
 Здоганаймо компанію на сіи годинѣ.» —

20.

(Ср. Вацл.)

- Машерують шволяжери, счастлива имъ дорога, гей, га, га!
 30 «Бувай менѣ, моя мила, дѣвчино здорова!» —
 А вахмайстеръ по переду бѣфель имъ выдае,
 А ритмайстеръ на конику швадрону рѣвнае.

- «Коли жь вась ся, шволейжеры, назадъ сподѣвати?». —
 «Вже не треба, дѣвчинонько, о тѣмъ споменати!» —
 Де калина коло млина бѣленько зацвѣла,
 Тамъ дѣвчина за жовнѣромъ на смерть затужила.
- 5 Кохалися, любилися, старшина не знала,
 Ой а теперъ розойшлися, якъ чорная хмара.
 Чорна хмара розойдеся, дощичку не буде,
 Зъ жовнѣрського закоханя нічого не буде,
 Зеленую руту сѣю, зелена сходитьъ,
- 10 Жовнѣрское закоханье до несчастья водить.
 Бодай вы ся шволейжеры назадъ не вернули,
 Не одной 'сте дѣвчинонцѣ вѣнецъ розвинули!..»

21.

(Кажеться, передѣлана изъ Великорусской.)

- Попѣдъ теремъ тамъ дороженька вбита, гейі, гейі!
 Не такъ дороженька, якъ убитыйі шлячокъ,
- 15 Куда ишовъ новобранцѣвъ повчокъ.
 Новобранцѣвъ понаряжовані,
 Назадъ руки позавязовані,
 Головочки пообстриговані,
 Чорні очка позаплавковані;
- 20 А по передѣ офицерки йдуть,
 Въ серединѣ новобранцѣвъ ведуть,
 А по бокахъ тарабанчики бьють,
 Ой а зъ заду отецъ, мати иде,
 Бѣленькіи сороченьки несе.
- 25 Ой мавъ же я сребныйі перстенець, мавъ,
 То я жъ его тарабанчику давъ,
 Шобы менѣ на тарабанъ выбивавъ,
 Шобы менѣ все охоты додававъ,
 Шобы мене ранесенько пробуджавъ,
- 30 Шобы мойі мамѣ жалю додававъ.
 «Ой ты, мамко, ты матѣнко моя:
 Пащо 'сь мене та до войська дала?» —

«Ой сынку мѡй, ты детинко моя!
 Скажи жь менѣ, де дружинка твоя?» —
 «Ой у полю высокая могила,
 То тамъ, моя мати, мила дружина.»

22.

(Вацл. изъ Олеська 431.)

- 5 Кукала зазуля вѡдъ калиночки,
 Ъхали жовнѣры зъ Украиночки,
 То въ бѣлыхъ, то въ чорныхъ, то въ коротенькихъ,
 А то все на коняхъ на вороненькихъ.
 Въ недѣлю рано стало свитати,
- 10 Сталися жовнѣре кватировати;
 Господарь съ хаты, жовнѣрь до хати,
 Ставъ жовнѣрь госпосю реведовати.
 «Чемъ въ тебе, госпосю, уста солодкй?» —
 «То вѡдъ медочку, мѡй жовнѣрочку.» —
- 15 «Чемъ въ тебе, госпосю, очка чорненькй?» —
 «То вѡдъ ноченьки, мѡй ты миленькйй.» —
 Дивится господарь скалубливою,
 Що робить жовнѣрь зъ господиною;
 Дивится, дивить, а все карбуе,
- 20 На свою жѣночку дрючокъ готуе.
 «Мужу мѡй, мужу мѡй, невѣрниченьку!
 Чомъ ты не вѣришь мому серденьку?
 Чи жь то не можна пожартовати,
 Чужого личенька поцѣловати?
- 25 Куши жь ми, мужу, ключъ, колодочку,
 Та замкни мене у коморочку:
 А якъ я схочу хлопцѣвъ любити,
 Будуть ся твои замки ломити;
 А якъ я схочу, вѡкномъ выскочу,
- 30 А якъ наважу, дверѣ выважу;
 Намащу ся я солониною,
 Та вытиснуся и щелиною.

Купи жь ми, мужу, сребный звѣночокъ!
 Повѣсь же менѣ за поясочокъ,
 А де ся рушу, звонити мушу,
 Бамъ, бимъ, бамъ, дзень, дзень, дзень, за твою душу!»

23.

(Паули.)

- 3 А во Львовѣ въ славномъ мѣстѣ,
 Звербовали хлопцѣвъ двѣстѣ.
 «Нащо тобѣ бѣдовати?
 Лѣпше въ войску пановати.
 Гуляй, пристаи до вербунку,
 10 Будешъ ѣсти зъ масломъ курку,
 Будешъ ѣсти, будешъ пити,
 Будешъ якъ панокъ ходити.
 Покинь тата, покинь маму,
 А самъ пристаи до Уланувъ!
 15 Будешъ ѣсти, будешъ пити,
 Довбеньками воши бити.
 Утинаса на рамена!
 Нема пана надъ Улана:
 Китель бѣлый, киверъ чорный
 20 Хлопецъ гожий и моторный.
 Ой вы, хлопця новобранця,
 Не берѣте дѣвки въ танця,
 Только берѣть молодиця,
 И то гожи, круглолиця!
 25 А вы люде, не смѣйтеся
 Чужий бѣдѣ, не тѣптеся!
 Коли буде Божа воля,
 Не заине наша доля.»

24.

- А що жь тото за бѣда,
 30 Бѣлая береза, гей, гей,
 А съ подѣ тои березы
 Вода протѣкае, гей, гей,

- Не жаль тую воду пити,
 Вода студеная, гей, гей,
 Не жаль дѣвку полюбити.
 Дѣвка молодая.
- 5 Сушить, крушить чорнїи очи,
 Тамъ до темной ночи.
 Съ той стороны города,
 Стоитъ дѣвка молода,
 Жовнѣрь до ней пристунае
- 10 Та до ней промовляє:
 «Ой на тобѣ грошей купу,
 Купи собѣ нову шубу!» —
 «Я твоихъ грошей не хочу,
 И за тебѣ не поѣду;
- 15 Бо въ жовнѣря нема хаты,
 Нужда, бѣда его мати,» гей, гей!

25.

(Изъ Сяноцкаго округа и списокъ изъ Музача.)

- Весело ми было, весело ми грали,
 Коли мя въ Сяноцѣ въ барву приберали.
 Якъ мы си выйдеме въ Сяноку на рынокъ,
- 20 То тамъ ся заблыщитъ въ ручкахъ карабинокъ;
 Въ ручкахъ карабинокъ, на плечи кишкетикъ,
 На плечи кишкетикъ, при боку багнетикъ,
 Въ Сяноку, въ Сяноку на бубенъ вдарили,
 Сяноцки вояцы зъ мѣста выступили,
- 25 Та и мѣи миленькїи зъ нима выступуе,
 Его жовты власы вѣтеръ рострепуе;
 Его жовты власы плечїи закрывають,
 Мом чорнїи очи слезы заливають.

26.

(Изъ Земненской столицы.)

- Конечку мой сивый,
 Будь же мй счастливый,
 Якъ поду до войны,
 Жеба мя не били!
 5 Прійшовъ я си зъ войны
 Грознѣ порубаный,
 Мой отецъ, ма мати,
 Не могли спознати!
 Товко мя познала,
 10 Моя фраирочка,
 Што мене любила
 За поўтора рочка.
 Горѣ Кошпичами,
 До лу Кошпичами,
 15 Никто, Боже, не зне
 Што в меджо нами,
 Никто, Боже, не знѣ,
 И не буде знати,
 Кого мов серце
 20 Прягне любовати.
 Продала курочку,
 Купила когута,
 Мене вымѣнила
 Зъ Касарни рекрута.
 25 Касарня, Касарня,
 Бодай 'сь ся запала!
 Не една тамъ мати
 Водля ней плакала.

27.

(Отъ Гувуловъ.)

- Ой якъ мене, моя мамко, въ рекрути ловили,
 30 Памятаю, моя мамко, ше й котрой днины,
 Записали въ нову барму, въ тоты караваты,
 Кажуть, кажуть, моя мамко, шобы не втѣкати.

- Записали въ нову барму, въ тоту оделѣю,
 Я такъ ся, моя мати, вѣкати надѣю.
 Ой дали насъ, моя мамко, до той пѣхоты,
 Та дають намъ йверъ у руки, не маемъ охоты.
 5 Ой по́ду я та на муштеръ, та помуштруюся,
 Ой прійду я на кватыру, слезами вмыюся.
 Зббралося насъ дванадцять та й у тоту ровту,
 Та вте́кало насъ дванадцять сподъ пятого плѣнтру.
 Ой галочки, вороночки все поле закрыли,
 10 Уже нави́хъ ледѣ́нникѡвъ до Вѣ́дня займили.
 Ой галочки, вороночки по́доймѣ́тся дѣ горѣ,
 Ци во́йдете, ледѣ́ники, изъ тои Вѣ́дnoi?

28.

(Изъ Хуста или Фуста, городка Мармарошской столицы.)

- Писала краина до Чисаря листя,
 На всѣмъ Хустѣ ледѣ́ни до вуйны берѣ́тся!
 15 Самъ спичкы чинива, самой предокъ веде,
 Его фраерочька за нимъ коня веде.
 «Аницо; Катицо, подай ми олувки!» —
 Якъ она подала, тяжко заплакала.
 «Чисарю, Чисарю, на што насъ вербуешъ,
 20 Малу машъ краинку, чимъ насъ вугудуешъ?» —
 «Не буйтеса, хлопцѣ, великого гладу!
 Тамъ пше́ничку сѣють коло Бѣ́лограду.
 Бѣ́лоградъ, Бѣ́лоградъ, то пудъ нимъ вуйна стои́тъ,
 Не одному хлашу долу глава лежить.

ДУМЫ

в) Гвидалацькія.

Не йди, сынку, розбивати,
Чужу кровцю проливати!
Чужа кровця не водиця,
Розливати не годится!..

НАРОД. ТЕСИ.

1.

ДОБОШЬ.

Ой по пòдъ гай зелененькій,
Ходить Добошь молоденькій,
На нòженьку налєгав,
Топòрцемъ ся пòдперав,
5 Та й на хлопцї покликає:
«Ой вы, хлопцї, вы молодцї!
А сходїтсья разомъ дь купцї:
Бо будемо раду мати,
Де пòдемо розбивати,
10 Щобы Куты не минути,
До Косова повернути?
Теперь, хлопцї, идѣмъ спати,
Бо маємо рано встати:
Та вставайте всѣ раненько,
15 Уберайтєся борзенько
У постолы скирянїи,
У волоки шовковїи!

- Рада, хлопці, рада б'гомъ,
 Западають стежки сн'гомъ,
 Ход'тъ, хлопці, ба й за мною,
 Та й у гору и скалою!
- 8 Бо зайдэмо та до Зв'онки,
 До Штэфановој ж'нки.» —
 «Ой Добошу, ты, пане нашъ!
 Тамъ пригода буде на насъ!» —
 «Но на мене уважайте,
- 10 По дв' кул' набивайте!
 «Станьте, хлопці, п'дъ ворота,
 А я п'ду п'дъ в'конце:
 Чи спить мое любе с'рдце?..
 «Чи спишь, серце, та чи чуешъ,
 12 Чи Добоша заночуешъ?» —
 «Ой я не сп'ю, та все чую,
 Бо вечереньку готую.» —
 «Чи спишь, серце, та чи чуешъ,
 Ой чи сама ты ночуешъ?» —
- 20 «Ой я не сп'ю, та все чую,
 Розб'ника не зночую.
 А Штэфана нема дома,
 Ще вечера не готова:
 Буде вона дуже пишна,
- 22 На весь св'токъ буде дивна.» —
 «Чи кажешся добувати?
 Чи будешь сама в'творяти?» —
 «Не кажу ся добувати,
 И не п'ду отворяти.» —
- 30 «Пусти, суко, вразъ до хати,
 Щобъ дверей не вывалати!» —
 «Въ мене двер' т'сови,
 Въ мене замки стал'вин.» —
 «Не допоможуть замки твои,
- 32 Якъ п'дложу плечи свои.» —
 «С'мь л'тъ силки закохати,
 Мои двер' вылупати.» —
 Взявъ ся Добошь добувати, —
 Вали замки в'дл'гати.

- Еднѣ дверѣ вже утворивъ,
 А другіи лишь ухиливъ.
 «Не зъ мови, душко, воли,
 Є й самъ Звѣнка у коморѣ,
 5 У коморѣ, ба й на горѣ.» —
 «Ой вы, хлопці, вы, молодці!
 Берѣть же ся за тѣ дверці!» —
 Беруть хлопці, и не можуть,
 Бо ся чогось зрады боють:
 10 А якъ Добошъ пѣдсадився,
 Та на гору не дивився,
 А панъ Звѣнка съ пода стрѣливъ,
 Добошеви въ сердце вѣдѣливъ,
 Не такъ въ сердце,—въ праве плече,
 15 А зъ лѣвого кривця тече.
 «Ой ты, гицлю, ты, Звѣнчуку,
 То ты 'сь мня зѣвѣвъ черезъ суку!» —
 «Треба було не гуляти,
 Суцѣ правды не казати;
 20 Бо у суки тѣлько вѣры,
 Якъ на быстрой водѣ пѣны!» —
 «Ой Добошу, Добошуку!
 Чомъ же 'сь не вбивъ куму суку?» —
 «Якъ же я ю вбити мавъ,
 25 Коли я й ще кохавъ.» —
 «Ой Добошу, ты, пане нашъ,
 Велика пригода на насъ!..
 Ой куда мы лишь бували,
 То мы зрады не видали;
 30 Теперъ зрада та й надъ нами,
 Молодыми ледѣнями!» —
 «Ой вы, хлопці, вы, молодці!
 Возьмѣть мене на топорці.
 Приближѣтся ближче дѣ менѣ:
 35 Ой якъ же тяженько менѣ!
 Ты, Иване Салагорскій,
 Бери мене по ледѣнски!
 Занеси мѣя въ синіи горы,
 До нашої ба й коморы!

- Въ Черногору занесѣтъ мья,
 На дробный макъ посѣчѣтъ мья:
 Най ся Ляхи не збыткують,
 Мое тѣло не чвертують!
 5 Срэбломъ, злотою подѣлѣтся,
 А сами вже расходѣтся;
 Але не йдѣтъ розбивати,
 Йдѣтъ до дому газдовати,
 И топѣрцѣ занежайте,
 10 Кровцѣ вже не проливайте!
 Людська кровця не водиця,
 Розливати не годится!» —
 Впали Ляхи, всѣхъ забрали,
 Назадъ руки повязали,
 15 До коней поприпинали.
 «Ой, Добошу, ты, пане нашъ,
 Велика пригода на насъ!..
 Де жь мы будемъ зимовати,
 Тото лѣто лѣтовати?» —
 20 «Въ Станиславѣ на рыночку,
 Въ тяжкихъ дыбахъ въ зельзочку:
 Тамъ будете ночовати,
 Тамъ будете дни днѣвати,
 Будуть птицѣ тѣло рвати!»..

2.

МАРУСЯКЪ

(Изъ Коломійскаго округа.)

- 25 Ой по горѣ, горѣ, горятъ ми огнѣ,
 Попада Маруся теренъ избирае,
 Теренъ избирае, въ огникъ прикладае,
 Въ огникъ прикладае, жалѣбненько плаче,
 А Павло Марусякъ все ся ей пытае:
 30 «Попаде, Марусе, камѣнная душе!
 Чого сумна ходишь, чого вѣрне плачешь?
 Чого вѣрне плачешь, чому не сгѣваешь?» —

- «Ой якъ же менѣ сумненькѣй не бути,
 Не навчила я ся корчима ходити,
 Эъ звора воду пити, съ торбы хлѣбомъ жити,
 Съ торбы хлѣбомъ жити, на каменн спати?» —
- 5 «Попаде, Марусе, камѣнная душе,
 Покинь сумовати, та йди вечерати!» —
 «Ой якъ же менѣ та не сумовати?
 Покинула жь бо я попа молодого,
 Попа молодого, та ще недужого,
 10 Детинку маленьку, та й росповитеньку;
 Коровки доїнии, та й слуги вѣрнии:
 Попонько читае, мене споминае,
 Дегину купають, мене споминають,
 Коровки ревуть, волосѣнько мечуть:
 15 Дегиньонька плаче серденько врывае,
 Менѣ мододенькѣй все жало додав!» —
 «Попаде, Марусе, камѣнная душе!
 Не слухати жь було шептаня моего,
 Не липати жь було попонька своего!
- 20 Мое шептанѣчко долѣвъ рѣчковъ плине,
 Твоя неславонька на вѣки не згине.
 «Попаде, Марусе, камѣнная душе!
 Яжъ ти не бороню, йди жь теперъ до дому!» —
 «Ой не поду, не поду, бо мѣй поцъ лихенькѣй,
 25 Бо мѣй поцъ лихенькѣй, на мене гнѣвненькѣй:
 Одно личко вдарить, друге ся запарить,
 Мене мододую здоровя позбавить.» —
 Въ понедѣлюкъ рано Марусяка ймлено,
 А во второкъ рано по ката послано,
 30 А въ середу рано, ката привезено,
 А у четверъ рано Марусяка згублено,
 И звоноцьки звоня, и бубоньки дубия,
 А Цавда Марусяка у Ланчинъ губя,
 «Ой най же го губять, та най же го висять,
 35 Чеї мене мододу Богъ съ попомъ потѣшитъ!»

3.

(Изъ Стрыльскаго округа.)

Ой по горѣ, горѣ
 Терновіи огні,
 А колю тѣхъ огнёвъ
 Дванадцять молодцёвъ,
 8 Що найкращихъ хлопцёвъ,
 Тринадцята зъ ними
 Попаля Грабёвска,
 Хороша невѣста.

«Попаде, Марусе!

10 Чемъ ты смутна сѣдишь,
 Чемъ ся не веселишь?» —
 «Ой смутна жъ я сѣджу,
 Та й ся не веселю;
 Ахъ жалъ бо, жалъ менѣ,
 15 Менѣ молоденькѡй,
 Що 'мъ лишила дома,
 Попа молодого,
 Сышка маленького!» —

«Попаде, Марусе!

20 Чемъ ты смутна сѣдишь,
 Чемъ ся не веселишь?» —
 «Ой смутна жъ я сѣджу,
 Та й ся не весело;
 Ахъ жалъ бо тяженькѡй
 25 Менѣ молоденькѡй,
 Що 'мъ лишила дома,
 Матѣнку стареньку.
 Дѣтину маленьку.» —

«Попаде, Марусе!

30 Чемъ ты смутна сѣдишь,
 Чемъ ся не веселишь?» —
 «Ой смутна жъ я сѣджу,
 Та й ся не веселю,
 Ахъ жалъ бо тяженькѡй
 35 Менѣ молоденькѡй,

Що 'мъ лишила дома,
Слугу на вѣдслузѣ,
Свекроху въ недузѣ!» —

- «Попаде, Марусе,
5 Чемъ ты смутна седишь,
Чемъ ся не веселишь?» —
«Ой смутнажь я сѣджу,
Та й ся не веселю,
Бо 'мъ не звыкла была
10 По горахъ ходити,
Съ торбы хлѣба ѣсти,
Съ скалы воду пити,
А звыкла жь я была
Въ свѣтлонцѣ седѣти,
15 Мѣдъ, горѣвку пити,
Шовкомъ вышивати,
Злотомъ накрапляти.»

4.

СМЕРТЬ РОМАНА.

- Въ Черногорѣ Романъ лежитъ,
Студеной воды бажитъ,
20 Та й ватерку прикладае,
Раны свои загрѣвае.
Ой приходитъ батько дѣ нему,
За раны ся не пытае.
«Ци ты лежишь, Романочку?» —
25 «Ой лежу я, батьку, лежу,
Студеной воды бажу,
Та й ватерку прикладаю,
Раны свои загрѣваю.» —
«Ой Романе, Романочку,
30 Скажи менѣ всю правдочку!
Де твоѣй сивый товаръ лежитъ?» —
«А що жь менѣ вже съ товара,
Коли въ моѣмъ боцѣ рана,
И глубока, та й стрѣляна,
35 И широка, ба й рубана!

Скажу, батьку, правдѣ обѣ:
Сивый товарь мой не тобѣ.» —

- Въ Черногорѣ Романъ лежитъ,
Студеной воды бажить,
5 Та й ватерку прикладае
Раны свои загрѣвае.
Ой приходитъ мамка дѣ нему,
За раны ся не пытае:
«Ци ты лежишь, Романочку?» —
10 «Ой лежу я, мамко, лежу,
Студеной вода бажу,
Та й ватерку прикладаю,
Раны свои загрѣваю.» —
«Ой Романе, Романочку,
15 Скажи менѣ всю правдочку!
Де твой сивый товарь лежитъ?» —
«А що жь менѣ вже съ товара,
Коли въ моимъ боцѣ рана,
И глубока, та й стрѣляна,
20 И широка, ба й рубана.
Скажу, мамко, правдѣ обѣ,
Сивый товарь мой не тобѣ.» —

- Въ Черногорѣ Романъ лежитъ,
Студеной воды бажить,
25 Та й ватерку прикладае,
Раны свои загрѣвае.
Ой приходитъ любка дѣ нему:
«Ой Романе, Романоньку,
Що жь ты болить, мой любоньку?» —
30 «Болить мене головонька,
Водъ головки усе тѣло,
Воды ми ся захотѣло.» —
Пішла любка та й принесла
Ой водицѣ съ студеницѣ:
35 «На, ся напій, Романоньку,
На, ся напій, мой любоньку!» —
И ватерку прикладае,

Раны ему загрѣвае:

«А котра жь ты, Романочку,

Та раночка гѳрше болить?

Ци глубока, та стрѣляна,

5 Цы широка, та й рубана?» —

«Любка жь моя солоденька!

Болят-ко мья раны обѣ...

А весь сивый товарь тобѣ.»

5.

Заковала зазуленька та меже лѣсами:

10 «Ой ходи, Байчуку, на здобычь изъ нами!» —

Ой идучи на здобычи надьбають ровты:

«А де йдете, Таманюки, ради бы мы знати?» —

«Ой идемо до Маруси стрѣльбы доберати,

Пакъ пѳдемo навороты Моченюка драти.» —

15 Ой прійшли мы пѳдъ вѳконце: «Чи спишь, чи чуешь?

Та пусти насъ до хаточки, де сама ночуешь!» —

«Я васъ мои, чорнй хлопци, до хаточки не пускаю,

А чого вамъ лишь потреба черезъ вѳконце подаю.» —

«Подай менѣ пистолетка и тоту рупшицю,

20 Пройдемoся вѳдси съ села черезъ Полагницю.» —

Але мы ся тамъ не довго та и забарили,

Якъ намъ ещѣ въ Полагницѣ зори зазорили.

Ой выйшли мы трохи дѣ горѣ та й се утомили,

Сѣли собѣ на привалу, люльки закурили.

25 Выйшовъ, выйшовъ самъ Моченюкъ воды до вирниці,

Ой выстрѣливъ тай Моченюкъ зъ новою рупшицѣй.

«Дѣдъча мати его знае, та якъ вѳбѣ стрѣляе,

Що два брата, оба рѳднй, головки скланяе!» —

Коли 'сь хотѣвъ, Таманюку, ще на свѣтѣ жити,

30 Не йти було Моченюка навороты бити;

Коли 'сь хотѣвъ, Таманюку, ещѣ пановати,

Не йти було Моченюка навороты драти!...»

6.

НАСѢНЬКО.

(Изъ Мармарошской столицы.)

- Чи чули вы, добрый люде, якъ звонъ звонили,
 Та де жъ мого товариша въ Белесенѣ ймили?
 Нй вни его нй рубали, а нй его вбили,
 Прийшли паны зъ Вышеёва у Вышеёвъ взяли.
 5 Сѣли паны коло стола, та стали писати:
 «Чи давно вы, ледѣники, пошли розбивати?..» —
 «Ой уже жъ рѣкъ, нашй панки, й чотыре недѣли.» —
 «Але жъ бо 'сте напратали сороковцй бѣли?» —
 «Ой е того, нашй панки, много товариства,
 10 Якъ у лѣсѣ въ Медоборѣ букового листа.» —
 Ой вывели Насѣнька, хотѣли губити,
 Ой улякла Насѣйчиха, стала говорити;
 Ой улякла Насѣйчиха, стала присягати:
 «Не поде мой Насѣнько нѣкды розбивати.» —
 15 Заковала зазуленька ой поды черленицевъ:
 Поховали Насѣнька та поды шибеницевъ.
 «Стерегла 'мъ ты, Насѣнижу, вѣдъ огня, вѣдъ воды,
 Не могла 'мъ ты устеречи вѣдъ сеи пригоды!...»

7.

ПИЛИПКО.

(Вацл. изъ Олеська 82.)

- Заковала зазуленька, заковала жовта:
 20 Здогонила ледѣникѣвъ на Рекетѣ ровта.
 Але ишли ледѣники, та все гомотѣли,
 Якъ учули за ровточку, вни ся розлетѣла;
 Але ишли ледѣники, сами побратими,
 Оденъ упавъ у негоду, всѣ его лишили.
 25 Ой имили та Пилипка за бѣли рученьки,
 Та узали та Пилипка до неволиченьки;
 А замкнули та Пилипка у желѣзней свѣрнй,
 Та узали Пилипонька до самой Надвѣрнй.

- «Якъ я собѣ поворожу воскомъ на порозѣ,
 Та ци правда, що имили Пилипка въ дорозѣ;
 Якъ я собѣ поворожу на ярѣй пшеницѣ,
 Та ци правда, що губили Пилипка въ вязницѣ?» —
- 5 Они его та губили за топорецъ ясный,
 А люде ся дивовали, якѣй же вѣнъ красный;
 Ой люде ся дивовали, якѣй вѣнъ хоропій,
 А паны ся чудовали, кѣлько мае грошѣй!...
- Не пасъ же вѣнъ чѣтыре роки нѣ козы, нѣ вѣвцѣй,
 10 Лише прятавъ у кобѣвку бѣлѣ сороковцѣй.

8.

ТОЖЕ.

- Чи чули вы, люде добрі, такі публіки
 Пішли хлопцѣй въ гайдамахи изъ нашої Рѣки?
 Не далеко доходили, до Краснаго Луга,
 А уже ся здогадали, де е попѣвъ слуга;
- 15 А вони ся здогадали, де той попѣвъ Иванъ:
 Сидить собѣ на Судіи, грошѣй лѣчитъ, якъ панъ.
 Не давно ся то дѣяло, святом недѣлѣй,
 Якъ седѣло три лѣдѣй въ верху на Судіи,
 Ой на верху на Судіи вѣни си седѣли,
- 20 Ой якъ же ихъ Довгопѣльскій ровты та посѣли.
 А щобы вы, Довгопѣлцѣй у насъ не стрѣляли,
 А що мы тутъ лишъ маемо, все бѣ мы вамъ лишили.
 Але хлопцѣй Довгопѣлцѣй на то не зважѣли,
 За маленьку чѣсиночку Пилипка дѣстали.
- 25 Якъ вони го та дѣстали, до Надвѣрної дали,
 Дѣ Пилипкови молодому паны ся зѣжджали;
 Ой паны ся изѣжджали, та й ся дивовали,
 Що въ Пилипка бѣлѣ руки, якъ перевиванѣй.
 А Пилипко не дуфавъ, нѣ въ товаръ, нѣ въ вѣвцѣй,
- 30 Лишъ у яснѣ топѣрчики, въ бѣлѣ сороковцѣй;
 А Пилипко не дуфавъ нѣ въ товаръ, нѣ въ конѣй,
 Лишъ у яснѣ топѣрчики, въ шовки и червонѣй.
 Въ Коломыи зазвонили, въ Станиславѣ бубнятъ:
 Молодого Пилипонька у Надвѣрної губятъ.
- 35 Заковала зазуленька подѣ Кучеручками:
 Поховали Пилипонька та подѣ яблунцями.

9.

МАРІЯ.

- По горѣ, горѣ шалавѣя сходила,
 Марія ходила, шалвѣю ломила;
 А за нею ходитъ та й самъ красный паничъ,
 Ой ходитъ, ходитъ, все ся ей пытае:
- 5 «Марію, Марію! чи съ твоѣй панѣ дома?» —
 «Мене ся пытаешъ, а самъ лѣпше знаешъ;
 Мого пана коні у твоѣй студолѣ,
 Мого пана зброя, та на твоимъ столѣ,
 Мого пана сукні, у твоєи коморѣ!» —
- 10 «Марію, Марію! то неправда твоя,
 Я куповавъ коні на ярмарку въ Львовѣ;
 А я пивъ могоричъ въ зеленѣй дубровѣ,
 А я лѣчивъ грошій на гнилѣй колодѣ?» —
 Взявъ вѣнъ Марієньку за бѣлу ручешку,
- 15 Присиливъ до сосны, до сосны плечима,
 До сосны плечима, а въ пуцу очима,
 Запаливъ сосноньку съ самого вершечка:
 Соснонька горитъ, и смола ся топитъ,
 На Марію капле, Марієнька кричитъ:
- 20 «Хто въ поли ночуе, хто не спитъ, хто чуе,
 Хто въ Бога вѣруе, най мня йде ратуе!»..

10.

ТОЖЕ.

(Наул. II, 5.)

- Наѣхали Козаки до Маруси въ гості:
 «Марусенько пані! чи е твоѣй панѣ дома?
 Коли жъ нема папа, выйди до насъ сама!» —
 Марусенька не пѣзнала, въ черевичкахъ выйшла:
- 25 «Не есте вы Козаки, есте гайдамаки!» —
 «Марусенько пані! по чѣмъ ты пѣзнала?
 По чѣмъ ты пѣзнала, правдочку сказала?» —
 «По тѣмъ я пѣзнала, правдоньку сказала,
 Що я свого пана коника пѣзнала.» —
- 30 «Марусенько пані! неправдоньку кажешъ:

Мы того коника въ твоего пана купили,
 Въ зеленой дубровѣ грошѣ полѣчили,
 Въ студеной кирницѣ могоричъ запили,
 Подъ гнилу колоду пана подкотили...»

11.

- 5 Мати сына лелѣяла,
 Потѣхи ся надѣяла,
 Потѣхи ся надѣяла,
 Потѣхи ся дождала.
 «Хоть мене, мати, лелѣй,
 10 Хоть мене не лелѣй,
 Потѣхи ся зъ мене не надѣй!
 Бо якъ умру, гнити буду,
 А якъ не вмру, въ розбѣй поду.» —
 «Не йди, сынку, розбивати,
 15 Чужу кровцю розливати:
 Чужа кровця не водиця,
 Розливати не годится!..»

12.

(Вацл. изъ Олеська 81.)

- На высокой полонинцѣ изродили рыжки:
 Та ци подемъ, пане брате, на веснѣ въ опрышки?
 20 А вробѣмо топѳрчки та съ самои стали,
 Та не кличмо мы нѣкого, подѣмъ-ко мы сами!
 А вробѣмо топѳрчки та съ самои мѣди,
 Якъ наскочимъ у вѳконцѣ, та зазнаемъ бѣды!
 Ой истявѣ я, побратимку, Жидѳвску детину,
 25 Та чей же я, побратимку, за ню не загину.
 А муть ровты избивати за нами гонити,
 А мы будемъ съ файновъ любковъ мѣдъ, горѣвку пити;
 Будуть ровты избивати, а муть насъ шукати,
 А мы будемъ съ файновъ любковъ пити та гуляти.

- «А щобы ты, мой миленькій, такой веселенькій,
 Якъ у лѣтѣ въ Черногорѣ вѣтеръ студененькій!» —
 «А щобы ты, моя мила, така веселенька,
 Якъ у лѣтѣ въ Черногорѣ вода студененька!» —
 5 «А щобы ты, мой миленькій, тогда оженився,
 Якъ у морѣ на каменѣ тютюнъ уродився!» —
 «А щобы ты, моя мила, тогда вѣдалася,
 Якъ у морѣ на камени рожка розцвилася!»

13.

- А що у той Черногорѣ за вороні коні?
 10 «Ходѣмъ, брате, въ гайдамахъ, чуемъ за червоні!
 Ой чуемо за червоні въ пана молодого,
 Та якъ бы ихъ та ужити зъ двѣра головного?» —
 «Ой я знаю, пане брате, якъ бы ихъ ужити, —
 Молодого того пана до стѣны прибити;
 15 Ой прибити руки, ноги, ще межки плечима,
 Щобы вѣнъ ся на насѣ дививъ чорными очима!..»

14.

- Заковала ми зазулька та на перелетѣ:
 Присягала дѣвчиночка та на пистолетѣ,
 Присягала, присягала, гадочку гадала,
 20 «Щобы тото пистолетко куля розметала,
 Та шо я такъ молоденька на нѣмъ присягала!»

15.

- «Нащо жъ тобѣ, пане брате, тербину двигати?
 Лѣпше тобѣ, пане брате, людей розбивати!
 Чи знаешъ ты, пане брате, що будемъ дѣяти?
 25 Вырѣжемо песѣхъ врагѣвъ, будемъ пановати!» —
 «Укравъ бы я, пане брате, корову й телицю,
 Вони бѣ на мѣя збудовали нову шибеницю.» —
 «Чи видишь ты, пане брате, за лѣсомъ могила?
 Чи ты умрешъ, чи повиснешъ—разъ мати родила!..»

16.

Не богато ледѣники гуляли, гуляли,
 А за ними молодими ровты избивали:
 Тато ровта, тато була Волоського пана,
 Ой якъ пошли, тай зловили ледѣня Ивана.
 5 «Коли 'сь хотѣвъ, ледѣнику, ще на свѣтѣ жити,
 Не йти було та й до корчмы горѣлочки пити!»

17.

Було село Василено,
 Була вдова Василяха,
 Мала жъ она девять сынѡвъ,
 10 А десяту панну Анну.
 Усѣхъ девять въ розбѡй пошло,
 Ёи дала за крамаря;
 Не мѡгъ зъ нею въ селѣ бути,
 Мусѣвъ зъ нею у лѣсь поти:
 15 Збудовавъ й свѣтличеньку
 А съ срѣбными дверечками,
 Золотыми оконцами.
 Ой надѡйшли ей братя,
 Ёи братя рѡднесенькѣ,
 20 Крамаречка пострѣляли,
 Крамарчатко на палъ вбили,
 Надъ нею ся збытковали:
 Ажъ девятѣй наймолодшѣй
 Взявъ ся ей та й пытати:
 25 «Якого ты та родочку,
 У лѣсь стай будовала,
 А съ срѣбными дверечками,
 Зъ золотыми оконцами?» —
 Она ему повѣдае,
 30 Сама зъ жалю омѣвае:
 «Було село Василено,
 Була вдова Василяха,
 Мала жъ она девять сынѡвъ,
 Десятую мене, Анну;

- Усѣхъ девять въ розбѣй пошло,
 Мене дала за крамаря...»
 «Стойте, братя, не грѣшѣте,
 Та сестрицѣ не губѣте!
- 5 То 'смо грѣху наробили,
 Що 'смо зятя пострѣляли,
 Сестрѣнчатко на палъ вбили.» —
 А они ся задумали,
 На сестру ся поглядали...
- 10 «Ой ходи жъ ты, сестро, зъ нами:
 Пѣдемъ въ лѣсокъ зелененькій,
 Тамъ на гостинець битенькій.» —
 Пошли въ лѣсокъ зелененькій,
 Тамъ на гостинець битенькій;
- 15 Надѣхавъ панъ молоденькій,
 Они ся зъ нимъ испѣтали,
 Такъ до нѣго промовляли:
 «Ци будешъ ты въ землѣ гнити,
 Ци волишь ты сестру взяти?» —
- 20 «Ой волю я сестру взяти,
 Нѣжъ я маю въ земли гнити.» —
 «Будешъ, сестро, пановати,
 А мы идемъ въ монастыри
 Та грѣховъ ся избувати.» —
- 25 Она ся имъ вѣдкланяе,
 Сама зъ жалю омлѣвае:
 «Мати жъ моя, Василихо,
 Лишила 'сь мня на все лихо!
 Я ся въ лѣсѣ будовала,
- 30 Та й всѣго ся позбувала,
 Єдну 'мъ дѣтину вродила,
 На муку 'мъ ся надивила!»..

18.

- Въ Станиславѣ три темницѣ,
 Сядягъ у нихъ три молодцѣ:
 35 Одинъ сядитъ за дѣвочку,
 Та тотъ грае въ сопѣлочку:

- «Я дѣвчиновъ не журуся,
Я зъ дѣвчиновъ поберуся.» —
Другій сидить за вдовочку,
Тотъ гадае си гадочку:
5. «Я вдовоньки не боюся,
Я зъ вдовоньковъ оженюся.» —
Третій сидить за волоньки,
Та тотъ тяжко издыхае,
Свою пеньку проклинае:
- 10 «Бодай, ненька, не изгнила,
Що в'на мене не учила,
Поки я ще бувъ хлопчина!
Ой укравъ я чепелину.
Ненька каже: «Здасться, сыну!» —
- 15 Ой укравъ я ще й хусточку:
«Буде, сынку, на дѣвочку!» —
Ой укравъ я премѣточку:
«Буде дѣвцѣ на сорочку.» —
Ой укравъ я кониченька,
- 20 Кониченька вороного:
«Иди жь, сынку, по другого!» —
Ой укравъ я сивй волы:
Теперь же я у неволи:
На ноженьки зелѣзечко,
- 25 А на руки ремѣнячко.
Бодай, ненька, не зогнила,
Що на лихо мене вчила!...»

19.

- Ходить Марчай, поспѣвуе...
Найшовъ его чужоземець:
- 30 «Ей Марча мое, Марча!
Ей, поспѣвай, поспѣвай,
Стихонька по Волоськи
А барзъ красно по дѣвоцьки!» —
А учувъ его отець,
- 35 Сивенейкій якъ голубецъ:

- «Сынкі мой молодейка,
 Витязейки барзъ славнейкѣ!» —
 Ходить Марчай поспѣвуе,
 И стихойка по Волоськи,
 5 И барзъ красно по дѣвоцьки:
 «Идѣте вы до нѣго,
 Не в'бѣцяйте вы му
 А ни волы, ни коровы,
 А ни коні вороньи;
 10 Лемъ пустѣтъ до нѣго
 Кулі огняши.» —
 Якъ ся Марча пов'бертало
 Всѣхъ дванадцять братейкѣвъ постинало,
 Третьнадцятому вѣтцю,
 15 Сивейкому якъ голубцю,
 Ручки утяло,
 И въ пазушки а исклало;
 И взявъ ёго Данько,
 Славный розбѣйничокъ...

20.

ГЕРЕГИ.

- 20 Ё сивая, зазулейка якикае,
 Ажъ ся зеленейка дубровойка розлѣгае,
 Малыхъ сынкѣвъ пробужае:
 «Встаньте горѣ, сынкі мой,
 Сынкі молодейка,
 25 Витязейки барзъ славнейкѣ!
 Идѣте, идѣте на десяторакой распутѣйко,
 Тамъ, тамъ будутъ ити Гереги богаты,
 Сетники дорогіи;
 Тамъ, тамъ на нихъ повдаряйте,
 30 Велки статки заберите!» —
 Чорный воронъ покрауе,
 Ажъ ся за нѣгтейка порывае,
 Найстаршій си братецъ ай подрѣмуе,
 Найменчому наказуе:

«Братцю мѡй, братцю!
 Ей ляжу я спати,
 Якъ надѡйдуть Гереги богаты,
 Гереги богаты, сетники дороги,
 5 Обы 'сь на нихъ самъ не вдарявъ,
 Обы 'сь мене зганявъ;
 Бо то воронъ несчастливый,
 Вѣщѡвничокъ барзъ правдивый.» —
 Оно того не слухало,
 10 Само на нихъ поваряло,
 Якъ ся сетники пообертали,
 Долѡвъ ему главку здняли,
 На падошникъ а испяли.

И спить братцѣ годинку, двѣ,
 15 На третій ся пробуждае,
 Ей свого братейка кровцю находжае.
 Якъ позыра'тъ, такъ позыра'тъ тоты долы, передолы,
 Якъ высмотрѣвъ, такъ высмотрѣвъ Герегѡвъ богатыкъ:
 «Ждайте, ждайте, не втѣкайте,
 20 Зе мновъ славы доставайте!» —
 По три краки засакае,
 А вѡнъ идъ нимъ прибѣгае,
 По трѣхъ на разъ истинае,
 Велки статки вѡдберае,
 25 На десяторакой распутѣйко повертае,
 Ей братцѣву головойку та ховае,
 Червонными обсыпае:
 «Обы люде червоніи брали,
 Пана Бога выхваляли.

30 До свой матки приходжае,
 Свои матцѣ повѣдае:
 «Ей, мамко ма, мамко!
 Угубъ мѡй братцѣ, славный розбѡйничокъ.» —
 Такъ ся мамка жаловала,
 35 За рѡкъ косу не чесала;
 Такъ ся сестра жаловала,
 За рѡкъ косу не чесала;

Такъ ся жона збановала,
 За рѣкъ съ корчмы не вступала;
 Въ славной село приходжае,
 Въ славной село Либохорю,
 5 А до Жида Фаріона:
 «Жиде, Жиде Фаріоне!
 Дай горѣвки незмѣрнене,
 Бери грошѣй незличенне!»

21.

РОМАНЪ.

Ходить Романъ по долинѣ,
 10 Ходить, ходить, посвистуе,
 И такъ гварить:
 «Долины мой зеленойки!
 Оравъ бы 'мъ вась ружанами,
 Сѣявъ бы 'мъ червонами.» —
 15 Є вчуло то бѣло Янчя:
 «Е, пане мѣй уродливый!» —

Ходить Романъ по долинѣ,
 Ходить, ходить, поспѣвуе,
 И такъ гварить:
 20 «Долины мой зеленойки!
 Оравъ бы 'мъ вась ружанами
 Сѣявъ бы 'мъ вась червонами.» —
 «Идѣте, го уламѣте,
 Передъ мене приведѣте!
 25 Ей Романе, Романе!
 Та де твои ружане?»..
 «Ей, ружане въ полонинцѣ,
 А червені у липойцѣ.» —

22.

(Изъ Сяноцкаго округа.)

А тамъ доловъ за стодоловъ,
 30 Оре дѣвча чорнымъ воломъ,
 Ище брозду не зорала,
 Южъ ей matka заводала:

- Пѣди, дѣвча, пѣди до домъ!
 Сама не знамъ, кому ты дамъ!»—
 Дала мене мати, дала,
 Яничкови збойничкови.
- 5 Съ noci прійде, въ noci пѣде,
 Все крѣвавый мечъ принесе,
 Самъ си сѣда'тъ пѣдъ облачокъ,
 Мечъ си кладе на столичокъ.
 Мати сынка колысала,
- 10 Та такъ ему припѣвала:
 «Люляй, люляй, сынойку мой,
 Мавъ бы съ бити, якъ отецъ твой,
 Дала бы 'мъ го порубати,
 До дунаѣчку зметати.
- 15 Взавъ овѣнъ ей за ручейку,
 Повѣвъ вѣнъ ей на лучейку:
 «Клякни, клякни, жено моя!
 Буде стята главка твоя.
 Спѣвай, жено моя,
- 20 Якъ есь въ тоди и спѣвала,
 Кедъ есь сынка колысала!» —
 «Не спѣванку я спѣвала,
 Лемъ е'мъ правду ти казала.»—
- 25 Подай ты мѣ сынка мого,
 Ней я цѣлу' въ личко ёго!»—
 Ёдно личко му цѣлила,
 А друге му выкусила.
 «На жѣ ти, сынку, на памятку,
- 30 Коли стинавъ отецъ матку!»—
 Якъ ставъ сыночокъ плакати,
 Не мѣгъ Яничкъ рады дати:
 Взавъ овѣнъ го за ручейку,
 Вывѣвъ вѣнъ го до лѣсойка,
- 35 Справивъ вѣнъ му колысойку
 Зѣ яворовогъ деревойка:
 Буде вѣтрець подувати,
 Буде сынокъ такъ думати,

Же гь кольше родна мати;
 Буде дожджикъ покрапьяти,
 Буде сынокъ такъ думати,
 Же го купа'ть рѣдна мати.

23.

(Изъ Сяноцкаго округа.)

- 5 Мати сына годовала,
 Потѣхи ся сподѣвала.
 «Не втѣшайся, мати мною,
 Не буду ти послугою;
 Бо я пѣду розбивати,
 10 Людську кровцю проливати.» —
 «Людська кровця не водиця,
 Проливати не годится.
 Иди, сыну, въ тихій дунай,
 Нехай тебе дунай втопитъ!» —
 15 «Мене, мати, дунай знае,
 Якъ я иду, высыхае!» —
 «Иди сыну, межжи горы,
 Нехай тебе зѣдять звѣры!» —
 «Мене, мати, звѣры знають,
 20 Якъ я иду, утѣкають.» —
 «Иди, сыну, въ темнй лѣсы,
 Нехай тебе розбѣй забье!» —
 «Мене, мати, розбѣй знае,
 Якъ я иду, щebetае.» —
 25 Идъ же, сыну, до лѣсойка,
 Сядешь собѣ за бучейка,
 Прилетитъ тамъ зазулейка
 Зазулейка рѣднейка!» —
 Пѣшовъ же вѣнъ до лѣсойка,
 30 Та сѣвъ собѣ за бучейка:
 Зазулейка прилѣтае,
 Зѣ забучейка зазирае:
 «Ходъ, сынойку, до домойку,
 Ней ты змьню головойку

- Ручейками бѣлейкими,
 Слезойками дробнейкими!» —
 «Возь си, мати, пѣску въ жменю,
 Посѣй ты го на каменю:
 5 Якъ же тотъ пѣсокъ зойде,
 Втогды твоѣ сынъ домовъ прійде,
 Вводи го ся сподѣвайте,
 Въ гостинюку вызирайте!»—

24.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Мене мати годовала,
 10 Потѣхи ся сподѣвала.
 «Не йди, сынку, въ чорный лѣсъ,»
 Бо тамъ тебе вовкъ извѣсть.»—
 «Мене, мати, вовки знають,
 Скоро выйду, то втѣкають.»—
 15 «Не йди, сынку, въ чисто поле!
 Бо тамъ тебе колька сколе!» —
 «Мене, мати, колька знае,
 Якъ я иду, утѣкае.»—
 «Не йди, сынку, въ быстру воду!
 20 Бо тамъ тебе вода втопитъ.» —
 «Мене, мати, вода знае,
 Якъ я иду, то съ розступае.»—
 «Не йди, сынку, у пожари!
 Бо тамъ тебе пожаръ спалитъ.»—
 25 «Мене, мати, пожаръ знае,
 Якъ я иду, загасае.»

25.

ЛЯЧИКЪ И КОЛІАНЦА.

(Изъ Земненской столыцы.)

- Гора, гора, што найвыпша,
 Подъ товъ горовъ една хижка,
 Не пошита, не побита,
 30 Лемъ хворостомъ понадкрыта,

- А въ тѣй хижи Янчикъ збойникъ:
 Нѣчковъ пѣде, нѣчковъ прійде,
 Все крѣвавыи мечъ пранесе.
 Его жена Юліанна,
 5 Свого сына колысала,
 И такъ ему заспѣвала:
 «Люлю, люлю, малый хлопецъ,
 Жебы съ не бытъ, якъ твѣй отецъ!
 Доразъ бы 'мъ ты розторгала,
 10 Крукамъ, вранамъ розметала...

26.

ДМИТРО МАРУСЯКЪ.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Бай пѣдъ мостомъ, рыба зъ фостомъ пробувае хитро,
 Вѣдтѣвъ втѣкавъ, вѣдтѣвъ втѣкавъ Марусякѣвъ Дмитро.
 Ой якъ же вѣнъ бай утѣкавъ, та зашумѣвъ листомъ,
 Бо вѣнъ не самъ оденъ втѣкавъ, а изъ товариствомъ.
 15 «Ходѣмо мы до Сѣрого! «Чты спишь, чи ты спишь, чи чуешь?
 Пускай же насъ до свѣтлоньки, де сама ночуешь!»—
 «Ой а я васъ, годни хлопцѣй, въ хату не пускаю,
 Шо вамъ треба, годни хлопцѣй, въ вѣконце подаю!»—
 «Подай же ми пистолята, подай ми рупницѣй,
 20 Най пѣдемо на Ясенѣвъ меже молодичцѣй!»—
 Выйшли вони, вийшли на верхъ, люлки закурили,
 Вѣггла на нихъ тверда ровта, вони выстрѣлили.
 Вони собѣ говорили, шо ся не бояли,
 Якъ уздрѣли тверду ровту, вони ся здрижали.

27.

ПЕЛЕХЪ.

(Изъ Гуцуловъ.)

- 25 За ворота въ папороты явѣръ зелененькѣй,
 Загибъ, загибъ у Синицяхъ Пелехъ молоденькѣй;
 Нѣй за волы, нѣй за волы, нѣй за лысы конѣй,
 Лишень загибъ за вбранячко, за жовтѣ червонѣй.

- Вйлетѣли зъ Станіслава потятка дивніи,
 Выгѣхали на Жабьечко жовнѣры кѣнніи.
 «Та я знаю, моя мамко, за кѣмъ выходили,
 Та за тими ледѣнями, шо Пелеха вбили.» —
- 5 Беру воду зъ переводу, а вода блекоче,
 Дмитеръ сына выкупае, Прокопей не хоче.
 А у тѣй ми полонинцѣ заблѣяла вѣвця,
 Ой не тай ся, Прокопею, бо ты самъ забѣйця!» —
- Ой озму я крѣсь у руки, пѣду на бѣлицѣ,
 10 Та озму я Пелещука, занесу въ Синицѣ.
 Ой ити бы въ Рѣчку, въ Рѣчку, Бѣсюка просити,
 Та най иде за Гаврилкомъ моимъ ся ручити.
 А якъ прійшовъ Бѣсюкъ Василь, та й заговорили,
 Заразь пани Гаврилочка зъ неволи пустили.

 28.

ПЕТРО БОДНАРЮКЪ.

- 15 Ударили дробнѣ дощѣ, ударили тучѣ:
 Ймили Петра Боднарюка у Харинюка спючи.
 Ковала ми зазуленька на плаѣ, на плаѣ:
 Ймили Петра Боднарюка въ оплотѣ въ отавѣ.
 Ковала ми зазуленька, ковала ми жовта:
- 20 Ймила Петра Боднарюка Криворѣвска ровта.
 Ой имила, ой имила, тугонько звязала,
 Таки его черезъ Жабье въ Криворѣвню дала.

 29.

МѢШКО.

- Не стели се по дорозѣ, зеленый орѣшку,
 Даютъ, даютъ вѣданячко, исховайся, Мѣшку!»
- 25 А я вѣдбѣгъ та на рѣчку, та й ставъ, тай гадаю,
 Ровта хату оббѣгае, я дѣ ней промавляю! —
 «Зъ хатки ми ся не збиткуйте, я ся не ховаю!» —
 Вони збѣгли та на рѣчку, тугенько звязали.

ДУМЫ

в) Чумацкія и Бурлацкія.

Чвалавъ за возомъ чумаць неборакъ
Низомъ травиною,
Съ своею скотиною,
Тай балакавъ зъ лихою годиною.
А. Могила.

1.

ЧУМАЦКІЯ.

- «Ой чумаче, де ты йдешь?
Всѣхъ чумаковъ не ведешь?» —
«На баню по Крымку йду,
Всѣхъ чумаковъ съ собовъ веду,
5 Лише нема одного,
Брата мого рѣдного:
Шукавъ, шукавъ, не найшовъ,
Запрѣгъ волы, та й пошовъ.» —
«Атамане, батьку нашъ,
10 Порадь же ты теперъ насъ,
Що мы маемъ робити,
Чѣмъ бы волы кормити?» —
«Въ чистымъ полѣ кирниця,
Тамъ чумаковъ столиця,
15 Тамъ чумаки стояли,
Снѣгъ волами доптали.
Косѣть, хлопцѣ, лободу,
Кормѣть волы до часу!
Косѣть, хлопцѣ, мѣтлицю,
20 Та вкрывайте пшеницю!
Якъ пшениця зогніе,
Купецъ волы забере.»

2.

Ахъ я джумаць несчастливый,
Жію въ журбѣ ледве живый,
Волю менѣ поздыхали,
Та йно ярма ся дѣстали!

5 Гопъ, чукъ! джумаць зъ вами,
И макитра съ пирогами.

Арендару, Жидку Юдку,
Дай горѣлки на боргъ хутко,
Най си джумаць погуляе,
10 Най о журбѣ забувае,

Гопъ, чукъ! джумаць зъ вами,
И макитра съ пирогами.

И музицѣ поклонюся,
Бо вже бѣдѣ не опруся,
15 Нехай зъ милосердя грае,
Най си джумаць погуляе!

Гопъ, чукъ! джумаць зъ вами,
И макитра съ пирогами.

И сокиру и мастило,
20 Шо ся вѣдъ воза лишило,
И то за горѣлку даю,
Бо копѣчки не маю.

Гопъ, чукъ! джумаць зъ вами,
И макитра съ пирогами,

25 Пѣшовъ джумаць топится,
А джумиха дивится,
Джумаць скочивъ у полонку,
А джумиха за головку.

Гопъ, чукъ! джумаць зъ вами,
30 И макитра съ пирогами.

Стѣй, джумаче, не топися,
Хоть на дѣти подивися!

Ой джумаче, джумаче,
Въ тебе житѣе собаче!

Гопъ, чукъ! джумакъ зъ вами,
И макитра съ пирогами.

5 Якъ я теперъ додомъ прійду,
То вже цѣлый и не выйду,
Жѣнка буде мня ганьбити,
На остатокъ кіємъ бити.

Гопъ, чукъ! джумакъ зъ вами,
10 И макитра съ пирогами.

Якъ я згадавъ, такъ ся стало,
Жѣнцѣ ся лихо надало,
За лобъ мене, за чуприну:
«Де 'сь, псе, подѣвъ худобину?»

15 Гопъ, чукъ! джумакъ зъ вами,
И макитра съ пирогами.

Я ей кажу: «Поздыхали,
Тѣлько шкиры ся зѣстали.» —
«Кобы тебе добре взяти,
20 Жиды мусѣли забрати.»

Гопъ, чукъ! джумакъ зъ вами,
И макитра съ пирогами.

«Жѣнко люба, погодися,
Я вже, кажу, поправлюся!
25 За що 'сь мене такъ скарала,
Здоровье 'сь ми вѣдобрала?» —

Гопъ, чукъ! джумакъ зъ вами,
И макитра съ пирогами.

Або пѣду завѣшуся,
30 Або въ скалы розѣбьюся,
Нехай усѣ люде знають,
Якъ джумаки умераютъ.»

Гопъ, чукъ! джумакъ зъ вами,
И макитра съ пирогами.

3.

БУРЛАЦКАЯ.

- Нема, нема, якъ самому,
 Якъ бурлаку й молодому: гей, гей!
 Заросився, забрудився,
 «Де ты, бурлакъ, волочився?..» —
- 5 «Яромъ за товаромъ,
 А лугами за волами.» —
 Прійшовъ бурлакъ та й до хаты:
 «Дай, хажайка, вечеряти!» —
 «Нй палила, нй топила,
- 10 Вечеряти не варила;
 «Лягай, бурлакъ, и такъ спати,
 Нема чого вечеряти!» —
 Ище бурлакъ не преспався, —
 Нема чобѣтъ, не ззувався;
- 15 Вже хажайка пробужає:
 «Вставай, бурлакъ!» — в'на волає.
 «Воли жъ мои половіи,
 Ъжте траву зеленую,
 Пійте воду студеную,
- 20 Люблю дѣвча молодую!...»
-

ДУМЫ

г) *Господарскія и Скотарскія.*

1.

(Ващ. изъ Олеська 492.—Максимов. 1827, 42.)

- Поѣхавъ Ивасенько на полованье,
Лишивъ свою милу на горѣванье.
Выѣхавъ Ивасенько въ чистое поле,
Пустивъ коника на попасанье,
5 А самъ припавъ къ сирѣй землѣ на спочиванье.
Приснився Ивасенькови дивненькій сонъ,
Шо злетѣвъ съ правой ручки ясенъкій соколь,
А зъ лѣвой, изъ бѣлой сивая зазуля.
Приѣхавъ Ивасенько до вороженьки,
10 Щобъ вѣдгадала дивненькій сонъ;
Вороженька голубонька сонъ отгадала,
Молодому Ивасеви жалю задала:
«Уже жъ твоя Марисенька сына повпла,
А за сыномъ Марисенька сама полягла.» —
15 «Ступомъ, ступомъ, сивый коню, нога за ногою!
Та чей же я ще застану миленькую мою!» —
Бде, бде Ивасенько, все коника буючи,
А вже своей миленькой та не застаючи.
Приѣхавъ Ивасенько та пѣдъ вороточка,
20 Стукнувъ, пукнувъ сивый коникъ та у копыточка,—
Выйшла до него майстаршая свѣсть:
«А вже жъ тобѣ, Ивасеньку, недобрая вѣсть!
Витай, витай, пане зятю, чужій, а не нашъ,
Бо вже твоей миленькой на свѣтъ не машь.»
25 Вийшовъ Ивасенько до новой свѣтлицы,
Лежить его миленькая на престѣлницѣ:

- «Нѣжки жь мои скоропаднї, чому не пѣдете?
 Ручки мои бѣленькїи, чомъ не пригорнете?
 Очка мои чорненькїи, чому не глянете?
 Уста мои прїязненькїй, чомъ не промовите?...» —
- 5 «Нѣжки мои скоропаднї вже ся находили,
 Ручки мои бѣленькїи вже ся наробили,
 Очка мои чорненькїи вже ся надивили,
 Уста мои синенькїи вже съ наговорили!»

2

(Вацл. изъ Олеська 399.)

- Ой поѣхавъ Ивасенько
- 10 До тещеньки въ гостиноньку,
 Тамъ му прїйшло ночовати
 И коника попасати;
 Приснився ему сонъ дивненькїй,
 Шо на его дѣмъ пчолы впали,
- 15 На подвѣрьє зоря упала,
 Зъ двора зазуля вылѣтала.
 Вставъ Ивасенько ранесенько,
 Умывъ личко бѣлесенько,
 До тещеньки промовляе,
- 20 А ему ся сердце крає:
 «Ахъ, тещенько, голубонько!
 Снився менѣ сонъ дивненькїй;
 Розвяжъ менѣ, що то за сонъ,
 Най я довше не думаю,
- 25 Най сердца не розкаляю!» —
 «Ахъ, сыноньку, мѣй зятоньку!
 Скажи, що то за сонъ?» —
 «Шо на мѣй дѣмъ пчолы впали,
 На подвѣрьє зоря упала,
- 30 А зъ двора зазуля вылетѣла.» —
 «Ахъ, сыноньку, мѣй зятоньку,
 Ъдъ же скоро до домоньку,

- Маешь дома пригодоньку!
 Бо пчолоньки—то слозоньки,
 А зоронька—детинонька,
 А зазуленька—Марисенька.»—
- 5 Ой пріѣхавъ до домоньку:
 Лежить мила, якъ день бѣла;
 Мамки детину кольшуть,
 А свѣсть его привитала,
 Жалю ему гѣршь задала:
- 10 «Витай, зятю, витай, не нашъ,
 Бо вже твоей жены не машь!..»—
 «Устань, устань, Марисенько!
 Кравцѣ тобѣ сукнѣ шіють,
 А шевчики черевички!» —
- 15 «Поки я у тебе жила,
 То я въ сукняхъ не ходила;
 Теперь менѣ не потреба,
 Менѣ треба Бога зъ неба.»

3.

- Выйшла дѣвчина до броду по воду,
 20 Задивилася на Козацькую вроду.
 «Ой приплынь, приплынь, Козаченьку, до краю,
 Заразъ зъ тобою я въ той човенъ стаю!»—
 Скоро дѣвчина въ човенъ уступила,
 Заразъ ся зѣйшла вѣтровая хвиля.
- 25 Ой повна, повна, повна, рѣчка повна,
 Ой высчеховала дѣвчинонька зъ човна.
 Гей дѣвчинонька по дунаю плавле,
 А молодой Козакъ бѣлѣ ручки ламле.
 «Ой подайте жь ми хоть яку тычину,
- 30 Нехай ратую хорошу дѣвчину!»—
 «Ахъ, ратуй же мя, Козаченьку, ратуй,
 Будешь ты мати надгороду, плату!»—
 Ой не хочу я надгороды, платы,
 Только тя хочу за дружиноньку взяти!»—

4.

- «Ой кобы я мавъ та орловіи крыла,
 Полетѣвъ бы я, де дѣвчина мила!
 Полетѣвъ бы я по надъ воротами,
 Де дѣвчина съ чорными бровами.
- 5 Ой поплину я по пѣдъ воротыма,
 Выйде дѣвчина съ чорными очима.» —
 Выйшла дѣвчина на дунай по воду,
 Задивилася на Козацьку вроду.
 «Ой ты, Козаче, ты любый соболю,
- 10 Возьми ты мене на дунай съ собою!» —
 Ой приплынь, приплынь, Козаченьку, до краю!
 Заразь зъ тобою я въ той човенъ стаю.» —
 Скоро дѣвчина на дунай ступила,
 Фаля повинула, човенъ затопила:
- 15 «Ой подайте менѣ довгую тычину,
 Нехай выратую молоду дѣвчину!» —
 «Ой ратуй же мя, Козаченьку, ратуй!
 Будешь ты мати вѣдъ матѣнки заплачу.» —
 «Ой не хочу я вѣдъ матѣнки заплаты,
- 20 Але тя хочу за миленьку взяти.» —
 «Ой мала жъ бы я твоѣвъ миловъ бути,
 Волѣла жъ бы я въ той дунай втонути.
 Бо въ дунай утону, то лехко спочину,
 А за тобою марне съ свѣта згину.»

5.

- 25 Ой пѣду жъ бо я горою, долиною,
 Чей же я знайду рожоньку съ калиною!
 Чи рожу рвати, чи калину ломати,
 Чи замужь ити, чи дѣвкою гуляти?..
 Пѣшла бы 'мъ замужь—заверни головонька!
- 30 Не йшла бы 'мъ замужь—людская обмовонька!
 Ой пѣшла же я по пѣдъ гайі зелененькій,
 Та здыбали мене два Козаченьки:

- Взяли ся мене дороги пытати,
 А я молода не знала повѣдати;
 Вѣнъ ся пытае дороги до Львова,
 Я му повѣла дорогу до Кракова.
 5 Ой давъ же вѣнъ менѣ кониченька тримати,
 А самъ вѣнъ пошовъ дороженьки шукати.
 Не бою я ся коника вороного,
 Ино ся бою Козака молодого;
 Бо коникъ наздопче, та знайдуть ми ся лѣтки;
 10 А Козакъ зрадить — неславонька на вѣки.

6.

(Русал.—Паули.)

- Ой по надъ море, та й по надъ дунай,
 Гей сидить Козакъ зъ вѣрломъ гадае:
 «Ой орле, орле, сивый соколе!
 Чи не бувавъ ты въ моѣй сторонѣ?
 15 Чи не чувавъ ты о якѣй новинѣ?
 Чи затужила Маруся по миѣ?» —
 «Ой тужить, тужить, въ лѣженьку лежить,
 Правовъ ся ручковъ за сердце держить;
 Стара мати ходить, якъ тиха вода:
 20 «Ой устань, Марусю, бо ще 'сь молода!
 Ой устань, Марусю, скажу я ти вѣсть:
 За годину, за двѣ буде въ тебе гѣсть.» —
 Маруся ся тому израдовала,
 Рученьку подала, на нѣжки встала,
 25 Всѣ свои служеньки позбужовала:
 «Встаньте, служеньки, свѣтѣте свѣченки!
 Най ми ся свѣтитъ якъ въ день, такъ въ ночи,
 Най ся подивлю милому въ очи:
 Чи змарнѣвъ милый по свѣтѣ ходачи?» —
 30 «Ой змарнѣвъ, змарнѣвъ, на личку счорнѣвъ,
 Про тебе, Марусю, що 'мъ ты не видѣвъ.»

7.

- «Ой чого жь ты, моя донько, такъ сумненька ходишь?
 Ой ци ты ся, моя донько, дороги лякаешь?» —
 «Якъ ся менѣ, моя мати, еи не лякати:
 Далекая дороженька, нѣ съ кѣмъ вандровати?» —
- 5 Вандровала дѣвчинонька трету часть дороги,
 Збогѣла ѝ головонька, бѣленькіи ноги;
 За невѣ, за невѣ, два Ляшеньки взяли вандровати.
 Ой хотѣли дѣвчиноньку къ поворогѣ зымати.
 Уступили два Ляшеньки до мелника въ огню:
- 10 «Я молода все думала, що я ихъ вѣйду.» —
 Здогонили дѣвчиноньку, де панська пшениця,
 Збавили їй вѣнка еи, румяного лица.

8.

- На середѣ села седѣла вдова,
 Ой мала жь вона сына Василя,
- 15 Ой мала жь вона, до школы дала,
 Зо школы взяла, въ вѣйсько вѣддала,
 Въ вѣйсько вѣддала, на вѣйну пѣслала...
 Чекае рочокъ, не йде сыночокъ,
 Чекае другій, не йде сынъ любый,
- 20 На третій рочокъ иде сыночокъ,
 Сыночокъ иде, невѣстку веде.
 Ой вѣйшла мати зъ новои хати,
 Ой взяла жь вона сына витати:
 Вынесла вона двѣ склянцѣ вина,
- 25 А трета бутылка сама тротина.
 До сынонька пѣ червонымъ виномъ,
 Невѣстцѣ дае саму тротину.
 Сынъ вина не пивъ, пѣдъ коня выльвавъ,
 А тротиноньку по половяпцѣ;
- 30 Невѣстка пѣе, та ѝ омѣвае,
 А сынъ ся дивить, съ коня ся хилае.
 «Знала 'сь насъ, мати, якъ чаровати,
 Знай же насъ, мати, вкупцѣ сховати!» —

- А мати сына не послухала,
 Якъ сама хтѣла, такъ ихъ сховала:
 Сына Василя пѣдъ оконцями,
 А невѣсточку пѣдъ воротцями;
 5 На сыну Василю соненько сходитъ,
 По невѣстонцѣ увесь мѣръ бродитъ;
 На сынонькови явѣръ зелененькій,
 На невѣстонцѣ бѣла березонька:
 Береза росте, розрастаеся,
 10 Листъ до листонька привертаеся;
 А явѣръ росте, розрастаеся,
 Листъ вѣдъ листонька вѣдвертаеся.

9.

- А надъ тихимъ дукаемъ
 Стоитъ теремъ высокій,
 15 А съ пѣдъ терема
 Выйшла вдова молода:
 Двохъ сыночкѣвъ вродила,
 Въ чорный вѣтай завила,
 На корабель посадила,
 20 Въ тихій дунай пустила.
 «Ой ты, тихій та дунай,
 Моихъ сынѣвъ не займай!
 А вы, жовтї пѣсочки,
 Выгодуйте два сыночки!» —
 25 Сонце каже: «Я зѣйду,
 Твои сыны огрѣю.» —
 Вѣтеръ каже: «Я прїйду,
 Твои сыны овѣю.» —
 Мѣсяць каже «Я зѣйду,
 30 Твои сыны обѣйду.» —
 Вже минае три сѣмъ лѣтъ,
 А о сынахъ гадки нѣтъ.
 Выйшла вдова воду брати,
 Взявъ корабель припливати,

- На кораблѣ два хлопці,
 Оба жвави молодці:
 Одинъ сидить на заду,
 Другій сидить съ переду.
 5 Взяла в'на ихъ у свѣй домъ,
 Посадила за столомъ:
 «За одного сама йду,
 За другою доньку шлю.» —
 «Теперь, мати, подумай,
 10 Теперь собѣ нагадай,
 Якъ пускала на дунай:
 А на дунаї пускала,
 А зъ Богомъ ся пращала,
 Шобы грѣха не мала!...»

10.

(Вацл. изъ Олеська 326.)

- 15 Та дума'шь, мильїй, дума'шь
 Шо миленькою не ма'шь,
 По'хавъ мильїй за лѣсъ,
 Чорнїй оченька занѣсъ,
 Та и слѣдоньки забравъ,
 20 Серцю туженьки задавъ.
 «Туго жъ ты моя, туго,
 Ци довго ты въ мня будешь?..
 Якъ ты въ мня довго будешь,
 То ты мня съ свѣта згубишь!..
 25 Ой скажѣте жъ ми, люде,
 Коли мой мильїй буде?..» —
 «За недѣленьку, за двѣ,
 А за третью ледвї.» —
 Та дивѣть же ся люде,
 30 Бачу, мой мильїй їде,
 Ч'тыре коники веде,
 А на пятымъ самъ їде,
 А той пятїй сивенькїй,
 Сидить на нимъ мой миленькїй.

- Пріѣхавъ до дунаю,
 До широкого краю,
 Ставъ коні наповати,
 А самъ ставъ потапати:
 5 «Та ратуј же мя, мила,
 Сли 'сь мя вѣрне любила!»
 «Охъ, ратујте жь го, люде,
 Якъ утоне, жаль буде!» —
 Взяли го ратовати,
 10 Взяла в'на омлѣвати:
 «Ой якъ гѣрко рыбонцѣ
 Въ каламутной водонцѣ,
 Такъ менѣ сиротонцѣ,
 На чужбѣй сторононцѣ!
 15 Ой не шумѣте, луги,
 Не давайте ми туги!
 Бо я ѣ такъ тугу маю,
 Що милого не видаю.
 Ой посью я тугу
 20 По зеленѣмъ лугу,
 По лугахъ, по луженькахъ,
 По крутыхъ береженькахъ,
 По своихъ вороженькахъ.»

11.

- «Ой е въ мене вишня въ саду, та пѣколи не родить.
 25 Ой е въ мене, мѣй миленькѣй, та до мене не приходитъ.» —
 «Якъ я маю, моя мила, до тебе ходити,
 Чи схочешь ты, моя мила, насъ обохъ любити?» —
 «Буде вона, пане брате, насъ обехъ любити,
 Але треба, пане брате, дарунокъ купити;
 30 Зложѣмося, пане брате, на сто золотыхъ битыхъ,
 Скажѣмо си, пане брате, домовину зробити:
 Тобѣ буде, пане брате, домовина новая,
 Менѣ буде, пане брате, дѣвка молодая.» —
 А дѣвчина, вража дочка, на стѣлѣ пироги дае,
 35 А до неи зъ Украйны молодъ Козакъ прѣвжае

- Ой а не встигъ молодъ Козакъ пѣвъ пирога зѣѣсти,
 Не мѡгъ же вѡнъ, молодъ Козакъ, на воронъ коня сѣсти:
 А дѣвчина, вража дочка, у кватиру смѣся,
 Ой шо молодъ Козаченько по пѡдъ воронъ коня вѣся.
 5 «Ой не смѣйся, вража дочко, не смѣйся, не смѣйся,
 А нй въ меду, нй въ горѣвцѣ, но въ пшеничнымъ гѣстѣ!
 Бодай твои вражй руки та дзѣбали круки,
 Бодай твои вражй очи жовтый пѣсокъ точивъ!»....

12.

- Легѣла зазуля та въ садъ коваючи:
 10 Плакала дѣвчина, за старого йдучи.
 «Умри, старый, умри, за молодого пѡду,
 Чей я собѣ та й за нимъ лѣпшу долю знайду!»—
 Умеръ старый, умеръ, за молодого пѡшла,
 И счастье стратила, и долей не найшла.
 15 Де въ полѣ могила зѣ вѣгромъ говорила,
 Тамъ молода старого изъ гробу будила:
 «Встань, старый, встань, червона калино,
 Вже менѣ съ тобою говорити мило!
 Встань, старый, встань, червоная роже,
 20 Пѡди собѣ вѡдъ мене, ты, тяжкій вороже!
 Встань, старый, встань, подивись на тѣло,
 За тобою було бѣле, зѣ молодымъ счорнѣло!»—
 «Руто моя круто, зеленая руто,
 Перше 'сь мене истроила, не дала 'сь ми жити,
 25 А теперъ ми не даешь, ще й въ гробѣ лежати!»..

13.

(Русалк. 21.)

- Братъ изъ сестрою по рыночку ходить,
 По рыночку ходить, до сестры говорить:
 «Сестро жь моя мила, пора тобѣ за мужъ!»—
 «Не дай мене, брате, за селянина,
 30 Выдай мене, брате, за шѣщанина;

- Бо у мѣщанина счастлива година,
 Бо у мѣщанина новая деревня,
 Новая деревня, великая сеймя!
 По новѣй деревни люблю походжати,
 5 Эъ великою сеймьєю люблю жартовати.» —
 Задунѣла земля на новѣмъ помостѣ,
 Приѣзжае братъ до сестры въ гостѣ:
 «Помагай Бѣгъ, сестро, чи дуже здорова?» —
 «Не пытайся, брате, чи дуже здорова,
 10 Запытайся, брате, яка моя доля?..
 Нагайка друтянка съ плечей не звѣсала,
 Шовкова хусточка вѣдъ слозѣвъ зѣтлѣла,
 Тѣло жь мое бѣленькое крѣвью обкипѣло.» —
 «Отъ то жь тобѣ, сестро, новая деревня,
 15 Новая деревня, великая сеймя!
 По новѣй деревни любишь походжати,
 Эъ великою сеймьєю любишь жартовати.»

14.

(Вацл. изъ Олеська 452)

- Ты смерченько, буйне зѣленько,
 То 'сь то ся розбуяло,
 20 Якъ старому, такъ молодому
 Голову завертало!
 «Ой ты дѣвонько, перебиронько,
 Тожь то си перебираешь,
 Вже всѣ соколы пустила 'сь въ поле,
 25 Но одного не пускаешь:
 Въ того сокола дробненька мого,
 Золотѣ крылцѣ хорошѣ,
 Ой не зазнаешь, молода дѣвично,
 Роскоши при свекрѣ.» —
 30 Причини, Боже, здоровья шлому,
 Та й менѣ коло него,
 Що самъ не встае, мене не будить,
 До кужеля лѣнного!

- Миленькій встае, мене вкрывае,
 Та дверѣ пѳдливае:
 «Спи, ты миленька, до схѳдъ соненька
 Абы 'сь була молоденька!» —
 5 Ходить свекроха по новыхъ сѣнѣхъ,
 Та все тяженько лае:
 «Ой лядащо жъ я невѣстку маю,
 До работы не встае.
 Ой встань, невѣстко, ой встань, небого,
 10 Подѳй ти коровы,
 Що 'сь ихъ нагнала, що 'сь ихъ навела
 Та до моей обору!» —
 «Знала 'сь, свекрохо, знала 'сь, свекрошко,
 Що я коровъ не мала,
 15 На що 'сь ты до мене, по що 'сь ты до мене,
 Свого сынонька слала?
 Ой якъ я була у своей матоньки,
 Я коровъ не дойла:
 Встала 'мъ раненько, вымла 'мъ личенько,
 20 Та й снѣданенько 'мъ зѣбла.»

15.

(Русалк. 33.)

- Ой вылетѣвъ соколъ та зъ лѣса на поле,
 Ой сѣвъ собѣ соколъ на высокѳй горѣ,
 А зъ горы полетѣвъ на високу сосну,
 Вѣтеръ повѣвае, сосна ся хилѣе:
 25 «Не хилѣйся, сосно, бо й такъ менѣ тоскно!» —
 Ой вдарила стрѣлка зъ високого неба,
 Кого жъ вона вбила? Вдовиного сына!
 Нема кому дати до матерьки знати,
 Щобы прійшла мати сына поховати.
 50 Ой надлетѣло двѣ, три зазуленьки,
 Всѣ три просивенькѣ, та всѣ три смутненькѣ:
 Ой одна упала по концѣ головки,
 А другая впала по конецъ нѳжочокъ,

- А трета упала по конецъ серденька:
 По конецъ головки—то мати старенька,
 По конецъ нѳжочокъ—сестричка рѳдненька,
 По конецъ серденька—то его миленька.
 5 Де матенька плаче, крѳвавая рѳчка,
 Де плаче сестричка — слѳзная кирпичка,
 Де плаче миленька — сухая стеженька;
 Бо матенька плаче вѳдъ року до року,
 А сестричка плаче кѳлько си згадае,
 10 А миленька плаче, иншу гадку мае,
 Иншу гадку мае, о иншѳмъ гадае.

16.

(Вацл. — изъ Олеська 327.)

- Доле моя, доле, де жь ты ся подѳла?
 Ци ты, моя доле, въ морѳ утонула?
 Ци 'сь, доле, въ огнѳ згорѳла?
 15 Сли 'сь въ морѳ втонула, приплинь кѳ береженьку;
 Але ёсли 'сь, доле, въ огнѳ изгорѳла,
 Жаль бы моему серденьку!
 Приѳхали сваты до нашої хаты,
 Та вже хотять мене, таку молоденьку,
 20 За нелюба замужь дати.
 Мене мати дала, та й наказовала:
 «Щѳбы ты у мене, моя рѳдна доню,
 Черезъ сѳмь лѳтъ не бувала!» —
 Я не вытерпѳла, за рѳкъ приметѳла,
 25 Перекинула 'мъ ся въ сиву зазуменьку,
 Въ калиновѳмъ гаю сѳла.
 Якъ взяла ковати, жалѳбно спѳвати,
 Ажъ ся взяли кѳ землѳ дуги калиновѳ
 Вѳдъ голосу розлѳгати.
 30 Выйшла моя мати, стала на порозѳ,
 Пригадала собѳ свою рѳдню доню,
 Облѳляли ёю слѳзы:
 «Ёсли 'сь моя доня, прошу тя до хаты,

- Але если 'сь сива пташка зазуленька,
 Лети въ зеленъ лѣсь ковати!» —
 Я взяла ковати, жалѣбно спѣвати,
 Ажъ ся взяли къ землѣ луги калиновѣ,
 5 Вѣдъ голосу розлѣгати.
 Выйшовъ мой батенько, ставъ си на порозѣ,
 Пригадавъ вѣнъ собѣ свою рѣдну доню,
 Облѣляли его слозы:
 «Ахъ! слы 'сь моя доня, прошу тя до хаты,
 10 Але если 'сь сива пташка зазуленька,
 Лети въ зеленъ лѣсь ковати!» —
 Взяла я ковати жалѣбно, спѣвати,
 Ажъ ся взяли къ землѣ луги калиновѣ
 Вѣдъ голосу розлѣгати.
 15 Выйшовъ мой братѣнко, ставъ си на порозѣ,
 Пригадавъ вѣнъ собѣ свою рѣдну сестру,
 Облѣляли его слозы:
 «Ахъ! слы 'сь моя сестра, прошу тя до хаты,
 Але если 'сь сива пташка зазуленька,
 20 Лети въ зеленъ лѣсь ковати!»

17.

- Плыли лебедоньки по тихомъ дунаю:
 Ой я молоденька,
 Якъ ягодонька,
 Та долѣ не маю!
 25 Поки 'мъ була мала, счастья, долю мала,
 Теперь я подрѣсла,
 Доленько несчастна
 А тебе не знала!
 Доле жъ моя, доле, де жъ ты ся подѣла:
 30 Чи ты утонула,
 Чи ты вѣтромъ взнеслась,
 Чи зъ жару посѣла?
 Коли 'сь утонула, плыни къ береженьку,
 Коли 'сь погорѣла,
 35 Або вѣтромъ взнеслась,
 Жаль мому серденьку!

- Мати доньку дала, та й наказовала:
 «Щобы съ въ мене, донько,
 Донько молодая,
 Зъ чѣста не бувала!» —
- 5 Донька не стерпѣла, борзо прилетѣла,
 Перекинулася
 Сивовъ зазуленьковъ,
 Въ вишнево́мъ саду сѣла,
 Та стала ковати, жѣло́стно плакати,
 10 Ажъ ся стали дуги,
 Зъ великой дуже туги,
 Калиновъ розвивати.
 Выйшла стара ненька, стала на порозѣ, —
 Облили неньку,
 15 Неньку стареньку,
 Дрѣбненькіи слѣзы:
 «Коли'сь зазуленька, иди въ лѣсъ ковати!
 Коли 'сь моя донька,
 Донька молодая,
 20 Прошу тя до хаты!» —
 Влетѣла до хаты, а у хатѣ сваты:
 «Волѣла бы 'сь, ненько,
 Мене молодую
 Ще въ вѣнку сховати!»

18.

- 25 Ой осика, береза зъ великого лѣса:
 Выдала же 'сь мати доньку за якогось бѣса!..
 Ой выдала мати доньку далеко вѣдъ себе,
 Заказала, заповѣла не бувати у себе.
 Терпѣла в'на рочокъ, другій не стерпѣла,
 30 Та й сивою зазулею до роду злетѣла.
 Де прійде, пане въ вишневі сады, на бѣлу ялицю:
 «Ой чей же выйде моя мати рано по водицю?» —
 Братъ у свѣтлонцѣ стрѣльбу набивае,
 На сивую зазуленьку стрѣляти гадае.

- Ой выйшовъ братъ съ хаты, ставъ си на рѣгъ хаты:
 «Всяга жь, всяга, сива зазуленько, мышлю тя стрѣляти!» —
 В'на взяла ковати, жалѣбно плакати,
 Ажъ ся взяли сады вишневи розлѣгати.
- 5 «Коли 'сь сеструенька, прошу тя до хаты!
 Сли 'сь сива зазуленька, буду тя стрѣляти.» —
 «Ой не я жь то зазуля, но твоя сеструня,
 Твоя рѣдненькая, за нелюбомъ бѣдненькая.» —
 Прилетѣла до вѣконця, та й стала ковати:
- 10 «Не стрѣлай, мѣй братоньку, возьми мя до хаты!» —
 Выйшла стара мати, стала на порозѣ,
 Наганула свою дочку, обгорнули ея слозы:
 «Коли 'сь моя детинька, прошу тя до хаты,
 А сли 'сь зазуленька, лети въ садъ ковати!» —
- 15 «Не я жь то зазуленька, но твоя детинька,
 «Твоя рѣдненькая за нелюбомъ бѣдненькая.» —
 «Коли 'сь ми детятко, де жь твои дорогі шаты?» —
 «Въ орендара, а въ коморѣ, тамъ мои дорогі шаты.» —
 «Коли 'сь ми детятко, де жь твои волы й коровы?» —
- 20 «Въ орендара на оборѣ, тамъ мои волы, коровы.» —
 «Коли 'сь ми детятко, де жь твои скрині й перины?» —
 «Въ орендара, а въ коморѣ, тамъ мои скрині, перины.» —
 «Коли 'сь мое детятко, де жь твоя роса коса?» —
 «Ой въ нелюба у рученькахъ, тамъ моя роса коса.»
- 25 «Коли 'сь ми детятко, де жь твое бѣле тѣло?» —
 «Мое бѣле тѣло подъ нагайкою зѣтѣло.» —
 «Коли 'сь ми детятко, де жь твои чорні очи?» —
 «За нелюбомъ выплакада 'мъ, якъ у день, такъ въ пѣчи.» —
 «Бодай его руки та дзѣбали круки,
- 30 «Бодай его очи бѣлый пѣсокъ точивъ!»

19.

(Изъ Сяноцкаго округа.)

Двѣ загороды лободы,
 А третя барвѣнку,
 Ой сталася пригодойка:
 Побявъ мужъ жѣнку.

- Ой про що жь вѣнъ ей біавъ,
 Зъ якои причины?
 Же любила на вечѣрки
 Одъ малои дитини.
- 5 А я цѣлу нѣчку не спавъ
 Мусѣвъ колысати,
 А якъ стало розвидняти,
 Пѣшовъ е'мъ глядати.
- Ой прійшовъ я до кумойка,
 10 Вѣ кума ище спали,
 Сно мои дробнѣ дѣти
 Рано повставали.
 «Ой ты, куме, кумунейку,
 Що жь ты си думавшъ?
- 15 На що ты мымъ дробнымъ дѣтѣмъ
 Матѣрь вѣдберавшъ?» —
 Ой пѣшовъ я до конопель, —
 Конопѣи подѣлены,
 А южъ мои дробны дѣти
 20 Сутъ посирочены.
 Ой прійшовъ я до морковцѣ, —
 Морковъ бурянѣ;
 Добрѣ жь моя головойка
 Южъ не ошалѣ!
- 25 Ой прійшовъ я до капусты, —
 Капуста ся шида,
 Ой де жь тота Марусейка,
 Що тебе садила?»

20.

(Изъ Станиславскаго округа.)

- «Мамко моя старенькая, хочу ся вѣдати,
 30 Кобы прійшли старостоньки до нашої хаты!» —
 Прійшли, прійшли старостоньки, та й стали глядѣти:
 «Подивися, свату, вѣ хату, чи ся любяць дѣти!»
 Ой дѣти ся полюбили, стали говорити:
 «Ой кѣлько намъ масшъ, тату, та вѣна мѣнити?» —

- Приступили й старостоньки, стали ся пытати;
 «А що маешь, пане свату, своей донцѣ дати?» —
 «Ой панове, ой сватове, ходѣтъ до обору,
 Даю донцѣ ч'тыре волы, двѣ сѣри коровѣ.» —
- 5 Весѣльечко вѣдограло, та прійшла по вѣно:
 Тато стоить на дорозѣ, та держить полѣно.
 «Ой таточку, голубочку, та такъ не до речи!» —
 А мамка ей выгягае кѣточку спѣдъ печи.
 Кѣтка пѣшла царинами, а я пѣшла лугомъ,
- 10 А свекроха си гадала, що я їду съ плугомъ.
 Кѣтка пѣшла царинами, а я берегами,
 А свекроха си гадала, що я їду зъ волами.
 А я пѣшла до потока, та вмыла коновку,
 А свекроха си гадала, що гоню коровку.
- 15 А я пѣшла до кирницѣй, та вмыла дѣйницю,
 А свекроха си гадала, що гоню телицю.
 А я пѣшла та до стога, та вмыкала сѣна,
 Якъ уздрѣла, що то кѣшка, она собѣ сѣла.
 Ой сѣла, каже, сѣла, ревне заплакала:
- 20 «Тѣлько то ти, невѣсточко, мамка вѣна дала?!» —
 Ой сѣла, каже, сѣла, тай заголосила:
 «Чи ты собѣ таке вѣно въ мамки заслужила?» —
 «Не ходила я вѣдъ мамки нѣ по вечерницяхъ,
 А таке ми вѣно дали, дреся по полицяхъ.» —
- 25 Бѣда бы ти, невѣстице, та изъ такимъ вѣномъ,
 Що якъ сядешь обѣдати, дреся на колѣно!»

21.

(Изъ Коломиі отъ Гуцуловъ.)

- Була въ газды така дѣвка, чѣсь й вѣддавати,
 Прійшли, прійшли старостоньки тай до еи хаты.
 Ой тамъ, ой тамъ у садочку сивеньке голубѣе,
- 30 «Иди, иди, свату, въ хату, ци дѣти ся любя?»
 Ой дѣти ся полюбили, тай стали у воли,
 Мѣнивъ дяникъ двѣ коровцѣ, голубенькѣ волы.
 Вѣдограло весѣльечко, їде донька по вѣно,
 Стоить тато на задвѣрю зъ коленымъ полѣномъ:

- Стоить, стоить на задворю, та и ставъ шось казати:
 «Иде донька ой по вѣно, та нѣшо ей дати!» —
- Вѣйшовъ тато та у хату, та и ставъ казати:
 «Прійшла донька ой по вѣно, та нѣшо ей дати!» —
- 5 Вѣйшла донька та у хату, не спостигла сѣсти,
 Дали жъ ей балабурокъ нелупленыхъ ѣсти.
 «А я тоты балабурки та й перебераю,
 На полицѣ маснй кнышй, на нй позыраю.
 Якъ уздрѣвъ дядикъ, дядикъ, шо то не до речи,
 10 Зачавъ, зачавъ изтягати котика изъ печи:
 «Ой а менѣ та, донечко, уже не до того;
 Даю тобѣ ба й у вѣно котика слѣпого!» —
 Идетъ котикъ царинками, а вона йде лугомъ,
 А свекруха погадала, шо в'ни идуть зъ плугомъ;
 15 Идетъ котикъ лугомъ, лугомъ, а в'ни царинками,
 А свекруха погадала, шо йдуть зъ коровками.
 Ой вона си погадала, шо женеть коровку,
 Та побѣгла до потока, обмыла коновку;
 Ой поклала коновочку, пѣшла въ оплѣтъ сѣна,
 20 Якъ уздрѣла, шо то котикъ, а в'на собѣ сѣла:
 «Ой нѣчого не пилуешъ, лишень вечорницй,
 Таке давъ ти тато вѣно, шо дереть полицй.»

(Вацл изъ Олеська 433.)

- «Доломъ, доломъ, та й долиною, гей, гей!
 Вандруй, вандруй, миленька, зо мною!» —
- 25 «Я бы 'мъ съ тобою повандровала, гей, гей!
 Кобы 'мъ ся погононьки не бояла.» —
 «Вандруй, вандруй, нѣчого не бѣйся, гей, гей!
 Погононьки та вже не сподѣйся!» —
 Молоденька въ свѣтъ вандровала, гей, гей!
- 30 Погононька вже за нею гнала;
 Ще миленька не спочивала, гей, гей!
 Уже ихъ погононька доганяла.
 Ще миленька нѣць не говорила, гей, гей!
 Погононька вже ихъ здогонила:

- «Повернися, миленька, до домѡвъ! гей, гей!
 Плаче отець, матѣнка за тобовь.» —
 «Нехай плаче, нехай заразь вмере, гей, гей!
 Менѣ жалю вже за ними не буде.» —
- 5 Мене мати не жаловала, гей, гей!
 За паницею свѣтъ завязала;
 А паниця пѣе въ коршмѣ, гуляе, гей, гей!
 Мое серце, якъ ножема, крае;
 А я жь тому рада й не рада, гей, гей!
- 10 Веде его изъ коршмы громада.
 А я его увесь звычай знаю, гей, гей!
 Вѡнъ на порѡгъ, я вѡкномъ втѣкаю.» —
 «Де жь ты, мила, нѡчь ночовала?» — гей, гей!
 «Ой у лузѣ, та й пѡдъ калиною.» —
- 15 «Съ кимъ же 'сь, мила, нѡчку розмовляла?» — гей, гей!
 «Ой у лузѣ та й съ калиною:
 Ой калино, ты, бѣленькій цвѣте, гей, гей!
 Гѡркій же мѡй за паницею свѣте!
 Ой калино, ой ты зелененька, гей, гей!
- 20 Пропаала жь я та ще молоденька!
 Паниця пѣе, въ коршмѣ гуляе, гей, гей!
 Прійде до дому, мене убивае.»

23.

(Вацл. Изъ Олеська 276.)

- «Ой де мемо ночовати, моя мила дѣвчино?» —
 «Ой пѡдъ сосною пѡдъ зеленою, мѡй нелюбе съ тобою!» —
- 25 «А що жь мы собѣ та постелимо, моя мила дѣвчино?» —
 «Постелить намъ ся рутка зелена, мѡй нелюбе съ тобою!» —
 «А чѣмъ же мы ся покрываемъ, моя мила дѣвчино?» —
 «Ой вкрье насъ нѡчна темненька, мѡй нелюбе съ тобою!» —
 «Хто жь насъ рано повбуджае, моя мила дѣвчино?» —
- 30 «Повбуджае насъ пташка раненька, мѡй нелюбе съ тобою!» —
 «Чѣмъ же мы ся повмываемъ, моя мила дѣвчино?» —
 «Вмыємося—ты росою, я слезою, мѡй нелюбе съ тобою!» —

- «Що жь мы мемо поспѣдковати, моя мила дѣвчино?» —
 «Ой ты ягодоньки, я слезоньки, мѡй нелюбе съ тобою.» —
 «Щожь мы мемо обѣдати, моя мила дѣвчино?» —
 «Ты коржоньки, я слезоньки, мѡй нелюбе съ тобою.» —
 5 «Куды жь мы ся розойдемо, моя мила дѣвчино?» —
 «Та до бѣса, я до лѣса, мѡй нелюбе съ тобою!»..

24.

- А въ недѣлю дуже рано дощикъ покрапляе:
 Молодая удовонька волы выганяе.
 «Чи ты, вдово молоденька, челядки не маешь,
 10 «Що ты сама дуже рано волы выганяешь?» —
 «Ой маю я челядоньку, сусѣды признають,
 Ой даю жь имъ до воленьки, ней ся высипляють.» —
 «Ой кумоньку, голубоньку, переночуй мене,
 Або менѣ дороженьку покажи вѡдъ себе!» —
 15 «Волю жь я тя, моя кумцю, переночовати,
 Нѣжъ маю ти дороженьку вѡдъ себе казати.»

25.

(Вац. изъ Олеська 332.)

- «Чого ты, Грицю, такъ смугній ходишь,
 Чомъ ты до мене, Грицю, не говоришь?» —
 «Ой, якъ я маю весельїи бути,
 20 Кого я люблю, не могу забути.» —
 «Не ходи, Грицю, на вечерницѣ,
 Бо тамъ дѣвчата всѣ чарѡвницѣ,
 Солому палють, та й зѣлье варють,
 Тебе, Грицуню, здоровля збавлють.
 25 Тамъ но една чорнобрывая,
 Чарѡвниченька справедливая,
 Въ недѣлю рано зѣлье копала,
 А въ понедѣлокъ пополоскала,

- Прійшовъ вѣвторокъ зѣлье варила,
 Прійшла середа Гриця истроила,
 Прійшовъ же четверъ, а вже Грицунъ померъ,
 Прійшла пятниця поховали Гриця.
- 5 Сховали Гриця близько граицицъ,
 Плакали за нимъ всѣ молодежи,
 И дѣвки руки бѣлы ломали,
 Якъ молодого Гриця ховали,
 И хлопцѣ Гриця всѣ жаловали,
- 10 Чорнобрывую всѣ проклинали.
 Нема й не буде вже другого Гриця,
 Що го зогнала съ свѣта чарѣвниця.
 Прійшла субота, мати доню била:
 «Нащо 'сь ты, суко, Грицуня строила?
- 15 Не знала 'сь того, що зѣлье умѣ,
 Що Гриць скончае, нѣмъ когутъ запѣ?» —
 «Такъ бы я знала изъ сѣни до хаты,
 Та якъ я знала, чѣмъ чаровати!
 Ой суть у мене чары готовѣ —
- 20 Бѣлое личко, чорни брови.
 Ахъ мати, мати! жито не ишениця,
 Пожалься, Боже, молодого Гриця!
 Най насъ обоихъ разомъ поховаютъ,
 Нехай же людскѣ обмовы устануть!»

26.

- 25 «Не ходи, Грицю, на вечерницю,
 Бо на вечерницѣ всѣ чарѣвницѣ!
 Котра дѣвчина чорнобрывая,
 Та чарѣвниця справедливая:
 Въ недѣлю рано зѣлье кошала,
- 30 А въ понедѣлокъ зѣлье полоскала,
 Прійшовъ вѣвторокъ зѣлье варила,
 Прійшла середа Грицуня строила,
 Ой прійшовъ четверъ, та вже Грицѣ померъ,
 Прійшла пятниця поховали Гриця,

- Прійшла субота мати дочку била:
 «Защо жь ты, суко, Грицуня строила?» —
 «Ой мати, мати, жалъ ваги не мае,
 Нехай ся Грицунъ у двохъ не кохае!
 5 Кохавъ вѣнъ еще крѣмъ мене другіи,
 Та все дѣвчата чорнобривіи.
 Не бувъ вѣнъ вѣрній, казала мѣ собѣ,
 Теперь же, Грицю, спочивай у гробѣ!
 Най же не буде нї другѣи, нї менѣ,
 10 Най ся Гриць паѣсть сирои землї.»

27.

(Кіевлянинъ 1841.)

- Ой бѣда, ненько, не той коваленько,
 Изберае женцѣ въ недѣлю рапенько:
 «Жиѣтъ же, женчики, та й не вѣджинаяѣтся,
 А на чорнявую все поглядайѣтся,
 15 А я поѣду до домоньку та не забавлюся
 Чи готовий полуденокъ та вѣдвѣдаюся.» —
 Ой зъ за горы чорна хмара иде,
 Тамъ два Донцѣи Коваленька веде.
 Бѣлїи рученьки назадъ му звязали,
 20 Бѣлїи ноженьки въ кайданы вковали.
 «Дай же ми, Боже, недѣлїи дѣждати!
 Буду я знати якъ святковати!»

28.

(Вацл. изъ Олеська.)

- Тамъ на горѣ церковци стояла,
 Тамъ дѣвчина поневольтный шлюбъ брала.
 25 «Уповѣжь менѣ, ты поневольтный шлюбе,
 Що изъ тебе за неславонька буде?» —

- Пішла молода до матёнки въ гостину,
 Узрѣла вона за дунаёмъ калину:
 «Поможи, Боже, недѣлоньки дѣждати,
 Треба старого по калину пѣслати!» —
- 5 А вже молода недѣленьки дѣждала,
 То вона старого по калину пѣслала;
 А вже дѣдови по поясъ вода сягає,
 А вѣнъ на молоду все ся поглядає:
 «Чи кажешъ ми ити, чи кажешъ вернути?»
- 10 Прійде жъ ми ся старому въ дунаю втонути.» —
 «Ой иди, иди, ты старій, по калину!
 Бо я молода за калиною гину.» —
 А вже дѣдови по шею вода заберає,
 А вѣнъ на молоду усе споглядає:
- 15 «Чи кажешъ менѣ йти, чи кажешъ вернути?
 Прійде жъ менѣ старому въ дунаю втонути.» —
 «Ой иди, иди, ты старій, по калину,
 Бо я молода за калиною гину.» —
 А вже дѣдови чуперъ вода зѣмкнула
- 20 Тогды молода въ долони сплеснула:
 «Слава жъ ти, Боже, що 'мъ ся старого збула!»

29.

(Сравни. Паули II, стр. 18.)

- «Иванку Чернецкій, чи любишь мене?
 Геі дзумъ, дзумъ, геі дзумъ, дзумъ, чи любишь мене?
 Иванку Чернецкій, пріѣдь по мене, геі дзумъ....
- 25 Не їдь по мене въ пятницю рано, геі дзумъ....
 Бо буде дома тато, та її мама, геі дзумъ....
 А пріѣдь до мене въ суботу рано,
 Пріѣдь по мене трома возами!
 Тато та її мама пѣдуть до школы,
- 30 А менѣ лишуть ключъ вѣдъ коморы.
 На в'динъ вѣзъ заберемъ самі маєтности,
 На другій заберемъ сребло и злото,
 На третій заберемъ подушки її перины,

Верхъ перинъ сядемъ саміи молоді.» —
 Приѣздить Иванко, де высокій мости:
 «Чи видишь, Хаюню, твои маєтности?» —
 Взявъ вѣнъ Хаюню по пѣдъ бѣлы боки,
 5 Та кипувъ ей на дунай глубокій:
 «На жь тобѣ, Хаюню, та й двѣ перини,
 Плыни жь ты, плыни, долѣвъ водовъ зъ ними!»

30.

Ой на горѣ дворець карбованый,
 А въ томъ двѣрцѣ хлопецъ малѣваный:
 10 «Пусти, мати, до двора служити,
 Якъ не пустишь, буду рѣкъ тужити.» —
 «Не йди, доню, до двора служити,
 Бо въ дворѣ бы пѣзненько лягати,
 Пѣзненько лягати, раненько вставати!» —
 15 «Нехай буду пѣзненько лягати,
 Пѣзненько лягати, раненько вставати,
 А най буду добру плату брати!» —
 «Не йди, доню, до двора служити,
 Бо у дворѣ Козаченькѣвъ сила!» —
 20 «Хоть у дворѣ Козаченькѣвъ сила,
 То каждому своя цюта мила.» —
 Служить дѣвча рѣкъ, ба й пѣвтора,
 Заслужила мале дѣтя зъ двора.
 Иде дѣвча зъ двора, дѣтину хитає,
 25 А за нею братчикъ шаблюю махас:
 «Люлю, люлю, мое дитя зъ двора,
 Сповнилися моеї неньки слова!»

31.

Два Козаки та въ коршмонцѣ пили,
 Жидѣвочку Хіявочку зъ собовъ пѣдмовили:
 30 «Жидѣвочко, Хіявочко, ходи-ко ты зъ нами!
 Заведемъ тя, Хіявочко, до твоеї мамы.» —
 Жидѣвочка Хіявочка та послухала,

- Взяла злота, взяла срѣбла таї повандровала:
 Ёде день, ёде другій, не видно села,
 Ой тожъ тото Жидѡвочка та не весела.
 Ой привезли Жидѡвочку та до дуная,
 5 Взяли Жидѡвочку та пѡдъ бѣлы боки,
 Розмахали и кинули та у вирь глибокій.
 «Ой ты будешъ, Жидѡвочко, зъ водовъ плавати,
 А мы будемъ, Козаченьки, та пановати.» —
 Вернулись Козаченьки та до того села,
 10 Сѣли собѣ у коршмонцѣ по конецъ стола:
 «Чого ты ся, шинкареньку, засумовавъ?
 Вѣдай бо ты, шинкареньку, жѣнку поховавъ?» —
 «Не знаю вамъ, Козаченьки, що исказати,
 Бо вже ч'тыре недѣленьки, якъ пѡшла изъ хаты.» —
 15 «Мы видѣли Жидѡвочку коло дуная,
 Тамъ сидѣла и плакала, вѣдай, то твоя?» —
 «А дежъ вы ёй, Козаченьки, тамъ-ка видѣли?
 Сами жъ вы ёй, Козаченьки, тамъ-ка завели.» —
 «Якъ бы мы ёй, шинкареньку, тамъ-ка завели,
 20 Мы бы у сѣй коршмонцѣ бѡльше не були!»

32.

(Изъ Стрыйскаго округа.)

- Ходить Сербинъ по надъ рѣку,
 За нимъ бѣжитъ дѣвка въ вѣнку:
 «Ой Сербине, Сербиночку,
 Возьми мене дѣвчиночку!» —
 25 «Не возьму тя, дѣвчинонько,
 Бо ся бою брата твого,
 Брата твого рожоного.» —
 «Не бѡй же ся брата мого,
 Я го строю, рожоного.
 30 Ё у дѣсѣ галузонька,
 На галузѣ гадянонька,
 Я приставлю ба й повночку
 Пѡдгожду сїй головочку;

- Закинь братъ мой зъ ловъ прїѣде,
 Я го буду тимъ витати,
 Тимъ напоёмъ частовати.
 Пій же, братцю, чорне пиво,
 5 Ще 'сь го не пивъ, що є живо.» —
 Братъ ся пива напиває,
 За серце ся истискає:
 «Ратуй же мня, сестро мол,
 Строила 'сь мя, рожоная.» —
 10 «Не на томъ ты чаровала,
 Абы 'мъ тебе ратовала;
 Лишь на то 'мъ ты чаровала,
 Жебы 'мъ Сербина дбстала.
 Ой Сербине, Сербиночку,
 15 Бери мене, дѣвчиночку,
 Вже ся не бѣи брата мого,
 Строила 'мъ го, рожоного.» —
 «Не возьму ты, дѣвчинонько,
 Стрсила 'сь ты брата свого,
 20 Брата свого рожоного,
 Строишь й мене молодого.»

33.

(Изъ Земленской столицы.)

- Сѣдять ткачи на варштатѣ,
 Звѣдуются о свѣмъ братѣ;
 А ни брата, ни дворака...
 25 Чїя роля не ёрана,
 На нѣй ружа не зривана:
 Зривала ей панна млада,
 Прїйшовъ до ней воевода:
 «Дай ми вѣнокъ, панно млада!» —
 30 «Якъ бы я ти вѣнокъ дала,
 Мати бы мя забїяла,
 Не такъ мати, якъ старшїй братъ?» —
 «Треба брата счаровати,

- Якъ бы я го счаровала,
 Кедь я чары не видала?» —
 «Идь до саду вишнёвого,
 Лапай гинча зеленого,
 5 Частуй брата при обѣдѣ;
 Готуй же го подѣ пецками,
 Уварь же го въ зимнѣй водѣ,
 Намочь же го до скляницѣй,
 Та го вынесь до свѣтлицѣй,
 10 Прийде братъ твой зъ поля голя:
 «Дай ми пити, сестро моя!» —
 «На, пій, брате, тото вино,
 Ты го не пивъ, яко живо.» —
 «Пій ты, сестро, бо ты старша!» —
 15 «Ей я ужь тото вино пила,
 Лемь е'мъ тобѣ зихабила.» —
 Братчикъ піе, зъ коня летить,
 Посмотри, сестро, хоть на дѣти!» —
 «Не на томъ ти пити дала,
 20 Жебы 'мъ дѣти годовала.» —
 Брату дзвоняць, сестру куюць:
 «Знай же, сестро, якъ то труюць!» —
 Брата везуть, сестру куюць.
 «Смотрьте, люде, якъ то труюць:
 25 Брату правяць ладовницю,
 Сестрѣ куюць шибеницю.

34.

(Изъ Землянсконь столицы.)

- Ей шло дѣвча на травичку,
 До тихого дунайчку:
 Въ правѣй руцѣ серпикъ несло,
 50 Въ лѣвѣй руцѣ плахту несло;
 Стрѣтивъ ей чуджоземець,
 Чуджоземець, незнаемець.
 «Дѣвча, дѣвча, зчаруй брата,
 Кедь есь зъ нами пойти рада!» —

- «Якъ бы я го счаровала,
Кедъ я не мау зѣля того?» —
«Бъей до саду вишнёвого,
Тамъ ты найдешъ зѣля того,
5 И намочъ го во шкляници;
Буде ити братчикъ съ поля:
«Дай ми пити, сестро моя!» —
Братчикъ піе зо шкляници:
«Посмотри, сестро, на мой дѣти!» —
10 Задзвонили на дзвѣнници,
А сестрица на граници:
«Закуйте мя въ бѣлый камѣнь,
Няй не чую дзвонѣвъ за нимъ!
Напальте жъ зъ мя тогъ попелу,
15 Тай посѣйте мя по полю:
Няй зъ мя росте бѣлый квѣтъ,
Няй то знае цильй свѣтъ!»

35.

(Изъ Угоцкой столицы.)

- «Ой ты зъ за горы, а я зъ за другой:
Кедъ сцешъ моя мила быти,
20 Отрови ты брата своего,
Брата своего родженого!» —
«Ище 'мъ тото не навчила,
Жебы 'мъ брата отравила.» —
«Иди у гай зеленинкій,
25 Ими гада рябинкого.
Ищи дъ тому ящуречку,
И справъ добру поливочьку!
Акой братокъ зъ лѣса прійде:
«Усядь, брате, на лавичьку,
30 Сербай добру поливочьку!» —
Накой братъ лишъ одну лыжку всербавъ,
Вже му едно личько слѣзло;

Накой братъ другу лыжку всербавъ.
 Ужь му друге личько слѣзло;
 Накой братъ третю лыжку всербавъ,
 Ужь му цела тварь облѣзла.
 5 «Иди, сестро, принесь винця,
 Бо мя болить моя главка!» —
 Накой сестра съ винцёмъ прійшла,
 Ужь зъ брата душа вуйшла.

36.

(Изъ Земвенской столицы.)

Ишло дзевча на воду
 10 До зеленого броду,
 Стрѣтивъ его младенець:
 «Дзевча, дзевча, дай вѣнецъ!» —
 Не дамъ я ти свѣй вѣнецъ,
 Бо ты не мѣй младенець,
 15 Лемъ ты зъ пекла огнянецъ.» —
 Пѣрвавъ вѣнъ го за власы,
 Пѣшовъ изъ нимъ безъ ласы.
 «Не несъ же мя понадъ лѣсъ,
 Бо тамъ моя матка есть!» —
 20 Выйшовъ изъ нимъ высоко,
 Ударивъ нимъ у пекло.
 «А ты, старый, выйдъ зъ пекла,
 Й отворъ двери до пекла!» —
 «А що ми тамъ несете,
 25 Же втворити кажете?» —
 «Несу душу и тѣло,
 Бо тѣло зле творило.» —
 «Посадьте го на лавицу,
 Нѣй посѣдитъ трошицу!
 30 Дайте ему сѣрки пити,
 Нѣй в'но знае, якъ то жити!» —
 Лемъ ся сѣрки напало,
 За сердце ся хопило:

«Мамцю моя роджена!
 На зле есь мя учила,
 Одъ церкви съ мя бронила,
 До коршмы съ мя гонила,
 5 Иишихъ била палицовъ,
 Мене съ била былицовъ!»

37.

(Изъ Угоцкой столицы.)

Загрѣло сонѣчко на стѣну,
 На заграду зелену;
 Тамъ Аннѣчка сѣдѣла,
 10 Три вѣночки увила:
 Еденъ вѣнокъ увила,
 Пушовъ пупъ до коштела;
 Другій вѣнокъ увила,
 Ужь пламуномъ станула,
 15 Трое дѣтокъ згубила:
 Едно въ пецу спалила,
 Друге псома скормила,
 Трете въ межу закопала;
 Тамъ го люде не видять.
 20 Ище мала за пасомъ,
 Хцела го скрыць за лясомъ.
 Гей, гей приполъ еденъ панъ,
 Съ пекла родомъ и шатанъ:
 «Не неси ма чересь лѣсъ!
 25 Бо тамъ учька уколе;
 Не неси ма чересь млынъ!
 Бо тамъ смердитъ охмайринъ. —
 «Покладѣтъ ей стулчичокъ,
 Най одпуститъ кущичокъ!
 30 Дайте ей вина пяти,
 Най привикать зъ намъ быти!»

38.

(Вацл. изъ Олеська 459.)

- Седжу, та думаю, шо чинити маю,
 Розгнѣвалася мила а вчера зъ вечера,
 • Перепросити гадаю.
- «Ой пѣди, хлопче, внеси золоте сѣделце,
 5 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 Мое любое сердце!» —
- «Ой вже жь тобѣ, небоже, сѣделце не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Та й до тебе говорити!» —
- 10 «Ой пѣди, хлопче, введи коня вороного,
 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 До мене молодого!» —
- «Ой вже тобѣ, небоже, воронъ кѣнь не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 15 Нй съ тобою говорити.» —
- Ой пѣди, хлопче, внеси дорогі жупаны,
 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 Моя любая пані!» —
- «Ой вже жь тобѣ, небоже, и жупанъ не поможе:
 20 Я тя не любила, й небуду любити,
 Нй съ тобою говорити!» —
- «Та пѣди, хлопче, внеси дорогі кунтуши,
 Та чей же промовить, хоть слѣвце учую,
 Вѣдъ любои Ганусі!» —
- 25 «Ой вже жь тобѣ, небоже, и кунтушъ не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Нй съ тобою говорити.» —
- «Та пѣди, хлопче, внеси доброй горѣвки,
 Най же я наплюся, злости наберуся,
 30 До своей жѣнки!» —
- «Ой вже жь тобѣ, небоже, й горѣвка не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Нй съ тобою говорити.

Ой по́ди хлопче подай нагайку друтянку,
 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 Та въ недѣленьку зъ ранку!» —

«Ой вже тобѣ, небоже, й нагайка не поможе:
 5 Я тя не любила, й не буду любити,
 Нй до тебе говорити!» —

Нагайка друтянка до тѣла пристае,
 Моей милѡй милесенькѡй тѣло просѣкае,
 В'на мня мужомъ называе:

10 «Ахъ мѡй милый муже, не бйй же мня дуже,
 Бо у мене тѣло, якъ паперье бѣло,
 Та болить мене дуже!» —

39.

(Вацл. изъ Олеська 464.)

«Прошу тебе, атамане, прошу тя на пиво,
 Не бйй моей дѣвчиноньки, якъ выйде на жниво!
 15 Прошу тебе, атамане, прошу тя красненько,
 Не бйй моей дѣвчиноньки, якъ выйде пѡзенько!» —
 «За що жъ маю ею бити, коли звивається,
 Якъ до мене снопы несе, не разъ розсмѣтєся.» —
 «То жъ то мене съ свѣта жене, то жъ то мене губить,
 20 Та що мою дѣвчиноньку ляда дурень любить,
 То жъ то мене съ свѣта жене, то жъ то мене рѣже,
 Шо до моей дѣвчиноньки ляда дурень лѣзе.
 Ой вже вечеръ вечерѣ, вже соненько низко:
 Пускай мене, атамане, до милѡй, не близко!
 25 Пусти жъ мене, атамане, пусти жъ мене, пане:
 Подлюбивъ є'мъ дѣвчиноньку, та тужить безъ мене!
 Скажи жъ менѣ, атамане, скажи жъ менѣ, пане,
 А хто буде жито жати, якъ ви не стане?
 Возьми собѣ, атамане, коня вороного,
 30 Пусти мене до домоньку, до коханя мого!
 Бодай тобѣ, атамане, дѣдько очи выбравъ,
 Шо ты мене вѡдъ дѣвчины на панщину выгнавъ!
 Ой часъ, мати, жито жати, колось похилився:
 Ой часъ менѣ женитися, бо голось змѣнився.» —
 35 «Ой тамъ въ борѣ два явори, третій зелененькйй:
 Не женися, мѡй сыноньку, бо ще 'сь молоденькйй!

- «Ой кобы ты, мати, знала, що коханье може,
Сама бы 'сь ми искажала: «Женися, небоже!» —
«Ой тамъ въ полѣ двѣ тополѣ, третя зелененька:
Не йди замужь, моя доню, бо ще 'сь молоденька!» —
5 «Ой кобы ты, мати, знала, що то ся кохати,
Сама бы 'сь ми наказала, щобы ся вѣнчати.» —
«Стоить верба надъ водою, хитає собою:
Молодая дѣвчинонько, жаль ми за тобою!» —
«Стоить верба надъ водою, а пѣдъ нею яма:
10 Ой не тужи, мѣй миленькій, бо я тужу сама!
Ой тамъ въ полѣ конопельки верхомъ зелененькі:
Мене мильй покидає, вороги раденькі.
Не тѣптеся, вороженьки, що жь вамъ прійде съ того?
Ой якъ буде Божа воля, то я буду его!»

40.

(Вацл. изъ Олеска 350.)

- 15 Що жь я буду бѣдний дѣявъ,
Шо я жита не посѣявъ,
Гречка ми ся не вродила,
Доле жь моя несчастлива!
Сусѣдъ оре, сусѣдъ сѣє,
20 У сусѣда зеленѣє,
А у мене нї орано,
А нї жита не сѣяно.
У сусѣда стоять стоги,
У сусѣда обороги,
25 А у мене нї то нивки,
А нї сѣна стебелинки.
У сусѣда хата бѣла,
У сусѣда жѣнка мила,
А у мене нї хатинки,
30 А нї счастья, а нї жѣнки.
За сусѣдомъ молодицѣ,
За сусѣдомъ и вдовицѣ,
И дѣвчата поглядають,
Бо сусѣда всѣ кохають.

А менѣ безъ сѣго лихо,
Хоть я собѣ седжу тихо,
Куда поду, повернуса,
То заплачу и утруся.

5 Ой я бѣднѣй, несчастливѣй,
Нѣхто менѣ не зычливѣй,
Хоть съ котрой ся запбзнаю,
Взаемности не дознаю.

Една мене полюбила,
10 Пріятельство заручила,
Потомъ въ очи исказала,
Шо нѣколи не кохала.

Чи як ому що зле радивъ,
Чи я кого съ свѣта згладивъ?
15 Ахъ за що мня Богъ карае,
Лиху долю насылае!

Чи то, неба, ваша воля,
Чи несчастна моя доля,
Шо я жию, якъ въ пустыни,
20 Лѣта трачу безъ дружины?

Нема счастья, нема долѣй,
Треба жити якъ въ неволѣ:
Хиба поду утоплюся,
Або въ камѣнь розбѣюся.

25 Треба, виджу, свѣтъ кидати,
Прійде зъ жалю умирати:
Люде мене не злюбили,
Нѣкому я вже не милѣй.

Поду меже лѣсы, горы,
30 Поду меже темнѣй зворы,
Буду самъ смерти шукати,
Бо скучило вже плакати.

41.

Поки я ся добре мавъ,
 Каждый мене добре знавъ,
 А якъ я вже пѣдунавъ,
 Весь ся мѡй рѡдъ вѡдцуравъ.

5 Ой уже день свѣтае,
 Нашъ кумъ пѣе, гуляе,
 Ой пѣе же вѡнъ, та гуляе,
 За него не споминае.

Ой рѣкъ же я до жены:
 10 «Ходѣмъ, жено, до кумы!» —
 Вона стала, сплакала,
 Та й дома ся зѡстала.

А пѡшовъ я до кумы,
 На добридень кумови,
 15 А за столомъ кумъ годный,
 Кажетъ менѣ: «День добрый!» —

«Мы горѣвку сховаймо,
 Бо прійшовъ кумъ недбайло,
 Шѣсть бо вѡнъ волѡвъ мавъ,
 20 Та усѣ шѣсть прогулявъ.» —

А я собѣ думаю:
 «Почкай, куме, недбаю!
 Пѣду же я до мѣста,
 Куплю волѡвъ зо двѣста.» —

25 Гоню волы, коровы,
 Здыбуютъ мя кумове,
 И зо мною ся витають,
 И за жену пытають:

«Мы то собѣ кумѡвство,
 50 Ходѣмъ трохи въ домѡвство!» —
 «Та бѣсъ, куме, твоей ма',
 Не зрадишь мя зъ розума!» —

Дай ми, Боже, прожити,
 Буду знати, съ кимъ пити;
 Нанью я ся съ женою
 И зъ рѣдною сестрою.

42.

5 Ой, ду, ду-ду, ду, ду-ду, ду-ду!
 Вродила 'мъ ся на бѣду, на бѣду:
 Соломою палити, палити,
 Горшкомъ воду носити, носити.

10 Чи ты мене, Василю, не знаешъ,
 Шо ты мою хатоньку минаешъ?
 Моя хата край воды, край воды,
 Зъ высокаго дерева лободы.

Чорній очка якъ теренъ, якъ теренъ,
 Коли жъ мы ся поберемъ, поберемъ?..» —
 15 «Маю въ Бозѣ надѣю, надѣю,
 Поберемся въ недѣлю, въ недѣлю.» —

«Де жъ ты мене, Василю, поведешъ,
 Коли своей хатоньки не маешъ?» —
 «Поведу тя въ чужую, въ чужую,
 20 Закинь свою збудую, збудую.» —

«Ой бодай бы зъ лободы, зъ лободы,
 До чужои не води, не води!
 Чужа хата не своя, не своя,
 Якъ свекроха лихая, лихая.» —

25 «День бы 'мъ косивъ, день бы 'мъ жавъ, день бы 'мъ жавъ,
 Шо бы 'мъ, моя дѣвчино, тебе взявъ.» —
 «А нй коси, а нй жни, а нй жни,
 Но наважи, та возьми, та возьми!» —

«Ой тыросла сосонька на току,
 30 Чекай мене, дѣвчино, до року!» —
 «Хиба бы я розуму не мала,
 Шо бы 'мъ тебе до року чекала.» —

«Ой молодці, молодці, молодці,
Скажѣть моеї дѣвонцѣ, дѣвонцѣ,
Най не любить иншого, иншого,
Ино мене одного, одного!

- 5 Ой я хлопець убогій, убогій, —
Тисяць овець въ оборѣ, въ оборѣ,
Ялѡвнику безъ лику, безъ лику,
А насѣня въ стернику, въ стернику.»

43.

(Вацл. изъ Олеська 367.)

- Ой хороша молодичка моргала на мене:
10 «Покинь, покинь молотити, та ходи до мене!» —
«Ой не пѡду, бо ся бою, маешь чоловѣка,
Якъ застане мене въ тебе, збавить мене вѣка.» —
«Прійди, прійди, гожій хлопче, хотяй на годину,
А я вышлю старенького у лѣсъ по калину!
15 Пѡди, старый, бородатый, менѣ по калину,
Бо я такѡй кашель маю, що трохи не згину!» —
Пѡшовъ старый, бородатый, калину ломати,
Ой привела молодого изъ сѣнній до хаты.
Сѣвъ вѡнъ собѣ конецъ стола, курча обберае,
20 А все ей за рученьку къ собѣ пригортае.
«Выйди, доню, на улицу, та й стань выглядати,
А якъ буде тато ити, давай борзо знати!» —
Выйшла доня на улицу, та й въ долоній плеще:
«Гуляй, гуляй, моя мати, не йде тато еще!» —
25 Поглянуся въ кватыроньку, вже старого видко:
«Увивайся, гожій хлопче, коло курки швидко!
Поглянуся въ кватыроньку, старый вже близенько:
«Ахъ де жъ тебе я подѣю, ты мое серденько?»
Подивлюся я въ кватыру, вже вѡнъ на подвѡрю:
30 «Ахъ я бѣдний, несчастливый, де я ся подѣю?» —

- «Сховаю тя, мѡй миленькій, пѡдъ бѣлу перину,
Сама ляжу на постели, тай скажу, що гину.» —
Прійшовъ старый, бородатый съ калиновъ до хаты,
Якъ стояла, такъ упала, зачала стогнати:
5 «Ой йди старый, бородатый, купи менѣ меду!
Бо я своєї головочки съ постели не звезду.» —
Пѡшовъ старый, бородатый меду купувати,
Она его за рученьку, та й вывела съ хаты.
«А я хлопець зухватый, въ свого батька вдався,
10 Низомъ, низомъ по пѡдъ плоты, въ коноплѣ сховався.» —
Шли дѣвчата молодіи конопельки брати,
Не дали ми молодому и тамъ погигати.
Прійшовъ старый, бородатый, та й руками трепле:
«Якій дѣдько тутки бувъ, еще мѣсце тепле?» —
15 «А ты старый, бородатый, не вчися брехати,
Коли тутъ бувъ який дѣдько, було го имати!»

44.

(Вацл. изъ Олеська.)

- Ой зацвела калинонька близько перелазу:
Добре було наймитови въ господаря зъ разу.
Наймитомъ ся наробили, наймитомъ ся послужили,
20 Вѡдъ пѡвроку вѡдправили, ще й не заплатили.
Ой служивъ я, ой служивъ я, семь лѣтъ за дѣвчину,
Заслуживъ я, заслуживъ я, бѣлу сорочину.
Тожъ то лихо наймитови, та й лихо сиротѣ,
Выробляе свою силу на чужѡй работѣ.
25 Тожъ то лихо наймитови, нема ся де дѣти,
Выробляе свою силу на чужіи дѣти.
Тожъ то лихо наймитови, та й лихо малому,
Выробляе свою силу, самъ не знае кому.
Ой паймите, наймитоньку, перестань служити!
30 Нема свята, нй недѣлй, кажуть ти робити.
Ой якъ же ты захоруюшь, та будешь лежати,
Хто же тебе, наймитоньку, буде доглядати?..
Наймитонька на панщину рано выправляють,
А вже сонце пѡдъ полудне, обѣду не дають.

Накой братъ другу лыжку всербавъ.
 Ужь му друге личько слѣзло;
 Накой братъ третю лыжку всербавъ,
 Ужь му цела тварь облѣзла.

- 5 «Иди, сестро, принесть винця,
 Бо мя болить моя главка!» —
 Накой сестра съ винцемъ прійшла,
 Уже зъ брата душа вуйшла.

 36.

(Изъ Земненской столицы.)

- Ишло дзевча на воду
 10 До зеленого броду,
 Стрѣтивъ его младѣнецъ:
 «Дзевча, дзевча, дай вѣнецъ!» —
 Не дамъ я ти свѣй вѣнецъ,
 Бо ты не мѡй младѣнецъ,
 15 Лемъ ты зъ пекла огнянецъ.» —
 Пѡрвавъ вѡнъ го за власы,
 Пѡшовъ изъ нимъ безъ ласы.
 «Не несъ же мя понадъ лѣсъ,
 Бо тамъ моя матка есть!» —
 20 Выйшовъ изъ нимъ високо,
 Ударивъ нимъ у пекло.
 «А ты, старый, выйдъ зъ пекла,
 Й отворъ двери до пекла!» —
 «А що ми тамъ несете,
 25 Же втворити кажете?» —
 «Несу душу и тѣло,
 Бо тѣло зле творило.» —
 «Посадьте го на лавицу,
 Нѣй посѣдитъ трошицу!
 30 Дайте ему сѣрки пити,
 Нѣй в'но знае, якъ то жити!» —
 Лемъ ся сѣрки напшло,
 За сердце ся хопило:

«Мамцю моя роджена!
 На зле есь мя учила,
 Одъ церкви съ мя бронила,
 До коршмы съ мя гонила,
 5 Иныхъ била палицовъ,
 Мене съ била былицовъ!»

37.

(Изъ Угоцкой столицы.)

Загрѣло сонѣчько на стѣну,
 На заграду зелену;
 Тамъ Анничька сѣдѣла,
 10 Три вѣночки увила:
 Еденъ вѣнокъ увила,
 Пушовъ пупъ до коштеля;
 Другій вѣнокъ увила,
 Ужь пламуномъ станула,
 15 Трое дѣтокъ згубила:
 Едно въ пецу спалила,
 Друге псома скормила,
 Трете въ межу закопала;
 Тамъ го люде не видять.
 20 Ище мала за пасомъ,
 Хцела го скрыць за лясомъ.
 Гей, гей пришолъ еденъ панъ,
 Съ пекла родомъ и шатанъ:
 «Не неси ма чересъ лѣсъ!
 25 Бо тамъ учька уколе;
 Не неси ма чересъ млынъ!
 Бо тамъ смердитъ окмайринъ. —
 «Покладѣтъ ей стулчичокъ,
 Най одпуститъ кущичокъ!
 30 Дайте ей вина пяти,
 Най привикатъ зъ нами быти!»

38.

(Вацл. изъ Олеська 459.)

- Седжу, та думаю, шо чпнити маю,
 Розгнѣвалася мила а вчера зъ вечера,
 • Перепросити гадаю.
- «Ой пѣди, хлопче, внеси золоте сѣделце,
 5 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 Мое любовое сердце!» —
- «Ой вже жъ тобѣ, небоже, сѣделце не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Та й до тебе говорити!» —
- 10 «Ой пѣди, хлопче, введи коня вороного,
 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 До мене молодого!» —
- «Ой вже тобѣ, небоже, воронъ кѣнь не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 15 Нй съ тобою говорити.» —
- Ой пѣди, хлопче, внеси дорогй жупаны,
 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 Моя любая панй!» —
- «Ой вже жъ тобѣ, небоже, и жупанъ не поможе:
 20 Я тя не любила, й небуду любити,
 Нй съ тобою говорити!» —
- «Та пѣди, хлопче, внеси дорогй кунтуши,
 Та чей же промовить, хоть сѣлове учую,
 Вѣдь любови Ганусй!» —
- 25 «Ой вже жъ тобѣ, небоже, и кунтушъ не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Нй съ тобою говорити.» —
- «Та пѣди, хлопче, внеси доброй горѣвки,
 Най же я напюся, злости наберуся,
 30 До своей жѣнки!» —
- «Ой вже жъ тобѣ, небоже, й горѣвка не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Нй съ тобою говорити.

Ой по́ди хлопче подай нагайку друтянку,
Та чей же промовить, чей же заговорить,
Та въ недѣленьку зъ ранку!» —

«Ой вже тобѣ, небоже, й нагайка не поможе:
5 Я тя не любила, й не буду любити,
Нй до тебе говорити!» —

Нагайка друтянка до тѣла пристае,
Моей милѡй милесенькѡй тѣло просѣкае,
В'на мня мужомъ называе:

10 «Ахъ мѡй милый муже, не бйй же мня дуже,
Бо у мене тѣло, якъ паперье бѣло,
Та болить мене дуже!» —

39.

(Вацл. изъ Олеська 464.)

«Прошу тебе, атамане, прошу тя на пиво,
Не бйй моей дѣвчиноньки, якъ выйде на жниво!
15 Прошу тебе, атамане, прошу тя красненько,
Не бйй моей дѣвчиноньки, якъ выйде пѡзненко!» —
«За що жь маю ею бити, коли звивається,
Якъ до мене снопы несе, не разъ розсмѣтєся.» —
«То жь то мене съ свѣта жене, то жь то мене губить,
20 Та що мою дѣвчиноньку ляда дурень любить,
То жь то мене съ свѣта жене, то жь то мене рѣже,
Шо до моей дѣвчиноньки ляда дурень лѣзе.
Ой вже вечерь вечерѣ, вже соненько низко:
Пускай мене, атамане, до милой, не близко!
25 Пусти жь мене, атамане, пусти жь мене, пане:
Подлюбивъ е'мъ дѣвчиноньку, та тужить безъ мене!
Скажи жь менѣ, атамане, скажи жь менѣ, пане,
А хто буде жито жати, якъ ем не стане?
Возьми собѣ, атамане, коня вороного,
30 Пусти мене до домоньку, до коханя мого!
Бодай тобѣ, атамане, дѣдько очи выбравъ,
Шо ты мене вѡдъ дѣвчины на панщину выгнавъ!
Ой часъ, мати, жито жати, колось похилився:
Ой часъ менѣ женитися, бо голось змѣнився.» —
35 «Ой тамъ въ борѣ два явори, третій зелененькйй:
Не женися, мѡй сынѡньку, бо ще 'сь молоденькйй!

- «Ой кобы ты, мати, знала, що коханье може,
Сама бы 'сь ми сказала: «Женися, небоже!» —
«Ой тамъ въ полѣ двѣ тополѣ, третя зелененька:
Не йди замужь, моя доню, бо ще 'сь молоденька!» —
- 5 «Ой кобы ты, мати, знала, що то ся кохати,
Сама бы 'сь ми наказала, щобы ся вѣнчати.» —
«Стоить верба надъ водою, хитае собою:
Молодая дѣвчинонько, жаль ми за тобою!» —
«Стоить верба надъ водою, а подъ нею яма:
- 10 Ой не тужи, мѡй миленькій, бо я тужу сама!
Ой тамъ въ полѣ конопельки верхомъ зелененькѡй:
Мене милый покидае, вороги раденькѡй.
Не тѣптеся, вороженьки, що жъ вамъ прійде съ того?
Ой якъ буде Божа воля, то я буду его!»

40.

(Вацл. изъ Олеська 350.)

- 15 Що жъ я буду бѣдний дѣявъ,
Шо я жита не посѣявъ,
Гречка ми ся не вродила,
Доле жъ моя несчастлива!
- У сусѣдъ оре, сусѣдъ сѣе,
20 У сусѣда зеленѣе,
А у мене нѣ орано,
А нѣ жита не сѣяно.
- У сусѣда стоять стоги,
У сусѣда обороги,
25 А у мене нѣ то нивки,
А нѣ сѣна стебелинки.
- У сусѣда хата бѣла,
У сусѣда жѣнка мила,
А у мене нѣ хатинки,
30 А нѣ счастья, а нѣ жѣнки.
- За сусѣдомъ молодицѡй,
За сусѣдомъ и вдовицѡй,
И дѣвчата поглядають,
Бо сусѣда всѣ кохають.

А менѣ безъ сѣго лихо,
Хоть я собѣ седжу тихо,
Куда по́ду, повернуся,
То заплачу и утруся.

5 Ой я бѣднѣй, несчастливѣй,
Нѣхто менѣ не зычливѣй,
Хоть съ котрой ся запбзнаю,
Взаемности не дознаю.

Єдна мене полюбила,
10 Пріятельство заручила,
Потомъ въ очи исказала,
Шо ніколи не кохала.

Чи як ому що зле радивъ,
Чи я кого съ свѣта згладивъ?
15 Ахъ за що мня Богъ карае,
Лиху долю насылае!

Чи то, неба, ваша воля,
Чи несчастна моя доля,
Шо я жию, якъ въ пустыни,
20 Лѣта трачу безъ дружины?

Нема счастья, нема долѣ,
Треба жити якъ въ неволѣ:
Хиба по́ду утоплюся,
Або въ камѣнь розббьюся.

25 Треба, виджу, свѣтъ кидати,
Прійде зъ жалю умирати:
Люде мене не злюбили,
Нѣкому я вже не милѣй.

По́ду меже лѣсы, горы,
30 По́ду меже темнѣ зворы,
Буду самъ смерти шукати,
Бо скучило вже плакати.

41.

Поки я ся добре мавъ,
 Каждый мене добре знавъ,
 А якъ я вже пѣдунавъ,
 Весь ся мѣй рѣдъ вѣдцуравъ.

5 Ой уже день свѣтае,
 Нашъ кумъ пѣе, гуляе,
 Ой пѣе же вѣнъ, та гуляе,
 За него не споминае.

Ой рѣкъ же я до жены:
 10 «Ходѣмъ, жено, до кумы!» —
 Вона стала, сплакала,
 Та й дома ся зѣстала.

А пѣшовъ я до кумы,
 На добридень кумови,
 15 А за столомъ кумъ годный,
 Кажетъ менѣ: «День добрый!» —

«Мы горѣвку сховаймо,
 Бо прійшовъ кумъ недбайло,
 Шѣсть бо вѣнъ волѣвъ мавъ,
 20 Та усѣ шѣсть прогулявъ.» —

А я собѣ думаю:
 «Почкай, куме, недбаю!
 Пѣду же я до мѣста,
 Куплю волѣвъ зо двѣста.» —

25 Гоню волы, коровы,
 Здыбуютъ мя кумове,
 И зо мновъ ся витаютъ,
 И за жену пытаютъ:

«Мы то собѣ кумѣство,
 30 Ходѣмъ трохи въ домѣство!» —
 «Та бѣсь, куме, твоей ма',
 Не зрадишь мя зъ розума!» —

Дай ми, Боже, прожити,
 Буду знати, съ кимъ пити;
 Напью я ся съ женою
 И зъ рѣдною сестрою.

42.

5 Ой, ду, ду-ду, ду, ду-ду, ду-ду!
 Вродила 'мъ ся на бѣду, на бѣду:
 Соломою палити, палити,
 Горшкомъ воду носити, носити.

10 Чи ты мене, Василю, не знаешь,
 Шо ты мою хатоньку минаешь?
 Моя хата край воды, край воды,
 Зъ высокаго дерева лободы.

Чорный очка якъ терень, якъ терень,
 Коли жъ мы ся поберемъ, поберемъ?.. —
 15 «Маю въ Бозѣ надѣю, надѣю,
 Поберемся въ недѣлю, въ недѣлю.» —

«Де жъ ты мене, Василю, поведешь,
 Коли своей хатоньки не маешь?» —
 20 «Поведу тя въ чужую, въ чужую.
 Закимъ свою збудую, збудую.» —

«Ой бодай бы зъ лободы, зъ лободы
 До чужой не води, не води!
 Чужа хата не своя, не своя,
 Якъ свекроха лихая, лихая.» —

25 «День бы 'мъ ксивъ, день бы 'мъ ксивъ,
 Шо бы 'мъ, моя дѣвчино, ты дѣвчино,
 «А нй коси, а нй коси, а нй коси» —
 Но наважи, та возьми ты косу» —

30 «Ой тырсла сосонька на нѣбъ,
 Чекай мене, дѣвчино, ты дѣвчино,
 «Хиба бы я розуму ты розуму» —
 Шо бы 'мъ тебе да розуму ты розуму» —

«Ой молодці, молодці, молодці,
Скажѣть моей дѣвонцѣ, дѣвонцѣ,
Най не любить иншого, иншого,
Ино мене одного, одного!

- 5 Ой я хлопецъ убогій, убогій, —
Тысячъ овецъ въ оборѣ, въ оборѣ,
Ялѡвнику безъ лику, безъ лику,
А насѣня въ стернику, въ стернику.»

43.

(Вацл. изъ Олеська 367.)

- Ой хороша молодичка моргала на мене:
- 10 «Покинь, покинь молотити, та ходи до мене!» —
«Ой не пѡду, бо ся бою, маешъ чоловѣка,
Якъ застане мене въ тебе, збавить мене вѣка.» —
«Прійди, прійди, гожій хлопче, хотяй на годину,
А я вышлю старенького у лѣсъ по калину!
- 15 Пѡди, старый, бородатый, менѣ по калину,
Бо я такѡй кашель маю, що трохи не згину!» —
Пѡшовъ старый, бородатый, калину ломати,
Ой привела молодого изъ сѣній до хаты.
Сѣвъ вѡнъ собѣ конецъ стола, курча обберае,
- 20 А все ей за рученьку къ собѣ пригортае.
«Выйди, доню, на улицу, та й стань виглядати,
А якъ буде тато ити, давай борзо знати!» —
Выйшла доня на улицу, та й въ долоній плеще:
«Гуляй, гуляй, моя мати, не йде тато еще!» —
- 25 Поглянуся въ кватыроньку, вже старого видко:
«Увивайся, гожій хлопче, коло курки швидко!
Поглянуся въ кватыроньку, старый вже близенько:
«Ахъ де жъ тебе я подѣю, ты мое серденько?»
Подивлюся я въ кватыру, вже вѡнъ н.л. подвѡрю:
30 «Ахъ я бѣдный, несчастливый, де я ся подѣю?» —

- «Сховаю тя, мѡй миленькѡй, пѡдъ бѣду перину,
Сама ляжу на постели, тай скажу, що гину.» —
Прѡйшовъ старый, бородастый съ калиновъ до хаты,
Якъ стояла, такъ упала, зачала стогнати:
8 «Ой йди старый, бородастый, купи менѣ меду!
Бо я своей головочки съ постели не звезду.» —
Пѡшовъ старый, бородастый меду куповати,
Она его за рученьку, та й вывела съ хаты.
«А я хлопецъ зуховатый, въ своего батька вдався,
10 Низомъ, низомъ по пѡдъ плоты, въ конопцѣ сховався.» —
Шли дѣвчата молодѡи конопельки брати,
Не дали ми молодому и тамъ погибати.
Прѡйшовъ старый, бородастый, та й руками трепле:
«Якій дѣдько тутки бувъ, еще мѣсце тепле?» —
13 «А ты старый, бородастый, не вчися брехати,
Коли тутъ бувъ який дѣдько, було го имати!»

44.

(Вацл. изъ Олеська.)

- Ой зацвела калинонька близько перелазу:
Добре було наймитови въ господаря зъ разу.
Наймитомъ ся наробили, наймитомъ ся послужили,
20 Вѡдъ пѡвроку вѡдправили, ще й не заплатили.
Ой служивъ я, ой служивъ я, семь лѣтъ за дѣвчину,
Заслуживъ я, заслуживъ я, бѣду сорочину.
Тожъ то лихо наймитови, та й лихо сиротѣ,
Выробляе свою силу на чужѡй работѣ.
25 Тожъ то лихо наймитови, нема ся де дѣти,
Выробляе свою силу на чужѡи дѣти.
Тожъ то лихо наймитови, та й лихо малому,
Выробляе свою силу, самъ не знае кому.
Ой наймите, наймитоньку, перестань служити!
30 Нема свята, нѡ недѣлѡй, кажуть ти робити.
Ой якъ же ты захоруюшь, та будешь лежати,
Хто же тебе, наймитоньку, буде доглядати?..
Наймитонька на панщину рано выправляють,
А вже сонце пѡдъ полудне, обѣду не дають.

- А всѣ люде по обѣдѣ, я стану, думаю:
 Ой мавъ же я рѣдну матѣрь, а теперъ не маю!...
 Що ся гляну передъ себе, слѣзами ся змыю,
 Де жъ я теперъ несчастливый на свѣтѣ ся дѣю?!
 5 Иде наймитъ изъ панцины, на волю фукае,
 Господиня зо всѣхъ мисокъ страву изливае:
 «Ой на жъ тобѣ, наймитоньку, вечеру зъ обѣдомъ,
 Якъ ся ще тимъ не поживишь, то добъжь си хлѣбомъ!
 А не бери, наймитоньку, зо стола цѣлого,
 10 Але гляди по за комигъ шкиринки сухого!» —
 Ой якъ взявъ мѣй наймитонько шкиринокъ шукати,
 Ой та взяли наймитонька слѣзы обливати.
 Ой поповъ же наймитонько на затылнй дверѣ,
 За нимъ выйшла господиня: «Пѣдешъ по вечери?» —
 5 «Не хочу я вечерати, не хочу я ѣсти,
 Позволь менѣ, господине, до дѣвчины пѣти!» —
 Ой узався наймитонько до студолы спати,
 А ще нема о пѣвночи, кличуть го до хаты:
 «Ой наймите, наймитоньку, що съ тобовъ зробили?
 20 Звязали ти руки, ноги, на вѣзъ посадили!» —
 Тогдѣ взяли наймитонька лютии морозы:
 «Побъють тебе, господаре, наймитові слѣзы.
 Бодай же тѣ, господаре, тай на безголовье,
 То мѣ выробивъ свою силу на твое здорыве!..»

45.

- 25 Болить мене головонька, вѣдай же я умру,
 Пѣдѣтъ же ми приведѣте, ой кого я люблю!
 Хора жъ бо я, хора, хора, мусигъ я и умру,
 Пѣдѣтъ же ми приведѣте близкую сусѣду!
 Пѣди жъ менѣ, сусѣдице, приведи та поца,
 30 Най вѣдкажу, що я маю, та ще за живота!
 Маю же я, мои милі, чотыре волоньки,
 Шобы мене та ховали чотыре попоньки;
 А попонькамъ по волови, а дякови теля,
 Шобы читавъ псалтыроньку а зъ вечера до дня!

- А тимъ дѣнькамъ, тимъ рѣдненькимъ, изъ шеи коралѣй,
 Шобы мене положили красенько на лавѣ;
 А тимъ сестрамъ, тимъ первенькимъ, тоненькіи рубки,
 Шобы за мновъ все ломали бѣленькіи руки;
 5 А невѣсткамъ дамъ я скрыню та и подушоньки,
 Шобы за мновъ заводили, якъ тѣ ластѣвоньки;
 А сынови миленькому дамъ сѣру корову,
 Шобы мене выпровадивъ красенько до гробу:
 А тому же пѣдзвѣнному дамъ сѣмъ мѣръ полотна,
 10 Шобы менѣ цѣлый тыждень та дзвонивъ щодня;
 А грабареви я оддамъ стару кожушину,
 Шобы высыпавъ на менѣ високу могилу;
 А тимъ же то божимъ старцямъ по Маріашевѣ,
 Шобы за мновъ зговорили по Оченашевѣ.
 15 А сусѣдамъ, тимъ близенькимъ, дамъ корецъ пшеницѣй,
 Шобы мене згадовали хотъ при шятицѣхъ.

46.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Тутъ бы бути, тутъ бы бути, далѣй умирати,
 Та лишати сребро, злото, ще й дорогѣ шаты!
 Якъ я буду умирати, такъ буду казати,
 20 Кажу усю худобочку до дому пригнати.
 Попови дамъ штыри воли, а дякови два, два,
 Шобы читавъ псалтырочку до бѣлого дня, дня;
 А сестрицѣ та рѣдненькѣй червонѣ коралѣй,
 Шобы мене а исклала пышненько на лавѣ;
 25 Братчикови рѣдненькому коня вороного,
 Шобы мене припровадивъ до гробу самого;
 А старцеви оддамъ же я стару кожушину,
 Шобы менѣ та выметавъ велику могилу
 Скажу собѣ высыпати високу могилу,
 30 Скажу собѣ изробити кидровеньку трунву,
 Кидровеньку трунву, а тисове звѣздя,
 Тамъ ся кажу поховати, де ся поцы звѣзди!
 Ой муть попы прѣздити, службочку служити,
 Мою грѣшну та душечку въ рай опроваджати.

47.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Ой одну мамка мала, сѣмъ лѣтъ пребирала,
 Всѣ молодці перебрала, за пяницу дала;
 А пяничка шо не прѣпье, то все прокурвавить,
 Але прійде до домочку, здоровьечко збавить.
- 3 Ой хотъ бануй, хотъ не бануй, моя рѣдна ненько,
 Уже я се навмывала слѣзами раненько.
 Докѣвъ була я въ мамочки, куда йшла, спѣвала,
 А якъ пошла вѣдъ мамочки, всѣ позабувала.
 Спѣваночки, соколочки, де я васъ подѣну?
- 10 А въ городѣ на зѣлечку, тамъ я васъ поспѣю.
 Ой муть туда вѣвчѣрики свои вѣвці пасти,
 Муть зѣлечко изривати, за капелюхъ класти.
 Докѣвъ була 'мъ у мамочки, цвила 'мъ якъ калинка,
 А якъ пошла вѣдъ мамочки, засхла якъ былинка.
- 13 Докѣвъ була у мамочки дѣвкою, дѣвкою,
 То гримѣла, то дуднѣла земля пѣдо мною;
 А якъ пошла, моя мамко, за лихого духа,
 Ой такъ я се потыкаю, якъ на веснѣ муха.

48.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Ой дядику, соколику, ой дядику, пане,
- 20 А до кого поду въ гости, якъ тебе не стане?
 Ой пошла быхъ до сестриці, сестрица ми мила,
 Сидить зятикъ на запѣчку, та й дивить се скрива.
 «Не диви се, ты, зятику, та й на мене скрива,
 Давно сме въ ты та не була, та й не була вчера!» —
- 25 А я поду до братчика, а братчикъ ми радъ, радъ,
 А невѣстка, чужа кѣстка: «Верни жъ ти се назадъ!» —
 «Иги на ты!» стара каже, «на дѣдька бы съ була!
 Нащо же ты, дурна доню, сестру завернула?
 Нащо съ сестру завернула? Сестра бы се здала,
- 30 Дитинку бы закивала, въ череду погнала!»

49.

(Изъ Гуцуловъ.)

Ой ишовъ я коло воды, шукаючи броду,
 Та найшовъ я дѣвчиноньку, кружляла колоду;
 А я изрѣкъ дѣвчинонцѣ: «Помогай ти, Боже!» —
 «Дякую жъ ти, ледѣнику, лелька мп не може;
 5 Ой лелька ми та не може, мамка ми слабенька,
 А братчикъ ми у Чернѣвчяхъ, сестричка маленька!» —
 «Збставай се, фіявочко, вѣдъ мене здорова!
 Бо я иду на стацію до Заболотова!» —
 Ой пошовъ я на стацію до Заболотова,
 10 Уже жъ менѣ у Джеמידзѣ горѣвка готова;
 Горѣвка мя розпалила: «Горѣвки ми дайте!
 Горѣвка жъ ми не поможе, дѣвчины шукайте!
 Нй горѣвка розпалила, нй буковй дрѣва,
 Лишень мене розпалила любка чорнобрива.»

50.

15 «Не ходи туда, куда я ходжу!
 Я тобѣ стеженьку перегороджу,
 Перегороджу, перекопаю,
 Бо я тя, дѣвчино, вже не кохаю.
 Любивъ я Польку, любивъ я Руську,
 20 Вдоптавъ я стеженьку черезъ петрушку;
 Любивъ я Руську, любивъ я Польку,
 Вдоптавъ я стеженьку черезъ петрушку.» —
 «Афтанасе милый, я тебе люблю,
 Якъ ты мя не возьмешъ, то я ся згублю.» —
 25 «Хоть ты ся згубишъ, то я не дбаю,
 Бо я тя, дѣвчино, вже не кохаю.»

38.

(Вацл. изъ Олеська 459.)

- Седжу, та думаю, шо чинити маю,
 Розгнѣвалася мила а вчера зъ вечера,
 • Перепросити гадаю.
- «Ой пѣди, хлопче, внеси золоте сѣделце,
 5 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 Мое любовое сердце!» —
- «Ой вже жь тобѣ, небоже, сѣделце не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Та й до тебе говорити!» —
- 10 «Ой пѣди, хлопче, введи коня вороного,
 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 До мене молодого!» —
- «Ой вже тобѣ, небоже, воронъ кѣнь не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 15 Нй съ тобою говорити.» —
- Ой пѣди, хлопче, внеси дорогй жупаны,
 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 Моя любая панй!» —
- «Ой вже жь тобѣ, небоже, и жупанъ не поможе:
 20 Я тя не любила, й небуду любити,
 Нй съ тобою говорити!» —
- «Та пѣди, хлопче, внеси дорогй кунтуши,
 Та чей же промовить, хоть слѣвце учую,
 Вѣдъ любви Ганусй!» —
- 25 «Ой вже жь тобѣ, небоже, и кунтушь не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Нй съ тобою говорити.» —
- «Та пѣди, хлопче, внеси доброй горѣвки,
 Най же я напюся, злости наберуся,
 30 До своей жѣнки!» —
- «Ой вже жь тобѣ, небоже, й горѣвка не поможе:
 Я тя не любила, й не буду любити,
 Нй съ тобою говорити.

Ой по́ди хлопче подай нагайку друктянку,
 Та чей же промовить, чей же заговорить,
 Та въ недѣленьку зъ ранку!» —

«Ой вже тобѣ, небоже, й нагайка не поможе:

5 Я тя не любила, й не буду любити,
 Нй до тебе говорити!» —

Нагайка друктянка до тѣла пристае,
 Моей милѡй милесенькѡй тѣло просѣкае,
 В'на мня мужомъ называе:

10 «Ахъ мѡй милый муже, не бйй же мня дуже,
 Бо у мене тѣло, якъ паперье бѣло,
 Та болить мене дуже!» —

39.

(Вацл. изъ Олеська 464.)

«Прошу тебе, атамане, прошу тя на пиво,
 Не бйй моей дѣвчиноньки, якъ выйде на жниво!

15 Прошу тебе, атамане, прошу тя красенько,
 Не бйй моей дѣвчиноньки, якъ выйде пѡзенько!» —

«За що жь маю ею бити, коли звивається,
 Якъ до мене снопы несе, не разъ розсмѣтается.» —

«То жь то мене съ свѣта жене, то жь то мене губить,

20 Та що мою дѣвчиноньку ляда дурень любить,
 То жь то мене съ свѣта жене, то жь то мене рѣже,
 Шо до моей дѣвчиноньки ляда дурень лѣзе.

Ой вже вечеръ вечерѣе, вже соненько низко:

Пускай мене, атамане, до милой, не близко!

25 Пусти жь мене, атамане, пусти жь мене, пане:
 Подлюбивъ е'мъ дѣвчиноньку, та тужить безъ мене!

Скажи жь менѣ, атамане, скажи жь менѣ, пане,

А хто буде жито жати, якъ ви не стане?

Возьми собѣ, атамане, коня вороного,

30 Пусти мене до домоньку, до коханя мого!

Бодай тобѣ, атамане, дѣдько очи выбравъ,

Шо ты мене вѡдъ дѣвчины на панщину выгнавъ!

Ой часть, мати, жито жати, колось похилився:

Ой часть менѣ женитися, бо голосъ змѣнився.» —

35 «Ой тамъ въ борѣ два явори, третій зелененькйй:

Не женися, мѡй сыноньку, бо ще 'сь молоденькйй!

- «Ой кобы ты, мати, знала, що коханье може,
Сама бы 'сь ми исказала: «Женися, небоже!» —
«Ой тамъ въ полѣ двѣ тополѣ, третя зелененька:
Не йди замужь, моя доню, бо ще 'сь молоденька!»—
- 5 «Ой кобы ты, мати, знала, що то ся кохати,
Сама бы 'сь ми наказала, щобы ся вѣнчати.» —
«Стоить верба надъ водою, хитае собою:
Молодая дѣвчинонько, жаль ми за тобою!» —
«Стоить верба надъ водою, а пѣдъ нею яма:
- 10 Ой не тужи, мѡй миленькій, бо я тужу сама!
Ой тамъ въ полѣ конопельки верхомъ зелененькій:
Мене милый покидае, вороги раденькій.
Не гѣптеся. вороженьки, що жь вамъ прійде съ того?
Ой якъ буде Божа воля, то я буду его!»

40.

(Вацл. изъ Олеська 350.)

- 15 Що жь я буду бѣдний дѣявъ,
Шо я жита не посѣявъ,
Гречка ми ся не вродила,
Доле жь моя несчастлива!
- У сусѣдъ оре, сусѣдъ сѣе,
20 У сусѣда зеленѣе,
А у мене нѣ орано,
А нѣ жита не сѣяно.
- У сусѣда стоять стоги,
У сусѣда обороги,
25 А у мене нѣ то нивки,
А нѣ сѣна стебелинки.
- У сусѣда хата бѣла,
У сусѣда жѣнка мила,
А у мене нѣ хатинки,
30 А нѣ счастья, а нѣ жѣнки.
- За сусѣдомъ молодицѣй,
За сусѣдомъ и вдовицѣй,
И дѣвчата поглядають,
Бо сусѣда всѣ кохають.

А менѣ безъ сѣго лихо,
 Хоть я собѣ седжу тихо,
 Куда по́ду, повернуса,
 То заплачу и утруся.

5 Ой я бѣднѣй, несчастливѣй,
 Нѣхто менѣ не зычливѣй,
 Хоть съ котрой ся запѣзнаю,
 Взаемности не дознаю.

 Єдна мене полюбила,
 10 Пріятельство заручила,
 Потомъ въ очи исказала,
 Шо нѣколи не кохала.

 Чи як ому що зле радивъ,
 Чи я кого съ свѣта згладивъ?
 15 Ахъ за що мня Богъ карав,
 Лиху долю насылав!

 Чи то, неба, ваша воля,
 Чи несчастна моя доля,
 20 Шо я жюю, якъ въ пустыни,
 Лѣта трачу безъ дружины?

 Нема счастья, нема долей,
 Треба жити якъ въ неволѣ:
 Хиба по́ду утоплюся,
 Або въ камѣнь розбѣьюся.

25 Треба, виджу, свѣтъ кидати,
 Прійде зъ жалю умирати:
 Люде мене не злюбили,
 Нѣкому я вже не милѣй.

 По́ду меже лѣсы, горы,
 30 По́ду меже темнѣй зворы,
 Буду самъ смерти шукати,
 Бо скучило вже плакати.

41.

Поки я ся добре мавъ,
 Каждый мене добре знавъ,
 А якъ я вже пѣдунавъ,
 Весь ся мѡй рѡдъ вѡдцуравъ.

5 Ой уже день свѣтае,
 Нашъ кумъ пѣе, гуляе,
 Ой пѣе же вѡнъ, та гуляе,
 За него не споминае.

Ой рѣкъ же я до жены:
 10 «Ходѣмъ, жено, до кумы!» —
 Вона стала, сплакала,
 Та й дома ся зѡстала.

А пѡшовъ я до кумы,
 На добридень кумови,
 15 А за столомъ кумъ годный,
 Каже менѣ: «День добрый!» —

«Мы горѣвку сховаймо,
 Бо прійшовъ кумъ недбайло,
 Шѣсть бо вѡнъ волѡвъ мавъ,
 20 Та усѣ шѣсть прогулявъ.» —

А я собѣ думаю:
 «Почкай, куме, недбаю!
 Пѡду же я до мѣста,
 Куплю волѡвъ зо двѣста.» —

25 Гоню волы, коровы,
 Здыбуютъ мя кумове,
 И зо мновь ся витають,
 И за жену пытають:

«Мы то собѣ кумѡвство,
 30 Ходѣмъ трохи въ домѡвство!» —
 «Та бѣсь, куме, твоей ма',
 Не зрадишь мя зъ розума!» —

Дай ми, Боже, прожити,
 Буду знати, съ кимъ пити;
 Напью я ся съ женою
 И зъ рѣдною сестрою.

42.

5 Ой, ду, ду-ду, ду, ду-ду, ду-ду!
 Вродила 'мъ ся на бѣду, на бѣду:
 Соломою палити, палити,
 Горшкомъ воду носити, носити.

10 Чи ты мене, Василю, не знаешь,
 Шо ты мою хатоньку минаешь?
 Моя хата край воды, край волю,
 Зъ высокаго дерева лободы.

Чорній очка якъ теренъ, якъ теренъ,
 Коли жъ мы ся поберемъ, поберемъ?..» —
 15 «Маю въ Бозѣ надѣю, надѣю,
 Поберемся въ недѣлю, въ недѣлю.» —

«Де жъ ты мене, Василю, поведешь,
 Коли своей хатоньки не маєшь?» —
 20 «Поведу тя въ чужую, въ чужую,
 Закимъ свою збудую, збудую.» —

«Ой бодай бы зъ лободы, зъ лободы,
 До чужой не води, не води!
 Чужа хата не своя, не своя,
 Якъ свекроха лихая, лихая.» —

25 «День бы 'мъ косивъ, день бы 'мъ жавъ, день бы 'мъ жавъ,
 Шо бы 'мъ, моя дѣвчино, тебе взявъ.» —
 «А нѣ коси, а нѣ жни, а нѣ жни,
 Но наважи, та возьми, та возьми!» —

30 «Ой гыросла сосонька на току,
 Чекай мене, дѣвчино, до року!» —
 «Хиба бы я розуму не мала,
 Шо бы 'мъ тебе до року чекала.» —

-Ой молодці, молодці, молодці,
Скажѣть моєй дѣвонцѣ, дѣвонцѣ,
Най не любать иншого, иншого,
Ино мене одного, одного!

- 5 Ой я хлопецъ убогій, убогій, —
Тысячъ овецъ въ оборѣ, въ оборѣ,
Ялѳовнику безъ лику, безъ лику,
А насѣня въ стернику, въ стернику.»

43.

(Вацл. въ Олеска 367.)

- Ой хороша молодичка моргала на мене:
10 «Покинь, покинь молотити, та ходи до мене!» —
«Ой не по́ду, бо ся бою, маешь чоловѣка,
Якъ застане мене въ тебе, збавить мене вѣка.» —
«Прійди, прійди, гожій хлопче, хотяй на годину,
А я вышлю старенького у дѣсь по калину!
15 По́ди, старый, бородатый, менѣ по калину,
Бо я такѳй кашель маю, що трохи не згину!» —
По́шовъ старый, бородатый, калину ломати,
Ой привела молодого изъ сѣній до хаты.
Сѣвъ вѳнгъ собѣ конецъ стола, курча обберає,
20 А все ей за рученьку къ собѣ пригортає.
«Выйди, доню, на улицу, та й стань виглядати,
А якъ буде тато нти, давай борзо знати!» —
Выйшла доня на улицу, та й въ долоній плеще:
«Гуляй, гуляй, моя мати, не йде тато еще!» —
25 Поглянуся въ кватыроньку, вже старого видко:
«Умивайся, гожій хлопче, коло курки швидко!
Поглянуся въ кватыроньку, старый вже близенько:
«Ахъ де жъ тебе я подѣю, ты мое серденько?»
Подивлюся я въ кватыру, вже вѳнгъ нѣ подвѳрю:
30 «Ахъ я бѣдний, несчастливый, де я ся подѣю?» —

- «Сховаю тя, мѡй миленькій, пѡдъ бѣлу перину,
Сама ляжу на постели, тай скажу, що гину.» —
Прійшовъ старый, бородатый съ калиновъ до хаты,
Якъ стояла, такъ упала, зачала стогнати:
- 8 «Ой йди старый, бородатый, купи менѣ меду!
Бо я своей головочки съ постели не звезду.» —
Пѡшовъ старый, бородатый меду куповати,
Она его за рученьку, та й вывела съ хаты.
«А я хлопецъ зухватый, въ свого батька вдався,
- 10 Низомъ, низомъ по пѡдъ плоты, въ коноплѣ сховався.» —
Шли дѣвчата молодіи конопельки брати,
Не дали ми молодому и тамъ погибати.
Прійшовъ старый, бородатый, та й руками трепле:
«Якій дѣдько тутки бувъ, еще мѣсце тепле?» —
- 12 «А ты старый, бородатый, не вчися брехати,
Коли тутъ бувъ який дѣдько, було го имати!»

44.

(Вацл. изъ Олеська.)

- Ой зацвела калинонька близько перелазу:
Добре було наймитови въ господаря зъ разу.
Наймитомъ ся наробили, наймитомъ ся послужили,
- 20 Вѡдъ пѡвроку вѡдправили, ще й не заплатили.
Ой служивъ я, ой служивъ я, семь лѣтъ за дѣвчину,
Заслуживъ я, заслуживъ я, бѣлу сорочину.
Тожъ то лихо наймитови, та й лихо сиротѣ,
Выробляе свою силу на чужѡй работѣ.
- 22 Тожъ то лихо наймитови, нема ся де дѣти,
Выробляе свою силу на чужіи дѣти.
Тожъ то лихо наймитови, та й лихо малому,
Выробляе свою силу, самъ не знае кому.
Ой наймите, наймитоньку, перестань служити!
- 30 Нема свята, нй недѣлй, кажуть ти робити.
Ой якъ же ты захорувешъ, та будешъ лежати,
Хто же тебе, наймитоньку, буде доглядати?..
Наймитонька на панщину рано выправляють,
А вже сонце пѡдъ полудне, обѣду не дають.

- А всѣ люде по обѣдѣ, я стану, думаю:
 Ой мавъ же я рѣдну матѣрѣ, а теперъ не маю!...
 Що ся гляну передъ себе, слѣзми ся змыю,
 Де жъ я теперъ несчастливый на свѣтѣ ся дѣю?!
- 5 Иде наймитъ изъ панщины, на волю Фукае,
 Господиня зо всѣхъ мисокъ страву изливае:
 «Ой на жъ тобѣ, наймитоньку, вечеру зъ обѣдомъ,
 Якъ ся ще тимъ не поживишь, то дожь си хлѣбомъ!
 А не бери, наймитоньку, зо стола цѣлого,
- 10 Але гляди по за коминъ шкиринки сухого!» —
 Ой якъ взявъ мой наймитонько шкиринокъ шукати,
 Ой та взяли наймитонька слѣзы обливати.
 Ой поповъ же наймитонько на затылнй дверѣ,
 За нимъ выйшла господиня: «Пѣдешъ по вечери?» —
- 5 «Не хочю я вечерати, не хочю я ѣсти,
 Позволь менѣ, господине, до дѣвчины пѣти!» —
 Ой узався наймитонько до студолы спати,
 А ще нема о пѣвночи, кличуть го до хаты:
 «Ой наймите, наймитоньку, що съ тобовъ зробили?
- 20 Звязали ти руки, ноги, на вѣзъ посадили!» —
 Тогдѣ взяли наймитонька лютии морозы:
 «Побьютъ тебе, господаре, наймитовй слѣзы.
 Бодай же тѣ, господаре, тай на безголовье,
 То 'мъ выробивъ свою силу на твое здоровье!..»

45.

- 25 Болить мене головонька, вѣдай же я умру,
 Пѣдѣтъ же ми приведѣте, ой кого я люблю!
 Хора жъ бо я, хора, хора, мусигъ я и умру,
 Пѣдѣтъ же ми приведѣте близкую сусѣду!
 Пѣди жъ менѣ, сусѣдице, приведи та поца,
- 30 Най вѣдкажу, що я маю, та ще за живота!
 Маю же я, мои милй, чотыре волоньки,
 Шобы мене та ховали чотыре попоньки;
 А попонькамъ по волови, а дякови теля,
 Шобы читавъ псалтыроньку а зъ вечера до дня!

- А тимъ дѣнькамъ, тимъ рѣдненькимъ, изъ шеи коралѣй,
 Шобы мене положили красенько на лавѣ;
 А тимъ сестрамъ, тимъ первенькимъ, тоненькія рубки,
 Шобы за мновъ все ломали бѣленькія руки;
 5 А невѣсткамъ дамъ я скрыню та и подушоньки,
 Шобы за мновъ заводили, якъ тѣ ластѣвоньки;
 А сынови миленькому дамъ сѣру корову,
 Шобы мене выпровадивъ красенько до гробу:
 А тому же пѣдзвѣнному дамъ сѣмь мѣръ полотна,
 10 Шобы менѣ цѣлый тыждень та дзвонивъ щодня;
 А грабареви я оддамъ стару кожушину,
 Шобы высыпавъ на менѣ високу могилу;
 А тимъ же то божимъ старцямъ по Маріашевѣ,
 Шобы за мновъ зговорили по Оченашевѣ.
 15 А сусѣдамъ, тимъ близенькимъ, дамъ корецъ пшеницѣй,
 Шобы мене згадовали хоть при пѣятицѣй.

46.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Тутъ бы бути, тутъ бы бути, далѣй умирати,
 Та лишати сребро, золото, ще й дорогѣ шаты!
 Якъ я буду умирати, такъ буду казати,
 20 Кажу усю худобочку до дому пригнати.
 Попови дамъ штыри волы, а дякови два, два,
 Шобы читавъ псалтырочку до бѣлого дня, дня;
 А сестрицѣ та рѣдненькѣй червонѣй коралѣй,
 Шобы мене а исклала пышненько на лавѣ;
 25 Братчикови рѣдненькому коня вороного,
 Шобы мене припровадивъ до гробу самого;
 А старцевѣ оддамъ же я стару кожушину,
 Шобы менѣ та выметавъ велику могилу
 Скажу собѣ высыпати високу могилу,
 30 Скажу собѣ изробити кидровеньку трунву,
 Кидровеньку трунву, а тисове звѣздя,
 Тамъ ся Кажу поховати, де ся попы звѣзди!
 Ой мугъ попы прѣздити, службочку служити,
 Мою грѣшну та душечку въ рай опроваджати.

47.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Ой одну мамка мала, сѣмъ лѣтъ пребирала,
 Всѣ молодці перебрала, за пяницу дала;
 А пяничка шо не прѣпье, то все прокурвавить,
 Але прійде до домочку, здоровьечко збавить.
- 3 Ой хотъ бануй, хотъ не бануй, моя рѣдна ненько,
 Уже я се навмывала слѣзами раненько.
 Докѣвъ була я въ мамочки, куда йшла, спѣвала,
 А якъ пошла вѣдъ мамочки, всѣ позабувала.
 Спѣваночки, соколочки, де я васъ подѣгу?
- 10 А въ городѣ на зѣлечку, тамъ я васъ поспѣю.
 Ой муть туда вѣвчѣрики свои вѣвці пасти,
 Муть зѣлечко изривати, за капелюхъ класти.
 Докѣвъ була 'мъ у мамочки, цвила 'мъ якъ калинка,
 А якъ пошла вѣдъ мамочки, засхла якъ былинка.
- 15 Докѣвъ була у мамочки дѣвкою, дѣвкою,
 То гримѣла, то дуднѣла земля пѣдо мною;
 А якъ пошла, моя мамко, за лихого духа,
 Ой такъ я се потыкаю, якъ на веснѣ муха.

48.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Ой дядику, соколику, ой дядику, пане,
- 20 А до кого поду въ гости, якъ тебе не стане?
 Ой пошла быхъ до сестриці, сестрица ми мила,
 Сидить зятикъ на запѣчку, та й дивить се скрива.
 «Не диви се, ты, зятіку, та й на мене скрива,
 Давно сме въ ты та не була, та й не була вчера!»—
- 25 А я поду до братчика, а братчикъ ми радъ, радъ,
 А невѣстка, чужа кѣстка: «Верни жъ ти се назадъ!»—
 «Иги на ты!» стара каже, «на дѣдка бы съ була!
 Нащо же ты, дурна доню, сестру завернула?
 Нащо съ сестру завернула? Сестра бы се здала,
- 30 Дитинку бы закивала, въ череду погнала!»

49.

(Изъ Гуцуловъ.)

Ой ишовъ я коло воды, шукаючи броду,
 Та найшовъ я дѣвчиноньку, кружляла колоду;
 А я изрѣкъ дѣвчинонцѣ: «Помогай ти, Боже!» —
 «Дякую жъ ти, ледѣнику, лелька ми не може;
 5 Ой лелька ми та не може, мамка ми слабенька,
 А братчикъ ми у Чернѣвчяхъ, сестричка маленька!» —
 «Збставай се, фiявочко, вѣдь мене здорова!
 Бо я иду на стацію до Заболотова!» —
 Ой пошовъ я на стацію до Заболотова.
 10 Уже жъ менѣ у Джеמידзѣ горѣвка готова;
 Горѣвка мя розпалила: «Горѣвки ми дайте!
 Горѣвка жъ ми не поможе, дѣвчины шукайте!
 Нї горѣвка розпалила, нї буковї дрѣва,
 Лишень мене розпалила любка чорпобрива.»

50.

15 «Не ходи туда, куда я ходжу!
 Я тобѣ стеженьку перегороджу,
 Перегороджу, перекопаю,
 Бо я тя, дѣвчино, вже не кохаю.
 Любивъ я Польку, любивъ я Руську,
 20 Вдоптавъ я стеженьку черезъ петрушку;
 Любивъ я Руську, любивъ я Польку,
 Вдоптавъ я стеженьку черезъ петрушку.» —
 «Афтанасе милый, я тебе люблю,
 Якъ ты мя не возьмешъ, то я ся згублю.» —
 25 «Хоть ты ся згубишъ, то я не дбаю,
 Бо я тя, дѣвчино, вже не кохаю..»

51.

- Сивій голубочку, седишь на дубочку,
 Кличе, кличе мати сына съ корчмы до домочку.
 «Спатоньки не хочу, їстоньки не смачно,
 Иде туга за тугою, на личеньку значно.
- 5 Значно воно, значно, ще значнїйше буде,
 Уже мою дївчиноньку обмовили люде.
 Най же бы то люде, але малї дїти,
 Не дай, Боже, молодому у корчмї седїти!
 По садочку ходжу, черешеньки саджу,
- 10 Черезъ тебе, моя мати, не жонатый ходжу.» —
 «Ой мой сыну гожїй, женися, небоже,
 Возьми собѣ дївчиночку, но не вдовы дочку!
 А вдовина дочка, то не твоя рѣвна,
 Ходить собѣ по рыночку, якъ бы королѣвна:
- 15 Ходить собѣ по рыночку, хусточковъ махае,
 Не одному гультаєви серденька врывае.
 А нї зъ нею стати, а нї розмовляти,
 Тѣлько ити, шапку знявши, на добридень дати.» —
 «Помагай Бѣгъ, дївчинонько, тай ты стара нене!
- 20 Ой чи дась ти твою дочку въ осени за мене?» —
 «Писанї рукавы, червона запаска,
 Сватай дочку, мой сыноньку, коли твоя ласка!» —
 «Шкода жъ твого, Козаченьку, Козацького слова,
 Ёи дочка лядащиця, не ночує дома.» —
- 25 «Не ночує, не ночує, буде ночовати,
 Нагаєчка на колочку буде научати.
 Ой маю я, моя мати, нагайку крутую,
 Якъ ей скраю бїле тїло, дома заночує.» —
 «Рубай, сыну, тисинуу, а я буду гѣлье,
- 30 Якъ ты возьмешь вдовы дочку, їду на Подбїлье.
 Рубай, сыну, яворину, а я буду клиня,
 Возьми собѣ сиротоньку, буде господиня!» —
 «Не съ каждой яворины буде добре клиня,
 Не съ каждой сиротоньки буде господиня.»

52.

(Русал. 28)

- Ой е въ поли два дубы,
 Схилилися до купы,
 Меже тыми дубами
 Тамъ вербонька стояла,
 5 Пѣдъ вербою свѣтлонька,
 Въ той свѣтлонцѣ дѣвонька,
 По свѣтлонцѣ гуляла,
 Косу росу чесала,
 На молодцѣй моргала:
 10 «А вы, хлопцѣй молодцѣй,
 Скажѣтъ моей дѣвонцѣ,
 Най она мя не любитъ,
 Най собѣ лѣтъ не губитъ!
 Я е хлопецъ войсковый,
 15 Брати ей не готовый.» —
 Якъ дѣвчина то вчула,
 Ажъ на дунай махнула,
 Накопати корѣня
 Съ пѣдъ бѣлого камѣня,
 20 Наварити въ молоцѣ,
 Потровити молодцѣй.
 Ой копала цѣлый день,
 Не вкопала, йно еденъ,
 Сполокала на рѣцѣ,
 25 Варила го въ молоцѣ,
 Чаровати молодцѣй.
 Стала корѣнь варити,
 Взявъ ся милый журити;
 Ой ще корѣнь не вкипѣвъ,
 30 А вже милый прилетѣвъ:
 «Що жъ ты, милый, принесло,
 Ой ци човенъ, ци весло?» —
 «Принесъ мене воронъ кѣнь
 До дѣвчины на спокѣй.» —

«Якъ же, милый, то буде,
 Кто жь ты до домъ поведе?» —
 «Поведе мня дѣвчина,
 Шо съ чорными очима.»

53.

(Изъ Буквины.)

- 3 На томъ боцѣ Дуная
 Чобанъ вѣвцѣй корня,
 Теленочку выграя:
 «А вы, хлопцѣй молодцѣй,
 Кажѣтъ же той дѣвочцѣ,
 10 Шо въ шовковѣй сорочцѣй,
 Най не любить чобаны!
 Бо вѣнъ ся зѣ невѣ ожене.
 Стадо конѣй въ бужнику,
 Скриня зѣ грѣшми въ земнику,
 15 Стадо конѣй въ половѣй,
 Скриня зѣ грѣшми въ коморѣ.» —
 «Шобы, мамко, робити,
 Шобы хлопцѣвѣй любити?» —
 «Копай, сынку, корѣнья.
 20 Зѣ пѣдъ бѣлого камѣнья!» —
 «Ой копала нѣчь и день:
 Выкопала лишѣ оденѣй.
 «Вари, сынку, въ молоцѣй!
 Прѣйдуть до ты молодцѣй.» —
 25 Ой ще корѣнь не скипѣвъ,
 А вже милый прилетѣвъ:
 «Чи кочерга, чи весла,
 Яка бѣда принесла?» —
 «Мене принѣсь сивый кѣнь,
 30 Я Ивановна, Иванъ мой.»

54.

(Изъ Гуцуловъ.)

- Ой не вѣдѣвъ сонце сходитъ, звѣдкѣвъ ясни зѣрки,
 Порубали ледѣника у чужои жѣнки;
 У пятницу порубали, въ субботу завили,
 А въ недѣлю до Драгирѣ въ катушу трутили.
- 5 «Хоть вы мене, паны, бѣйте, хоть дайте до ката,
 Ой таки я буду знати, де любчина хата!» —
 Прійшла чужа молодиця, стала говорити:
 «Пустьѣ же вы ледѣника, не метѣ вѣнѣ ходити!» —
 «Ой мы его не пускаемъ, най ся не вунтуе,
- 10 «Мы хочемо тото знати, де вѣнѣ нѣчь ноче.» —
 «Били мене паны, били, въ дворѣ на помостѣ,
 Щобы я та не ходивѣ до любоньки въ гостѣ.
 Ой не такѣ мене панѣ вбивѣ, якѣ мя розтолочивѣ,
 А я вѣдѣвъ якѣ ся схопивѣ, та й до любки скочивѣ.»

55.

(Вац. изъ Олеська 448.)

- 15 Ой пѣдѣ гаѣмѣ гаѣмѣ зелененькимѣ,
 Тамѣ орала дѣвчинонька воликомѣ чорненькимѣ;
 Ой орала, ой орала, не вмѣла гукати,
 Закликала Козаченька на бандурцѣ грати.
 Козаченько грае, бровами моргае:
- 20 «Ой Бѣгѣ знае, Бѣгѣ вѣдае, що вѣнѣ си думае,
 Ци на мои волы, ой ци на коровы,
 Ци на мое бѣле личко, ци на чорнѣ брови?» —
 «Нѣ на твои волы, а нѣ на коровы,
 Лишь на твое бѣле личко и на чорнѣ брови:
- 25 Чорнѣ волы поздыхаютѣ, и сивѣ коровы,
 Бѣле личко не злиняе, а нѣ чорнѣ брови.»

56.

- Зазвонили срѣбнїи ключи по надъ море бьючи:
 Ой заплакавъ Василенько вѣдъ дѣвчины йдучи.
 «Ой Василю, Василеньку, хороша детино,
 Ъдешъ полемъ, сивымъ конемъ, дивитися мило!
 5 Ъдешъ полемъ, сивымъ конемъ, дороженьку чуешь,
 А чому ты, Василеньку, дома не ночуешь?» —
 Ой ночуе Василенько близько очеретѣвъ,
 Ходить мила чорнобрива, просить вечерати:
 «Якъ не прійдешъ вечерати, прійди обѣдати,
 10 Якъ не прійдешъ обѣдати, прійди вѣдвѣдати;
 Якъ не прійдешъ вѣдвѣдати, то й жалю не буде!
 Ой утонешъ при березѣ, де воды прибуде.» —
 Ой утонувъ Василенько, ино хустка сплыла,
 Ходить, плаче, нарѣкае его чорнобрива:
 15 «Ой не жалъ ми тои хустки, шо' мѣ й бѣло прала,
 Тѣлько ми жалъ Василенька, шо' мѣ вѣрне кохала.
 Ой рыбарй, рыбареньки, дамъ по пѣвъ золотого,
 Ой вытягнѣтъ Василенька хоть вже не живого!
 Ой най же я та издойму срѣбнїи перстень съ палця,
 20 Бо вже не ма и не буде Василя коханця!
 Ой рыбарй, рыбареньки, дамъ вамъ напитися,
 Ой вытягнѣтъ Василенька хоть подивитися!» —

57.

(Гуцульская.)

- Ой Василю, та Василю, сорочку ти вшю,
 Купи менѣ коралики на бѣленьку шю!
 25 Ой Василю, Василечку, ты запашне зѣлья,
 Якъ ты будешъ женитися, кличь мя на весѣля!» —
 «Ой буду, ой буду, коли не забуду,
 Якъ забуду, 2, про тебе пробуду!» —
 «Хоть бійтеся, рубайтеся, я одного буду,
 30 Василькови фустку купью, Иванкова буду!» —

Ой Васильчикъ утонувъ, лишь фусточка плавле,
 Катринка бѣжить, бѣлы ручки ламле.
 «Та дамъ я вамъ, ледѣники, по пѣвъ золотому,
 Ой абысте ми имили фусточку шовкову;
 5 Ой дамъ же вамъ, ледѣники, по пѣвъ золотого,
 Ой абысте ми имили Васильна живого.»

58.

(Гуцульская.)

Ой пѣду я въ полонинку, а въ тоту Прилучку,
 Ой убили Николайка пѣдъ зеленымъ бучкомъ.
 Прійшла, прійшла родиначка, тай подивовала,
 10 Издоймила крисанечку, та й поцѣловала.
 Издоймила крисанечку изъ жовкововъ фустковъ
 Ой занесли Николайка до Юрнюка въ пустку.
 Ой засвѣти, свѣтле сонце, та й въ тоты причѣвки,
 Дай ти, Боже, Николайку, лехкй супочивки!

59.

(Гуцульская.)

15 Пѣшли вѣцѣ въ полонинку самй бѣленькйи,
 А за ними вѣвчарики самй молодйи;
 Пѣшли пѣшли вѣвчарики зъ бѣлыми вѣвцями,
 Ой та найшли Маріечку пѣдъ колодочками;
 Та и стали, стали надъ невъ гадочку гадати,
 20 Якъ бы дати Боднарючцѣ а у село знати.
 «Осѣдлай ты, Боднарючко, коня вороного,
 Та выведи зъ Криворѣвнй попа молодого!»—
 Ой якъ и ставъ тотъ дякъ псалтыру читати,
 Стала, стала Боднарючка та й приповѣдати:
 25 «Ой возми ты, Боднарючко, жовтого пѣсочку,
 Посѣй его Маріечцѣ тай коло гробочку!
 Ой коли тотъ та пѣсочокъ на гробику зѣйде,
 Тогдѣ до тя Маріечка та у гостй прійде.»—
 А у тои Боднарючки зелена отава,
 30 Ой сталася въ Боднарючки велика неслава.

60.

(Вац. изъ Олеська 61.)

- Пóшли вóвцѣ въ полонинку самѣ бѣленькѣи,
 А за ними вóвчѣрики сами молодѣи.
 «А чому вы, вóвчѣрики, та не спѣваеце?
 Де вы свои спѣваночки та подѣваеце?» —
 5 «Ой мы свои спѣваночки подѣнемъ, подѣнемъ,
 Въ полонинцѣ зъ овечками на шуварь посѣемъ;
 Мы посѣемъ спѣваночки довгими нивами,
 Будемо ся умывати дробными слозами;
 А муть туда вóвчѣрики зъ вóвцями ходити,
 10 Будуть нашѣ спѣваночки любѣ находити;
 Муть за ними вóвчѣрики та й овечки пасти,
 Будуть нашѣ спѣваночки за капелюхъ класти.»

61.

(Вац. изъ Олеська 61.)

- Пóшли вóвцѣ въ полонинку писанѣй колею,
 «А хто васъ метъ выпасати, якъ я ся оженю?» —
 15 «Муть они ся сами пасти, сами выпасати,
 За вóвчаромъ, золотаремъ у край поглядати.» —
 «Ой вóвчару, золотару, покинь вóвцѣ пасти!» —
 «Не покину, хоть загину, я ся не вчывъ красти
 Укравъ бы я два баранцѣ, а третю ягницю,
 20 В'ни на мене бѣ збудовали нову шибеницю.
 Ой коники вороненькѣи, ой коники рыжѣи,
 Докóвъ я се не оженивъ, не мавъ же я грижѣи;
 А якъ я се бай оженивъ, та ставъ се журити,
 Треба лыжки, треба мыски, дѣтчен колыски!»

62.

(Гуцульская.)

- 25 Якъ я пóду въ полонинку, у тоту Берѣю,
 Микиточцѣ заспѣваю, спѣваночки выю.
 Ой якъ же тотъ Микиточко на храмъ вырѣжѣвсе,
 Здоймивъ, здоймивъ кресаночку, таѣ перехрестивсе.

- Війшовъ, війшовъ на царинку, та й ставъ си думати:
 «Ой тяжко ми бай на дуни, щось я буду мати!» —
 Не далеко вѣдъ Меланки в'ни се завернули,
 Они бѣ були: у великій той журѣ не були.
- 3 Кличе, кличе, Полагночка до дому, до дому,
 Наймає си та скрипочки все по золотому.
 Кличе, кличе Полагночка, кличе Одокія:
 «Чому же ты, Микиточку, такой завидѣя?
 Коли сѣ хотѣвъ, Микиточку, довго вѣку жити,
 10 Не йти було у Тисову изъ жѣнокъ се бити.
 Коли сѣ хотѣвъ, Микиточку, довго вѣковати,
 На плѣтъ було за Штефанкомъ уже не штрыкати!»

63.

(Вацл. изъ Олеська 362.)

- Ой пѣдъ вишнею, пѣдъ черешнею,
 Стоявъ старій зъ молодого, якъ былъ зъ ягодою.
- 15 И просилася, и молилася:
 «Пусти жѣ мене, старій дѣду, на улицу погулять!»
 «И самъ не пѣду, и тебе не пуццу»
 Бо ты еще молоденька, гуляти раденька.
 И самъ не пѣду, и тебе не пуццу,
- 20 Бо ты мене старенького покинешъ на бѣду.» —
 «Хоть наважишся, хоть и напнешся,
 Якъ я схочу, то и лѣду, и гуляти буду.» —
 «Ой не иди, любко, не иди, голубко,
 За то тобѣ куплю хатку, при ней сѣножатку,
- 25 Также и ставокъ, и близко млинокъ,
 По надъ краємъ горбокъ и вишневый садокъ.» —
 «Не хочу я хатки, а нѣ сѣножатки,
 Нѣ ставка, нѣ млинка, нѣ вишневого садка.
 Чи не бувъ бы грѣхъ и вѣдъ людей смѣхъ,
 30 Такъ тратити вѣкъ сѣ тобою, бувши молодого?
 Ты старій, друпъ, друпъ, седи же тутъ, тутъ!
 Наварила мѣ тобѣ кашу и два горшки квасу;
 Ты старій, дѣдуго, зѣгнувесья якъ дуга,
 Тобѣ бабу було брати, не мнѣ вѣкъ вязати.

Згиньте, пропадьте старіи кости,
 Не сушітьте, не крушітьте моеї молодости!
 Якъ я мати выдавала, то й наказовала,
 Щобъ я хлопцѣвъ не любила, мужа шановала;
 5 А я буду памятати, такъ буду робити:
 Мужа буду шановати, а хлопцѣвъ любити.»

64.

«Чому въ полѣ хлѣбъ не родить?..» —
 «Бо братъ съ сестровъ не говорить.» —
 «Чого ся сей свѣтъ мѣняе?» —
 10 «Бо братъ сестры ся цурае.» —
 «Сховай, жѣнко, хлѣбъ зо стола!
 Ъде моя сестра вдова.» —
 Сестра тое якъ учула,
 Назадъ возомъ обернула:
 15 «Не йду до тя їсти, пити,
 Не йду до тя обѣдати,
 Але йду тя вѣдѣдати;
 Не такъ тебе, якъ твой дѣти,
 Щобы мене дѣти знали,
 20 Щобы мене тетевъ звали.»

65.

(Изъ Сямоцкаго округа.)

«Да й мя, мамцю, дай мя за кого межъ дати,
 Бо я молоденька, не хочу чекати.
 Не дай мене, мамцю, де много дѣверѣвъ,
 Волишь мя тамъ дати, де хижа безъ дверій:
 25 Де хижа безъ дверій, дамъ дверѣ зробити,
 Де много дѣверѣвъ, та ся будуть бити!
 Не дай мене, мамцю, де е много зовиць,
 Волишь мене дати, де хижа безъ лавиць:
 Де хижа безъ лавиць, та си дамъ зробити,
 30 Де е дуже зовиць, будуть ся вадити.
 Не дай мене, мамцю, близонько пѣдъ бочокъ,
 Бо я ти выскрепчу каждый день горночокъ;

Але ты мене дай, де найдале можешь,
 Хоть мя мужь побіє, ты ми не поможешь;
 Лемь ся голосоньки до тебе донесуть,
 Тоти що пташеньки по полю рознесуть.» —
 5 Широкій ярочокъ, я го перескочу:
 «Дай же мене, мамцю, за кого я хочу!»
 Дала мене мамця, за кого 'мъ хотѣла, —
 Шумѣла нагайка коло мого тѣла.

 66.

(Изъ Сяноцкаго округа.)

Ходила убога
 10 Оленка по селѣ,
 По селѣ плачучи,
 Сынка глядаючи;
 Не нашла сыночка,
 Лемь трое Жидятокъ.
 15 «Жидята, Жидята!
 Вы Христа мучили.» —
 «Не мы го мучили,
 Лемь то нашъ старшій.» —
 Оленко, Оленко!
 20 Найшла съ собѣ дзевко,
 А пѣдъ тымъ дзевкомъ
 Три крижи стояло,
 Пѣдъ тыми крижами
 Три гробы лежало:
 25 Въ еднѣмъ мѣ гробѣ
 Лежить самъ Сынъ Божій,
 А въ другѣмъ мѣ гробѣ
 Лежить Мамця Бѣжа,
 А въ третѣмъ мѣ гробѣ
 30 Лежить Янъ Божій;
 Передъ Яномъ Божимъ,

Все органы граутъ,
 Предъ Матѣнковъ Бѣжовъ
 Ружа проквитае,
 Передъ Сыномъ Божиимъ
 5 Свѣчейки палаутъ.

67.

По пѣдъ небо е стежейка,
 Е стежейка ажъ до неба,
 Ишли мѣ нѣвъ три душейки,
 Двѣ душейки справедливы
 10 А третая барзъ грѣшная.
 Прійшли они передъ небо
 Задуркали въ царски врата,
 Исусъ Христосъ та и рече:
 «Святый Петре, возъ тамъ ключи!
 15 Кричатъ, кричатъ двѣ душейки,
 Двѣ душейки справедливы,
 А третая та грѣшная;
 Двѣ душейки гевъ пустѣте,
 Грѣшну душу завернѣте,
 20 Покажите ей дорожейку:
 Дорожейка далекая,
 А нѣчейка невидная!»—
 Ишла, ишла грѣшна душа,
 Стрѣтила ей Мамця Божа:
 25 «Дежъ ты была, грѣшна душа?» —
 «Ходила е'мъ предъ 'Сусъ Христа,
 Та мене тамъ не пустили,
 Лемъ мя назадъ завернули.»—
 Ишли они предъ 'Сусъ Христа,
 30 Задуркали въ царски врата:
 «Кричитъ, кричитъ Мамця Ваша,
 А изъ Мамцѣвъ грѣшна душа.»—
 «Мою Мамцю гевъ пустити,
 Грѣшну душу завернути!»—

- «Ей, сыну мой возлюбленный!
 Отпусти лемъ ей тоту вину,
 Тоту вину и причину!
 Пусти ея и до раю!
 5 Ней тамъ буде хоць изъ краю!» —
 «Мамцю моя возлюблена!
 Не пущу ей та до неба,
 Бо то душа барзь грѣшная:
 В'на до церкви не ходила,
 10 Поклонъ нигда не вдарила,
 А ни посту не постила,
 А на брата чарі брала,
 А на сестру мечъ зрывала.»

68.

- Ей въ недѣлю по обѣдѣ,
 15 Ходитъ Панъ Бѣгъ по Бескидѣ,
 Ой а за нимъ дѣвча, за нимъ:
 «Дѣвча, дѣвча, похиль ми ся!
 Дай ми воды! Напивъ бымъ ся.» —
 Якъ бы я вамъ воды дала,
 20 Кедь то вода барзь нечиста,
 Зъ верху листомъ припадена,
 Зъ споду муломъ примулена.» —
 «Дѣвча, дѣвча! Вода чиста,
 Лемъ то ты е барзь нечиста:
 25 Сѣмдесять есь мужѣвъ мало,
 А зъ однимъ есь шлюбъ не брало.» —
 Ой якъ дѣвча ся улякло,
 На колѣна предъ нимъ клякло:
 «А ты, дѣвча, не вякайся,
 30 Бьей до церкви, сповѣдайся!» —:
 Скоро в'но ся исповѣло,
 На порохъ ся розлетѣло:
 «Подуй, вѣтре, барзь тихѣцькій,
 Заберъ порохъ мой легѣцькій!»

69.

(Ізъ Стрыйскаго округа.)

- Ой пасли жь мы вѡвцѣ
 При высокѡй гѡрцѣ,
 Ишли туды душеньки,
 А за ними трета грѣшна;
 5 Ишли жь они, тилько ишли,
 Ажъ до неба зайшли,
 Заковтали у двереньки,
 Господь каже: «Хто тамъ, Петре?» —
 «Прійшли сюди двѣ душеньки,
 10 А за ними трета грѣшна.» —
 Двѣ душеньки упустили,
 Та й дверѣ ся защепнули.
 Грѣшна душа ревне плаче,
 Ажъ то вчула Божа Мати:
 15 «Благомъ, Сынку, благомъ, Сынку!
 Пускай грѣхи, грѣшнѣ души!» —
 «Не выпущу, моя Мати!
 Бо въ пятницу танцѣвала,
 Въ субботу ся не вмывала,
 20 А въ недѣлю поспѣдала,
 Та й до церкви не ходила,
 Та й Богу ся не молила.»

Русскіе крестьяне Золочевского уѣзда села Стрептова въ восточной Галичинѣ.

II

ДУМКИ

а) Народныя.

1.

(Вацл. изъ Олеська 314.—Максим. 1827, 156.)

Шумить, шумить дубровонька,
Тужить, тужить дѣвчинонька,
Тужить, тужить, та й думае,
На недоло нарѣкае:
5 «Ой недоле, всѣмъ немила,
Чомъ же 'сь мене не втопила?
Лутше було утопити,
Нѣжь зъ миленькимъ розлучити.
Куда иду, обернуся,
10 Назадъ себе оглянуса,
Охъ якъ плачу, якъ зобачу,
Лѣта свои марне трачу!»

2.

(Максимов. 1827, 109.)

Ой мѣсяцю, мѣсяченьку, не свѣти нікому,
Лишень мому миленькому, якъ иде до дому;
15 Ой свѣти му ажъ до дому, та вѣдбери мару,
А якъ поде до иншой, то зайди за хмару;
А станувши за хмарою и въ темности цѣлый,
Тогды скажу заплакавши: «Зрадивъ мене милый!» —

- Самъ до мене приходивъ есь, менѣ присягавъ есь,
 Теперь мене покидаєшь, иншої руку даєшь.
 Коли мене покидаєшь, покинь воду пити,
 Та щобы ты не дочекавъ иншой любити!
 5 Коли мене покидаєшь, покинь хлѣба ѣсти,
 Та щобы ты не дочекавъ а зъ иншою сѣсти!
 Перескочу быстру рѣчку, а нї доторкнуся,
 Перестану тя любити, а нї подивлюся.
 Свѣтитъ мѣсяць, свѣтитъ мѣсяць, свѣтитъ, а не грѣе,
 10 За тобою, мѡй миленькій, однакъ сердце мѣе.»

3.

- Долѡвъ, долѡвъ, качурику, долѡвъ за водою,
 Поклонися мому роду, шо я сиротою!
 Та не тою сиротою, шо неньки не маю,
 Але тою сиротою, шо долї не знаю.
 15 Доле жъ моя несчастлива, доле жъ моя гідна,
 Я ся съ тобовъ не набула, та лишень нагибла!
 Доле жъ моя несчастлива, доле жъ ма погана,
 Я ся съ тобовъ не набула, лишъ напогибала!
 Ой иди но, пуста доле, у вирь утопись,
 20 А за мною молодою та не волочися!» —
 «Хоть я пѡду, дружиночко, у вирь утоплюся,
 А ты приїдешъ воду брати, я тебе вхоплюся.» —
 Нема цвѣтку на всѣмъ свѣткѣ та надъ ожиночку:
 Нема менѣ милїйшой та надъ дружиночку.

4.

- 25 Клопѡтъ головонцѣ, журба и неволя,
 Бѣднѡй сиротонцѣ на свѣтѣ недоля.
 Хоть порадять люде, таки журба буде,
 Радила родина, гѣркая година.
 Плачу жъ бо я, плачу, що день, що година:
 30 «Чому 'сь ми, Боже, такъ не давъ, якъ моеї родинї?»

- А въ моей родинѣ пшеницѣ ланями,
 Въ мене молодой лежить облогами;
 Въ моей родинѣ волы та коровы,
 Въ мене молодой нѣ счастья, нѣ доли.
- 5 «Давъ же 'мъ тѣ рученьку, давъ же 'мъ тѣ обѣ,
 Зарабляй, сирѣтонько, та на долю собѣ!» —
 «Хоть же я роблю, работа нѣ за що,
 Все люде говорятъ: «Сирота лядашо!»—
 Хоть же я роблю, ручки 'мъ преробила,
 10 Моя роботонька нѣкому не мила!»

5.

(Вацл. изъ Олеська 336.)

- Горе жъ менѣ, горе, несчастная доле,
 Заорала дѣвчинопька мысленьками поле,
 Чорными очима та її заволочила,
 Дрѣбненьками слозоньками все поле зросила.
- 15 Посѣю я жито—трава зеленая:
 «Чи то, Боже, твоя воля, що я несчастная?..
 Що жъ я тому винна, що я вродилася,
 Чи мя небо покарало, що я влюбилася?
 Плачу жъ бо я, плачу, якъ у день, такъ въ ночи,
 20 Выплакала 'мъ въ злой недолѣ свои чорнѣ очі.
 Плачу жъ бо я, плачу, що день, що година,
 Кого жъ бо я вѣрне дрюблю, того тутки нема!
 Чи ты мене, моя мати, нѣкды не купала,
 Що ты мене, моя мати, въ куплю не заляляла?
 25 Було жъ мене, моя мати, въ купели заляяти,
 Нѣжъ такую несчастную на сеѣ свѣтъ выдати!
 Ой пѣду жъ я, пѣду, стану за ворота,
 Стану и заплачу ревне, шо 'мъ бѣдна сирота.
 Чомъ ты мене, моя мати, въ церкву не носила,
 30 Чомъ ты менѣ въ пана Бога долѣ не впросила?» —
 «Носила 'мъ тя, моя доню, скоро 'сь вродилася,
 Така тобѣ, моя доню, доля судилася.
 Носила 'мъ тя, моя доню, носила, носила,
 Шануй, доню, тую долю, шо 'мъ тѣ упросила.»—

- «Вродила съ мня, моя мати, въ лихую годину,
 Несчастная вродиламъ 'ся, несчастная згину.
 Охъ Боже жъ мѡй милосерный! Чи то твоя воля?
 Чи е въ свѣтѣ така друга, чи йно моя доля?»—
 5 «Не нарѣкай, доню, на Божую волю,
 Тѡлько, доню, ты нарѣкай на лихую долю!»

6.

- Бувай здоровъ, Ляцькій краю!
 Вже жъ я тебе покидаю;
 Ой пѡду я въ Волощину,
 10 И тамъ же я не загину:
 Въ Волощинѣ добре люде,
 И тамъ менѣ гараздъ буде.
 Туманъ, туманъ по ланинѣ,
 Широкий листъ по калинѣ,
 15 А ще ширшій на яворѣ,
 Де 'сь ми мила на розмовѣ? —
 Знати, о мене не дбае,
 Но зъ иншими розмавляє.
 Зѡйди, хмаро, съ полонины!
 20 Прійди, мила изъ чужины!
 Въ полонинѣ огонь горить!
 Мою милу душа болить,
 Не такъ милу, та якъ мене,
 Що не сидить коло мене.
 25 Долѡвъ, серце, долѡвъ:
 «Збавила 'сь мня, мила, волѡвъ!»—
 «Ще тя збавлю, мильй, коровъ,
 Тогды бувай, любко, здоровъ!»—
 «Ой ты, мила, не журися!
 30 Я ще молодъ не женився;
 Якъ я буду женитися,
 Прошу, мила, дивитися!
 Скажу пива наварити,
 И горѣвки накурити,

Скажу милу запросити,
 Конецъ стола посадити.
 «Твое пиво менѣ диво,
 А горѣвка твоя гѣрка,
 5 Твои братья мене били,
 Щобы мы ся не сходили;
 Твои сестры розрадили,
 Щобы мы ся не любили;
 Твоя мати чарѣвница,
 10 Великая розлучница,
 Розлучила камѣнь зъ водовъ,
 Розлучила мене съ тобовъ.»

7.

Шумить, шумить по долинѣ,
 Широкий листъ на калинѣ,
 15 Еще ширшій на яворѣ,
 Стоитъ мила на розмовѣ.
 Тече вода рѣченьками,
 Плаче мила слозоньками.
 «Тихо, мила, не журися,
 20 Я молодой не женився.
 Де жъ ты, мила, пробуваешъ,
 Що у мене не буваешъ?» —
 «Пробуваю край дунаю,
 Тебе, сердце, споминаю.» —
 25 Щобы човенъ и веселце, —
 Ночовавъ бы 'мъ въ тебе, сердце.
 Нй я човна, нй порома,
 Мушу ночовати дома.
 Прийди, мила, подивися,
 30 Якъ я буду женитися!
 Якъ я буду вѣнчатися,
 Прийди, мила, прощатися.
 Кажу милу запросити,
 Конецъ стола посадити;

- Кажу пива наварити,
 И горѣвки накурити;
 Кажу милій наливати,
 И жалісно заспѣвати.» —
- 5 «Та горѣвка менѣ гѣрка,
 А то пиво менѣ диво,
 Ще дивнѣйші твої слова,
 Що ты не мій, я не твоя.
 Твої сестры говорили,
- 10 Шобы мы ся не любили,
 Та и люде такъ гадали,
 Що бы мы ся не кохали;
 Твоя мати чарѣвниця,
 Великая розлучниця,
- 15 Розлучила насъ съ собою,
 Не дала жити съ тобою.»

8.

- Сидить голубъ на березѣ, голубка на кладцѣ:
 Скажи, любку, щирю правду, що маешь на гадцѣ?
 Бо 'сь ты менѣ завше мовивъ, що мене кохаешь,
- 20 А теперка для иншої мене покидаешь.
 А я 'мъ тобѣ завѣрила на недолю свою,
 А ты 'сь мене та й позбавивъ мого супокою.
 Будь здоровый, мій миленькій, хоть иншу кохаешь,
 Таки жъ бо ты та й вѣдъ мене щиршой не маешь!
- 25 А хоть будешь иншу мати, то припомни жъ собѣ,
 Що я для тя мою милость хіба скѣнчу въ гробѣ.»

9.

(Вацл. изъ Олеська 37.)

- Сидить голубъ надъ водою, голубка на кладцѣ:
 Скажи менѣ, моя мила, що маешь на гадцѣ?
 Сидить голубъ надъ водою при своей голубцѣ:
- 30 Ой нема жъ бо розмовоньки, якъ насъ двое въ кушцѣ.

- Ой свѣчонька изгорѣла, я при ней седѣла,
 Было тогда приходити, коли я хотѣла;
 Ой горѣла та свѣчонька, згорѣла до гнота,
 Было тогда приходити, якъ була охота.» —
- 5 «Приходивъ я, приходивъ я, по́дъ саміи сѣни,
 Мало мене черезъ тебе собаки не зѣ́ли.» —
 «Хоть бы були поторгали, хоть бы були зѣ́ли,
 Въ мене тогды опрѣчь тебе чотыре сидѣли.» —
 «Сухій дубе, сухій дубе, сухій, не зеленый:
- 10 На що 'сь мене полюбила, коли я мерзеный?» —
 «Хоть я собѣ невеличка, румяного личка,
 Пристала 'мъ тѣ до серденька, якъ перепеличка.» —
 «Кобы не ты, дѣвчинонько, та не твои очи,
 Не ходивъ бы 'мъ, не блудивъ бы 'мъ, не збавлявся ночи!»

10.

- 15 Квапила 'мъ ся борзо замужь, потратила 'мъ лѣта,
 Вѣдала 'мъ ся въ невольнку, не прожила 'мъ свѣта.
 Не було бы невольнки, кобы мужь добренькій,
 А мужь лихій, смутокъ тяжкій и слѣзы дробенькій.
 Охъ Боже жь мой милосерный, ты то всѣмъ кируешь:
- 20 Въ еднихъ людей счастье берешь, а другимъ даруешь!
 Охъ Боже жь мой милосерный, все то твоя воля:
 Споганила мене бѣда, несчастлива доля!
 Чи ты мене, моя мати, въ ночи уродила,
 Що въ всѣхъ дѣтей доля добра, моя несчастлива?
- 25 Чи ты мене, моя мати, въ куплю не купала,
 Чи ты мене проклинула, щобъ доля пропала?..
 Було мене, моя мати, въ куплю утопити,
 Нѣжь такую несчастливу на сей свѣтъ пустити!
 Шкода моей уродоньки, хорошего зросту,
- 30 Хиба пѣду утоплюся зъ високаго мосту!
 Пришли, Боже, счастливый день, счастливу годину,
 На цвинтарѣ сѣру землю, високу могилу!..

11.

- «Тече р'ѣчка невеличка зъ вишневого саду:
 Выйди, вийди, дѣвчинонько, зо мновь на пораду!
 Порадь менѣ, дѣвчинонько, якъ рѣдная мати,
 Чи я маю женитися, чи на тебе ждати?» —
- 5 «А я тобѣ, мѡй миленькій, раджу и не раджу:
 Я съ тобою въ вечерь стою, на другого гляджу.» —
 «Бери жъ тебе бѣся мати съ твою порадою,
 Я до тебе съ щиримъ сердцемъ, а ты зъ неправдою!» —

12.

- Ой плынуть бѣлий гусоньки быстрою водою:
- 10 Выйди, вийди, дѣвчинонько, розмовся зо мною!» —
 «Ой не разъ я, ой не два я съ тобою розмовляла,
 Нигды я тѣ, мѡй миленькій, правды не сказала.
 Ой тогды я тобѣ, милый, всю правдоньку скажу,
 Якъ я свою бѣлу ручку изъ твоею звяжу.
- 15 Ой извяжу, ой извяжу, будемъ присягати,
 Та ажъ буде тяжкій жалѣкъ на насъ нападати.» —
 «Мысли жъ мои, мысли мои, по що вы ту прійшли?
 Прійшли конѣмъ вороненькимъ до моєи мысли?
 Кониченько быстрій, быстрій, золотая зброя,
- 20 Ой що жъ собѣ ты гадаєшь, дѣвчинонько моя?..» —
 «Ой гадаю, мѡй миленькій, гадаю, гадаю,
 Що ты не мѡй, я не твоя, дуже добре знаю.
 Ой гадаю, ой гадаю, що не буду твоя,
 Ой бо ты е сынгъ багацькій, а я е убога.» —
- 25 «Ой хоть же ты убогая, але вродливая,
 Ой якъ буде Богъ судити, то будешь ты моя!»

13.

- Сумна жъ я ходжу, хоть я и смѣюся,
 Великая туга, та не подаюся;
 Великая туга до серденька мого,
- 30 Що я не видаю свого миленького.

Приснивъ ми ся сонъ дивнесенькій,
 Та що вже приѣхавъ мѡй милесенькій;
 А я тросклива, зо сну скочила,
 Однакъ свого миленького не зобачила.

14.

(Вацл. изъ Олеська 276.)

- 5 Ой смутна жъ я, смутна, та й ще не смучуся,
 Хоть велику тугу маю, та й не подаюся.
 Ой ще жъ бо я маю три роки тужити,
 Нихто жъ менѣ не порадить, якъ на свѣтѣ жити:
 Радила родина, гѡркая година,
 10 Ой радили добрї люде, жаль серденьку буде.
 Ой приѣдь миленькій, голубку сивенькій!
 Ой сядь же ты коло мене, порадь же ты менѣ!
 Порадь же ты менѣ, якъ на свѣтѣ жити,
 Якъ бы тебе не любити, якъ ты залишити?
 15 Поставъ же рученьку по за пазушеньку,
 Та чей буде потѣшенье моему серденьку!
 Перенесу ключи, не побренькуючи,
 Таки свого миленького не забуваючи.

15.

(Вацл. изъ Олеська 285.)

- Въ субботу пѡзненько тужить ме серденько:
 20 Ей не тужи, сердце мое, приѣду раненько!
 Въ недѣлю раненько, ще ся не видненько,
 Ссѣвъ съ коника, та й привитавъ: «Добрыдень, серденько!
 Добрыдень, серденько! Якъ же ми ся маешь?» —
 «Богъ ти запласть, що мене витаешь!
 25 «Маю жъ я ся, маю, якъ рыбка въ дунаю,
 Тѡлько менѣ того жаль, що ты не видаю.
 Що жъ я тому винна, що я тебе люблю,
 Опустивши вѣкъ молодой, сама себе згублю.» —
 «А у полѣ вышенька, що ты хорошенька:
 30 Гуляй, гуляй, моя мила, поки 'сь молоденька!» —
 «Ой гуляю жъ я, гуляю, и гуляти буду,
 А о тобѣ, мѡй миленькій, во вѣкъ не забуду!»

16.

(Вацл. изъ Олеська 328.)

- Дуброво зелена, въ три ряди саджена,
 Пѣшла бы 'мъ тобою, здраденьки ся бою;
 Зъ рады великои сусѣды близькои!
 Сусѣдо близенька, примай собѣ сына,
 5 Най вѣнъ не лѣтае по надѣ мой дворы;
 Конемъ вороненькимъ, соколомъ сивенькимъ!
 Ой кобы я пава, то бы я лѣтала,
 Ахъ кобы я мала вѣрловіи крыла,
 Вѣрловіи крыла, зазулені очі,
 10 Я бы поленула въ ночи о пѣвничі,
 Я бы поленула по за тихій дунай,
 По за тихій дунай, по надѣ мѣсто Збаражъ;
 Я бы собѣ стала у мѣстѣ на дверяхъ,
 Я бы собѣ сѣла въ найвижшу кватырку,
 15 Я бы ся дивила на мѣсто по рынку:
 Ажъ тамъ мой миленькій по рыночку ходитъ,
 За бѣлу рученьку розлучницю водитъ;
 Мѣдъ, горѣвку носитъ, кармазинъ торгуе,
 Кармазинъ торгуе, все золотомъ шафуе.
 20 Любій же мой друже, кому жъ тое буде?
 Чи намъ молоденькимъ, чи дѣтямъ маленькимъ?
 Нѣ намъ молоденькимъ, нѣ дѣтямъ маленькимъ,
 Но той розлучницѣ, що насъ розлучила,
 Якъ рыбку зъ водою, такъ мене съ тобою,
 25 Такихъ молоденькихъ, вѣдъ дѣтей дробненькихъ!..

17.

(Вацл. изъ Олеська 401.)

- Ой не шуми, добровонько,
 Та не шуми, зеленая,
 У три ряди саджена,
 Та не шуми надо мною,
 30 Якъ я буду ити тобою!
 Но зашуми той фили,
 Якъ я буду за три милі!
 Ой зашуми той минуты,

- Не дай сердцю загинути!
 Иду мило, йду другуго,
 А нѣкого не здыбую;
 Ино сокѣль на тополи,
 5 Пѣ пѣсню лихѣй доли:
 «Ой соколе, соколочку,
 Не смути ми головочку!
 Бо вже мене засмучено,
 Що зъ нелюбомъ излучено!
 10 Вчини, Боже, мою волю:
 Зроби жъ мене удовою!
 Най я собѣ погуляю,
 Якъ та рыбка по дунаю;
 Якъ та рыбка по пѣсочку,
 15 Я молода по свѣточку;
 Якъ та рыбка изъ крыльцями,
 Я молода зъ молодцями!»

18.

- Ахъ я несчастный чоловѣкъ, що маю дѣяти?
 Ходжу, нуджу по долинѣ, нѣ съ кимъ розмовляти!
 20 Счорнѣвъ я, змарнѣвъ я, по полю ходячи,
 А все тото за тобою, дѣвчино, тужачи!» —
 «Не чорнѣй, не марнѣй, не нуди собою,
 Не будешъ ты менѣ мужомъ, я тобѣ женою!» —
 «Ой, дѣвчино, серденько, згубишь мою душу,
 25 Якъ ся съ тобовъ не оженю, то умерти мушу.
 Гляньте, неба высокии, змилуйтеся, прошу,
 Озмѣтъ тугу съ сердца мого, нехай ѣ не ношу!
 Ой ты пѣдешъ долиною, я пѣду горою,
 Чи тужишь ты такъ за мною, якъ я за тобою?» —
 30 «Не тужу, не нуджу, не чинь собѣ труду,
 Выбѣй собѣ зъ головоньки, я твоя не буду!» —
 «Ой дѣвчино, ой серденько, личка румяного,
 Якъ же тебе не любити, коли 'сь годна того!..» —
 «И що жъ съ того, що ты любяшь, ты 'сь менѣ не милый,
 35 Бо вже мои чорнѣи очи иншого злюбили.»

Коли кажешь, то я по́ду въ горы и затишій,
 Тамъ я буду го́рко плакавъ, ніхто не услыше;
 Тамъ я буду на тя плакавъ, ты, дѣвчино мила,
 Тамъ я певне съ туги умру, що 'сь мене зрадила.»

19.

(Вацл. изъ Олеська 387.—Максим. 1834, 168.)

- 5 Сидить Козакъ на могилѣ, та й думку думае,
 На Украину поглядае, тяженько вздыхае:
 А нї вѣтеръ не вѣе, нї сонце не грѣе,
 Ино краємъ край дунаю трава зеленѣе.
 Ой въ поли могила зъ вѣтромъ говорила:
 10 «Не вѣй, вѣтре буйнисенькій, щобъ я не змарнѣла!» —
 Плыне качурь, плыне, по тихомъ дунаю:
 А що жъ зъ моей молодости, я доли не маю!
 Бодай тая рѣчка шуваромъ заросла,
 Та що мене молодого въ чужій край занесла!
 15 Бодай тая рѣчка рыбокъ не зродила,
 Та що мене молодого зъ милой розлучила!
 А я тую рѣчку човномъ перемечу,
 Чей я свою миленькую, ще хоть разъ zobачу.
 Гей у саду рѣченька, на рѣченцѣ кладка:
 20 «Не покидай, мѡй миленькій, старенького батька!
 Якъ батька покинешь, марненько загинешь,
 Быстренькою рѣченькою на дунай поплинешь;
 И веселце згубишь, будешь потопати,
 А тогды я вже не змогу бѣлу ручку дати!»

20.

- 23 Ой ты дѣвчино, гордая, пышна!
 Чомъ ты до мене зъ вечера не прійшла?» —
 «Ой якъ я маю до тебе ходити,
 Коли насъ будутъ вороги судити?» —
 Ой нехай судять, нехай говорятъ,
 30 Прійде година, що менѣ отворють

- Дверць до тебе, а тобѣ до мене;
 Ще єя дочекаю, що прійдешь до мене;
 Ой бо безъ тебе жити менѣ трудно,
 Якъ ты не виджу, серцю мому нудно. —
 5 Ой що ты будешь, дѣвчино, гадати,
 Коли ми прійде вѣдси вѣдѣжджати?» —
 «Буду тужити, буду плакати,
 Буду до тебе листоньки писати.» —
 «Ой перестань же, дѣвчино, плакати,
 10 Я перестану коника сѣдлати.» —
 «Не перестану, поки не дѣстану
 Личенька твого, хорошего стану.»

21.

(Вацл. изъ Олеська 217.—Максим. 1827, 90.)

- Ой ты дѣвчино, горда и пышна,
 Чомъ ты до мене зъ вечера не выйшла?» —
 15 «Ой якъ я маю зъ вечера ходити,
 Коли насъ будуть вороги судити?» —
 «Ой нехай судять, якъ розумѣють,
 Прійде тая годипонька, они понѣмѣють.
 Ой ты, дѣвчино, мыслями блудишь,
 20 Сама не знаешь, кого вѣрне любишь.» —
 «Ой знаю, знаю, кого кохаю,
 Ино не знаю, съ кимъ жити маю.» —
 Ой ты дѣвчино, червона калино,
 Менѣ безъ тебе на свѣтѣ не мило;
 25 Ты 'сь менѣ любя, ты 'сь менѣ мила,
 Ты 'сь мое серденько розвеселила.» —
 «Ой ты хлопчино, сивый голубочку,
 Не суши жь менѣ мою головочку!
 Заказавъ отецъ, заказала мати,
 30 Щобъ съ тобою не розмовляти.» —
 «Вже жь бо я виджу, що не оженюся,
 Пѣду жь я въ монастырь, та й постригуся;
 Пѣду я въ монастырь, тамъ посвячуся,
 На тебе, мила, не подивлюся.» —
 35 «Не пострѣгайся, бо лѣта загубишь,
 Звѣнчайся съ тою, котру вѣрне любишь!»

22.

(Вацл. изъ Олеська 410.)

- Не тїштеся, мои вороженьки, та мойй пригодї,
 Пѣшли лїта марне съ сего свѣта, якъ листъ по водї;
 Моя пригода, моя пригодонька, якъ у лїтї роса,
 Якъ вѣтеръ повѣе, а сонце пригрѣе, осыплесе вся.
- 5 Ой ты мойй миленькій, голубе сивенькій, не по правдї жїєшь,
 Попередъ мою хату, мои воротонька, до иншой ходишь;
 До иншой ходишь, мѣдъ, горївку носишь, спїзаночку спїзавашь,
 Менї молоденькѣй, несчастливенькѣй но жалю додавашь.» —
 «Высади собї, моя миленька, вишеньками двѣрць,
- 10 Щобъ тї не заходивъ, вѣтеръ не заносивъ, голосочокъ мойй!» —
 «Я садъ садїла, я садъ пѣдливала, не прїїмився менї,
 Кого я кохала, изъ роду го знала, не судивъ Богъ менї;
 Я садъ не садїла, садъ не пѣдливала, та прїїмився менї,
 Кого 'мъ не кохала, изъ роду не знала, присудивъ Богъ менї.»

23.

(Вацл. изъ Олеська 446. — Максимов. 1834, 166.)

- 15 Не шуми, дуже, въ дубровонцї дуже,
 Не задавай серцю жалю, що я въ чужомъ краю!
 Ой я въ чужомъ краю, въ чужѣй сторонцї:
 Трудно жь менї въ свѣтї жити, бѣдной сиротонцї;
 Бо я въ чужомъ краю, якъ билина въ полї,
- 20 Нема кому порадити бѣдной головї.
 Пущу жь я утку по тихомъ дунаю:
 «Плыни, плыни, сива утко, де родину маю!» —
 «Плыне, плыне утка, та її до горы дмется,
 Либонь тобї, мойй милый, мѣшканье псується.» —
- 25 «Ой нехай псується, я въ тое не дбаю,
 Скоро я вѣдъ тебе вже другуя маю.» —
 «Ой у саду вишня, ягѣдки зродила:
 Я съ тобовъ, мойй милый, дѣточки змножила:
 Ой у саду вишня меже вишеньками,
- 30 Що жь я бѣдна зроблю съ тими дѣточками?
 Ой выйду я, выйду, на гору крутую,
 Ой погляну, погляну, на воду быструю:

Быстра рѣченька, я на ню дивлюся,
 Такі менѣ мысли прійшли, по́ду утоплюся.» —
 «Ой цыть, не топись, бо душу загубишь,
 Хоть вѣнь тебе не любить, але жити мусишь!»

24.

(Вацл. изъ Олеська 216.)

- 5 «Гей заржій, заржій, сивый кониченьку,
 По по́дъ воротонька йдучи,
 Гей, чей же вчує моя дѣвчинонька,
 Вечероньку готуючи!» —
- Дѣвчина учула, тяженько зѣтхнула,
 10 Та й ревненько заплакала:
 «Гей, гей, ой мой милый Боже,
 То жь е'мъ го вѣрне кохала!
- Буду я постити сѣмъ понедѣлкѣвъ,
 А осмую недѣлоньку,
 15 Ой принеси, Боже, кого вѣрне люблю,
 Та до моего домоньку!» —
- «Ой не ржій, не ржій, сивый кониченьку,
 По за гуменю йдучи;
 Ой не плачь, не плачь, моя дѣвчинонько,
 20 Вечероньку готуючи!»

25.

(Вацл. изъ Олеська 220.)

- «Болить мене головонька, оченьками мружу!
 Самъ не знаю, не вѣдаю, за кимъ серцемъ тужу.
 Ой либонь то ты, дѣвчино, той туги причина,
 Що вѣдъ тебе не доходить жадная новина?
- 25 Тамъ-то дѣвча, тамъ-то бровы, тамъ-то очи чорнї,
 Тамъ-то личко румяное и слова выборнї!
- Ой дѣвчино, дѣвчинонько, не задавай туги,
 Не давайся на по́дмову, якъ тя слоче другїї!» —

«Не журися, мій миленькій, я тя не зраджую,
Ино тільки Бога прошу, и тебе жадаю!»

26.

- Не боится Козаченько ні грому, ні тучи,
Хорошенько въ кобзу грає, до дівчини йдучи.
8 «Ой не ходи, Козаченьку, коло того рогу,
Переляла удовонька чарами дорогу!» —
«Чаруй, чаруй, удовонько, коли бь не лежати,
Котру жь бо я вѣрне люблю, тую хочу взяти!
Захотѣла дѣдъча мати начепуритися,
10 Поставила 'сь брыженята, ні притулитися!» —
Ой купався селезенько на высокій кладцѣ:
Покланявся Козаченько своѣй пані матцѣ.
«Плины, плины, селезеньку, тихою водою!
Люба жь менѣ розмовонька, серденько, съ тобою.
15 Ой видится, не дивится мій милый на мене,
Ой якъ гляне, сердце вяне и въ него и въ мене;
А у мене на городѣ три копчики рути:
Кохавшися, любившися, въ купцѣ намъ не бути!
«Ой не ходи, Козаченьку, горою за мною,
20 Ой знаешь ты, вѣдаешь ты, не рѣвна 'мъ съ тобою!»
«Теперь же я сиротонько на свѣтѣ zostався,
Посылався до дівчини, та не сподобався;
Посылався цѣлый годъ, хотѣвъ еи взяти,
Нагодила дѣдъча мати товариша въ хатѣ!»

27.

(Вацл. изъ Олеська 373.)

- 25 Плыне човенъ, воды повенъ, тай ся выхилює:
Седить хлопецъ коло дѣвки, тай ся выпытує:
«Щобы тобѣ, моя мила, купити, купити?» —
«Купи менѣ коралики, буду тя любити!
Купи менѣ коралики на бѣленьку шію,
30 А я тобѣ на недѣлю сорочку ушію;

- Впію тобѣ сороченьку съ тонкими уставки,
 Бо ты въ мене любый хлопецъ, добрый до забавки!» —
 Уже вѣдѣздить мой миленькій, та й ми наказуе:
 «Ой най твое бѣде личко нахто не цѣлуе!..» —
- 5 Ой не бѣйся, мой миленькій, якъсь тото буде,
 А хоть одень поцѣлуе, то ще тобѣ буде.» —
 Летить воронъ съ чужихъ сторонъ, предивненько кроче:
 Вѣдай же тамъ моя мила та за мною плаче:
 «Не плачь, не плачь, моя мила, не тужи за мною!
- 10 Ты згубила, а я знайшовъ, девять за одною:
 Одна мые, друга чеше, а третя втирае,
 А четверта пече, варить, пятая жмякае,
 А шестая хусты сушить, семая маглое,
 Осъму люблю и голублю, зъ девятювъ жартую.»

28.

(Вац. изъ Олеська 283.)

- 15 Скрыпивиі воротонька, не могу заперти:
 Кого люблю, не забуду до самой смерти.
 Черезъ садъ, виноградъ, по воду ходила,
 Не судивъ менѣ Богъ, кого я любила.
 Сухій дубъ на долині, зеленый у лѣсѣ:
- 20 Мене мати годовала, якъ ластѣвку въ стрѣсѣ;
 Мене мати шановала, въ папѣръ завивала,
 Молодцами выберала, за нелюба дала;
 А въ нелюба гѣрка губа, гѣрша полиночку,
 Буде бити, зневажати, чужу детиночку.
- 25 Цы я тобѣ, моя мати, воды не носила,
 Шо ты менѣ въ пана Бога долѣ не впросила?..
 Цы я тобѣ, моя мати, и хустѣвъ не прала,
 Шо ты мене, моя мати, за нелюба дала?..
 А въ нелюба гѣрка губа, гѣрша вѣдъ долину,
- 30 Якъ я его поцѣлую, то трохи не блону.»

29.

- Ой бѣсь бѣду перебуде, якъ тѣ накутъ люде,
 А я мовлю: «Лихо мине, менѣ гараздъ буде.»
 Даю волю лихѣй долѣ, нехай ся змушає
 Надо мною молодю, бо теперъ часъ мае!
- 5 Несчастливая недоленка, тая жъ мене згѣла,
 И птащина найменшая того бѣ не стерпѣла.
 Правда, менѣ жаль не малый, тяжку журбу маю,
 Що 'мъ молода, якъ ягода, доленьки не знаю;
 А я мушу, хотъ якъ трудно, плысти протѣ водѣ:
- 10 «Гей змилуйся, лиха доле, бо стерпѣти годѣ!»
 Затопила быстра вода широкѣ дороги,
 Нѣ якъ, сердце, розмавлати не дають вороги;
 За разъ гудягъ, за разъ судягъ, що я люблю кого,
 Та що жъ я тя, сердце, люблю, що жъ кому до того?
- 15 Нехай гудягъ, нехай судягъ, хотъ на свое лихо,
 А я буду все терпѣти, здыхаючи тихо!
 Нехай гудягъ, нехай судягъ, не жаль бы терпѣти,
 Коли бѣ кого не нарокомъ казали любити!
 Чи я една на сѣмъ свѣтѣ, чи нема другои,
- 20 Щобы 'мъ зъ нею подѣлила дробнѣ слѣзы мои?..» —
 «Не уважай, дѣвчинонько, ца всѣ тѣ мовы,
 Любѣмося — поберемся, 'сли будемъ здоровѣ!»

30.

(Вацл. изъ Олеська 254.)

- Ой у полѣ сѣно низенько присѣло:
 Съ кимъ же мое миле сердце до вечери сѣло?
- 25 Сѣло жъ воно, сѣло, наѣ здорове буде!
 Коли мене вѣрне любить, то мня не забуде.
 «Ой коню мой сивый, будь же ми счастливый!
 Завези мня, занеси мня, до моеѣ дѣвчины!
 Тупни копытами передъ воротами,
- 30 Щобы выйшла дѣвчинонька съ чорными бровами!» —
 Выйшла вона, выйшла, бѣду ручку дала:
 «Витай, витай, мой миленькій, давно 'мъ ты ждала!
 Чекала 'мъ ты вчера, сѣмъ годичъ зъ вечера,
 Не могла 'мъ ся дочекати, сама 'мъ лягла спати;

Свѣченька горѣла, въ мене душа мѣла,
 За тобою, мой миленькій, що 'мъ ты не видѣла;
 Изгорѣла свѣчка до самого гнота,
 Прїѣдь, прїѣдь, милый, най збере охота!

31.

- 5 Вѣтронько дув, вѣтронько дув,
 Хабиною кольше:
 Охъ десь-то мой милый, та й чорнобривый,
 Листопьки менѣ пише.
- 10 Высока верба, висока верба,
 Широкий листъ пускае:
 Велика любовь, тяжка розлука,
 Серденько зривае.
- Бѣдна пташина безъ товариша
 Лѣтае по всѣмъ лѣсѣ:
- 15 А ты 'сь поѣхавъ, мене 'сь понехавъ,
 Якъ ластовоньку въ стрѣсѣ.
 А ты 'сь поѣхавъ, мене 'сь понехавъ,
 А я бѣдная плачу,
 Ой сплакала 'мъ очи, якъ въ день, такъ въ ночи,
- 20 Шо свѣтонька не бачу.
 А ты 'сь поѣхавъ, а ты 'сь поѣхавъ,
 Сивою кобылою,
 А мене 'сь лишивъ, мене 'сь лишивъ,
 Зъ маленьковъ дитиною.
- 25 Дурна пташина, невеличка,
 Шо по гѣляцѣ скаче:
 Дурна дѣвчина, тай безрозумна,
 Шо за гильтабѣмъ плаче:
- «Ой якъ же менѣ та й не плакати»
- 30 Самі слозоньки лютяся,
 Шо вѣдъ милого вѣстоньки нема,
 А вѣдъ нелюба шлютяся?

Ахъ кобъ такъ тобѣ, якъ теперъ менѣ,
 Прійшлося погибати,
 Кобы 'сь такъ не мѡгъ, якъ я не могу,
 Не одну нѡчку спати!

5 Ой плыне човенъ, та воды повенъ,
 Та коли бъ не пролився:
 Ой поѣхавъ же та мѡй миленькій,
 Та коли бъ не бавився!

Ой тудя лозы та хилѣтеса,
 10 Та вѡдки вѣтеръ прійде:
 Ой тудя очи та дивѣтеса,
 Вѡдки мѡй милый ѣде!

Ой вже жъ бо лозы нахилилися,
 Та чогось перестали:
 15 Ой вже жъ очи надивилися,
 Та уже понехали

Ой плыне щука изъ Кременчука,
 Та червоніи крыльця:
 А нема жъ мого та миленького,
 20 Та нема жъ чорнобрѡвця!

Ой стоять вербы по концѣ гребли
 Та гѡлцѣ погнулися:
 Ой уже жъ нашѣ та вороженьки
 Та усѣ подулися!

32.

(Вацл. изъ Олеська 434. — Максимов. 1834, 169.)

25 «Ей волю мои, ей половіи,
 Чомъ сами не орете?
 Ей гѣта жъ мои молоденькіи,
 Марне зъ свѣта йдете!» —

«Ой орали бъ мы, не стояли бъ мы,
 30 Шобъ кому поганяти:
 Не йшли бы гѣта марне зо свѣта,
 Шобъ кому шанувати!» —

Ой летить воронъ изъ чужихъ сторонъ,

Та нѣжки подобравши:

Ой тяжко жь менѣ та на чужинѣ,

Родинокы не мавши!

5 Ой выйду жь бо я та за ворота,

Та заплачу якъ сирота:

Ой нѣхто жь мене та не займае,

Та що роду не знае.

По полю ходжу, сѣно громаджу,

10 За мною нѣ былины:

Гѣрко жь менѣ на свѣтѣ жити,

Шо не маю родины!

33.

(Вацл. изъ Олеська 221.)

Ганусю моя, дѣвчино красна!

Чому мене не кохаешь, цы вѣдъ мене кривду маешь,

15 Ганусю моя!

Свѣтъ я перейшовъ, таки не знайшовъ

Та надъ тебе вродлившую, нѣ надъ тебе краснѣйшую,

Ганусю една!

Видѣвъ е'мъ пташеньки, видѣвъ е'мъ рыбокы,

20 Пташеньки лѣтають, рыбокы плавають,

Всѣ пару мають;

А я бѣдный овчаръ, самъ ходжу безъ паръ;

Та що тому за причина, що не любить мя дѣвчина,

Мене бѣдного?

25 Ой пѣду я до ставу, тамъ рыбку дѣстану,

Зварю рыбку въ ющѣ, дамъ моей Ганусцѣ,

Чей мя полюбить.

Рыбокы зѣла, менѣ вѣдповѣла:

«Не будешь ты мѣй!»

34.

Ахъ его ма, невеликъ, не збйде зъ ума, ахъ его ма!
 Ой поѣхавъ молодець, та черезъ мой подворецъ,
 Нй добрыдень не давъ, нй шапочки не знявъ;
 Перейду го у крамѣ, чи хорошо прибранный;
 5 Перейду го у броду, чи хорошій на вроду;
 Перейду го на мостѣ, чи хорошій на зростѣ:
 Такій малъ, не великъ, самъ хорошій чоловѣкъ;
 Перейду го на ставу, чи хорошій на славу,
 Чи хорошій и румянъ, и ладненькій его ставъ:
 10 На станъ его глядѣти, мало ми зъ нимъ седѣти;
 Перейду го край хаты, чи вмѣе жартовати:
 И хорошо жартуе, и обйме, цѣлуе,
 Хорошенько спѣває, менѣ спати не дае.

35.

(Вацл. изъ Олеська 353.)

Котилися возы зъ горы, поломали шпицѣ:
 15 А вже жъ менѣ не ходити на ти вечерницѣ;
 А вже жъ менѣ не ходити, куда я ходила,
 А вже жъ менѣ не любити, кого я любила.
 Котилися возы зъ горы, на долинѣ стали:
 Кохалися, любилися, теперъ перестали;
 20 Кохалися, любилися, якъ голубовъ пара,
 Ой а теперъ розбйшлися, якъ чорная хмара;
 Чорна хмара розбйдеся, дробный дощикъ буде,
 А зъ нашого закохання либонь ницѣ не буде!
 Два голубы воду пили, а два колотили:
 25 Бодай ти посчезали, що насъ розлучили!
 Ой де жъ тая кирниченька, що голубъ купався?
 А де жъ тая дѣвчинонька, що я въ нѣй кохався?
 А де жъ тая кирниченька, що голубка пила?
 А де жъ тая дѣвчинонька, що мене любила?..
 30 Котилися возы зъ горы, поломали ярма:
 А вже жъ менѣ не ходити, де дѣвчина гарна!..

36.

Ахъ жаль менѣ и туга,
 Нема жь моего друга,
 Нема мого сокола,
 Не буду я весела!

5 Вѣнъ поѣхавъ въ чужій край:
 «Прошу, мила, споминай!
 Бо я тебе спомяну
 Сто разъ въ одну годину.» —

Повѣй, вѣтре, вѣтроньку,
 10 Съ Побережа въ Литвоньку!
 Занеси вѣсть милому,
 Шо я тужу по нѣму.

Соловию маленькій!
 Въ тебе голось тоненькій!
 15 Ты раненько спѣваєшь,
 Мое сердце вриваешь.

Соловию маленькій!
 Въ тебе голось тоненькій:
 Не щибечи раненько,
 20 Не рань мое серденько!

Кобы 'сь ты знавъ, маленькій,
 Якій то жаль тяженькій:
 Бо якъ у день, такъ въ ночи!
 Стоитъ милый предъ очи!

25 Плачу жь бо я и тужу,
 Що милого не вижу;
 Ой якъ у день, такъ въ ночи,
 Стоитъ милый предъ очи!» —

Соловию маленькій!
 30 Мавшь голось тоненькій:
 Защибечи ты менѣ,
 Бо я теперь въ чужинѣ!

Соловію маленькій!
 Маешь голось тоненькій:
 Ты по лѣсѣ лѣтаешь,
 Пары собѣ шукаешь;

- 5 А я бѣднѣй блукаю,
 Що свѣй пары не маю;
 Не моя то причина,
 Що не любить дѣвчина.»

 37.

- «Ахъ якъ тяжко серцю мому
 10 Выхъжджати съ сего дому!
 Хоть поѣду, то вернуся,
 Бо я въ тобѣ кохаюся.» —
 «Ой ты, хлопче гожій, живыйй,
 Люблю твои очи сивій!
 15 Ой ты, хлопче, ты утворныйй,
 Люблю твои очи чорныйй!
 Кажуть менѣ старій люде,
 Шо съ хорошимъ счастье буде:
 Не една зъ нашихъ плаче,
 20 Шо зъ грошима бѣда скаче.
 Стану въ одну, тамъ хорошій,
 Стану въ другу, ажъ тамъ гроши:
 Не хочу я грошій много,
 Тѣлько личка румяного!» —
 25 «Ой тамъ въ полѣ кирниченька,
 Тамъ водиця студененька,
 Тамъ дѣвчина воду брала,
 Мое сердце завязала.» —
 «Чи то, Боже, твоя воля?
 30 Чи несчастна моя доля?
 Чи въ любистку ты купався,
 Що ты менѣ сподобався?» —
 «Не въ любистку, тѣлько въ мяти,
 Бо я хочу тебе взяти.»
-

38.

«Пріѣдь, милый, вже день бѣлый, вже стало свѣтати!
 Ахъ якъ тяжко, ахъ якъ нудно, що ты не видати!
 Я иншого не любила, хотъ ихъ було сила;
 Бодай же я тебе була нѣгда не любила!
 5 А я тебе полюбила, ты любишь иншую:
 Бодай ты такъ за невѣ туживъ, якъ я за тобою!
 Або нехай выѣжджаю въ далекі стороны,
 Або нехай ми зазвонять въ голосніи дзвоны,
 Якъ я стану передъ Богомъ на тебе плакати,
 10 Що я съ твоей причиньки мусѣла умерати!
 А якъ прійдешъ на то мѣсце, де моя могила:
 Погадаешъ, подумаешъ, же я тя любила!

39.

Тече вода зъ за города, съ пѣдъ темного луга,
 Хто не знае закоханя, не велика туга!
 15 А я тебе люблю, люблю, такъ, якъ свою душу,
 Черезъ тебе, сердце мое, умерати мушу.
 На поповѣй сѣножати, тамъ ожины вьются:
 Хотяй душа невинная, люде набрешутся.
 Нехай брешуть, нехай брешуть, набрешутся лиха,
 20 А мы двое, сердце мое, любѣмся стиха!
 Ой на горѣ крутѣ гаи самой дубины:
 Шкода сердце славы твоей, що мы ся любили!
 Шкода, сердце, славы твоей и заходу того,
 Ой що сѣмо ся розлучили черезъ ляда кого!
 25 Яко съ тебе, сухой дубе, зеленый не буде,
 Такъ изъ тебе, пройдисвѣте, господарь не буде!
 Пройдисвѣте, зайдисвѣте, всѣ дороги знаешъ,
 А на котре мѣсце прійдешъ, то дѣвчину маешъ!

40.

(Вацл. изъ Олеська 217.)

«Ой ты дѣвчино зарученая!
 Чого ты ходишь засмученая?» —
 «Ой якъ я маю весела бути,
 Кого я люблю, тяжко забути!» —

5 «Ой ты дѣвчино, чорніи очи,
 И въ день ся журишь, и не спишь въ ночи!
 Чорніи очи принаду дали,
 Душу и тѣло вразъ зъ житьемъ взяли.

Ой ты дѣвчино, мыслями блудишь,
 10 Сама не знаешь, кого ты любишь!» —
 «Ой знаю, знаю, кого кохаю,
 Ино не знаю, съ кимъ жити маю!»

41.

«Ой де ты їдешь, де ты поїдешь, Ивасю?» — «На Подольс.» —
 «Поверни конемъ, поверни сивымъ, на мое подвѣрье!»
 15 Обѣцяла мѣ ти, та Ивасеньку, обѣцяночку дати:
 Крамну хусточку, червоненькую, бѣле личко втирати.» —
 «Ой коні жь мои, вороненькіи, бодай вы поздыхали!
 Ой якъ я їздивъ до невѣрницѣй, чому жь вы не заржали?» —
 «Ты самъ негѣдникъ, ты самъ обридникъ, що жѣнки не маешь,
 20 Жѣнки не маешь, бѣды не знаешь, молодымъ ся тримаешь.
 Ой якъ ты будешь жѣночку мати, будешь бѣду знати,
 Пізно лягати, рано вставати, нема що худобѣ дати.»

42.

По надъ гору высокую голубы лѣтають:
 Я гаразду не зазнала, та й лѣта минають,
 Я гаразду не зазнала, та й вже не зазнаю,
 По чѣмъ же вась, лѣта мои, споминати маю?
 5 Ой ты 'сь менѣ вѣрне казавъ, що мене кохавъшь,
 А теперка черезъ иншу уже покидавъшь.
 Будь здоровый и счастливый съ тою, що ю мавъшь,
 А еднакъ же ты надъ мене щирѣйшой не знайдешъ!
 А я усе Бога прошу, зъ вечера до ранку,
 10 Щобы ты мавъ счастье всюда, мой милый коханку!
 Ой зъ вечера вѣтеръ вѣе, зъ раня сонце грѣе,
 Хотяй очи слезовъ не льють, але сердце мѣе.
 Рости, дубе, край дороги голѣмъ на долину:
 Я милого лѣпше люблю, якъ мама детину!

43.

15 Ой де буду, то буду, въ томъ селѣ не буду:
 Бо въ томъ селѣ вороги облягли мя до ноги;
 Куда ходять, то судять, все о менѣ говорятъ,
 Що не вмѣю робити, не маю въ чѣмъ ходити.
 А вы, мои вороги, не псуйте си голови!
 20 Бо я вмѣю робити, маю я въ чѣмъ ходити.
 Охъ выйду я на гору, подивлюся въ долину,
 Тамъ въ долинѣ ялина, тамъ вся моя родина;
 Тамъ въ долинѣ родина и мамина могила,
 Припаду я до гробу: «Ой встань, мамо, до дому!» —
 25 «Де жъ ты, доню видала, щобы вмерла вставала?
 Ой съ кимъ же 'сь ты ту зайшла, що 'сь ты мене тутъ найшла:
 Чи съ хмарою, чи зъ дождемъ, чи зъ лихою долею?...» —
 Нй съ хмарою, нй зъ дождемъ, но зъ лихою долею!»

44.

- Привикайте, чорні очи, самі ночовати:
 Нема жь мого миленького, ні съ кимъ розмовляти!
 Нема жь мого миленького, рожоваго цвѣта,
 Ой нема съ кимъ розмовляти до бѣлого свѣта;
 5 Нема жь мого миленького, нема жь моеѣ квѣтки,
 Пѣшла бы 'мъ го выглядати, та не знаю звѣдки;
 Нема жь мого миленького, туга не малая,
 На стеженцѣ, куда ходивъ, трава зеленая!
 Ой часъ, мати, жито жати, колось похилився:
 10 Ой часъ мене за мужъ дати, бо голосъ змѣнився!

45.

- «Чи ты, Йванку, порубався, чи ты, Йванку, вбився,
 Чи ты, Йванку, у дѣвчины чарѣвъ поживився!» —
 «Ни я, мамко, порубався, ни я, мамко, вбився,
 Лишь я, мамко, у дѣвчины чарѣвъ поживився:
 15 Мене чары расперають, масні пироженки,
 То ходити до дѣвчины темной ноченьки.

46.

- Не всѣ тоти сады родять,
 Що на веснѣ розвиваються:
 Не всѣ тоти поберутся,
 20 Що зъ маленьку покохаються;
 Половина садѣвъ родить,
 Що на веснѣ розвиваеся:
 Половина побереся,
 Що зъ маленьку покохаеся. —

47.

(Вацл. изъ Олеська 391.)

- Коло млина, коло броду,
 Пьютъ голубы зимну воду,
 Напилися, тай злетѣли,
 Крылоньками злопотѣли,
 5 Крылоньками лопотали,
 Коханье си нагадали:
 Бѣда тому, що ся любить,
 Якъ нѣчь, такъ день сердце тужить:
 Бѣда тому Козакови,
 10 Въ чистѣмъ полю край дороги,
 На конику все ѣздае,
 Съ стремня ноги не выймае,
 До милои доѣздае:
 «Ци спишь, мила, що думаешь?
 15 Ци о менѣ гадку маешь?..» —
 «Ой не сплю я, но думаю,
 Бо о тобѣ гадку маю.»

48.

- Волы мои сивенькіи, не ѣздити вами!
 Лѣта жь мои молоденькі, жаль менѣ за вами!
 20 Запряжу я пару коней святой недѣлї,
 Та поѣду за лѣтами та ще той хвилї.
 Ой хоть же я молоденька коня утомила,
 Таки же я марнї лѣта та не догонила.
 Догонила 'мъ лѣта свои въ калиновѣмъ мостѣ,
 25 Вернѣтъ—ко ся, мои лѣта, та до мене въ гостї!
 Запряжу я та коники тотї вороненькі,
 Чей ся вернутъ лѣта мои тотї молоденькі;
 Запряжу я мои кони тотї воронїи,
 Чей ся вернутъ мои лѣта хоть на двѣ недѣлї.

49.

- Дала 'сь мене, моя мати, за дунай, за дунай,
 Теперь собѣ, моя мати, подумай, подумай!
 Дунаю не перебути, а нї пребродити,
 Не буду жь ты, моя мати, во вѣки видѣти.
 5 Дала 'сь мене, моя мати, за мужь молодую,
 Якъ бы тую конопельку въ воду зеленую;
 Ой якъ тяжко конопелцѣ серій въ водѣ гнити,
 Ёще тяжше молодицѣ на чужинѣ жити!
 Дала 'сь мене, моя мати, за высокі горы,
 10 Не дала 'сь ми бѣлше вѣна, ино еднї пчолы;
 А пчолы ся розлетѣли, а я ся лишила,
 Шобы менѣ лиха доля головку сушила.
 А пчолы ся розлетѣли, а я ся лишила,
 Шобы мене, моя мати, зла доля побила!

50.

- 15 Ой сама я, сама, пшеничоньку жала,
 Ой прійду я до домоньку, нема жь мого пана!
 Зброя на кѣлочку, мой панъ на медочку,
 Ой хто мене приголубить, бѣдну сирѣточку?..
 И постѣль бѣленька, и стѣна нѣменька,
 20 Ой пожалься, милый Боже, що я молоденька!
 Челядонька въ дому, що жь менѣ по тому?
 Дала жь бы я бѣлу ручку, та не маю кому!
 Пѣду до кѣмнати постѣленьку слати,
 Постѣль бѣла, стѣна нѣма, нѣ съ кимъ розмовляти.
 25 Ой выйду я, выйду, на високу гору,
 Подивлюся, поглянуся на быструю воду:
 Шука рыба грае, свою пару мае,
 А я бѣдна си думаю, що пары не маю.
 Ой на гречцѣ бѣлый цвѣтъ та вже опадае:
 30 Любивъ мене еденъ хлопець, та вже покидае;

- Та неї покидає, якъ самъ собѣ знає,
 Счастлива му дороженька, куда вѣнъ гадас!
 Та неї покидає, якъ самъ собѣ знає,
 Є у мене кращій, лѣпшій, шо мене кохає!
- 5 Ой упала звѣзда зъ неба, нікому свѣтити:
 Нема мого миленького, не маю съ кимъ жити.
 Выйду я раненько, гляну на зѣленько:
 Приїдь, приїдь, мѡй миленькій, въ недѣлю раненько!
 Пташеньки лѣтають, красенько спѣвають,
- 10 Отъ то якъ менѣ молоденькѡй жалю додавають.
 Пташки не лѣтайте, красно не спѣвайте,
 Ой та менѣ молоденькѡй жалю не давайте!
 Ой у саду при долини трава по колѣна:
 Ой за добрымъ чоловѣкомъ жѣнка, якъ калина:
- 15 Ой у саду на горбочку трава вже жовкиѣ:
 Ой за лихимъ чоловѣкомъ жѣнка помариѣ!

51.

- «Чомъ ты, коню, воду не пьєшь, ци дорогу чуєшь?
 Чому сыну ты, Василю, дома не ночуєшь?» —
 «Ой якъ менѣ, моя мати, дома ночувати:
- 20 Темна нѡчка въ петрѡвочку, нї съ кимъ розмовляти?» —
 «Ой маєшь ты, мѡй сыночку, коня вороного,
 Заведи го до стаєнки, промовляй до нѣго!» —
 «Бодай тобѣ, моя мати, такъ було всерати,
 Та якъ менѣ молодому съ конемъ розмовляти!
- 25 Я до коня промовляю, а вѣнъ не говорить,
 Лишень мене, моя мати, въ бѡлшій лѣта вводить.
 Высокая лѣщинѡнка широкій листъ має,
 Гѡрше любовь вѡдъ болєсти серденько врыває.
 Шо я болю, переболю, умру, перебуду,
- 50 А вже туту сучу люблю нї якъ не забуду.»

52.

- «Ой зайди, зайди, яснов сонце, за зелений гай:
 Ой выйди, выйди, дѣвка Явдошко, вечерати дай!..»
 Ой вийшла, вийшла дѣвка Явдошка, не вмывалася...
 Не вмывалася, не втиралася, пошла въ поле жати....
- 5 Ой жала, жала дѣвка Явдошка, утомилася,
 Та й за своимъ милесенькимъ зажурилася:
 «Ой не журися, дѣвка Явдошко, бо я твоїй соколъ,
 Ой е у мене та й сѣделечко та й вороний кѣнь;
 Та якъ я сяду, та якъ поѣду до тестя на дѣль:
- 10 «Ой помогай Бѣгъ, ты мѣй тестеньку, або добридень!
 Ой дай же дочку, дѣвку Явдошку, хоть на одень день!» —
 «Ой бодай же ты, та мѣй зятеньку, того не дѣждавъ,
 Та щобы я тѣ дивку Явдошку на одень день давъ!
 Ой бо у мене дочка Явдошка якъ маковий цвѣтъ,
 15 Коли хочь, бери дочку Явдошку на цѣлый свѣй вѣкъ!»

53.

- Каламутна вода въ рѣцѣ, ходѣмъ до кирницѣ:
 Не хороша дѣвчинонька, ходѣмъ до вдовицѣ!
 У вдовицѣ кругліи лицѣ, малѣваніи дверцѣ,
 Ой пристане удовиця до твоего сердца.
- 20 Ой въ вдовицѣ круглолицѣ дробнесеньки дѣти,
 Будуть менѣ молодому въ оченька вертѣти. —
 «Не цурайся, мѣй сыноньку, тими дѣтоньками,
 Ёдно поде съ чередою, друге за волами!
 Не цурайся, мѣй сыноньку, тими дѣтоньками,
- 25 Ёдно поде изъ косою, друге зъ грабельками!» —
 «Не буду я жита жати, ино пшениченьку:
 Не буду я вдовы брати, ино дѣвчиноньку;
 Бо у вдовы два сыны, будутъ мене бити,
 А въ дѣвчины чорніи очи, будемъ ся любити.
- 30 Бо у вдовы два сыны, оба не женатѣ,
 А въ дѣвчины бѣле личко, буду цѣловати.»

54.

«На городъ двѣ лободѣ, обѣ зелененькѣ:
 Ой любивъ я двѣ дѣвчинѣ, обѣ молоденькѣ.»
 «На городъ двѣ тополѣ, трета до нихъ хвѣе:
 Немай, немай, мой миленькій, на мене надѣи!» —
 5 «Ой найду я дѣвчиноньку, того ся не бою,
 Наважили вороженьки на дѣвчину мою.
 А любивъ я дѣвчиноньку яко свою душу,
 Наважили вороженьки, покинути мушу!

55.

«Вѣтеръ вѣе, вода шумить, морозъ истискае,
 10 Твое сердце моему сердцю вѣрне не спріяе.» —
 «Ой въ садочку заковала сивая зазуля:
 Не для тебе я уросла, красная дѣвуля.»
 Є у мене такій хлопець, шо мене кохае,
 Та що менѣ що недѣли подарунки дае.»

56.

15 Ой не шуми, луже, дубровою луже,
 Не задавай сердцю жалю, що я въ чужомъ краю!
 Бо я въ чужомъ краю, якъ на пустинѣ,
 До кого я притулюся у лихой годинѣ?
 Ой та кажуть люде, що я не журуся,
 20 Та якъ выйду на улицу, вѣдъ вѣтру валюся.
 Ой та кажуть люде, що я пью, гуляю,
 А я прийду до домочку, та й думку думаю.
 Ой пуцу жъ я лѣдки по надъ береженьки,
 Тяжко жъ менѣ въ свѣтѣ жити черезъ вороженьки!
 25 Ой выйду я, выйду, на гору крутую,
 Подивлюся у долину на воду быструю, —

Ажъ тамъ море грае, воду розливае,
 Радъ бы я ся утопити, море не пріймае.
 «Ой стій, не топись, бо душу загубишь,
 Мусишь зъ бѣдовъ въ свѣтъ жити, хоть ей не любишь!»

57

5 Ой по́ду жъ бо я горою, долиною,
 Чей же я знайду роженку съ калиною.
 Ци рожу рвати, ци калину ломати,
 Ци заму́жъ ити, ци дѣво́нькою гуляти?..
 По́шла бы 'мъ заму́жъ—заверни головонька,
 10 Не і́шла бы 'мъ заму́жъ—люцьякая обмовонька.

58.

Я ся пытаю, та що буду чинити,
 Теща ся садить до головоньки мыги.
 «Ой ты, невѣстко, та пынѣ приведена,
 Въ мене свѣтлонька вже три дни не метена.» —
 15 Ой взяла жъ бо я тую свѣтличеньку мести,
 Вона ми каже до плуга обѣдъ нести.
 Я ся пытаю: «Та де жъ той плужокъ въ поли?» —
 Вона ми каже: «Най ты колька въ бѣкъ сколе!»
 Я молодая не вмѣла 'мъ вѣдповѣсти:
 20 «Най того сколе, хто обѣдъ буде ѣсти!»

59.

Ой шумя́тъ вербы по конецъ гребля,
 Та що я ихъ насадила:
 Ой нема, нема, того уланина,
 Та що я го любила.

- Ой нема нема того уланина,
 Та поѣхавъ до Рясны:
 Ой чекай же мя, моя дѣвчино,
 Ажъ до другои весны!
 5 Ой тамъ вышенька, тамъ черешенька,
 Та у корѣни гладенька:
 Кажуть люде, що уланъ буде,
 А я тому радпенька.

60.

- Ой бѣла, бѣла вдовонцѣ небозѣ,
 10 Що ей хатина вѣкномъ при дорозѣ,
 Хто йде, то йде, до вдовоньки штурмує,
 Либонь у неи молодь Козакъ начує.
 Ой люде добрѣ, що жъ маю робити,
 Чорно, чи бѣло предъ вами ходити?
 15 Ходила 'мъ бѣло — вдовонько, кахуєсь;
 Ходила 'мъ чорно — выпрати лѣнуєсь.
 Ой пѣду я на воду, тамъ коло броду,
 Тамъ три бабы чарѣвницѣ наберають воду:
 Єдна бабонька чарѣвниченька,
 20 Що коровы чарує;
 Друга бабонька чарѣвниченька,
 Що мешканенько псує;
 Третя бабонька чарѣвниченька,
 Съ чорными очима,
 25 Ой тая мене зъ монѣмъ миленькимъ
 Та и розлучила.

61.

- Ой що ся стало тѣй дѣвчинѣ небозѣ,
 Що вона ходить, рученьки ломить, плачучи по дорозѣ?
 «Не плачь, дѣвчино, не псуй си головоньки,
 30 Я тебе любивъ не съ людскою намовоньки!

Яжъ тебе любивъ, яжъ тебе приголубивъ:
 Ой я жъ ты не взявъ, бо ми ты Богъ не судивъ;
 Богъ ми ты судивъ, родина не казала,
 Молодша сестра, бодай не зрсла, вона насъ розвязала!»

62.

5 Ой рости, хмѣлю, по надъ водою
 Та рѣвно съ тычиною!
 Ой далеко чути Козака Ворла,
 Що иде съ кобзиною:
 На кобзонцѣ грає, на кобзонцѣ грає,
 10 Та ще краще спѣває,
 Та жъ бо его ненька, та его старенька,
 Изъ жалю омѣває!

63.

Ой тамъ зъ за горы буйный вѣтеръ вѣе,
 Ажъ тамъ вдовонька пшениченьку сѣе;
 15 А засѣявши та стала волочити,
 А заволочивши стала Бога просити:
 «Ой роди, Боже, пшениченьку, якъ лаву,
 Та нехъ то буде на вдовину славу!» —
 Ой ще вдовонька до дому не дѣйшла,
 20 А вже вдовонцѣ пшениченька зѣйшла.
 Ой ще вдовонька на лавѣ не сѣла,
 А вже вдовонцѣ пшениця приспѣла.
 Дають знати сусѣды: «Годѣ вже сѣдѣти!
 Иди въ поле, вдовонько, пшеницѣ глядѣти!» —
 25 Выйшла вдовонька пшеницѣ глядѣти,
 Ажъ тамъ вывела перепелонька дѣти.
 «Ой не лѣтай же, перепелонько, по ночи,
 Бо си выберешъ на стерненькахъ очи!» —

«Якъ я не маю по ночи лѣтати?
 Вывела 'мъ дѣтоньки, чимъ ихъ годовати!
 Якъ я не маю лѣтати по ночи?
 Вывела 'мъ дѣтоньки, не маю помочи!» —

5 «Не журися, переполонько, нами,
 Якъ мы подростемъ, розлетимося сами;
 Розлетимося по горахъ, по долині,
 Роскраемо серце на двѣ половинѣ.»

64.

Ой по горѣ по высокѣй голубы лѣтають:
 10 Я роскоши не зазнала, лѣта ся минають;
 Я роскоши не зазнала и не буду знати,
 «По чѣмъ же васъ, лѣта мои, маю памятати?..
 Лѣта жъ мои молодіи, то жъ ми жалъ за вами,
 Що я собѣ не гуляла та у своєї мамы:
 15 Нї я ѣла, нї я пила, нї красно ходила,
 Ино тѣлько роскошеньки, що 'мъ ся наробила!
 Лѣта жъ мои молоденькї, то жъ ми жалъ за вами!
 Ой такъ ми ся усе здае, що 'мъ не була зъ вами!
 Лѣта жъ мои молодіи, лѣта молоденькї,
 20 Якъ васъ здыбле лиха доля, будьте коротенькї!
 Якъ дасть Господь лиху долю, то покоротѣтся,
 А якъ буде добра доля, ой то продовжѣтся!»
 Стоить верба въ кѣнци греблї, що я ю садила:
 Нема жъ того, та й не буде, кого я любила.
 25 Кого жъ бо я вѣрне люблю, то той за плечима,
 А кого я ненавиджу, той передъ очима.
 Гуде голубъ коло хати, сивый и чубатый, •
 Якъ загуде жалѣбненько, жалъ мому серденьку.
 «Ой хоть гуди, хоть не гуди, голубе небоже,
 30 Кого жъ бо я вѣрне люблю, не судивсь ми, Боже!»

65.

- Ой шймо мы мѣдъ, горѣвку, а вы, гуси — воду,
 «Плыніть, плыніть, бѣлі гуси, до моего роду!
 Ой не кажѣтъ, бѣлі гуси, що я тутъ злыдную,
 Ой но кажѣтъ, бѣлі гуси, що я роскошую!» —
- 5 Або пошлю сиву утку по дунаю хутку:
 «Плыни, плыни, бѣла утко, до родины хутко!
 Ой не кажи, сива утко, що я тутъ горюю,
 Ой но кажи, сива утко, що я тутъ паную!
 Ой не кажи, сива утко, що мня бѣда цвѣчить, —
- 10 Ино кажи, сива утко, вѣнъ тамъ грошй лѣчить!» —
 Ой ще утка не заплыла, вже родина знае,
 Та ся мною сиротою родина цурае,
 Ой выйду я за ворота, стану якъ сирота:
 Нѣхто жъ мене не займае, бо роду не знае.
- 15 Ой выйду я въ поле, стану якъ былина:
 Нѣхто мене не пригорне, бо лиха година.

66.

- «Не гудѣте, голубы, по хатѣ,
 Не будѣте милого въ кѣмнатѣ!
 Бо я знаю коли го будити:
- 20 Ой якъ стане сонѣнько сходити.» —
 Ой взяло сонѣнько сходити,
 Взяла мила милого будити:
 «Ой встань, милый, ой встань, милый любку!
 Стоитъ вода въ золотѣмъ кубку.
- 25 Ой встань, милый, а встань, милесенькій!
 Висить ручникъ бѣлый, тонесенькій.
 Ой встань, милый, ой встань за свѣтаня,
 Вже готове ранное спѣданя.»

67.

- Ой загну́вався мо́й миленькі́й
 Безъ причи́ны на мене:
 Всѣдлавъ воронъ кониченька,
 Та поѣхавъ геть вѣдъ мене.
- 5 «Ой де ты ѣдешъ, де ты вандруешъ,
 Мене покидаешъ?..» —
 «Не бойся, мила, голубко сива,
 Верну я ся до тебе!» —
 «Ой вода шумить, береги ломить,
- 15 Калина процвѣтае:
 Десь мо́й миленькі́й, голубко сивенькі́й,
 Зъ инчою розмовляє?
 Если съ такою, якъ изо мною,
 Боже, му допоможи!
- 15 А 'сли зъ якою негѣдницею,
 Головою наложи!»

68.

- Ой дала 'сь мня, моя матѣнонько, дала,
 Якъ бы тую колопеньку въ болотонько впхала.
 Ой чи ты, мати, та людей не видала,
- 20 Що ты мене молоденьку за нелюба дала?
 Чи ты, мати, людей не видала,
 Що ты мене, моя мати, за пяницю дала?
 А пяниця недбалиця йде до корчмы пити,
 А якъ прійде до домоньку, стане мене быти.
- 25 Нагаѣчка друтяночка съ кѣлочка звисае,
 Моє тѣло почорнѣло, мати не пѣзнае.
 Чи ты, мати, чи ты, мати, по воду не ходила,
 Що ты мене молоденьку въ водѣ не втопила?» —
 «Ходила я по водоньку до дунаю, дунаю,
- 30 Я жъ думала, я гадала: «Одну доню маю.» —
 Ой якъ тои колопенцѣ у болотѣ гнити,
 Такъ-то менѣ несчастливѣй за нелюбомъ жити!»

69.

- Гей вийду я, вийду, на гору високу,
 Тамъ я подивлюся, тамъ я подивлюся,
 Та въ скалу глибоку.
- Соколы лѣтають, сумненько гукають,
 5 Гей ино менѣ, менѣ молоденькѣй,
 Тяжкѣй жалъ задають.
- Хто бы хтѣвъ звѣдати, якѣй я жалъ маю,
 Ото выпустила 'мъ свого соколонька,
 Вже го не спѣймаю.
- 10 А хочай спѣймаю, то вже не такого,
 Ой щобы такъ приставъ щиренько, вѣрненько
 До серденька мого.
- Гей въ полю могила, зъ вѣтромъ говорила:
 Гей повѣй ты, вѣтре, гей повѣй, буйненькѣй,
 15 Шо бы 'мъ ся змѣнила.
- И вѣтеръ не вѣе, сонце допѣкае,
 Гей та ино мене дѣвча, якъ калина,
 Квѣтомъ прикрывае;
- Квѣтомъ прикрывае и росить слозами,
 20 Милый въ тѣй могилѣ, цвѣты на могилѣ...
 Та й я буду зъ вами.

70.

- «Ой пѣду я въ лѣсъ на розпутъе,
 Нарубаю сокирочковъ прутье,
 Ой маю жъ я двѣ рѣчки гатити,
 Шо бы було добре до любки ходити.
- 25 Ой пѣду я на улицю гукну,
 Ой пѣду я пѣдъ вѣконце пукну.» —
 «Ой не пукай, гиньтаю, не пукай,
 Я не твоя, иншом си шукай!» —
 «Чому 'сь менѣ тогды не сказала,
 30 Коли 'сь мои подарунки брала?» —

- «Хоть я твои подарунки брала,
Такой бо я тебе вѣрне не кохала.» —
«Ой любила 'сь подарунки брати,
Теперь кажешь иншой шукати.» —
- 5 «Ой дай, мати, золотіи ключи,
Най отворю малёвані скрині,
Най му верну подарунки нынѣ!
Дай ми, мати, золотіи ключи,
Най я по́ду до коморы въ почи,
- 10 Най му кину подарунки въ очи!» —
«Ой дѣвчино, не задавай тугу,
Прійми мене за вѣрного слугу!
Буду тобѣ вѣрненько служити,
А зъ вечера бѣде лѣжка слати,
- 15 О по́вночи край него стояти.
Болишь мене, дѣвчинонько, нѣжка,
Та стоячи коло твого лѣжка;
Болятъ мене, дѣвчинонько, обѣ,
Возьми мене, приголуби къ собѣ!»

71.

- 20 Горе жь менѣ, горе, бѣдному на свѣтѣ,
Самъ не знаю, не вѣдаю, якъ на свѣтѣ жити!
Бувъ я колись въ счастью, бувъ я и въ роскоши,
Любили мя въ той часъ люде, коли були грошій:
А теперка мя не знаютъ, а нѣ прибувають,
- 25 Теперь мене у несчастью и не вѣдѣдають.
Жѣнко жь моя, жѣнко, ты моя милая,
Зъ воли Бога найвыжшого, така 'сь несчастная!
Дѣти жь моя, дѣти, дѣти дробненькіи,
Па що жь вы ся породили такіи несчастніи!..

72.

- 30 Ой на росу, коровоньки, на росу!
А я за вами молоденькая босо.
Ой на росу, коровоньки, на росу!
А я за вами снѣданенька не пошу.

Людскіи дѣти снѣданенько снѣдають,
 Мене молоденьку слезы обливають.
 Ой пасу я, пасу, до темненькои ночи,
 Ой пала роса на чорненькіи очи;
 5 Ой не такъ на очи, якъ на русую косу,
 Та що я на нѣй рутяный вѣнокъ ношу.

73.

«Ой зелена дубровонько, чомъ не горишь,
 Але куришься?
 Ой молода дѣвчинонько, чомъ не робишь,
 10 Але журишься?»
 «Ой якъ бы я суха була, горѣла бы 'мъ,
 Не журилася;
 Ой якъ бы я мужа мала, робила бы 'мъ
 Не журилася!»

74.

15 Ой гаю, гаю, я въ тобѣ не буваю:
 Я ся, богачу, съ тобою не зрѣваю.
 Ой ты є богачь, а я дѣвчина красна,
 Ой ты ся выпавъ, а я коника пасла.
 Ой пасла жь я го до темненькои ночи,
 20 Припала роса на мои чорни очи,
 Не такъ на очи, якъ на русую косу,
 Та що я на нѣй рутяный вѣнокъ ношу.»
 Ой гаю, гаю, зелененькій розмаю:
 «Порадь менѣ, матинонько, що чинити маю,
 25 Чи брати вдовоньку, чи ту сиротоньку,
 Чи такъ собѣ заходити въ лиху годиноньку?» —
 «Не бери вдовоньки, не буде долѣнки,
 Возьми собѣ сиротоньку, будешь мавъ долѣнку.»

75.

Очи жь мои чорненкіи,
 Не воленька жь менѣ зь вами:
 Въ ночи спати не даєте,
 Серцю жалю задаєте,
 5 Нй ѣстоньки, нй питоньки,
 Трудно жити безь дѣвоньки!
 Трудно жь менѣ, та безь неи,
 Що я вже бувъ давно въ неи;
 Хоть я не бувъ, але буду,
 10 Скари, Боже, 'сли забуду!
 Скари, Боже, вороженьки,
 Шо брехали на дѣвоньку,
 Шо брехали на миленьку,
 Якъ я пѣшовъ въ Подбленько!
 15 Я съ Подбля повернуся,
 Съ тобовъ, дѣвча, поберуся.

76.

Смутный я ходжу, не веселый
 Бѣдный чоловѣкъ,
 Що не маю счастья, доли
 20 Черезъ весь мой вѣкъ!
 Куда пѣду, повернуся,
 Не маю радости,
 Тѣлько въ очехъ гѣркой слезы,
 А въ серцю жалости.
 25 На чужинѣ блукаюся,
 Марне свой вѣкъ трачу,
 За слезами крѣвавыми,
 Свѣтонька не бачу.
 Утративъ е'мъ лѣта марне
 30 Въ журбѣ и клопотѣ;
 Нѣхто жь менѣ не порадить,
 Бѣдному сиротѣ!..

77.

- Летѣвъ, летѣвъ соколонько високо зъ орлами,
 Ударився въ оболоню сивыми крылами,
 Ударився въ оболоню сивыми крылами:
 «Выйди, выйди, мое сердце съ чорными бровами!
 5 Выйди, выйди, мое сердце, хоть зъ вѣдромъ по воду,
 Нехай же я подивлюся на твою уроду!
 Ой видится, що хмарится, дощикъ покрапляе:
 Ой видится, що сердится, звкоса поглядае.
 Ой видится, що сердится миленька на мене,
 10 Ой якъ глянє, сердце вяне и въ пей и въ мене.
 Плыне човенъ воды повенъ, а за нимъ веселце:
 Чомъ ты мене такъ не любишь, якъ я тебе, сердце?» —
 «Плыне човенъ, воды повенъ, кобы не звернувся:
 Щобъ мѡй милый, чорнобривый, но борзо вернувся!»

78.

- 15 «Ой на добранѡчъ! Ахъ та чи чуешь?
 Съ кимъ ты, сердце любцю, нѡчку начуешь?..» —
 «Зъ Богомъ, зъ Богомъ и сама съ собою,
 Якъ прибудешь, мѡй миленькій, буду съ тобою.
 Ахъ прійди, прійди, тай не забуди!» —
 20 «А хто жъ менѣ нагородить за мои труды?» —
 «Я сама труды нагороджу:
 Сорокъ пять разъ ты поцѣлюю,
 Що любого, що милого, то тѣ подарую.»

79.

- Ходжу, нуджу по надъ берегъ, тяженько вздыхаю:
 25 Бѣдна жъ моя головонька, що долѣ не маю!
 Було жъ мене, моя мати, въ рѣцѣ утопити,
 Нѣжли такую несчастливу на сей свѣтъ пустити;
 Ой якъ тяжко каменеви пѡдъ воду плинути,
 Еще тяжше сиротонцѣ на чужинѣ бути!

Журилася мати мною, якъ рыба водою,
 Дала мене межі людє, жалує за мною.
 «Ахъ ты, Боже мой единый, ты моя потѣха:
 Потѣшь мене несчастную, вибавъ съ сего лиха!..»

80.

(Вацл. изъ Олеська 272.)

- 5 А на гречцѣ бѣлый цвѣтъ, крупа опадає:
 Любивъ мене мой миленькій, теперъ покидає.
 Нехай покидає, якъ самъ собѣ знає,
 Счастлива му дороженька, що вѣнъ си гадає!
 Нехай покидає, якъ самъ собѣ знає,
 10 Ой знайдеться крацій, лѣпшій, мене покохає.
 Ой іду жъ я, іду, зъ моимъ новымъ другомъ,
 Ой іду и слѣдъ гублю, нема того, що я люблю!
 Ой вийду жъ я, вийду на кругую гору,
 Ой що гляну, си погляну, на быструю воду:
 15 Шука рыба грає, бо пароньку має,
 А я бѣдна, по думаю, милого не маю.
 Безъ милого трудно, безъ милого нудно;
 Ой нудно жъ, нуденько, безъ тебе, серденько!
 Ой нудно жъ ми нудно, тай не перестає,
 20 А ще горше нудно, якъ нѣчка настає!..

81.

(Вацл. изъ Олеська 223.)

- Ой у полю кирпиченька, видно дно:
 Чому 'сь мого миленького не видно!
 Ой стояла край кирпичи цѣлый день,
 Не видѣла миленького изъ тыждень:
 25 А я тую кирпиченьку загачу,
 То я свого миленького зобачу.
 Ходила я цѣлу нѣчку по валу,
 Ой кликала миленького по малу:
 «Ой ходѣмо, мой миленькій, до саду!»
 30 Посѣємо, мос серце, росаду!» —

- А вже жь наша росадонька исходить,
 Ой до мене мѡї миленькій вже ходить.
 Ой йди, йди, мѡї миленькій до дому.
 Не чини мнѣ молоденькѡй сорому!
- 5 Де жь ты ся такъ мѡї миленькій забавивъ:
 Що 'сь ты мене вечероньки позбавивъ?...» —
 «Забавився, моя мила, на меду,
 Болить мене головонька, не зведу.
 А що жь есь ты, моя, мила гадала
- 10 Та коли 'сь ты надъ дунаемъ стояла.» —
 «Гадала 'мъ ся, мѡї миленькій, втопити,
 Щобъ съ тобою, облудою, не жити!»

82.

(Вацл. изъ Олеська 275.)

- Ой у поли кирниченька безодна,
 Тече зъ неи водиченька холодна;
- 15 Коло неи березина рѣсна,
 Ходить Козакъ до дѣвчины спѡзна.
 «Ой не ходи, Козаче, до мене!
 Бо неслава на тебе й на мене.» —
 «А я ся тои неславы не бою,
- 20 Съ кимъ ми мило, съ тимъ си поговорю.
 А я тои славы не боюся,
 Кого люблю, стану й обѣмуся.»

83.

- По саду ходжу, сѣно громаджу,
 Прійду до дому, ино ся поваджу;
- 25 Ой батенько сварить, а мати ще гѡрше:
 «Не ходи, сыну, до дѣвчиноньки бѡльше!» —
 Куроньки пѣють, я въ дѣвчиноньки сиджу,
 Прійду до дому, самъ себе ненавижду;

Ой батенько сварить, а мати ще горше:
 «Не ходи, сыну до дѣвчиноньки бѣше! —
 А я таки ходжу и ходити буду,
 Бо я люблю дѣвчиноньку и любити буду.

84.

- 3 Ой я тебе, кришталю, питаю:
 «Та кого ты любишь, нехай же я знаю?» —
 «Ой люблю я, люблю та вдовину дочку,
 Та що вона ходить въ рутянымъ вѣночку.» —
 А въ субботу рано мати доню била:
 10 «Ой де жь то ты, суко, доню, вѣночокъ згубила?» —
 «Охъ я тамъ на рѣцѣ бѣленце бѣлила,
 Ой тамъ же я, мати, вѣночокъ згубила.» —
 «Буду, доню, громаду зберати,
 Буду, доню, вѣночокъ шукати.» —
 15 «Шкода, мати, затруду твоего,
 Не найдешь ты вѣночка моего.
 Ой тамъ ловци рыбоньку ловили,
 Ой тамъ вони вѣночокъ зловили.»

85.

(Вапц. изъ Олеська 389.)

- Рутку сѣю, рутку сѣю, рутку пѣдливваю:
 20 «Рости, рутко зеленая, на зиму сховаю!» —
 Молодая дѣвчинонька рутку пѣдливала,
 Молодому Козакови коника тримала:
 «Ой перестань, дѣвчинонько, рутку пѣдливати,
 Ой чей же я перестану тяженько вздыхати?» —
 25 Рутко жь моя дробненькая, рутко зеленая,
 Вже жь ты менѣ, рутко дробна, бѣше не потрібна.
 Возми коня вѣдъ дунаю, заведи до ставу,
 Вложивъ есь мня, Козаченьку, въ велику неславу!» —

- «Не я тебе та укладавъ, сама 'сь ся вложила,
 Шо 'сь пѣзенько, не раненько съ корипмы виходила.» —
 «Якъ я мала, Козаченьку, рано виходити,
 Коли 'сь озымивъ за рученьку, ставъ есь говорити?» —
 5 «Не радуйся, моя мила, моеї розмовонцѣ:
 Лѣпшій въ мене, якъ у тебе, розумъ въ головонцѣ.» —
 «Якъ я мала, Козаченьку, ранче виходити,
 Взявъ есь мене за рученьку, не хтѣвъ есь пустити? —
 «Ой мала ты память, розумъ, въ своєї головонцѣ,
 10 Було мене не слухати въ моєї розмовонцѣ.» —
 «Ой мала я память, розумъ, та пустила 'мъ въ воду,
 Дивлючися, Козаченьку, на твою уроду.»

86.

- «Добрий вечеръ, дѣвчинонько, прїіми жь мене на нѣчь,
 А я тобѣ що вечера вѣддамъ на добранѣчь!»
 15 «Ой боюся, Козаченьку, бо я сама плачу,
 Ой я въ своєї панї матки певне ласку втрачу.
 Пусти коня на отаву, самъ ходи до хаги,
 Най же я си поговорю, закимъ прїіде мати!
 Пусти коня на отаву у зелѣзнѣмъ путѣ:
 20 Прошу жь тебе, Козаченьку, не тоlochъ ми руты!» —
 «Ой не ходи, дѣвчинонько, бѣлыми ногами,
 Та не вяли сердца мого чорными бровами!
 Отка чорнї, брови чорнї, якъ шнурочкомъ втягї:
 Якъ дѣвчины не любити, родила њ мати!»

87.

(Вацл. изъ Олеська 380.)

- 25 Еї ишовѣ я дорогою,
 А мѣй голось та дубровою:
 Перекажу до родини /
 Чорненькою та вороною.

Нї рoдины зъ Украины,
 Нї чорноньки та ворононьки:
 Еї вже менѣ докучила
 Та чужая сторононька!
 5 Ту въ чужби сторононцѣ,
 Назвали мя заволокою,
 Кажуть менѣ рѣку плысти,
 Широкою та глубокую.
 Якъ же его перебути,
 10 Якъ ю переплынути?
 Проси Бога, дѣвчинонько,
 Щобы въ водѣ не загнути!...

88.

(Вацл. изъ Олеська 381.)

Тамъ на загуменю тополя стояла,
 А на тѣй тополѣ зазуля ковала;
 15 Зазуленька куе, соловіи то чуе:
 «Богъ самъ знае и вѣдае, де мѣй милый почуе!
 Ои ци вѣнъ въ обозѣ, въ далекой дорозѣ,
 Ои ци зъ однораломъ въ чужомъ краю на залозѣ!» —
 А вѣнъ въ чистомъ полю по обозѣ ходитъ,
 20 Свого пана однорала выслуги ся проситъ:
 «Пусти жь мене, пане, пусти мя до дому,
 Ои бо затужила дѣвчина за мною!» —
 «Ои не такъ она, якъ ты за нею тужишь,
 Не пуцу тя, поручнику, ажъ року дослужишь.» —
 25 Ои тамъ въ темномъ лѣсѣ церковця стояла,
 Тамъ-то дѣвчинонька безъ неволю шлюбе брала:
 «Ои шлюбе мѣй, шлюбе, примушений шлюбе,
 Та ци гараздъ менѣ за тимъ нелюбомъ буде?...
 Волѣла бы 'мъ, мати, твердый камѣнь глодати,
 30 Нїжли изъ нелюбомъ до шлюбу ставати.
 Нехай мене, нехай мене, въ землѣ поховають,
 Нехай мене хоть по смерти люде споминають!
 Най на менѣ, най на менѣ, трава порастае,
 Нехай мене хоть по смерти милый споминае!

Будуть люде споминати, будуть дивовати,
 Шо за тую милость кь тобѣ лежу я въ томъ гробѣ.
 Ахъ якъ тяжко съ тои землѣ, съ того гробу встати,
 Єще тяжше, мой миленькій, тебе покидати!..»

89.

- 8 Ой горою, горою, ходить мила за мною,
 Ой самъ же я знаю, и люде говорятъ,
 Шо не жити съ тобою!
- Пѣшла мила въ садочокъ, цвѣтъ-калину ломати;
 Цвѣтъ-калину ломає, кь сердцю прикладає,
 10 Шо дружини не має.
- Є въ мене дружина, пѣшла въ лѣсъ заблудила,
 Лишила слѣдочокъ зь бѣленькихъ пѣжочокъ,
 Куду мила ѣ походила.
- Ой пѣду я въ лѣсочокъ, вырву кленѣвъ листочокъ,
 15 Буду припадати, слѣды накрывати,
 Куду мила походила.
- Стоить явѣръ надъ водою, въ нѣго сонѣнько грѣє,
 «Ой не стой же, мила, зь инчимъ на розмовѣ,
 Бо миѣ серденько мѣє!»

90.

(Вацл. изъ Олеська 381.)

- 20 Ой гай, мати, ой гай, мати, ой гай зелєнькій:
 Ой поѣхавъ на Украину Козакъ молоденькій;
 Ой поѣхавъ, ой поѣхавъ, низенько склонився,
 Та ѣ на битѣи дороженцѣ съ коня похилився:
 «Ой дай, мила, ой дай, мила, зь вѣдра воду пити,
 25 Ой чей же я перестану за тобою тужити!» —
 «Не дамъ я тѣ зь вѣдра воды, не казала мати,
 Прийди, прийди самъ зь вечера, буду чаровати!» —
 «Чаруй, чаруй, дѣвчиночко, на чотыре чверти,
 Шобъ ся довго не мучити, шобъ заразы умерти!» —

- «Обчарую руки, ноги, обчарую очи,
 Шобъ до мене не ходили теменькой ночи.» —
 «Перше 'сь мене голубила, сама 'сь ми мовила,
 Теперъ хочешъ, шобы 'сь мене бѣльше не видѣла?
 5 И я тебе надъ свѣтъ кохавъ, була 'сь менѣ мила,
 Бо 'сь мня дуже принадила, сама 'сь ми повѣла.» —
 «Я иншого не кохаю, лишень тебе знаю,
 Якъ не буду съ тобой жити, зъ жалю умераю.» —
 «Якъ узали бѣльше людей къ тобѣ прибувати,
 10 А ты мене, молодого, взяла чаровати!»

91.

- Заковала зазуленька на хатѣ на розѣ:
 Заплакала дѣвчинонька въ сѣнѣхъ на порозѣ.
 Ой ковала зазуленька, теперъ не чувати:
 «Ой де я ся не родила, мушу привыкати.
 15 Спѣвала бы 'мъ спѣваночку, кобъ то ей вдати,
 Ту чужая сторононька, будуть ся смѣяти;
 Ту чужая сторононька, ту чужіи люде,
 Якъ я не вдаю спѣваночки, соромъ менѣ буде.
 Заковала зазуленька на гаю, на гаю,
 20 А де жъ я ся не родили, вмерати гадаю!

92.

(Вацл. изъ Олеська 384.)

- Ой иду я до кирици по студену воду,
 А мой милый, чернобривый, кругляе колоду;
 А я ему искажала: «Помагай, Бѣгъ, любку!» —
 А вѣтъ другу обѣймае, якъ голубъ голубку.
 25 Та най же ю обѣймае, та якъ собѣ знае,
 Є у мене кращій, лѣпшій, шо мене кохае.

93.

(Вацл. изъ Олеська 318.)

- Чія причина росстаня мого,
 Нехъ слёзи мои падутъ на нѣго,
 Шобъ не переставъ ніколы тужити,
 Шобы самъ не знавъ, якъ въ свѣтѣ жити!
- 5 Сонце заходить, вечеръ близенько,
 Ой выйди, выйди, мое серденько!
 Ой выйди, выйди, не чини жалю,
 Серцю моему, дорогій кришталю!
 А хотъ въ садочку студена роса,
- 10 Выйди, миленька, выйди и боса!» —
 «Якъ же я маю босо ходити,
 Свои ноженьки вѣдморозити?» —
 «Черезъ рѣченьку, черезъ болото,
 Ой выйди, выйди, мое золото!» —
- 15 «Якъ же я маю вечеръ ходити
 Коли мя будутъ вороги судити?» —
 «Черезъ рѣченьку, черезъ болото,
 Подай рученьку, мое золото!» —
 «Ой рада бѣ я и обѣ подати,
- 20 Сидитъ пѣдъ вѣкномъ рѣдная мати!» —
 «Подай рученьку, подай и обѣ,
 Притисни мене, миленька, къ собѣ!
 Подай рученьки и свою душу!
 Хотъ темна пѣчка, пѣйти до тя мушу.
- 25 Черезъ болото, черезъ рѣченьку,
 Ой подай, подай, бѣлу рученьку!
 Подай рученьку, нехъ знаютъ люде,
 Хотъ була чужа, теперъ моя буде!»

94.

(Вацл. изъ Олеська 387.)

- Ой тамъ за лѣсомъ, за дубиною,
 30 Рубавъ Козаченько ячмѣнь сокирою.
 Та й тамъ дѣвчина пшениченьку жала,
 Та й такъ Козака до себе кликала:

«Гей годѣ, годѣ, ячменю рубати;
 Ходи ты до мене пшениченьку жати.» —
 «Ой щобы твоя рука не дознала,
 Щобы рука моя та съ твоею жала!»

95.

- 8 Не гнѣвайся, не гнѣвайся, дѣвонько на мене!
 Покину я тамъ тоту, а верну до тебе.
 Ой я бы ту не бувавъ, кобы 'сь не казала,
 Сама 'сь до мня, ме серденько, листочки писала.
 Ой писала, послала на тоненькимъ рубку:
- 10 «Прибувайже, ме серденько, мой милый голубку!»
 Знаю твои злости и твои щирости,
 Ой коли я погадаю, вмераю зъ жалости.
 Ой тамъ за рѣчкою сидить молоденька,
 «Черезъ рѣчку, подай ручку, дѣвчино миленька!» —
- 15 «Рада бы я, мой миленькій, и обѣ подати,
 Сидить въ хатѣ подъ вѣконцемъ рѣдненькая мати.» —
 «Ой я тебе не змушаю, но щире кохаю,
 Та вже жь бо я, дѣвчинонько, вѣдь ты вѣдѣзжаю!» —
 «Не ѣдь, не ѣдь, мой голубку, ахъ не ѣдь вѣдь мене!»
- 20 Не тѣшь мои вороженьки, не засмучай мене!» —
 Ой выѣхавъ въ поле, та й свиснувъ на море:
 «Будь здорова, моя мила, хочъ ти буде горе!»

96

(Ваш. изъ Олеська 397.)

- Ой упала звѣзда зъ неба, потала въ кирницю:
 «Выдай, выдай, матинонько, свою одиницю!» —
- 25 «Ой най же въ той кирничонцѣ вода прибуває,
 Най же моя одиничка ще рѣкъ погуляе!» —
 Ой упала звѣзда зъ неба, въ кирницю потала:
 «Розвяжи мй, мамко, свѣтокъ, якъ есь завязала!» —

- «Ой якъ тяжко каменеві верхъ воды плавати,
 Єще тяжше, моя дочко, свѣтокъ розвязати.» —
 «Ой мой свѣтку, ой мой свѣтку, якъ маковій цвѣтку,
 То 'сьте мй го завязали въ бѣлу перемѣтку.
 5 Ой якъ 'есьте завязали, такъ го розвяжѣте,
 Нехай я си погуляю, якъ людскіи дѣти!»—
 «Ой треба бы, моя доню, три тысячи дати,
 Шобы тобѣ, молоденькѣй, свѣтокъ розвязати.»—
 «Охъ зложѣте, моя нене, зложѣте, зложѣте,
 10 Таки менѣ молоденькѣй свѣтокъ розвяжѣте!»—
 «Пѣди-ко ты, моя доню, до старшого брата,
 Хиба тобѣ вже розвяже рыскаль та лопата!»

97.

(Вацл. изъ Олеська 61 и 385.)

- «Чи ты мене вчаровала, чи трутѣвки дала,
 Ой що жь бо ты менѣ розумъ зовсѣмъ вѣдобрала?
 15 Хѣджу, нуджу, гукаючи, говорю съ собою:
 «Чи тужишь ты такъ за мною, якъ я за тобою?»—
 Заковала зазуленька по пѣдъ небесами:
 Заплакавъ си Ивасенько всѣми голосами:
 «Личко мое румяное, краснѣйше надъ рожу!
 20 А я бѣднѣй, молоденькѣй, заснути не можу!»

98.

(Вацл. изъ Олеська 384.)

- Ой тамъ, ой тамъ на левадцѣ ватерка ся курить:
 «Ходѣмъ, брате, до дѣвчины, дѣвчина ся журить!»
 А я тоту люблю, люблю, и Бѣгъ ме, и Бѣгъ ме!
 И хорошо поцѣлуе и красно обѣйме.
 25 А що тото за зѣлечко въ городцѣ?.. Маруна.
 Яка була люба, мила, теперъ ся минула!
 А маруна посходила, та пополовѣла:
 Яка була душка люба, — та ся притаила!»

99.

- Порóвнай, Боже, горы и долины рóвненько,
 Шóбы ся было до дѣвчиноньки видненько!
 Ой цы видненько, цы не видненько, не дбаю,
 Кого я люблю, по голосоньку спóзнаю.
 5 Поставлю я кладку черезъ муравку зъ дубровы,
 Бо у дѣвчины чорнй очонька и бровы,
 Сподобалися моему пану и менѣ:
 Ци пану дати, ци собѣ взяти ихъ въ тайнѣ.
 Ой давъ бы 'мъ пану, жаль серцю мому и туга,
 10 А мнѣ за тоє Богъ нагородить, бо 'мъ слуга.
 Нагородонька мей дѣвчиноньки охота,
 А що жъ вона скаже, що вона учинить сирота?
 Очима згляне, серденько зранить и душу,
 Хочъ бы 'мъ не хотѣвъ ей кохати, то мушу,
 15 Нехъ дочекає, зъ нимъ счастье мае въ той долѣ,
 Нехай не терплю серденька мого въ неволѣ!
 Бувай здорова, зоставай зъ Богомъ, сердечна!
 Була 'сь зо мною, будешъ и тутка безпечна!..

100.

- Ой тамъ на рѣцѣ, перстѣнь на руцѣ,
 20 Посѣяла дѣвчинонька зерно пшеницѣ.
 Хто жъ коло неи раненько пуває?
 Ивасенько, голубонько конѣмъ испасає.
 Ивась вóдъ воды, дѣвча до воды:
 «Постóй, постóй, дѣвчинонько, дай конямъ воды!» —
 25 «Не могу стояти, конямъ воды дати,
 Зимна роса, а я боса, студено стояти.» —
 «Ой на ти шапочку, вложи си ноженьки,
 Ой чей же мнѣ Бóгъ споможе на черевиченьки!» —
 «Не купуй менѣ, купи самъ собѣ,
 30 Ой е въ мене отецъ, мати, що купить менѣ.»

101.

- Ой у лузѣ при болотѣ калина:
 Дурна була нерозумна дѣвчина;
 Полюбила Козаченька старого,
 Взяла его за рученьку пьяного:
 5 Я мовила: Мѡй старенькій лѣгъ спати;
 Я си пошла по вишневымъ саду гуляти.
 Я мовила, мѡй старенькій не чув,
 А мѡй старенькій та нагайку готуе.
 Я мовила, же нагайка съ паперу,
 10 А нагайка съ крученого ременю.
 Я мовила, же нагаѣчка тоненька:
 Кудѡ вдаритъ, то попруженька синенька.
 Ой мѡй милый муже, нѡ бій мене уже:
 Мое тѣло, якъ бѣлъ бѣло, та болить мя дуже!

102.

- 15 Приснивъ ми ся, матусенько, голосокъ тоненькій,
 Шо пріѣхавъ зъ Украины мѡй Козакъ миленькій:
 Ой пріѣхавъ, ой пріѣхавъ, вороними кѡньми,
 Я му дала вина пити съ сосновой кѡнвы:
 «Не пій, мила изъ однои, а я изъ другои,
 20 Шобы ты ми та не дала трутизны якои.» —
 «Хиба жъ бы я молоденька розуму не мала,
 Жѣбы я тѣ, мѡй миленькій, трутизну давала.»

103.

- Посѣяла 'мъ руту круту меже берегами:
 Ой якъ тяжко менѣ жити меже ворогами!
 25 Що жъ я маю та й бѣдненька зъ ними учинити,
 Кого жъ бо я вѣрне люблю, съ симъ менѣ не жити.

- А вже жь моя рута крута береженьки поре,
 А вже жь мои вороженьки по пѣдъ боки коле.
 Ой пѣду жь я рутѣ крутѣ верхи позрываю,
 Вороженьки спати ляжуть, я си погуляю.
- 5 Ой мѣсяцю, мѣсяченьку, зайди за комору,
 Нехай я си зъ моимъ милымъ трохи поговорю! —
 «На що жь тобѣ, моя мила, собаки тримати,
 Маемо мы сусѣдоньки, що вмѣють брехати?
 Коломъ, коломъ, по надъ водовъ, тамъ стеженьки вьются:
- 10 Часомъ душа невинная, люде набрешутся.
 Нехай брешуть, нехай брешуть, добрешутся лиха,
 Мы обое, сердце мое, любѣмся съ тыха!
 Скрипливиі воротонька, не могу заперти:
 Кого люблю, не забуду до самой смерти.

104.

- 15 Ой мѣсяцю, мѣсяченьку, чого стоишь въ крузѣ?
 Ци я седжу, ци де выйду, все серденько въ тузѣ!
 Ой хожу я по рыночку по пѣдсѣню блуджу,
 Тяжко жь менѣ на серденьку, трохи ся не знуджу.
 «Ци ты, мати, ци ты, мати, людій не видала,
 20 Що ты менѣ молоденькѣй долѣ не вгадала?» —
 «Видала я, видала я, моя доню, люди,
 Вже тѣ мала, моя доню, така доля бути.» —
 Лиха доля, несчастлива, нї втоне, нї згорить,
 Лише менѣ лиха доля свѣта укоротить.

105.

(Вацл. изъ Олеська 356.)

- 25 Ой чи жь бо я, ой чижь бо я на свѣтѣ едиал,
 За що жь бо я, за що жь бо я, така несчастная?..
 Несчастлива 'мъ ся вродила, несчастлива ї згину,
 Породила 'сь мене мати въ лихую годину.

- «Чи ты мене, моя мати, въ церковь не носила,
 Що ты менѣ, моя мати, доль не впросила?..» —
 И въ церковь е'мъ ты носила, Богу молилася,
 Така тобѣ, моя доню, доля судилася.» —
- 5 «Ой ты, Боже милостивый, чи то твоя воля,
 Щобы мене на сѣмъ свѣтѣ побила зла доля?
 Чи ты мене, моя мати, въ любцѣ не купала,
 Що ты менѣ, моя мати, доль не вгадала?..
 Лѣпше було, моя мати, въ купелѣ заляти,
 10 Нѣжли таку несчастную на свѣтѣ лишати.
 Ой ты, Боже милостивый, чи то твоя сила,
 Чи есть же де друга така, якъ я несчастлива?
 Вже жъ я виджу на сѣмъ свѣтѣ, що все менѣ горе,
 Прийде ми ся утопити въ глубокоє море.
- 15 Ой ты, Боже милостивый, святой Николаю,
 Не розлучай изъ тимъ мене, котрого кохаю!»

106.

- «Заковала зазуленька въ вишневымъ саду:
 А хто жъ буде припадати до мого слѣду?
 Ой е въ мене такій хлопецъ, буде припадавъ,
 20 Буде мене молоденьку, що разъ споминавъ.» —
 «Копавъ же я кирниченьку, копавъ же я двѣ:
 Любивъ же я дѣвчиноньку, людемъ, не собѣ.
 Коло тои кирниченьки ключи и ведро:
 Давно жъ моей дѣвчиноньки та вже не видно.
- 25 Коло тои кирниченьки дорѣжка лежить:
 Туда моя дѣвчинонька по воду бѣжитъ.
 Єденъ веде за рученьку, другій за рукавъ,
 А въ мене ся сердце крас, шо 'мъ любивъ, а не взявъ.
 Шкода жъ моихъ бѣлыхъ нѣжокъ, шо 'мъ до тя ходжавъ,
 30 Шкода жъ моихъ бѣлыхъ ручокъ, шо 'мъ ты обѣймавъ,
 Шкода жъ моихъ черныхъ бровей, шо 'мъ на тя моргавъ,
 Шкода жъ моихъ красныхъ устокъ, шо 'мъ ты цюлювавъ:
 А за тоту провиноньку Богъ бы тя скаравъ,
 Шо я тебе вѣрне любивъ, любивъ, та не взявъ!»

107.

(Вацл. изъ Олеська 383.)

- «Ци я тобѣ не казала, не давала знати:
И самъ не йди, й людей не шли, не дасть мене мати!
Якъ бы мене моя мамка за такихъ давала,
Давно бы я въ своей мамки ходила вѣдана.»—
- 5 «Ой по горѣ товаръ пасе, по долини вѣвці:
Та не давай, ледѣнику, подарункѣв дѣвцѣ!
Ой бо тоті подарунки у неи нѣ за що,
Съ кимъ ся зѣйде, то тя судить, каже, що 'сь лядащо.» —
- «А Бодай ты, дѣвчинонько, херѣла, болѣла,
10 Ой не трохи ты вѣдъ мене подарункѣв зѣла!» —
«Та не клені, ледѣнику, не клени, не клени!
Лежать твои подарунки въ моей мамки скрини.»

108.

- Ой ишовъ я лѣсомъ теменькимъ,
Надыбавъ мене жалѣкъ тяженькій.
- 15 Сѣвъ же я собѣ въ лѣсѣ пѣдъ бучкомъ,
Ой сперже я ся на праву ручку кійкомъ.
Ой летить зазуль та кукуючи,
Я за нимъ, за нимъ наслухуючи:
«Ой ты, зазулѣ, ой ты сивонька,
- 20 Выведи мене на край лѣсонька!» —
Ой тамъ за лѣсомъ, тамъ за теменькимъ,
Брала дѣвчина та ленокъ тоненькій;
Ой брала, брала, та й добрала,
Къ сирои землѣ та припадала:
- 25 «Ой ты земелько, та сировая,
Чомъ я на свѣтѣ та бѣдненькая?
Ой, Боже, взявъ есь вѣтця и матѣнку,
Возьми и мене бѣдную сирѣтку!
Ой возьми, возьми, коли маешъ брати,
- 30 Не дай на свѣтѣ такъ погібати!»

109.

(Вацл. изъ Олеська 383.)

- Тече рѣчка невеличка, пѣду перескочу:
 «Выдай мене, моя мати, за кого я хочу!» —
 «Хоть бы 'сь хтѣла, не хотѣла, шобы 'мъ го кохала,
 Богатого, а не того, що 'мъ собѣ обрала.» —
 5 «Хоть убогій, не богатый, не дбаю я о то,
 Бо той менѣ що го люблю, стане за золото.
 Ходжу, нуджу и журюся, вздыхаю до неба,
 Пострадавши миленького, котрого мѣ треба.
 Ходжу, нуджу и журюся, та вѣдай я умру,
 10 «А вже жъ тебе, мое сердце, нѣгды не забуду.» —
 Чорна хмара наступае, горы не видати.
 «Будешь мене, мое сердце, не разъ споминати.
 Спомяни жъ мня, мое сердце, хотяй разъ на днину,
 Я тя буду споминати сто разъ на годину!»

110.

- 15 Ой вже вечѣръ вечерѣ, вже не заходить;
 Ой вже моя миленькая изъ мыслею сходить.
 Ой вже вечѣръ вечерѣ, вже сонце заходить:
 Моя мила чорнобрива до мня не выходить.
 Ой буду я листъ писати, та до неи слати:
 20 И листъ пѣшлю, и самъ пѣду пѣдъ вѣкно слухати.
 Ой вже мила листъ читае, слозами ся умывае,
 Чорненькими оченъками на мене ся поглядае.
 Пока ми ся не любили, то мы собѣ добре жили...
 И вѣстоньки не смачно и на личеньку значно,
 25 И на серденько пудно, безъ милого жити трудно.
 Не выходи, мила, съ хаты, най вороги ляжугъ спати....—
 «Въ мене воротенька скрипавѣ, въ мене сусѣдоньки брехливѣ.» —
 «Я воротамъ угоджу, камѣнь лою пѣдсаджу,
 Я сусѣдамъ угоджу, коновъ меду усычу.»

111.

(Вацл. изъ Олешка 377.)

- Ходжу, нуджу, ручки ломлю, вздыхаю до неба,
 Съ тяжкимъ жалѣмъ промовляю: «Милого ми треба!»
 Несчастлива годинонька кажда наступае,
 Ой коли ся мѡй миленькїй на мене гнѣвае.
- 5 Стратила я свѡй вѣкъ марце, тай и свою долю,
 Зостала 'мъ ся несчастлива, якъ живина въ полю.
 Несчастливѣ закоханье треба занехати,
 Любила 'мъ го, кохала 'мъ го, треба перестати.
 Люде жь менѣ розрадили, не зычу имъ лиха:
- 10 Ё у мене Господь Богъ, той моя потѣха.
 Ой заросли тїи стежки мохомъ и травою,
 Де 'мъ ходила говорити, серденько, съ тобою.
 Ой на водѣ два голубы зимну воду пили:
 Бодай тїи посконали, що насъ розлучили.
- 15 Ой якъ тяжко бѣдной лозѣ, коли вѣтеръ вѣе,
 Еще тяжше безъ коханя, коли сердце мѣе.

112.

- Ой зѡйшовся рѡдъ изъ родомъ, взявся напивати,
 Я молода, якъ ягода, пошла 'мъ зѣлье рвати.
 Ой урву жь я зъ руты квѣтку, пуцу по дунаю:
- 20 «Ой плыни ты, зъ руты квѣтко, де родину маю!»
 Выйде, выйде, мѡй батенько зимну воду брати,
 Озьме ту рутяну квѣтку, буде пѡзнавати:
 «Ой чи же съ ты, моя доню, три роки лежала,
 Шо тота рутяна квѣтка та въ водѣ зѡвяла?..» —
- 25 «Не лежала 'мъ, мѡй батеньку, нї дня, нї години,
 Дѡстала 'мъ ся въ лихї руки, нема подружны.» —
 «Запрѣгайте воронъ конї, та ѣдьте по еи,
 Ой десь ваша та безрѡдна сестриця въ чужинѣ!»

113.

- Служивъ же я три роки за дѣвчину;
 Казала жъ ми мати: «Не бери жъ ты ей, сыну!» —
 «Ой мати, мати, пѣду я въ сѣтъ блукати,
 «Коли ми не кажешъ той дѣвчины взяти.» —
- 5 Коли пѣдешъ, сыну, въ темніи лѣсы блукати,
 Не повѣдай, сыну, шо я тобѣ рѣдная мати.» —
 Ой зѣйди, зѣйди, зѣрниця вечерняя,
 Ой выйди, выйди, ты дѣвчино молодая!
 Ой выйди, выйди, тамъ я тя буду ждати,
- 10 Бо ми тя не каже моя рѣдинонька взяти.
 Ой не такъ рѣдинонька, якъ найстарша сестра:
 «Не бери ей, брате, та дѣвчина безъ долей росла,
 Безъ долѣ росла, въ несчастью вродилася,
 Она тобѣ, брате, дружиною не судилася.»

114.

- 15 Выйду я, выйду, въ садокъ вишневий,
 Стану, си задумаю,
 Выломлю я си изъ рожи квѣточку,
 Та пуцу по дунаю:
 «Ой плыни, плыни, рожова квѣточко,
- 20 По тѣмъ тихѣмъ дунаю!
 Ой плыни, плыни, рожова квѣточко,
 Де я братенька маю!» —
 Ой плыла, плыла, рожова квѣточка
 Та й стала спочивати,
- 25 Выйшовъ братъ съ хаты, выйшовъ братъ съ хаты,
 Студеной воды брати:
 «Ой ци жъ ты, сестро, ци жъ ты, небого,
 Та сѣмъ лѣтъ хоровала,
 Що зъ рожі квѣтка, що зъ рожи квѣтка,
- 30 Въ тѣмъ дунаю зѣвяла?» —

«Не хоровала я, милый братеньку,
 Нй днину, нй годину;
 Только 'мь ся впала въ катѳвскй руки
 Та негѳдному сыну.
 5 Чемъ есь не прійшовъ, а нй пріѳхавъ,
 Якъ я тѳ листъ писала?
 Ци 'сь коня не мавъ, ци 'сь дороги не знавъ,
 Ци мати не казала?» —
 «Ой коня жь я мавъ, и дорогу знавъ,
 10 И мати ми казала,
 Молодша сестра, Бодай не зрела,
 Съ сѳдломъ коня сховала!»

115.

(Вацл. изъ Олеська 315.)

Скарай, Боже, хто зъ насъ виненъ,
 Хто не любивъ, якъ повиненъ,
 15 Хто облудовъ вѳддыхае,
 Най нйгды счастья не мае.

Ой знаю, що за причина,
 Що мня не любить дѳвчина:
 Любить того, що бѳгатый,
 20 Буде потѳмъ жаловати.

116.

А зъ за горы высокои буйный вѳтеръ вѳе:
 «Не вкрывай мня, мой миленькй, мене твое слово грѳе!
 Не такъ твое слово, та якъ твоя думка,
 Ты сядешь, та поѳдешь, я ся лишу, якъ голубка.» —
 25 «Ты, червона калино, чого гѳлья опускаешь?
 Ты, молода молоднице, чого слѳзы проливаешь?» —
 «Ой я гѳлья опускаю, бо мня морозъ натискае,
 Ой я слѳзы проливаю, бо лихого мужа маю.

- Ой по́ду жь бо я, по́ду, та куды жь я не ходила,
 Та чей же я знайду, кого 'мь вѣрне любила.
 Хоть не того самого, хоть довариша его,
 Ой чей же вѣнъ пристане до серденька моего.
- 5 Ой по́ду жь бо я, по́ду, стоить дунай тихо:
 Рада бы 'мь ся утопити, та буде душѣ моеї лихо.
 Ой по́ду жь бо я, по́ду, а тамъ сине море грае:
 Рада бы 'мь ся утопити, але море не пускае.
 Та нѣхто ми не виненъ, ни отецъ, ни мати,
 10 Сама є'мь си завинила, нї на кого жаловати!

117.

(Вацл. изъ Одеська 333.)

- Повѣи, вѣтре повѣльненькій!
 Чей прїѣде мѣи миленькій.
 Вѣнъ поѣхавъ дорогою,
 Мене лишивъ сиротою.
- 15 Ручки ломлю, якъ лѣтаю,
 Миленького выглядаю,
 Не могу ся дочекати,
 Буду зъ жалю хоровати.
 А зъ вечера положуся,
 20 О пѣвночи пробуджуся,
 Таки мене серце болить,
 Нѣхто слѣвце не промовить.
 На розсвѣтѣ любе спаня,
 Хто не мае закохана;
- 25 Я молода дуже въ смутку,
 Трохи зъ жалю не распукну.
 Ой ты, Боже, що все знаєшь,
 Що зъ любости розлучаєшь?
 Лѣпше було не кохати,
 30 Нѣжъ въ милости покидати.
 Очи мои, що зъ васъ буде?
 Котрымъ завидѣли люде,
 Теперка ся всѣ дивують,
 Чого оченька сумують.

118.

- Ой у садочку зеленѣмъ зазуля ковала,
 По пѣдъ садочокъ зъ давна стежочка бувала.
 Ой зайшла же туды пышна молодиця,
 Красенька, висока, румянького лица;
 5 Ой пошла жъ она горою, не долиною,
 Та знайшла она та роженьку съ калиною;
 Узяла она тую калиноньку їсти,
 Заносять же ей вѣдъ матіночки вїсти;
 Узяла она та роженьку пригинати,
 10 Взяли жъ бо єю дрѣбнї слїзї обмивати.
 Ой вылетїли двї пташки зъ густого гѣлья,
 Вынесли си они по двї квїточкы зїлья.
 Ой квїты жъ мои, квїты мои, квїты!
 Де же я васъ маю передъ соненькомъ дїти?..—
 15 «Ой поклади насъ въ свїтлицї на полицї,
 Та пѣдливай насъ медомъ и пивомъ въ скляницї.» —
 Нїжъ мала бы я нимъ зїленько пѣдливати,
 Волїла бы я нимъ маеньку наповати;
 Бо тее зїлье зѣвяне, а ще краще буде,
 20 Матїнонька умре, а вже друга не буде.
 Хоть она буде, то вже буде студененька,
 Не пристане она до моего серденька.

119.

(Вацл. изъ Олеська 346.)

- Коли ся кажешъ, Боже, кохати,
 Чому не судишь намъ ся пѣбрати,
 25 Чому не судишь, чому не злучишь,
 Чого такъ довго двї серця мучишь?
 Любили жъ мы ся пѣвтора року,
 Доки не знали вороги зъ боку,
 Якъ ся дѣзнали, розщетаали,
 30 Бодай вѣдъ Бога ласки не мали!
 Лїпше бы було, щобъ ся не знати,
 Якъ пѣзнавшися, теперъ розстати;

- Якъ голубята мы ся кохали,
 Доки злї люде о тѣмъ не знали.
 Скарай же, Боже, нашї вороги,
 Лишь не суди пмъ зѣйти до поги!
 5 Бо мы бы були спокойне жили,
 И въ любезности свѣй вѣкъ кѣчили.
 Теперь я плачу и тяженько тужу,
 Що ся зъ милою розстати мушу;
 Я сю любивъ, якъ свою душу,
 10 Теперь черезъ ню всерати мушу.

120.

- «Сивый коню, сивый коню, сива твоя грива!
 Скажи менѣ, сивый коню, де моя дѣвчина?» —
 «Ой тамъ гора, тамъ другая, гей тамъ долиненка,
 Меже тыми гороньками твоя дѣвчинька.» —
 15 Ой засвѣти, мѣсяченку, та й ты, зоро ясна,
 Гей на тото подвѣречко, де дѣвчина красна!
 Ой засвѣти, мила свѣчку, най перейду рѣчку,
 Гей засвѣти, мила, обѣ, най перейду дѣ тобѣ!» —
 «Ой поду я до корчмоньки, стану на порозѣ:
 20 Ой всѣ хлопцї пьють, гуляють, мѣй милый въ дорозѣ.
 Ой засвѣчу ясну свѣчку, подамъ передъ Бога,
 Щобы мому миленькому счастлива дорога.
 Ой мѣй милый у дорозѣ, а я потапаю,
 Вѣнъ о момъ, я о его, несчастью не знаю.
 25 Плыне човенъ, воды повенъ, на бокъ не звернется:
 Ой вѣдай бо, мѣй миленькій до мня не вернется!
 Плыне човенъ, воды повенъ, плыне и веселце:
 Ци ты мене вѣрне любишь, якъ я тебе, сердце?»

121.

(Вацл. изъ Олеська 321.)

- Ой якъ серцю не пудити,
 30 Кого люблю, не видѣти,
 Кого моя мысль кохае,
 Серце по нѣмъ омѣвае.

- Великая серцю туга,
 Не видѣвши свого друга,
 Рада бы 'мъ зъ нимъ говорити,
 Будуть люде насъ судити
 5 Очи видять и пасутся,
 Не встыдають, не сромются,
 Горе, горе доли мои,
 Проливаю слозы свои.
 Лутче було не знатися,
 10 Нѣжъ любивши, розстатися:
 Лутче було не видати,
 Нѣжъ любивши, перестати.

122.

- «Чому жъ ты, мила, на личку змарнѣла?»—
 «За тобовъ, миленькій, що 'мъ ты не видѣла.
 15 Сплакала 'мъ свои очи якъ въ день, такъ въ ночи,
 За тобовъ, миленькій, голубе сивенькій.» —
 Сивый голубъ замѣтае, въ кватирочку заглѣдае:
 «На добранѣчь, мила, голубочко сива!»
 Ой счорнѣвъ я, змарнѣвъ я, якъ рутяна квѣта,
 20 Черезъ тебе, мила, вже не виджу свѣта.» —
 «Ище гѣрше змарнешь, якъ мене не зглянешь,
 Охъ ту-ду-ду, ту-ду, я твоя не буду.» —
 «Чому жъ ты ми, мила, тогды не казала,
 Коли 'сь ты вѣдъ мене подарунки брала?» —
 25 «Забери си тоті дары, занеси ихъ другій паннѣ,
 Я въ нихъ не ходила, тебе не любила.»

123.

(Вацл. изъ Олеська 347.)

- Гей, чи знаешъ, пытаю,
 Шо ты вѣрне кохаю?
 Не моя въ томъ причина,
 30 Бо 'сь хороша дѣвчина.

Скажи менѣ, що гадаєшь,
 Чи мене вѣрне кохаєшь,
 Щобы саму правду знати,
 Чи любити, або перестати?

5 Покинь тугу, серденько,
 Та любѣмся вѣрненько!
 Прошу, будь мй женою,
 А я твоимъ слугою!

Коли господь схоче дати,
 10 Будемо ся добре мати,
 Бо не всѣ ся пань родять,
 Предцѣ до счастья приходять,
 И мы будемъ такъ, якъ люде,
 Коли счастье намъ прибуде.

 124.

15 Туманъ, туманъ по долинѣ:
 Широкий листъ на калинѣ,
 Ище ширшій на дубочку,
 Кличе голубъ голубочку,
 Хоть не свою, то чужую:
 20 «Ходи, сердце, поцѣлюю,
 Поцѣлюю, помилюю,
 Завтра рано повандрую!» —
 «На що чужу цѣловат и,
 Лѣпше свою шанувати.»

 125.

(Вацл. изъ Олесяка 273.)

25 «Гей, въ саду, въ саду, барвѣнокъ постелився:
 Гей, чому я, моя мати, ще не оженився?» —
 «Гей, въ саду, въ саду, барвѣнокъ зелененькій:
 Гуляй, гуляй, мѡй сыноньку, бо мще 'сь олоденькій.» —

Гей, въ саду, въ саду червона калина:
 Засмутила мене мати одинака сына.
 Гей, въ саду, въ саду червоніи ябка:
 Гей, вже не ма и не буде, о кѡмъ була гадка.

126.

(Вацл. изъ Олеська 284.)

5 Сивый коню, сивый коню, що ты задумався?
 Не ма жь моей дѣвчиноньки, що я въ нѣй кохався.
 Сивый коню, сивый коню, наѣдъжся obroky:
 Поженем 'ся за дѣвчиновъ у землю глибоку.
 Сивый коню, сивый коню, тяжко на ты буде:
 10 Поѣдемо разомъ зъ вѣтромъ, попасу не буде.
 Бѣгай, коню, бѣгай, коню, бо вже вечерѣе!
 Ой тамъ сидить моя мила, де зъ лѣса зорѣе.
 Виджу милу, виджу любку, дивится въ вѡконце:
 Хоть якъ темно, хоть не видно, свѣтитя, якъ сонце.

127.

15 Ци ты менѣ, дѣвчинонько мила,
 Ци ты менѣ що учинила,
 Ци ты менѣ принадоньку дала,
 Ци ты мене чимъ очаровала?» —
 «Шобы менѣ такъ съ сѣнїи до хаты,
 20 Якъ я знаю чимъ ты чаровати!
 Ой у мене є чары готовї:
 Личко бѣленьке, та чорнїи брови.
 Що ты робишь, ой бѣи же ся Бога!
 Я дѣвчина бѣдна та убога:
 25 Не женися, Козаче, зо мною,
 Не поправишь лиху долю свою!»

128.

(Вацл. изъ Олеська 253.)

- Ой вже день минає, вже сонце заходить,
 Чому жь моя мила къ менѣ не приходить?
 Ци ей мати не пускає,
 Ци ся зъ иншимъ забавляє,
 5 Ци мене забула,
 Дѣвчинонька мила.
 Видненько зъ далека моя мила иде,
 Збоку молодчика за рученьку веде;
 Пѣду же я, поспѣшуся,
 10 Передъ нею пожалюся,
 Спытаю причины
 Таковой одмѣны:
 «Що жь то за причина, дѣвчинонько мила,
 Що 'сь мене забула, его полюбила?
 15 Що жь я тобѣ, мила, виненъ,
 Чи 'мъ не любивъ, якъ повиненъ,
 Чи 'сь найшла иншого,
 Въ коханю щиршого?
 Тяжко, вижу, бути паномъ сердца твого;
 20 Полюбила 'сь собѣ тобѣ наймильшого:
 Ой пѣзнаєшь, хоть не скоро,
 И вернешься до першого,
 Тай искажешъ: «Годѣ!
 Винна 'мъ моѣй шкодѣ!»

129.

(Вацл. изъ Олеська 338.)

- 25 Чую, чую, черезъ люде, дають менѣ знати,
 Ой що хоче моѣй миленькій зъ вечера вмирати;
 Ой вѣнь умре изъ вечера, а я умру зъ ранку,
 Кажемо ся поховати та й въ одну ямку.
 Або умру, або встану, однакъ ту не буду;
 30 Умеръ, умеръ моѣй миленькій, я го не забуду.

- Засвѣчу я пару свѣчокъ, та пошлю до Бога,
 Шобы була миленькому счастлива дорога.
 Ой не свѣти, ясна зоре, нй ты, парекрою!
 Великого закохання нйкому не раю.
- 5 Вѣдколи Богъ небо створивъ и свѣты повстали,
 Богъ написавъ на камени, шобы ся кохали.
 Свѣдомъ буде дубъ зеленый нашої вѣрности,
 Шо 'мъ го сама посадила въ часть нашої милости.
 Ахъ змилуйся, моцный Боже, теперъ надо мною,
- 10 Най я бѣльше не думаю, не нуджу собою!
 Бо ми прйде изъ жалости житье пострадати,
 Лѣта жь мои молодіи марне покидати.
 Ахъ ты, Боже милосерный, чи то твоя воля,
 Та що мене молодую трапитъ злая доля?
- 15 Ахъ ты, Боже милосерный, чи то твои руки?
 Кохавшися, любившися, прйшло до розлуки!
 Ой поду я межи пуци и великій скалы,
 Шобы мене вороженьки нйгде не видали;
 И тамъ буду жити бѣдна до самои смерти,
- 20 И такъ прйде зъ закохання педовго умерти.

130.

(Вацл. изъ Олеська 335.)

- Шумить, шумить лѣщинонька,
 Тужить, тужить дѣвчинонька,
 Она тужить и думаетъ.
 На недолю нарѣкаетъ:
- 25 «Доле жь моя несчастлива,
 Чомъ ты менѣ не зычлива,
 Що 'сь мя зъ милымъ розлучила,
 А зъ нелюбомъ получила?
 Або поду утоплюся,
- 30 Або въ камѣнь розбѣбюся,
 Нехай тое люде знаютъ,
 Шо съ кохання умераютъ.
 Зъ милымъ любо умерати
 И по смерти ся кохати;
- 35 Шо 'мъ любила безъ облуды,
 Свѣдчать тое Божй суды.»

131.

(Вацл. изъ Олеська 280.)

- Летѣвъ орель по надъ море та й ставъ голосити:
 «Ой якъ тяжко убогому богату любити.
 Не тамъ счастье, не тамъ доля, де богатї люде,
 Хто ся залучить по любви, тому гараздъ буде.
- 5 Ты, дѣвчино прекрасная, скажи що думавшь,
 Не гордь мною, я тя люблю, ты счастья дознаешь!»
 Не тѣптеся, вороженьки, моѣй пригодонцѣ:
 Пѣшли лѣта марне съ свѣта, якъ листъ по водонцѣ;
 Половина лѣтъ минае, я счастья не маю,
- 10 Такъ же то мнѣ Богъ назначивъ, що жъ чинити маю?
 Нї я ѣсти, нї я пити, нї съ кимъ говорити,
 Иде думка за думкою, якъ на свѣтѣ жити.
 Ходжу, блуджу, ходжу, нуджу, вѣкъ свої проклинаю,
 Що милого, прїязного въ свѣтѣ роду не маю.
- 15 Є у мене миленькая, вся ми въ ней родина,
 Ой кобъ прибула до мене — счастлива година!
 Є у мене братъ и сестра, є у мене мати,
 За що же я несчастливый маю пропадати?
 Иду въ степы, всюда видно, милои не бачу,
- 20 Якъ згадаю слова еи, ревненько заплачу.» —
 «Не ропускай голосоньку, якъ той орель крыла,
 Знаю тое, знаю добре, шо 'мѣ тобѣ не мила.» —
 «Ой мѣй Боже милостивый, яка жъ твоя сила!
 Ци є въ свѣтѣ така друга, якъ ты менѣ мила?
- 25 Несчастливый вродивъ є'мѣ ся, несчастливый згину,
 Породила мене мати въ несчастну годину.
 Розступайся, сине море, въ своей широкости,
 Нехай же я житьє скѣнчу въ твоей глубокости!
 Боже, зъ неба высокого, глянь на мене нынѣ!
- 30 Не дай же ми загинути при моей дружинѣ!»

123.

Ой тече рѣчка зъ кирниченьки, на березѣ сухо:

«Выйди, выйди, Ярмолянку, моя щебетуха!

Ой тече рѣчка съ кирниченьки, на дорозѣ кално:

Выйди, выйди, Ярмолянку, хорошая панно!» —

5 Ой иде йде барабанчикъ путкувками креше,

За нимъ его миленькая, якъ собачка бреше.

«Ходять коні по долині, а обое въ путѣ:

Ты въ жупанѣ, я въ кавтанѣ, не бути намъ вкупѣ.»

133.

(Вацл. изъ Олеська 335.)

«Прошу я ти, моя мила,

10 Шобы ты зо мною жила,

Бо я тебе надъ всѣхъ люблю,

Якъ вѣдповѣшь, то ся згублю.» —

«Вѣдчепися, напаснику!

Маешъ ты дѣвчатъ безъ лику,

15 Котру бачишь, тую любишь,

Не я тебе, самъ ся згубишь.» —

«Если буде Божа воля,

Буду я твоѣй, а ты моя;

Проси Бога, я съ тобою,

20 Будемъ жити вразъ зъ собою! —

«Люблю хлопця я иншого

Хорошого, молодого;

Але бѣда, розлучники

Взяли насъ въ свои языки.»

134.

(Вацл. изъ Олеська 330.)

Ты дѣвчино чорная, чомъ ты мя не любишь?
 Ой ты мене молодого съ того свѣта згубишь;
 Ты не хочешь мя любити,
 Я не могу безъ тя жити.

5 Жійте собѣ многі лѣта, счастливою долей!
 Менѣ не жаль умерати, коли съ твоей волі;
 Хоть я умру, не жаль себе,
 Но жаль покидати тебе.

Нехъ на мене всѣ несчастя разомъ западуть зъ неба,
 10 Розстатися изъ тобою гѣршого не треба;
 Хоть съ тобою жить не буду,
 Однако тебе не забуду.

Скажу собѣ на могилѣ тѣ слова вырыти:
 «Умеръ хлопецъ, що не хтѣла дѣвчина любити.»
 15 Хто на тое окомъ скине,
 Скаже: «Най невдячна згине!»

135.

(Вацл. изъ Олеська 322.)

Бодай тебе, Бодай мене, Бодай насъ обоє!
 Якъ у тебе, такъ у мене, личко румяное.
 Бодай тебе, Бодай мене, Бодай насъ обоє!
 На що жъ мы ся полюбили на несчастье свое?
 20 «Позволь, мати, погуляти, я не забавлюся!
 Ино съ хлопцѣмъ погуляю, до дому вернуся.» —
 «Не позволю, моя доню, съ хлопцѣмъ погуляти,
 Бо батенько пріѣхавши, буде нарѣкати.» —
 «Мати моя, мати моя, мати милисенька,
 25 Не бѣй ты ся, не бѣй ты ся, моєго батенька!
 Бо батенько о томъ знае, шо я хлопця люблю,
 И любити не престану, ажъ якъ житье згублю.

- На що 'сь мене, моя мати, на сей свѣтъ родила,
 Шобы мене дѣвчиною зла доля побила?
 Несчастливѣи руки, мати, шо мя повивали,
 Лѣпше було та шобы мя звѣры розшарпали.
 5 На що 'сь мене, моя мати, въ калину не внесла,
 Шобы була мои кости пташина рознесла?
 Волѣла 'сь мя, моя мати, въ водѣ утопити,
 Нѣжли дати несчастливѣи въ такой долѣ жити;
 Бо въ водонцѣ были бѣ рыбки мене розшарпали,
 10 Були бы ся вороженьки зѣ мене не смѣяли.
 На що 'сь мене, Боже, створивѣ на злую годину,
 Шо я теперь зѣ людской злости зо свѣтонька гину?
 Если 'мѣ, Боже, заслужила на такую кару,
 Най ся тобѣ спокую, що жѣ чинити маю?»

136.

(Вацл. изъ Олеська 466.)

- 15 Бодай ся кочуть знудивѣ,
 Шо мене рано збудивѣ;
 Малая нѣчка, мала,
 Еще 'мѣ ся не выпала.
 Причини, Боже, ночи,
 20 На мои чернѣи очи,
 Причини и другую,
 На мене молодую!
 Казала менѣ мати,
 Зелене жито жати,
 25 А я жита не жала,
 Въ борознонцѣ лежала.
 Казала менѣ мати
 Сѣ хлопцями погуляти:
 «Погуляй собѣ, доню,
 30 Я тобѣ не бороню!» —
 А я собѣ гуляю,
 Якъ рыбка по дунаю,
 Якъ рыбка зѣ охунцями,
 Я молода сѣ хлопцями.

Стояла 'мъ на колодцѣ,
 Моргала на молодцѣ:
 «Зъ гаю, молодцѣ, зъ гаю,
 Чорнѣя очи маю!» —

5 «Бери ты лихо зъ ними,
 Давно ты дуришь ними!
 Кобы 'сь ты не дурила,
 Давно бы 'сь моя була.» —

Стояла 'мъ при дунаю,
 10 И такъ собѣ думая:
 Ци жити, ци не жити,
 Ци старого любити?

Старого не любити,
 И такъ на свѣтѣ жити:
 15 Вѣкъ вѣковъ не пребуде,
 Старый завше не буде.

Ци дома на порозѣ,
 Ци въ далекѣй дорозѣ,
 Я все собѣ думая,
 20 Шо ты вѣрне кохаю.

«Звяжи руцѣ зо мною,
 Будемъ жити съ собою!
 На курцѣ пѣрье рябкое:
 Любимъ 'ся, серденько мое!»

 137.

25 Бодай ся когутъ збудивъ,
 Шо мене рано збудивъ!
 Малая поченька була,
 Ще я ся не выспала.

Причини, Боже, почи,
 30 На мои чорнѣя очи!
 Малая поченька була,
 Ще я ся не выспала.

Причини, Боже, и двѣ,
На мои очи бѣднѣ!

Малая ноченька була,
Ще я ся не выпала.

5 Причини, Боже, й штыри,
На мои чорнѣ бривы!

Малая ноченька була,
Ще я ся не выпала.

Причини, Боже, и пять,

10 Нехай ся очи выпяты!

Малая ноченька бул
Ще я ся не выпала.

Чорна курочка, чорна,
Чубата и моторна,

15 Якъ взяла кокотати,
Не дала всю нѣчь спати.

138.

Ой у поли зимно, дымно,
За туманомъ свѣтъ не видю:

Ой тамъ Романъ волы пасе,

20 А дѣвчина воду несе,

А вѣнъ волы покидае,

Та дѣвчину переймае.

Ой Романе, Романочку,

Пусти мене до домочку!

25 Въ мене ненька не рѣдненька,

Я дѣвчина молоденька:

Буде бити, зневажати,

Та нѣкому боронити.—

«Ой знай, дѣвче, що сказати,

30 Якъ ты схоче бити мати:

Надлетѣли бѣлы гуси

Съ тои далекои Руси,

Тотѣ мене спередили,

Менѣ воду сколотили;

Я годінку постояла,
 Нѣмъ ся вода устояла,
 Пôдъ яворомъ зелененькимъ,
 Изъ Романомъ молоденькимъ.»

139.

(Вацл. изъ Олеська 218.)

- 5 Ой знати, знати, хто кого любитьъ:
 Близько сѣдае и приголубитьъ;
 Ой знати, знати, хто съ кого кпится:
 Зъ далека сѣдае, вкосомъ дивится.
 Ой знати, знати, хто нежонатыйъ:
 10 Личенько бѣленьке, якъ у паняты.
 Ой знати, знати, хто оженився;
 Личенько змарнѣло, самъ зажурился.
 Ой горе тому, хто мае жону,
 Вдоптана стеженька до его дому;
 15 Ой гôрше тому, хто ей не мае,
 По noci ходить, таі съ росцибае.
 Ой бѣда тому та й жонатому,
 Якъ тому горжкови та й щербатому:
 Зô споду кипить, зъ верху збѣгае,
 20 Куда ся оберне, счастья не мае.

140.

(Вацл. изъ Олеська 297.)

- Єдна гора высокая, а другая низька:
 Єдна мила далекая, а другая близька;
 Я до тои далекои листоньки напишу,
 А до тои близенькои и самъ ся посцѣшу;
 25 А я тую далекую людямъ подарую.
 А до сеи близенькои пѣшки повандрую.
 А у тои далекои волы та коровы,
 А у сеи близенькои ино чорнй брови.
 Сивй волы поздыхають й бочастй коровы,
 30 Бѣле личко не зблякуе, а нй чорнй брови.

141.

(Вацл. изъ Олеска 304).

Бодай ты ся, когутику, на сѣдалѣ скрутивъ,
 Шо ты мене молоденьку такъ раненько збудивъ!
 А я знаю, когутику, якъ рано вставати,
 Якъ сонечко въ вѣконечко, а милый до хаты!
 5 А я того, мамо, люблю, що раненько встает,
 Бѣленькими онучками ноги обвивает.

142.

Ище куры не пѣли,
 Кажуть люде: «День бѣлый!» —
 «Выйди, выйди, дѣвчино,
 10 Поговорю съ тобою!» —
 «Почкай, милый, годинку,
 Почкай, милый, другую,
 Най я своей матонцѣ,
 Вечереньку зготую!» —
 15 «Добре тобѣ гулячи,
 По свѣтлонцѣ ходячи,
 Менѣ горе молодому,
 Пѣдъ вѣконцемъ стоячи.
 На морозѣ стояти,
 20 Коновъ меду держати;
 Шо для тебе, сердце мое,
 Шо для тебе я маю.
 Метѣль мете, очи замѣтае,
 Коновъ меду до рукъ примерзае.» —
 25 «Ой хто жъ тебе та й просивъ,
 Шобъ ты менѣ медъ носивъ?
 Возьми собѣ свѣй мѣдъ солоденькій!
 Є у мене вже инший миленькій;
 А ты собѣ другой шукай,
 20 Менѣ spokій тимъ подай!»

143.

(Вацл. изъ Олеська 336).

Ахъ, дѣвчино, моя любя,
Твоя краса, моя згуба,
Брови чорнѣ, очи сивѣ:
Ахъ я хлопець несчастливый!

5 Ой якъ тяжко серцѣмъ нуджу,
Кого люблю, тай не виджу,
Кого моя мысль кохав,
Серце съ туги омлѣвае!

Що ты, мати, учинила,
10 Що 'сь мян малымъ не втопила?
Лѣпше було утопити,
Нѣжь зъ милою розлучити.

Свѣтъ великій, трудно жити!
По радости тра тужити!
15 Куда поду, повернуся,
Нѣгде съ счастьемъ не зойдуся.

Бодай я бувъ перше въ гробѣ,
Нѣмъ я закохався въ тобѣ!
Бодай мене громы вбили,
20 Коли 'мъ не є тобѣ милый!

144.

Ой ходила по садочку,
По зеленѣмъ барвѣночку,
Ой ходила, розмовляла:
«Нема того, що 'мъ кохала!»

25 Траву кошу, трава шумить,
Десь мой милый сумно ходитъ,
Сумно ходитъ, бо жаль має,
Шо милои не видає.

Ой на ставу, на ставочку,
 Поймавъ качуръ чираночку,
 Посадивъ ю коло себе:
 «Люблю тебе, якъ самъ себе.»! —

5 Ой на ставу, на ставочку,
 Тамъ видѣвъ я чираночку:
 Една другу доганяе,
 Кожда свою пару мае;

А я бѣдна погибаю,
 10 Шо милого тутъ не маю,
 Ой бувъ въ мене мѡй миленькій,
 Розгудили вороженьки.

Якій то той свѣтъ облудный:
 Свѣтитъ мѣсяць пѡдъ полудне,
 15 Свѣтитъ мѣсяць, а не грѣе,
 За миленькимъ сердце мѣе.

Свѣтитъ мѣсяць пѡдъ полудне,
 Хоть кто любить, то все блудне;
 Свѣтитъ мѣсяць на все поле,
 20 Най ворогѡвъ колька сколе!

145.

(Вацл. изъ Олеська 231).

И вѡдси гора, вѡдти другая,
 Межи тыми гороньками ясная зоря;
 А я си думавъ, шо зоря зойшла,
 А то моя дѣвчинонька по воду выйшла;
 25 А я за нею, якъ за зорою,
 Сивымъ, сивымъ кониченькомъ по надъ водою:
 «Дѣвчино моя, напой ми коня!» —
 «Не напою, бо ся бою, еще мѣ не твоя.
 Якъ буду твоя, напою тѣ й два,
 30 Съ студенон кирниченьки, зъ нового вѣдра,

«Дівчино моя, за твою ласку,
Скажу тебе малівати на адамашку.

Не пожалую волы продати,
Шобы тебе, моя мила, вѣдмалівати.

5 Зійди свѣтъ свѣтомъ, хата вѣдъ хаты,
Нѣхто тя не буде, якъ я кохати!»

146.

Тече рѣчка невеличка, пѣду, перескочу:
«Выдай мене, моя мати, за кого я хочу!
Выдай мене, моя мати, за кого я важу,
10 Най ми буде за нимъ лихо, я тобѣ не скажу.
Ты бы хтѣла и зычила, щобы я кохала,
Богатого, а не того, що 'мъ собѣ обрала;
Але съ твоей власной волі нічого не буде,
Бо моего миленького серце не забуде.
15 А вѣнъ, мати, не богатый, не боюся того,
Бо то мене той кохае, що пѣду за нѣго.
Не кажи ми, матусенько: «Те буги не може!»
Ой той мене буде кохавъ, благослови, Боже!»

147.

Гей ходила дівчинька,
20 Думаючи до садонька,
Думаючи говорила:
«Нема того, що 'мъ любила!

Ворожи ми, соловійку,
Чи буду я такъ до вѣку?» —
25 «Не журися, дівчинько,
Прійде на тя годинька!

Суженого твоего мужа
 Не вѣдбери дѣвка дужа;
 Кожда въ свою годиноньку
 Проси Бога о доленьку!» —

5 «Мати жь моя улюблена!
 Доле жь моя оплакана!
 Хорошу ми выховала,
 Счастя, доли не надала.» —

«Доню жь моя, все ти даю,
 10 Счастя, доли, не вгадаю!
 Прѣси Бога ажъ до вѣка
 О доброго чоловѣка!»

 148.

А чорнявая сѣмь кѣпъ жита нажала,
 А бѣлявая пѣдъ межею лежала;
 15 А чорнявая до домоньку скаче,
 А бѣлявая до домоньку плаче;
 А въ бѣлявой волы та коровы,
 А въ чорнявой лише чорнѣ бровы!

 149.

Я не пѣду на музыку,
 20 Бо не люблю того крику,
 А въ недѣлю весь день грае,
 Въ понедѣлокъ пропивае,
 А во второкъ тверезится,
 А въ середу зъ жѣнокъ бьетса,
 25 А въ четверъ ся положивъ,
 А що лѣпше, то бы зъѣвъ,

А въ пятницю йде по струны,
 А въ суботу скрипку струни,
 А въ недѣлю весь день грае,
 Въ понедѣлокъ пропивае.

 150.

5 Ой ишовъ я горѣ ледомъ,
 Та знайшовъ е'мъ дѣвча зъ медомъ,
 Мое дѣвча мѣдяное,
 «Та взявъ бымъ ты, та 'сь малоѳ!» —

«Возьми, возьми, ледѣнику!
 10 Пѳдросту я а въ чыпчику.» —
 «Най ты бере зла тетюха,
 Таки будешъ коротюха!» —

Ой на горѣ метелиця:
 Вѳдлаеся негѳдниця.
 15 «Покинь, покинь, негѳдную,
 Возьми мене робѳтную!

Я роботу всяку виѳю:
 На припѳчку ноги грѳю,
 Ноги грѳю, руки парю,
 20 Втѳкай, дурню, бо ты вдарю!»

 151.

«Ой ты Гриць, я Маруся,
 Ты служишь, я наймуся:
 Послужимо рѳкъ обоє,
 Поберемся, серце мое!

Обачите люде двое,
 А обоє счасливое:
 Словами ся заливають,
 Чому доли та й не мають.

- 8 «Доле жъ моя несчастлива,
 Коли будешъ ты зычлива?
 Коли прійде той часъ любый,
 Що нась звяжуть вѣчны шлюбы?»
- «Не журися, дѣвчинонько,
 10 Люба моя розмовонько!
 Я ти вѣрный и такъ буду,
 Я о тобѣ не забуду.»

 152.

- Ой любивъ я дѣвчиноньку та й пѣвтора року,
 Ажъ допоки ся не дѣзнали вороженьки зъ боку;
 15 А якъ ся дѣзнали, та й розщобетали:
 Бодай же в'ни та вѣдъ Бога спасѣня не мали!
 На поповѣй сѣножѣти тамъ ожины вьются:
 Часомъ душа невинная,—люде набрешутся.
 Брешѣтъ, брешѣтъ, вороженьки, набрешѣтся лиха,
 20 А мы двое, сердце мое, кохаймося зъ тиха!

 153.

Ой зацвѣти, сивымъ цвѣтомъ, ты жовтый шафране!
 Чогось менѣ тяжко, нудно, якъ вечеръ настане;
 Тяжко, нудно, тяжко, нудно, а нѣ зхилитися,
 Кобы дали на милого хоть подивитися!

154.

(Вацл. изъ Олеська 472.)

- Ой сама жь я, сама
 Пшениченьку жала,
 И моего миленького
 Дома не застала.
 5 Постѣлка бѣленька,
 А нѣчка темпенька,
 Не маю зъ кимъ розмовляти,
 Головко бѣдненька!
 Мати моя любезная;
 10 Чомъ я така несчастная,
 Хорошу съ мя выкохала,
 Счастья, доли не надала;
 А ни счастья, а ни доли:
 Зѣйшли лѣта, якъ въ неволи,
 15 Зѣйшли лѣта, якъ въ камени,
 Ой ты, Боже, потѣшь мене!
 Куда хожу, все гадаю,
 Вѣдай добра не зазнаю.

155.

- На мори, на мори корабличокъ пльвае,
 20 Въ тѣмъ корабли молодая молодичка гуляе;
 Закинула, закинула шовкову сѣточку,
 Зловила, зловила бѣлую рыбочку.
 Якъ нудно, трудно, якъ нудно, трудно
 Бѣлой рыбочцѣ безъ воды, безъ воды,
 25 Такъ трудно, такъ нудно
 Молодому Козакови безъ жены!

156.

- Сидить голубъ на дубонцѣ, голубка на водѣ,
 А вже жъ намъ ся, мѡй миленькій, любитися годѣ!
 Чи я тобѣ не казала, чи ты не просила,
 Скажи менѣ щирю правду, чи я тобѣ мила?
 5 А я тебе увѣрила на недолю свою,
 А ты мене поизбавивъ любого спокою.
 Все отъ Бога я прошу, абысь бувъ счасливый,
 Хоть зъ иншою, не зо мною, бо ты менѣ милый.
 Лѣта мои молодіи, марне васъ теряю,
 10 Не зъ тимъ жити, кого люблю, лишъ зъ тимъ, що не знаю!

157.

- Гей, зрада, зрада, чорніи очи, зрада!
 Кажуть менѣ люде, що то все неправда.
 Ой розголосивъ есь ты новину тую,
 Казавъ есь менѣ, женитися буду;
 15 А теперъ думаешъ, думаешъ, гадаешъ,
 Либонь ты мене покинути маєшь?» —
 «Ой покину я та, дѣвчино, покину,
 Бо я изъ тобою на вѣки загину.» —
 Ей зойдешъ Польщу, зойдешъ Украинну,
 20 Але не знайдешъ надъ мене дѣвчину.
 Ей знайдешъ, знайдешъ зъ кѡньми и волами,
 Але не знайдешъ зъ чорными бровами.
 Ей знайдешъ, знайдешъ зъ чорными бровами,
 Але не знайдешъ зъ милыми словами.
 25 Ей знайдешъ, знайдешъ на личку бѣлѣйшу,
 Але не знайдешъ надъ мене милѣйшу.
 Ей знайдешъ, знайдешъ на личку румяну,
 Але не знайдешъ надъ мене кохану!»

158.

- Ой браженька не вода на печи стоячи, перевислая!
 Не ма жъ на тя пѣтунувъ.
 Мала вдовойка сюмъ сынувъ пѣтунувъ,
 Ой бражейку попили,
 0 Несчастную головоньку вдовину побиди.
 Несчастная головонька вдовина,
 Сюмъ купъ жита на меду пропила,
 А восьмую музычейкамъ роздала:
 «Ой грайте жъ ми, музычейки, отъ села до села,
 10 Нехай моя головонька весела, весела!
 Ой грайте жъ ми, музычейки, отъ волѣ до волѣ,
 Нехай мене головонька не болить ніколи!
 Ой грайте жъ ми музычейки, гудакомъ, рѣзакомъ,
 Нехай собѣ погуляю зъ Козакомъ и зъ дякомъ!
 15 А ты, Михалку, засвѣти скалку, щобы ся виднейко!
 А ты, Андрушку, неси подушку, щобы ся мякейко!
 Прѣсная душа не хтѣла кныша зъ олѣйцемъ,
 Єно спатойки до кумнатоѣки зъ Матвѣйцемъ!»

159.

- «Не повѣдай, дѣвчинонько, на мене, на мене,
 20 Що я ночовавъ нученьку у тебе!» —
 «Ой ци же бы я розуму не мала,
 Щобы я на тя правдоньку сказала?» —
 «Ой скажи же ты, дѣвчино, на того,
 Що вунъ на свѣтѣ не знае нічого?» —
 25 Ой поставлю я кониченка въ плота,
 А самъ поѣду до дѣвчины сирота.
 Ой поставлю я кониченька въ гати,
 А самъ поѣду до дѣвчины опати.
 «Ой ци не будешь, дѣвчино, тужити,
 30 Коли я пуду на Украину служити?» —

«Ой не буду за тобовъ, не буду,
 За годиноньку тебе я забуду.» —
 «Ой зоставайся, дѣвчино, здорова!
 Южъ ми припала на Вкрайну дорога.»

160.

5 Чемерись, чемерись, чемъ дѣвочокъ не любишь?
 «Пусти жъ мене до дунаю, нехай собѣ погуляю!» —
 «Не досить ти гулятоньки, колись была у матоньки,
 А теперь есь у пригодѣ, гулятоньки тобѣ годѣ! —
 «Ой гуляй же, гуляй же, якъ рыбонька въ водѣ,
 10 А якъ будешъ за недлюбомъ, гулятоньки годѣ!
 И я змукъ, и кунь змукъ, и кульбака змокла,
 А стоячи, дѣвчинонько, пуля твого окна.
 Дѣвчино, серденько, а будь же мѣ рада,
 Та пусть же мѣ кониченька до своего стада!» —
 15 «Ясеньку, серденько, на тебе ся гнѣвамъ,
 Я для твого кониченька ставночки не мамъ.»

161.

Несчасная дѣвчинонька чезъ мѣсто ишла,
 Ой дзень на весь день, ой гоць на всю ночь!
 Черезъ мѣсто, черезъ мѣсто головоньку несла;
 20 «А хто мене не полюбитъ, то запалю мѣсто.» —
 А вубрався Гарасимъ, дѣвчиноньку полюбивъ.
 «Аль я тобѣ не мовила, не бери вдовиць?
 А въ вдовиць бѣлы лицѣ, треба баволницѣ.
 Аль я тобѣ не мовила, не бери Волошки?
 25 А въ Волошки бѣлы трочки, червонѣ пончошки.»

162.

Ей доломъ, доломъ та й долинами:
 «Вандруй, вандруй, дѣвчинонько, въ Волощину зъ нами!
 Бо у Волощинѣ все поле рѣвненьке,
 Буде тобѣ процвитати личко румяньке.
 5 Тобѣ процвитати личко ружа, докѣ не було мужа,
 Доти въ личку цвѣтокъ, докѣ не було дѣтокъ.»

163.

«На городѣ двѣ лободѣ, обѣ зелененькїй:
 Любивъ я двѣ дѣвчиноньки, обѣ молоденькїй.» —
 «На городѣ двѣ тополї, трета до нихъ хвѣе:
 10 Не май, не май, мѣй миленькїй, на мене надѣй!» —
 «Ой найду я дѣвчиноньку, того ся не бою,
 Наважили вороженьки на дѣвчину мою.
 Ой любивъ я дѣвчиноньку, яко свою душу,
 Наважили вороженьки, покинути мушу.»

164.

(Вацл. пѣз Олеська 426.)

15 Ой гай, гай, гай, гай зелененькїй:
 Томъ я тебе полюбила, шо ты молоденькїй.
 И на мѣстѣ була, и горѣвку пила,
 И росады накупила, весь огородъ засадила;
 И росада моя принялася була,
 20 Дѣвчина съ Козакомъ пѣзнала ся була.
 И капусточка, и качанѣчко,
 Вѣрное съ Козакомъ закоханѣчко.
 Ой не бїйте мене, и не лайте мене,
 Лутче буде та вѣддайте мене;
 25 А вѣддайте мене за Волощина,
 Бо я дѣвка непогана, а хорошая.
 Ой ненько моя, а я дочка твоя,
 Втоды було бити, вчити, якъ маленька 'мъ була;

А теперъ я велика, треба менѣ чоловѣка,
 Нй стар ого, нй малого, середнёго, молодого,
 Шобъ и въ полѣ оравъ, та й о домѣ дбавъ,
 Мене молоденькую хаджайкою звавъ.

165.

(Вацл. изъ Олеся 222.)

5 Гей, на горѣ дубина,
 Край дубины долина,
 Край долины ставочокъ,
 Край ставочка млыночокъ,
 А въ млыночку мелничка,
 10 А въ мелнички двѣ дочки,
 Ёдна звеся Гануся,
 А другая Маруся;
 Ёдна пошла за пана,
 А другая за Ивана;
 15 Пцо за паномъ бѣдуе,
 За Ивановъ пануе.

166.

Ой на горѣ ставочокъ,
 На ставочку млыночокъ,
 А въ млыночку млинарка,
 20 Мала жъ она три доньки:
 Одну дала до Татаръ,
 Другу дала до Турокъ,
 Третю дала до Волохъ.
 Котру дала до Татаръ,
 25 То тѣй дала весь товаръ;
 Котру дала до Турокъ,
 То тѣй дала сто курокъ;
 Котру дала до Волохъ,
 То тѣй дала сито блохъ.

167.

(Вацл. изъ Олеська 408.)

Ой Семене, Семене,
 Не ходи ты до мене!
 Бо у мене лихій песь,
 Якъ ты вкусить, то умрешъ.

8 Ой Семене, Семене,
 Сивенькая у мене,
 Сивенькая яловица
 На оборѣ у мене.

Ой Семене, Семене,
 10 Чорненькая у мене,
 Чорненькая ягниченька
 На кошарѣ у мене.

Ой Семене, Семене,
 Глыбокая у мене,
 13 Глыбокая кирниченька
 На подвѣрю у мене.

Ой Семене, Семене,
 Розложиста у мене,
 Розложиста капустиця
 20 На городѣ у мене.

Ой Семене, Семене,
 Ходи що день до мене!
 Дамъ ти їсти, дамъ ти пити,
 Если схочешъ мя любити.

168.

(Вацл. изъ Олеська 214.)

Казала Солоха. «Прійди, прійди, щось дамъ!»

Казала небога: «Прійди, щось дамъ!»

Ой прійшовъ же у понедѣлокъ,

Нема Солохи, поле барвѣнокъ,

5 Нема, нема Солохи дома,

Нема, нема небоги дома.

Казала Солоха: «Прійди, прійди, щось дамъ!»

Казала небога: «Прійди, щось дамъ!»

Ой прійшовъ же я та у вѣвторокъ,

10 Нема Солохи, пошла у городъ,

Нема, нема Солохи дома,

Нема, нема небоги дома.

Казала Солоха «Прійди, прійди, щось дамъ!»

Казала небога: «Прійди, щось дамъ!»

15 Ой прійшовъ же я та й у сере ду.

Нема Солохи, пасе череду,

Нема, нема Солохи дома,

Нема, нема небоги дома.

Казала Солоха «Прійди, прійди, щось дамъ!»

20 Казала небога: «Прійди, щось дамъ!»

Ой прійшовъ же я та у четверъ,

Нема Солохи, пошла десь теперъ,

Нема, нема Солохи дома,

Нема, нема небоги дома.

25 Казала Солоха: «Прійди, прійди, щось дамъ!»

Казала небога: «Прійди, щось дамъ!»

Ой прійшовъ же я та у пятницу,

Нема Солохи, поле пшеницю,

Нема, нема Солохи дома,

30 Нема, нема небоги дома.

Казала Солоха: «Прійди, прійди, щось дамъ!»

Казала небога: «Прійди, щось дамъ!»

Ой прійшовъ же я та у суботу,

Нема Солохи, кѣнчить роботу,

5 Нема, нема Солохи дома,

Нема, нема небоги дома.

Казала Солоха: «Прійди, прійди, щось дамъ!»

Казала небога: «Прійди, щось дамъ!»

Ой прійшовъ же я та у недѣлю,

10 Ой дала Солоха сорочку бѣлу.

Ой дала, дала, обдаровала,

Обіймила, поцілювала.

169.

Посѣявъ чоловѣкъ ячмѣнь,

Жѣнка каже гречка:

15 Та нехай буде, якъ ты кажешъ,

Та нехай буде гречка,

А я тобѣ за тое

Не скажу й словечка!

Ой вже ячмѣнь посходивъ,

20 Жѣнка каже гречка:

Та нехай буде, якъ твѣ кажешъ,

Та нехай буде гречка,

А я тобѣ за тое

Не скажу й словечка!

25 Ой вже ячмѣнь высьпався,

Жѣнка каже гречка, и проч.

Ой вже ячмѣнь покосили,

Жѣнка каже гречка и проч.

Ой вже ячмѣнь змолотили,
Женка каже гречка, и проч.

Ой вже зъ ячменю роблять пиво,
Жѣнка каже диво и проч!..

170.

5 Казала менѣ мати,
Зеленый ячмѣнь жати:
«Жни, жни, моя доненько,
Жни, жни, мое серденько!» —

10 Я ячменю не жала,
Въ борознонцѣ лежала:
«Лежи, лежи, моя доненько,
Лежи, лежи, мое серденько!» —

Сидпочокъ е'мъ нажала,
До себе притуляла:
15 «Тули, тули, моя доненько,
Тули, тули, мое серденько!» —

Ячмѣнное зерненько,
Заколело въ серденько:
«Терпи, терпи, моя доненько,
20 Терпи, терпи, мое серденько!» —

Щобъ сердце улѣчити,
Тра козака любити:
«Люби, люби, моя доненько,
Люби, люби, мое серденько!» —

25 Та щѣбъ, моя мати,
Съ Козакомъ погуляти:
«Гуляй, гуляй, моя доненько,
Гуляй, гуляй, мое серденько!» —

Ой вѣнъ хоче, мати,
 Щобъ му ручку дати:
 «Давай, давай, моя доненько,
 Давай, давай, мое серденько!»

171.

5 Ёде Козакъ дорогою, гукае,
 О дорогу до кумоньки пытае:
 «Гей, гу! Кума спить,
 Фитью, митью, не чуе,
 10 Ещё Козакъ пожартуе,
 А кума спить, а кума спить!» —
 Ей вже Козакъ у кумки выпався,
 Ей вже Козакъ кумку нацѣловався:
 «Гей, гу! Кумошейко!
 15 Фитью, митью, хорошейко,
 Не будемо спати,
 Будемо снѣдати!»

172.

Вѣдколи я уродився,
 То я ино въ трохъ любився:
 Любивъ Гандзю, и Марину,
 20 И хорошу Катерину.
 Ой пѣду я до кирницѣй,
 Ажъ тамъ стоять молодицѣй,
 Хороше, води напыюся,
 Молодицямъ придивлюся.
 25 Ёдна дае воды пити,
 Якъ же ей не любити,
 Коли гожа, люба, мила,
 Ще й до того чорнобрива?

Ой по́ду я на ярмарокъ,
 Ажъ тамъ стоятъ дѣвокъ шарокъ,
 И чорнявѣ, и бѣлявѣ,
 Куда гляну, то всѣ жвавѣ.

173.

5 Бѣда жь менѣ надъ бѣдами:
 Моя мила за горами,
 Выглядаю, не видати,
 Треба зъ жалю умерати!

Бодай було не знатися,
 Нїжъ пѣзнавши, розстатися!
 10 Лѣпше було не кохати,
 Нїжъ кохавши, покидати!

Ой якъ було мило въ сходѣ,
 Теперъ менѣ жаль по шкодѣ:
 Куда по́ду, повернуся,
 15 Та й слѣзами залѣюся.

Ще гѣрше, якъ ты не бачу,
 Житѣе свое марне трачу:
 Суди, Боже, хто зъ насъ виненъ,
 Хто не любить, якъ повиненъ!
 20 Яка тому е причина,
 Що мня не любить дѣвчина?
 Бачить мене убогого,
 А ей треба богатого!

174.

Не тѣштесь, вороженьки, та не ворогуйте,
 25 Надо мною несчастливимъ теперъ ся змилюйте!
 Ой втѣшите васъ моя несчастная доля,
 Головонько жь бѣдна моя!

- Любивъ же я, любивъ, три лѣта дѣвчиноньку,
 Мати заказала: «Не бери, мой сыноньку!» —
 Не такъ мати, не такъ мати, якъ вся родина:
 «Не бери, мой сыну, бо то лиха дѣвчина!» —
 5 «Ой зійди, зійди, ты зоренько вечѣрная,
 Ой выйди, выйди, ты дѣвчино сусѣдная!» —
 Ой зоренька зійшла, поленько освѣтила,
 Дѣвчина не выйшла, серденько засмутила.
 Гей умеръ отецъ, кобы ище вмерла мати:
 10 «Боже; менѣ поможи ту дѣвчину взяти!» —

175.

- Головонько моя бѣдна!
 Чомъ ми журба не потрібна?
 Нй їстоньки, нй питоньки,
 Трудно жити безъ дѣвоньки!
- 15 Трудно менѣ и безъ неи,
 Давно я вже бувъ у неи;
 Бувавъ же я, вже не буду,
 А я ей не забуду.
- «Скарай, Боже, вороженьки!
 20 Зводять мене зъ дороженьки;
 Скарай, Боже, хто зъ насъ виненъ,
 Хто не любивъ, якъ повиненъ!» —
- Ой знаю, що за причина,
 Що не любить мя дѣвчина:
 25 Любить того, що богатый,
 Буде потомъ жаловати.

176.

(Изъ Сяноцкаго округа.)

Ой закъвѣтли фіялочки, закъвѣтли,
 И горами й долинами улипли,
 По нихъ ходить красне дѣвча спыхойка,
 За нимъ, за нимъ его татцѣ стихойка:
 «Не ходъ же ты, мѡй татцейку, за мною!
 Не мила ми розмовойка съ тобою.» —

5 Ой закъвѣтли фіялочки, закъвѣтли,
 И горами й долинами улипли;
 По нихъ ходить красне дѣвча спыхойка,
 За нимъ, за нимъ его мати стихойка:
 «Не ходъ же ты, моя мамко, за мною!
 10 Не мила ми розмовойка съ тобою.» —

Ой закъвѣтли фіялочки, закъвѣтли
 И горами й долинами улипли;
 По нихъ ходить красне дѣвча спыхойка,
 За нимъ, за нимъ еи мильйй стихойка:
 15 «А ходъ же ты, мѡй милейкій, за мною!
 Бо ми мила розмовойка съ тобою.»

177.

(Изъ Сяноцкаго округа.)

Ой ходила Марисейка по луцѣ,
 Носила си бѣле дѣтя на руцѣ;
 Ой прійшла ся до татцейка радити,
 20 Де она ме бѣле дѣтя подѣти:
 «А у дунай, Марисейка, у дунай,
 Сама собѣ, Марисейко, погуляй!» —

Ой ходила Марисейка по луцѣ,
 Носила си бѣле дѣтя на руцѣ;
 25 Ой прійшла ся до мамыки радити,
 Де она ме бѣле дѣтя подѣти:
 «А у дунай, Марисейко, у дунай,
 Сама собѣ, Марисейко, погуляй.» —

- Ой ходила Марисейка по луцѣ,
 50 Носила си бѣле дѣтя на руцѣ;
 Ой прійшла ся до милого радити,
 Де она ме бѣле дѣтя подѣти..
 «Ой ховати, Марисейко, ховати,
 Та чей бы ся потѣхойки дѣждати.» —

178.

(Изъ Сяноцкаго округа)

- 3 Якъ я си заспѣвамъ на высокій горѣ,
 Вдарить голосойко мамцѣ передъ дверй,
 А мамойка выйде, лемъ словойко рече:
 «Моя то дѣвойка на горѣ щебече.»
 Якъ я си заспѣвамъ, далеко мя чути:
 10, «Пріѣдь ко мѣ, милейкій, волы завернути!» —
 Волы завернула, сама собѣ сѣла,
 «Ходь ко мѣ, милейкій, щось бы 'мѣ ти повѣла!
 Повѣла бы я ти таку новиночку,
 Жебы ты си найшовъ иншу Фраѣрочку;
 15 Глядай ты си, глядай, бо я си южь найшла,
 Бо я тя не буду очейками пасла.»

179.

(Изъ Сяноцкаго и Земвенскаго округовъ.)

- Горо моя, горе, то есь ся знижала,
 Фраерочко моя, то есь ся зближала.
 Горо моя горо, то 'сь ся помрачала,
 20 Фраѣрочко моя, то 'сь ся заплакала.
 Плачу же я, плачу, маю же я чого:
 Пѣзрю горѣ, дѣловъ, не виджу милого;
 Пѣзрю же я, пѣзрю, на широке поле,
 А тамъ мой миленькій чтырма вѣм оре!
 25 Оре же вѣнъ, оре, по высокій горѣ,
 Ёго жовты власы вѣтеръ бере горѣ.

180.

(Изъ Земневской столицы.)

Горѣ, рыбки, горѣ, горѣ быстровъ водовъ,
 Тяжке розлучанье, моя мамцю, съ тобовъ.
 Якъ ся розлучають дробны рыбки зъ водовъ,
 Такъ я ся розлучамъ, моя мамцю, съ тобовъ.
 5 Мамцю моя, мамцю, едпу есь мя мала,
 Зъ медже трѣхъ ягѣдокъ зелену 'сь мя дала,
 Зелену, зелену, тяжко засмучену,
 Же ты мя не видишь, мамонко, веселу.

181.

(Изъ Сяноцкаго и Земневскаго округовъ.)

По предъ мои окна, по предъ мои дверѣ,
 10 Насяла миленька бѣлом леліи.
 Леліи насяла, розмарія сходитьъ,
 Южь моя миленька изъ иншима ходитьъ.
 Леліи насяла, розмарія зѣйшла,
 Южь моя миленька за иншого пѣшла.» —
 15 «Ней иде, ней иде, нехай пробалуе,
 Ней ю колька возьме, ней ся забануе!» —
 «А я молоденька знала одповѣсти:
 Ней го колька возьме, якъ буде що їсти!»

182.

(Изъ Земневской столицы.)

Пѣшовъ мѣй миленькій, за лѣсъ за темненъкій
 20 Та вѣнгъ ми принесе колачикъ бѣленькій.
 Пѣшовъ мѣй миленькій за лѣсъ, за границу,
 Та вѣнгъ ми принесе шовкову спѣдницю.

Пóшовъ вóнъ, пóшовъ вóнъ, ажъ ся дражка курить,
 А я за нимъ тужу, ажъ мя главка болитъ.
 Пóшовъ мóй миленькій пречъ на полованя,
 Мене дома лишивъ, якъ бы малёваня.
 5 «Або, любцю, прійди, або ми ся присни,
 Бо ми ся щось робить одъ жалю, одъ мысли!»

183.

(Изъ Земненской столицы.)

Пóшла мила горъ горовъ,
 Не повѣла горъ котровъ,
 Пóшла она въ зеленый гай,
 10 Якъ си здумавъ, барзъ ми ей жаль.

«Мила моя черноока,
 Выйдь жъ ко мнѣ верхъ потока,
 Верхъ потока, верхъ потóчка,
 Моя любя фраёрчка!» —

15 «Янчикъ, Янчикъ, що бы 'сь робивъ,
 Жебы до мя иншій ходивъ!» —
 «Вóнъ бы ходивъ, я бы ся смявъ,
 Вóнъ бы любивъ, я бы тя взявъ.» —

«А ни ми ся не залицявъ,
 20 Бо ми тя Бóгъ не обѣцявъ;
 Дастъ ми панъ Бóгъ зъ иншой страны,
 Кто ми буде обѣцяный.»

184.

(Изъ Земвенской столицы.)

Ой на горѣ жита много,
 Половина зеленого,
 Выйшло ёго дѣвча жати,
 Не могло го въ ручку взяти.
 5 Пошло оно до крамницѣ,
 Куповати рукавицѣ,
 Рукавицѣ не купило,
 Въ полю жито зохабило.

185.

(Изъ Земвенской столицы.)

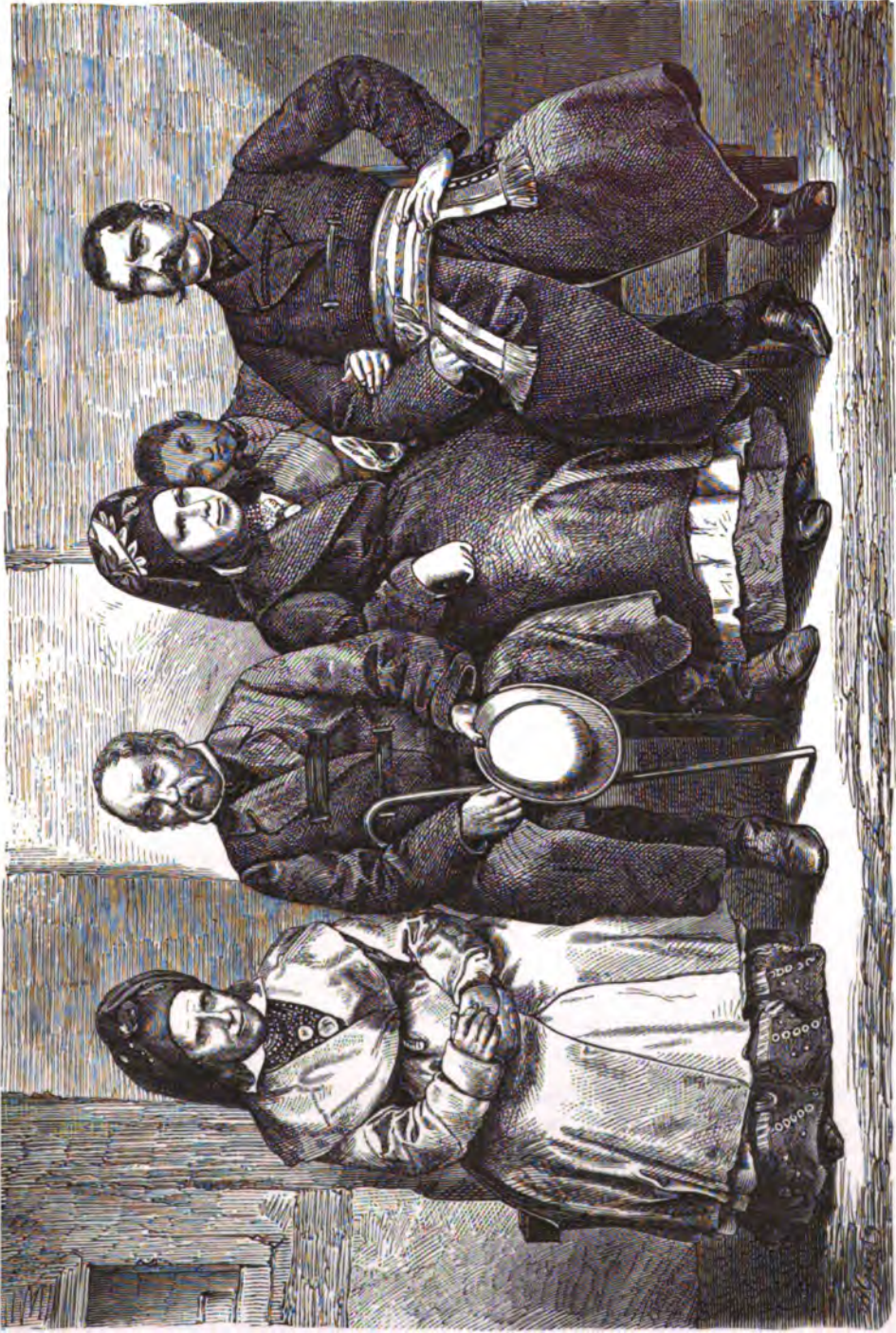
Ей липа, липа, широколиста:
 10 Полюбила мя кречна невѣста.
 Пониже млина густа вербина:
 Полюбила мя кречна дѣвчина;
 Не такъ любила, якъ шановала,
 Вывела коничка и осѣдлала,
 15 Вынесла гачокъ и пѣвторачокъ:
 «На жъ ти, любчику, до бѣлыхъ ручокъ!» —
 Вынесла жупанъ и делѣйку:
 «На жъ тобѣ, милейкѣй, на недѣлейку!» —
 Вынесла рыбку и хлѣба скибку:
 20 «На жъ тобѣ, миленькѣй, вечеру вшитку!» —
 Вынесла свѣчку и поволѣчку:
 «На жъ тобѣ, милейкѣй, на цѣлу пѣчку!»

ДУМКИ

б) Образованнаго сословія.

1.

- Ахъ якъ тяжко сердце тужить за тобою, мила,
Якъ згадаю, шо мѣ ты любивъ и ты съ мня любила!
Въ ночи не сплю, въ день ми сумно, все гадка о тобѣ,
Прійде съ того закохана полѣгнути въ гробѣ.
5 Скоро 'мъ личко румяное першій разъ заглянувъ,
Заразъ хтѣвъ е'мъ ти сказати, шо въ серденьку винувъ;
Ты 'съ любила, що иншого, я не смѣвъ казати,
Шо не могу безъ ты жити, мушу ты кохати.
Якъ не бачу красы твоей, рокомъ ми година,
10 Не розѣбье моей туги найближша родина;
Куда ино повернуся, тѣнь твоя за мною,
Ци я встаю, ци лягаю, не маю спокою.
Свѣдомъ була 'сь, якъ я плакавъ, ажъ серденько мѣло,
Якъ подала 'сь бѣлу ручку, «люблю» говорила,
15 Я ты люблю, не забуду, поки буду жити,
Глянъ на мене, перестану годину тужити!
Хоть далеко одѣжджаю, сердце зоставляю,
Не полюблю я иншой во вѣкъ, присягаю.
Хоть бы було тысячь дѣвчатъ, на жадну не гляну,
20 А для того, шобъ не зрадивъ дѣвчину кохану.
Будь здорова и счастлива, люби мня одного!
Бо не знайдешъ въ цѣломъ свѣтѣ надъ мене вѣрного;
А якъ буде хто счастлившій, давай менѣ знати,
Шобъ до дому не вертати, въ дорогѣ вмерати!

Русскіе мѣщане Станиславскаго уѣзда города Бучача въ восточной Галичинѣ.

2

(Вацл. изъ Олеська 334.)

Ты, дѣвчино изъ Подоля,
 Въ твоихъ рукахъ моя доля,
 Ты владаешь сердцемъ моимъ,
 Я не могу бути твоимъ.

5 Люблю тебе, що жь ми съ того?
 Тобѣ треба богатого;
 Мене неба покарали,
 Що богатства ми не дали.

Чи я въ лѣсѣ уродився,
 10 Чи я въ полѣ охрестився,
 Чи такі кумы тримали,
 Що ми счастье вѣдобрали?

Пѣду же я въ лѣсы, боры,
 Шукаючи счастья, доли,
 15 И тамъ буду смерти ждати,
 На недолю нарѣкати.

«Боже, зъ неба высокого,
 Глянь на мене молодого,
 Если хочешь хвалы своей,
 20 Дозвѣль же ми пары моей!

Ой мѣй Боже, що жь я виненъ?
 Чимъ не любивъ, якъ повиненъ?
 Скарай, Боже, го за тое,
 Хто розлучивъ насъ обое!»

3.

25 «Чомъ, чомъ, серденько, смутне личко мае,
 Чомъ оченьками смутно поглядає?..» —

«Бою жь я ся того:
 Чи нема вишого,
 30 Ишого друженька
 До твого серденька.» —

«Гей, гей, серденько, Богу присягаю,
 Же я другои надъ тебе не маю; —

«Я тебе кохаю,
 О тобѣ гадаю,
 5 Нехай же я, сердце,
 Съ тобою вмераю!» —

«Гей, гей, серденько, скажи правду щирю! —
 Бо поки не скажешь, поти тѣ не вѣрю.» —

«Вѣрненькій мой друже,
 10 Люблю тебе дуже,
 Покинь же гуляти,
 Иншою шукати!» —

«Гей, гей, кохана, годенъ же той смѣха,
 Котрый щире любить, а боится лиха;

15 Ты моя потѣха,
 Не дбай ты на лиха!
 Безъ жадного блуду,
 Люби ти тя буду.» —

Ой летѣвъ соловіи, почавъ щебетати:

20 «Выйди, кречна панно, зо мновь погуляти!» —

«Ой рада, я сердце мое,
 Съ тобой постояти,
 Стоять вороженьки
 Коло моеї хати!» —

25 Ой летѣвъ голубокъ, сумненько гукає:

«Либонь тебе, дячку, мила не кохає?» —

«Ой якъ собѣ знає,
 Нехай не кохає,
 Є у мене кречна панна,
 Шо о мнѣ гадає.» —

30 Плинуть мой лѣта, якъ вутка по водѣ:

«Понехай же, мила, любити тя годѣ!» —

«Та жь то само лихо,
 Що люблю не тихо;
 И тебе любити,
 35 Безъ лиха не быти!» —

«Коли ты мене не хочь занехати,
То будуть о насъ вороженьки знати.» —

«Хочь пѣдемъ за горы,
Поплынемъ за море,
5 Все тужити будешь,
Жалю не забудешь.» —

«Чомъ, чомъ, паноньку, не витаешь пѣдану?
Чомъ не пожегнаешь охъ свою кохану?» —

«Ой летѣла канюка,
10 Пострѣляна зъ лука:
А вже менѣ, мое сердце,
Съ тобою розлука.»

4.

(Вацл. въ Олеська 325.)

Ахъ я несчастный, що маю дѣяти,
Люблю дѣвчину, не могу ей взяти,
15 Не могу ей взяти, бо зарученая,
Ахъ, доле жъ моя, доле несчастная!

Просивъ бы 'мъ ей, шобы мя кохала,
Тай шобъ тамъ того поперестала,
Але не схоче, бо я небогатый,
20 Ахъ, я несчастный, не могу ей взяти!

Кобы вы, роки неба, були хтѣли,
Мене богатымъ були учинили,
Взявъ бы 'мъ си тую, котра менѣ мила,
Ахъ, доле жъ моя, доле несчастлива!

25 Хоть ей не возьму, буду ей спрїяти,
Всякого добра буду ей жадати;
Нехай въ свѣтъ житью не зазнав злого,
Що в найлѣпше, нехай мае много!

Перестань, милый, долѣ нарѣкати,
 Старайся тѣлько слова дотримати,
 Я тобѣ дала разѣ слово вѣрное,
 Жіймо до смерти въ любости обоѣ!

5 Я несчастлива, що тебе кохаю,
 Чи будешь моимъ, я й сама не знаю;
 Заручила 'мъ ся, бо мня примусили,
 Ахъ! я тебе люблю... но ты менѣ милый.

Я тебе люблю, и любити буду,
 10 На тебе, милый, во вѣкъ не забуду;
 Хотя бы 'мъ ся вѣдала, все си пригадаю:
 Десь-то мѡй миленькій, шо я го кохаю.» —

«Поприсягаю передъ цѣлымъ свѣтомъ,
 Не оженюся, допоки вѣкъ вѣкомъ;
 15 Буду за тобою до смерти тужити,
 Буду слѣзами слѣды твои мыти.» —

«А я тежъ тебе кохати буду,
 До самой смерти тебе не забуду,
 Не поберемся, то не наша вина,
 20 Плачѣмо на вороги, бо то ихъ причина!»

5.

Ахъ я несчастный, шо маю дѣяти,
 Люблю дѣвчину, не могу ей взяти,
 Не могу ей взяти, бо я небогатый,
 Ахъ! я несчастный, шо буду дѣяти!

25 Коли бы вы, роки, були схотѣли,
 Мене богатымъ на свѣтъ сотворили,
 Взявъ бы я тую, котра менѣ мила,
 Ахъ! доле жъ моя, доле несчастлива!

«Шо жъ я тому виненъ, же я сердце маю,
 30 Та шо такъ тебе щире кохаю?
 Познавши тебе, мушу тя кохати,
 Ахъ! я несчастный, шо буду дѣяти!»

Ой Боже, Боже, глянь на сердце мое,
 Таже ты видишь все несчастье мое!
 Ой! я безъ ней не могу прожити,
 Ахъ! я несчастный, що маю чинити?

5 Кудя я по́ду, не виджу нѣжого,
 Коли тамъ нема та серденька мого,
 Ты 'сь менѣ взяла и сердце и душу,
 Ахъ! я несчастный, ище жити мушу!

Я тебе такъ люблю, ты того не знаешь,
 10 Хиба жъ ты, мила, и сердца не маєшь?
 Ахъ! ты не знаешь, якъ то кохати,
 Волѣвъ бы 'мъ тебе пѣкды не знати.

На що ся кажешь, Боже, кохати,
 Коли не судишь, шо бы ся побрати?
 15 А коли судишь, то чому не злучишь,
 На що жъ такъ тяжко мое сердце мучишь?

Хоть ты не возьму, буду тѣ спріяти,
 Всякого добра буду ти желати,
 Буду до смерти за тобой тужити,
 20 Другой надъ тебе не буду любити.» —

«Не зарѣкайся другои любити,
 Ты безъ коханя не можешь прожити;
 Забудешь о томъ, що я тобѣ мила,
 Ахъ! я несчастна, мо 'мъ тебе любила!..»

6.

(Вацл. изъ Олеська 415.)

25 Нѣмъ зойдешь, дѣвча, зъ моеи могилы,
 Слухай, що уста мертвѣ, безъ силы,
 До сердца твого будутъ промавлати,
 И жаль правдивый оповѣдати.

Ахъ я несчастный, спріявъ е'мъ тобѣ,
 30 И вѣрность мою зложивъ е'мъ въ гробѣ,
 Передъ Богомъ стану, скажу справедливѣ,
 Шо 'сь мене съ свѣта згубила злосливѣ.

Хоть бы такъ було, якъ ты судила,
 Шо 'сь мя зъ иншою въ любвѣ бачила:
 Тѣнь моя буде за тобою ходити,
 Ахъ и грызота буде тя слѣдити.

- 5 По що ту приходишь крокомъ зрадливымъ?
 Най спью спомъ вѣчнымъ а спомъ справедливымъ;
 Пѣсокъ ся рушить пѣдъ твѣими ногами,
 И покажутся въ моимъ серцю раны!

7.

(Вацл. изъ Олеська 292.)

- Зъ Украины тутъ приходжу,
 10 Въ жалости бѣдненька,
 Ахъ счастлива 'мъ, шо знаходжу,
 Мого Козаченька.

- Не такіи тутъ стороны
 Якъ у насъ любіи,
 15 Тутки хлопцѣ, якъ вороны,
 При томъ невѣрніи.
 И я родомъ зъ Украины,
 Де до волѣ всѣго,
 Дѣвки красні, якъ калины,
 20 Богатѣ до того,
 И вѣрніи и хорошѣ,
 Дотримують слова,
 А тутъ хлопця за три грошѣ
 Продати готова.

- 25 Возьмѣмъ ся теперъ за руки,
 Будемъ жити безъ розлуки,
 Нехай счастье зъ нами буде,
 Жіймо, якъ поцтивѣ люде!
 Трясьте тому, хто ся бѣдитъ,
 30 И надъ грошомъ тѣлько сѣдитъ!
 Черезъ грошѣ, черезъ нуды,
 Тнемъ голубця, ідемъ въ присюды!

8.

«Чого, дѣвчино, такъ тяжко вдыхаешь?
 Чомъ кѣнця, мѣры жалю не маешь?
 Перестань тужити, розвеселися,
 Богъ ты потѣшитъ, а не смутися!» —

5 «Ахъ непрестанно буду плакати,
 Чорній очка въ слезахъ вмывати!
 Гей плачу, плачу, сердечне плачу,
 Кого кохаю, теперъ не бачу!» —

«Гей ты, дѣвчино, мыслями блудишь,
 10 Сама не знаешь, кого ты любишь.» —
 «Ахъ знаю, знаю, кого кохаю,
 Только не знаю, съ кимъ жити маю.» —

«Цы не зважаешь Божою волѣ,
 Котрая счаститъ для твоей долѣ?
 15 Бо 'сь бѣлымъ личкомъ принаду дала,
 И тымъ есь мене очаровала.» —

«Е въ мене чары, чорній оченьки,
 Принаду дали бѣлѣй рученьки.» —
 «Ци въ кришталовой водѣ ся мыла,
 20 Же 'сь си дяченька приголубила?» —

«Я жадныхъ чарѣвъ для тебе не знаю,
 Бо ты назавше щире кохаю,
 И присягаю ты не опустити,
 Бы якъ найборше съ тобовъ ся злучити.»

9.

25 Покинь нещирю думку думати,
 Покинь ты мене дурно займати,
 Возьми си тую, котру вѣрне любишь,
 Що передъ Богомъ и людьми шлюбись!

Кохай статечне, не такъ якъ мене,
 Шобъ не тужити такъ падаремне!
 Теперъ я сама того дѣзнала,
 Шо 'мъ невѣрнаго вѣрне кохала.

5 Допоты 'мъ тебе вѣрне кохала,
 Допоки 'мъ твоей зрады не знала,
 Теперъ иншого буду кохати,
 О тобѣ буду запоминати.

Нема вже теперъ кому вѣрити,
 10 Лучше вже самѣй на свѣтѣ жити;
 Поглянь очима, де тобѣ мило,
 Ци тамъ зобачишь душу и тѣло?

Святу присягу передо мною,
 Заприсягавъ есь бути зо мною,
 15 Але нещира присяга твоя,
 Уже ты не мѣй, а я не твоя!..

10.

(Вацл. изъ Олеська 320.)

Любила 'мъ милого, мушу перестати,
 Маю жъ за вѣрнаго невдячника мати;
 Плачуть очи, сердце тужить, я теперъ пѣзнала,
 20 Шо 'мъ такого невдячника надъ житъе кохала.

Плачуть чорни очи, серденько вздыхае,
 Якъ у день, такъ въ ночи, спочинку не мае:
 Выхсла 'мъ, выхсла вѣдъ жѣлости, выплакала 'мъ очи,
 Не збуду я съ сердца туги а нѣ въ день, нѣ въ ночи.

25 Хоть е'мъ ти не мила, предцѣ спомни собѣ,
 Шо 'мъ тебе любила, була вѣрна тобѣ,
 Спомни собѣ, черезъ тебе 'мъ вѣчне несчастлива!
 Ты 'сь невдячный сердцю мому, я тобѣ зычлива.

Колись ты пѣзнаешъ, якѣ въ сердцю раны,
 30 Якъ будешъ кохати, не будешъ коханий,
 Въ той часъ скажешъ, шо 'мъ на тебе важне нарѣкала,
 Бо 'сь ты менѣ бувъ невдячный, я тебе кохала.

Хоть я ляжу спати, сонъ очей не мружить,
 Хочу забувати, само сердце тужить;
 Коли 'сь не хтѣвъ, мѡй миленькій, менѣ вѣрный бути,
 Було жь дати таке зѣлье, шобы ты забути.

- 5 Сонце, мѣсяць, звѣзды, дайте менѣ раду!
 Бо я несчастлива, на вѣки пронаду,
 Бо я бѣдна, бо я бѣдна, бо я несчастлива,
 Хоть вѡнъ менѣ бувъ невдячный, я для него жила.

Привыкайте, очи, сами ночовати!

- 10 Нема невдячника, нѣ съ кимъ розмовляти!
 Ой маю я такі чари близько перелазу,
 Ой якъ засну сномъ смертельнымъ, забуду вѡдъ рау.

11.

- «Сусѣдо моя, сусѣдо близенька,
 Красна, хороша та й не величенька,
 15 Не рѣжь очима, та й не кажи того,
 Шо ты надъ мене любишь иншого!»—

«Люблю, не люблю, шо тобѣ пытати?

Твоя рѣчь мене вѣрне кохати.»—

«Що жь е'мъ прогрѣшивъ, о шо ты пытаю,

- 20 Та жь сама знаешь, якъ ты кохаю?»—

«Пріємнѡсть мою всѣ бачуть люде,

Не знаю, яка взаємнѡсть буде?»—

Разъ ти казавъ е'мъ, ахъ и теперъ кажу,

Шо ты кохаю, ахъ, Бѡгъ ме, не зраджу!»—

- 25 «Не вѣрю тобѣ, хоть ся присягаешъ,
 Бо ты надъ мене иншую кохаешъ;
 Въ той часъ увѣрю, якъ намъ прикажутъ
 Вклякнути при столѣ, та й рученьки звяжутъ.»—

«Дай же намъ, Боже, того дочекати

- 30 Дня счастливого, шобы ся звѣнчати!

Тогда засмутятся нашій вороги,

Ихъ неправости здохчемъ пѡдъ ночи.»

12.

(Вацл. изъ Одеська 348.)

«Дѣвчино хороша, здорова була!
Вѣдай ты о менѣ давно забула;
Я ту приѣхавъ, Богъ тоє знає,
Ци твоє серденько мене кохав?» —

- 3 «Ой блудить, зле судить, Иване любый,
Тримаю я вѣрне для тебе шлюбы;
Пододемо до попа, най аваже руки,
Нехай намъ не буде на серцю муки!» —

- «Дѣвчино кохана, вѣдь Бога дана,
10 Вѣдь Бога, вѣдь людей, ты ми надана!» —
«Хлопчино коханий, вѣдь Бога зданий,
Вѣдь Бога, вѣдь людей ты менѣ наданий.» —

- «Ой мати, не знати, ци рада тому,
Може тя зашлюбить кому иншому;
15 Якъ схоче богатства и много грошій,
То мене позбавить всякой роскоши.» —

- «Ой мати не може серцемъ владати,
Та съ кимъ я не хочу ручки вязати;
Не хочу богатства, не хочу грошій
20 Нема вже въ мене, якъ ты хорошій.»

13.

(Вацл. изъ Одеська 468.)

«Несчастлива та година,
Шо выдалася дѣвчина,
Такого мужа дѣстала,
Шо всю волю свою мала.» —

- 25 «Не нарѣкай на роскоши!
Все то робять твои гроши;
Шобы 'сь ты бувъ жѣнку стримавъ,
Бувъ бы 'сь такой бѣды не мавъ.» —

«Неправдива твоя мова,
Присягнути я готова,
Шобъ доброго чоловіка,
Добра бы я була жѣнка.» —

5 «Самъ есь собѣ тому виненъ,
Шо 'сь не стримавъ, якъ повиненъ,
Теперь таку жѣнку маешъ,
Шо всю бѣду зъ нею знаешъ.»

«Уважайте, хлопці жваві,
10 Шо то за мужъ е лукавий:
Тяжко собѣ погуляти,
И зъ вами ся забавляти.

Ой якъ прійду до домоньку,
Бѣдна жъ моя головонько!
15 Не знаю я, що дѣяти,
Ино мужа полаяти.

Прійде ранокъ, уберуся
И до хлопцівъ поспѣшуся:
«Якъ ся майте, хлопци милі,
20 Давно жъ мы ся не видѣли!» —

Ци молодець, ци паробокъ,
Єденъ то буде заробокъ:
Не може бути вимовка,
Шобы була винна жѣнка.

25 Шобъ доброго чоловіка,
Добра бъ була его жѣнка;
Не треба ей волю дати,
Хоть бы прійшло загибати.» —

А я бѣдна, несчастлива,
30 Шо 'мъ мужови незычлива,
Не могу его кохати,
Хоть бы прійшло и вмерати.

Ой теперь ты, мужу, знаешъ,
Яку зъ мене жѣнку маешъ:
35 О тебе она не дбае,
Бо иншихъ хлопцівъ кохае

Ой ты, мати моя, мати,
 На што 'сь ты мя дала съ хаты,
 За такога чоловѣка,
 Шо мя збавивъ мого вѣка?

О господарство не дбаю,
 Завше мужа проклинаю,
 Ой и тебе, моя мати,
 Шо 'сь мя дала съ своѣй хаты.

14.

А што кому не суджено, то не може бути,
 10 Треба бачу, моя мила, о тобѣ забути;
 Не судивъ есь менѣ, Боже, котра менѣ мила,
 Не людская то причина, тѣлько твоя сила.
 Давъ есь волю серцю мому, всемогущій Боже,
 Ахъ чому жь такъ, якъ я хочу, статися не може?
 15 Не вбиваюся за грѣшми, не хочу достатку,
 Дай ми друга любезную и малую хатку!
 Не сама мя вѣдсуджавшь, тѣлько инші люде,
 Я у тобѣ закохався, нїць съ того не буде;
 Бо то менѣ но прїятель, милость була щира,
 20 А теперъ мя вѣдсуджають, котра менѣ мила.
 Скажи менѣ правду щирю, чи мене кохавшь,
 Бо ты другимъ даешь вѣру, мене покидавшь:
 Съ сего боку на тамтой бѣкъ далеко ходити,
 Хиба мы ся перестаньмо, дѣвчино любити!

15.

25 Лѣта жь мои молодїи, лѣта жь мои лѣта!
 Черезъ кого жь вы идете марне съ сего свѣта?
 Черезъ мого миленького, що я го кохала,
 Черезъ тебе, сердце мое, житѣ пострадала.

Эмилуй же ся, милый Боже, хоть ты надо мвою,
 Зѣшли бо ты, якъ найборше до мене смерть мою!
 Нехай мене, нехай мене, въ яму поховають,
 Нехай мои тяжкѣ мысли гадати престають!

8 Най на менѣ, най на менѣ морѳгъ порастае,
 Нехай мене, хоть по смерти, милый споминае,
 Нехай мене споминае и прійде будити,
 Шобы 'мъ встала, хоть словечко зъ нимъ поговорити!

Будуть люде споминати, будутъ дивовати,
 10 Що за тобой, мой миленькій, мушу умерати;
 Ахъ якъ тяжко съ того гробу, съ пѳдъ той землѣ встати,
 Еще тяжше серцю мому тебе занехати!..

16.

(Вацл. въ Олеська 324.)

«Бувай ми здорова, ты дѣвчино моя!
 Не забувай мене, коли ласка твоя:

15 Я въ дорогу выѣжджаю,
 На серденьку тугу маю,
 Съ тобой розстаюся,
 На Бога здаюся.» —

«Бѣдъ, милый, въ дорогу, дорога счастлива!

20 Я на каждомъ мѣсцѣ буду тѣ зычлива;
 Лише повертай зъ дороги,
 Знаешь добре, шо вороги
 Намъ на перешкодѣ,
 Любитися годѣ.

25 Чи не будешь, милый, того жаловати,
 Якъ мя схоче отецъ за мншого дати?» —

«Не зборонить отецъ, мати,
 До недѣлѣй зачекати,
 Закимъ повернуся,

30 Я не забавлюся.» —

Ставь я на дорозѣ, коня попасаю,
 Дають менѣ знати, дѣвча заручають.
 Най они ю заручають,
 Ино най ю не вѣнчають:
 5 Вона моя буде,
 Не розсудять люде.

Жену коня хутко до нового двору:
 «Выйди, дѣвчинонько, та най поговорю!» —
 Выйшло дѣвча, не говорить,
 10 Знати, она мною гордить,
 Знати вѣдлюблена,
 Або заручена.

«Чомъ ты менѣ, дѣвчинонько, тогды не казала,
 Якъ есь ты вѣдъ мене подарунки брала?» —
 15 «Забери си твои дары,
 Шукай собѣ иншой пары!
 Я въ нихъ не ходила
 Тебе не любила.» —

«Бодай же ты, дѣвчинонько, тогды вѣддалася,
 20 Коли въ садѣ суха яблѣнь розцвелася!» —
 «За що жъ мене проклинаешъ,
 Тажъ ты другу милу маешъ?
 Йди собѣ до неи,
 Милой своєї!»

 17.

(Вацл. изъ Олеська 345.)

25 Моя чернобрива, бувай здорова!
 Не забувай мене, коли ласка твоя!
 Я въ дорогу вѣдѣзжаю,
 На серденьку тугу маю,
 Тугу великую,
 30 Тебе молодую.

Я въ дорозѣ буду тебе памятали,
 Ой якъ ся поверну, буду тя кохати;
 Повернуся я зъ дороги,
 Самъ я виджу, шо вороги

5 Намъ на перешкодѣ,
 Кохатися годѣ.

Ой я повертаю, коня попасаю,
 Чую черезъ люде, дѣвча заручають;
 Та най заручають!

10 Предця не звѣнчають,
 Не розгудять люде,
 Таки моя буде.

Пріѣзжаю до домоньку, до новаго двору:
 «Выйди, выйди, дѣвчинонько люба, на розмову!» —

15 Стою, стою, не выходить,
 Вѣдай, она мною гордить,
 Не хоче любити,
 Мусѣла забыти.

Та коли мя не хочеш, дѣвчино, кохати,
 20 Скажи жъ менѣ правду, шобъ туги не мати!
 Бо 'сь ты менѣ надъ свѣтъ мила,
 Серце 'сь мое зневолила,
 Якъ не будешъ моя,
 Головка бѣдная!

25 Ты 'сь менѣ, дѣвчино, якъ на небѣ зорка,
 Я безъ тебе усыхаю, якъ пѣдтята квітка;
 Еще гѣрше ты зѣвнешь,
 Якъ на мене хотъ разъ глянешь,
 Спомнишь словы своя,

30 Та й шо 'сь ты не моя!

Теперь була меже нами любая розмова,
 Я все просивъ и за себе и за тебе Бога;
 Якъ тя бѣльше не зобачу,
 Тяженько тогды заплачу,

35 Стративъ е'мъ милую,
 Якъ сонце красную.

18.

- Блень плаче, другій скаче, ще ся наругае,
 Бо о смутку, о печали нічіей не знае.
 Несчастная Украина тая мня зродила,
 Ой що такъ мня бѣдненького смуткомъ набавила.
- 5 Утративъ е'мъ пріятеля безъ лихи люде,
 Нехай же имъ правый судя самъ Господь Богъ буде!
 Гей у морѣ рыбы много, та тяжко зловити,
 Ёще тяжше сиротонцѣ на чужинѣ жити.
 Ой у морѣ на глубинѣ щука рыба грае,
 10 Ой а менѣ на чужинѣ серденько ся крас.
 Ой у лѣсѣ березою вѣтронько кольше,
 А сирота на чужинѣ зъ лиха ледво дыше.
 Ой у лѣсѣ за пташечкой пташечка вганяе,
 А сирота на чужинѣ слѣзы проливае.
- 15 Гей на водѣ два лебедѣ, все низько лѣтають,
 А за мене сиротоньку и люде не знаютъ.
 Гей на водѣ та безъ вѣтру фаля не видится,
 А съ сироты мизерного хто хоче смѣется.
 Прошу, прошу, измилуйся ты, Божая мати,
 20 Поратуй мня на чужинѣ, не дай загибати!
 Бо хто схоче сиротоньку къ собѣ прихилити?
 Треба, бачу, ласки твоей навсегда просити.

19.

(Варл. изъ Одеська 229.)

- Невдячна дѣвчино, надъ житѣе кохана,
 Доки будешъ въ мѣмъ серцю жити?
 25 Ты 'сь у мене була зъ межи всѣхъ выбрана,
 Доки 'сь не зачала блудити;
 Чини що воля, я буду тужити,
 Уже жъ вѣдъ нынѣ годѣ ся любити,
 Съ тобой невдячна дѣвчино.
- 30 Погордила 'сь мною, задуфана въ счастью,
 Якъ бы 'сь була една на свѣтѣ,
 Возьму назначену вѣдъ Бога въ несчастю,
 А може краснѣйшу надъ цвѣты;

Я не перечу, кохай кого мило,
Жалую, що ся сердце заслѣшило,
Шо ты зачало кохати.

То но мене губить, шо 'сь принаду дала,
5 Съ перша мшленькими словами,
А потому 'сь зраду за сердце вѣддала,
Безъ жадной причины зъ ганьбами;
Предцѣ я тобѣ и провину тую,
При той розлуцѣ на вѣки дарую,
10 Будьмо вѣдъ себе далекій!

20.

Що я кому виновенъ, за що погибаю,
За що вѣдъ злыхъ чоловѣкъ спокою не маю?
Ненавидять, гонять, бьютъ, живцемъ пожирають,
Якъ яструбы на бѣдную птицю нападають,
15 Якъ рыбаки на водѣ сѣти закидають,
Такъ на мене зліи люде способу шукають;
Лютой ярости огнемъ палають бозъ мѣры,
И метаються на мня якъ лютии звѣры!
Нї скрытися не могу, нї явно прожити,
20 Явно гонять, тайно бьютъ, пѣдкладають сѣти.
Нема жѣ кому боронити, нїхто не жалув,
Плачу, нуджу, нарѣкаю, та нїхто не чує.
А що тому за вина, яка причина?
За то гонять, за то бьютъ, шо я сиротина.
25 Ой Боже мѣй, едина печальнымъ потѣха,
Возри на мня, сиротину, избавъ съ сего лѣха!
Глянь на мене молодого, сироту бѣдного,
Дай ми радость, прошу ты до сердца моего!
Спусти, Боже, росу, дощъ, дай землѣ утѣху,
30 А нехай я вже позбуду свою бѣду лиху!
Нехай бѣльше не журю, нехай не думам!
Въ тузѣ сердце зостає, що чинити маю?

Ты самъ видишь на мене противнѣ навѣты,
 Дозволь мене у себе вѣдъ ихъ злости скрыти.
 Серотою не буду, маю отца въ небѣ,
 Той ми самѣй на земли при всякѣй потребѣ.
 5 Суди, Боже, ворогамъ, нехай будутъ знати,
 Шо я жию пѣдъ крыломъ твоей благодати!

21.

(Вацл. изъ Олеська 354.)

А що жъ бо я, а що жъ бо я кому завинила,
 За що жъ мене, за що жъ мене зла доля побила?
 Що жъ я буду, що жъ я буду бѣдная чинити,
 10 Та кого я вѣрне люблю, съ тимъ менѣ не жити?
 Чи то въ свѣтѣ, чи то въ свѣтѣ, тѣлько я едная,
 Що я така, що я така, за всѣхъ несчастная?
 Що жъ я буду, и проч.
 Ходжу, нуджу по надъ берегъ, тяженько вальхаю.
 15 На сву долю несчастную гѣрко нарѣкаю;
 Що жъ я буду, и проч.
 Чи ты мене, чи ты мене, доле, вѣдступила,
 Чи 'мъ ся въ таку несчастливу годину вродила?
 Що жъ я буду, и проч.
 20 Та що жъ менѣ, та що жъ менѣ, по моей уродѣ,
 Коли вѣкъ мѣй, коли вѣкъ мѣй, въ такъ тяжкомъ заводѣ?
 Що жъ я буду, и проч.
 Чи я дома, чи я дома, чи я на чужинѣ,
 Не знала я нѣгде добра, наветъ при родинѣ;
 25 Що жъ я буду, и проч.
 И родина и чужина мене ся цурае,
 Тай въ несчастю и въ злой долѣ ратунку не дае,
 Що жъ я буду, и проч.
 Всѣ пташата, всѣ звѣрята свою пару мають,
 30 Мене бѣдной и бездольной всѣ ся вѣдрѣкають;
 Що жъ я буду, и проч.

Возьмѣтъ же ся быстрый рѣки, потопѣтъ мня въ собѣ,
 Якъ такъ маю жити въ свѣтѣ, лѣпше гнити въ гробѣ!
 Що жь я буду, и проч.

Та хто жь мене пожалуе, хто мня приголубить?
 8 Нема жь мого миленького, що го сердце любить;
 Що жь я буду, и проч.

Мати моя любезная, що ты учинила,
 Що 'сь мня таку бездольную на сей свѣтѣ вродила?
 Що жь я буду, и проч.

10 Породила 'сь мене, мати, дала 'сь сердце, волю,
 Недала 'сь ми изъ тимъ жити, безъ кого я болю!
 Що жь я буду, и проч.

Лѣпше було, моя мати, мене утопити,
 Нѣжъ такую бездольную на сей свѣтѣ пустити!
 15 Що жь я буду, и проч.

Въ темнѣй лѣсы, въ темнѣй горы, мушу сторонити,
 Шо 'мъ любила, шо 'мъ кохала, а нема съ кимъ жити!
 Що жь я буду, и проч.

Хоть я жию, хоть я жию, шо день умираю,
 20 Бо ніколи счастливои години не маю!
 Що жь я буду, и проч.

Хоть я въ свѣтѣ, хоть я въ свѣтѣ, буду умерати,
 Завше тое, завше тое, буду памятати!
 Що жь я буду, и проч.

25 Бувай же ми вже здоровій, мѡй милій, мѡй любый!
 Ахъ знаю я, шо не хочешъ ты моеї загубы!
 Що жь я буду, и проч.

Ахъ вы, неба милостиви, вы роки привдиві,
 Выдячи мня несчастную, будьте литостиві!
 30 Що жь я буду, и проч.

Ахъ позвольте, бы 'мъ на свѣтѣ съ тимъ счастливѣ жила,
 Та кого я надъ све житѣ, надъ душу злюбила!
 Що жь я буду, що жь я буду бѣдная чинити,
 Та кого я вѣрне люблю, съ тимъ менѣ не жити!..

22.

«Мое серденько, чого вздыхаеш?
 Чомъ серцю мому туги задаеш?
 Перестань тужити, розвеселися,
 Богъ ты потѣшитъ, та не смутися!» —

5 «Не перестану, буду плакати,
 Въ соляныхъ слезахъ очи купати;
 Чорнымъ есь окомъ принаду дала,
 Бѣленькимъ тѣломъ причаровала.

Принаду дала чорными очи,
 10 У день журюся, а не сплю въ ночи,
 Нема надъ тебе на цѣломъ краю,
 Тѣлько красоту твою кохаю.

Чи крышталево въ мыла 'сь ся водо въ,
 Всѣ дѣвки гасишь свое въ уродо въ:
 15 Уста румяні, якъ кровь зъ молокомъ въ,
 Сама прекрасна зъ веселымъ окомъ въ.

23.

(Вацл. изъ Олеська 357.)

Ахъ я бѣднѣй, ахъ я несчастливѣй,
 Шо я тебе, дѣвчинонько, вѣрне кохаю!
 Не могу жити въ свободѣ правдивой.

20 Бо о тобѣ, дѣвчинонько, завше думаю,
 Завше плачу, якъ небачу,
 Твой уроды прекрасной,
 Проклинаю, житѣ лаю,
 Ахъ я несчастный!

25 Куда гляну, куда повернуся,
 Всюда туга, всюда жалъ за мною,
 Ляжу спати, въ ночи пробуджуся,
 И все тужу, нуджу за тобою.

Въ день и ночи мои очи
 Слёзми заливаю,
 Съ той причины и години
 Спокою не маю.
 5 Твоя краса, твои черні очи,
 Моей туги и журбы причина,
 Хоть мя нудить въ день и въ ночь,
 Однакъ кажу, ты 'сь моя единая,
 Пані того сердца моего,
 10 Котре вѣрне любить,
 Тебе любить, безъ тя тужить,
 И себе загубить.

24.

(Вацл. изъ Олесья 337.)

«Ой выйду я надъ рѣченьку, та й стану думати,
 Що я бѣдна, несчастлива, та й маю дѣяти?
 15 Нй я Бога прогнѣвала, жила 'мъ справедливѣ,
 Всякій его укараня зносила терпливѣ!
 Счастьє менѣ ся не вело, бѣда бѣду гнала,
 А я була спокійна, докимъ не устала.
 Несчастьє ми докучило, що трудно зносити,
 20 Кого жъ бо я вѣрне люблю, съ тимъ менѣ не жити.
 Не сама я тому вицина, а нй моя мати,
 Вже такъ неба захоуѣли, ци доля—не знати;
 Мати менѣ дозволила, але й казала,
 Невѣрного полюбила 'сь, будешъ жаловала.» —
 25 «На що, мила, має бути въ твоёмъ сердцю туга?
 Ахъ ты менѣ була мила, вже не буде друга!
 Ой не разъ я тебе просивъ, клявся предъ тобою:
 «Не журися, моя мила, будемо съ собою!»
 А ты 'сь менѣ не вѣрила, бо 'сь такъ сама хтѣла:
 30 Я вѣдѣхавъ въ дороженьку, ты 'сь ся заручила;
 Будь здорова, дѣвчинонько, счастлива тѣ доля!
 Я не буду твоимъ милымъ, ты не будешъ моя!»

25.

(Вацл. изъ Олеська 318.)

- «На мя злосливе чомъ поглядаешъ?
 До мене мало чомъ такъ гадаешъ?
 Що 'мъ ти удѣлавъ, чомъ мя проклинаешъ,
 Що 'сь учинила, чи памятаешъ?
- 5 Святу присягу, що передо мною,
 Що 'сь присягала бути завше мою;
 А теперъ на мя такъ поглядаешъ,
 Подобно ты мя вже не кохаешъ!
- Шукай же собѣ, дѣвчино мила,
 10 Шобы ты любивъ, ты его любила:
 Але не знайдешъ, Бѣгъ ме, такого,
 Якъ я для тебе завше вѣрного.
- Знайдеши богатство, знайдешъ красоту,
 Але не збудешъ съ серця клопоту;
 15 Покинь ботатство, плюнь на красоту,
 Будешъ счастлива и безъ клопоту!
- Гроши нікому счастья не дають,
 Красніи лица часто зраджають;
 Не хочу зъ грѣшми, а нї красной,
 20 Тѣлько для себе завше вѣрной.
- Згубивъ же 'мъ сердце, згубивъ е'мъ себе,
 Поверни менѣ, прошу я тебе,
 Поверни менѣ то, що не любишь,
 Бо якъ не вернешъ, то мя загубишь.
- 25 Згину жъ я марне на твою душу,
 Бо ся съ тобою розстати мушу,
 За мою щирѣсть жаль зоставила,
 Бодай ся мила така не снила!
- Нехъ та пѣснь тобѣ припоминае
 30 Того, що тебе вѣрне кохае,
 Того самого, що 'сь не любила,
 Бувай здорова, дѣвчино мила!...» —

«Прошу, забудь о мнѣ, знайдешь ты въ свѣтѣ,
 Съ котрою будешь счасливе жити,
 Шо ты не могу чогось кохати,
 До мене жалю не треба мати.

5 Нудно на серцю, чогось вздыхаю,
 Либонь я еще когось кохаю,
 Ой знаю, знаю, кого кохаю,
 Только не знаю, съ кимъ жити маю.

Тяжко то разомъ помѣрковати,
 10 Который годень, щобъ го кохати,
 А я бы 'мъ рада того любити,
 Съ которымъ Господь позволить жити.

Маю я десять, що мня кохають,
 Котрого люблю, о тимъ не знаютъ:
 15 Я десять мужовъ не могу мати,
 Только одного треба кохати.

Пѣснь твою прийму, спѣвати буду,
 Шо 'сь мой пріятель, того не забуду,
 А коли и ты припомнишь мня собѣ,
 20 Вѣрь, шо 'мъ зычлива була завше тобѣ!

26.

Оставайтеся, бояри,
 Украинський судари!
 Водъ васъ ѣду, водъѣжджаю,
 На недолю нарѣкаю.

25 Шо поѣду, то вернуся,
 Заплакавши, оглянуса,
 Серце мое кровлю сплыло,
 Умирати лутше было.

Мати жь моя рѣдненькая
 30 Плаче по мнѣ, бѣдненькая,
 Сестриченька й вся родина:
 Оставайся, милая дружина!

Ахъ дружино, ахъ сусѣды,
 Причинѣтся моеї бѣды!
 Вѣдъ васъ їду, вѣдѣжджаю,
 Пану Богу поручаю.

5 Боже, зъ неба високого,
 Глянь на мене молодого!
 Що ся стало, ты самъ знаешь,
 Вѣдъ прїязни розлучаешь.

10 Братя жъ мои рѣдненькіи,
 Бувайте те жъ ми здоровіи!
 Хочъ я поѣду и за Кракѣвъ,
 Всюда буду я еднакѣвъ.

 27.

(Вацл. изъ Олеська 358.)

«Ахъ я несчастливый изъ моего роду,
 Всѣ ми дни смутніи, хотяи и въ погоду,
 15 Бо я бѣльше счастья на свѣтѣ не знаю,
 Шо я тя надъ житье и сили кохаю.» —
 «Перестань, любый, долѣ нарѣкати!
 Твоя рѣчь мене статечне кохати;
 Не поберемся, то не наша вина,
 20 Плачемо на вороги, бо то ихъ причина!
 Я ще несчастливша, шо тебе кохаю,
 Ты о томъ не знаешь, але я то знаю;
 Не поберемся, то не наша вина,
 Плачемо на вороги, бо то ихъ причина!
 25 А коли не буду вже вѣддана тобѣ,
 Будешь читати той написъ на гробѣ:
 «Такъ ту лежить, що для тебе жила,
 Не злучила милѣсть, то злучитъ могила!»

28.

(Вацл. изъ Олеська 239.)

Хорошая дѣвчинонька до сердца пристала,
 Все ходячи понадъ воду, тяженько вздыхала:
 Менѣ бѣдному плачуть очи,
 Безъ престаня въ день и въ ночи,
 5 За дѣвчиною.

Чому жъ менѣ, дѣвчинонько, на серденьку нудно,
 Оченьками поглядаю, говорити трудно?
 Вороженьки поглядають,
 Палцями насъ вытыкають,
 10 Хотятъ судити.

Нехай судятъ, имъ на лихо, а намъ на здоровье!
 Намъ кохань на потѣху, имъ на безголовье!
 Лѣпше було ще кохати,
 Дѣвча къ собѣ пригортати,
 15 Котору люблю.

Люде менѣ розраджають, же посагу мало,
 А вже жъ менѣ тое дѣвча до сердца пристало!
 Посагъ, скарбы, все то фрашки,
 Люблю дѣвча, зъ Божой ласки,
 20 Чей я ю возьму!

29.

(Вацл. изъ Олеська 342.)

По що жъ я ходивъ на ту мураву,
 Де красне дѣвча мало забаву,
 Де зъ рѣзныхъ цвѣтѣвъ вѣнці сплетала,
 А чорнымъ окомъ всѣхъ чаровала?
 25 Думаю собѣ, приступлю къ неи...
 Не смѣю дѣткнутись ручки бѣлои:
 Цвѣты марнѣють предъ ей очами,
 Вѣтеръ конав подъ ей ногами.

Така причина несчастья мого,
Зводила мене, не знать для чого,
Нащо вѣдъ весны она мнѣйша,
Коли ей душа надъ сталь твердѣйша?

5 Продавъ я хату, кинувъ родину,
Пѣшовъ за нею, за ей дружину,
Нѣмъ сонце зѣйшло, дары 'мъ ей носивъ,
А стежку мою слѣзами росивъ.

Пѣду въ край пустый, де плугъ не оре,
10 Буду плакати: «Ахъ менѣ горе!»
Най слѣзы падуть на камень якій,
Хоть бы найтврдышій, поробягъ знаки.

Поти жъ я буду при тѣмъ камені,
Поки не спомнешъ о моимъ имени;
15 Поти жъ я буду терпѣти муку,
Поки не скажешъ: «Мавшь му руку!»

30.

(Вацл. изъ Олеська 450.)

Рають менѣ, шобы ся вѣнчати,
Шобъ дѣвочій станъ покидати:
Чи жъ вамъ моя неволя мила?
20 Ще 'мъ ся дѣвкою не находила.

Я дѣвкою пѣду, куда схочу,
И нічимъ ся не заклопочу,
А нй хлѣбомъ, а нй одежою,
А нй мужомъ, а нй детиною.

25 Я спѣваю, я собѣ гуляю,
Та о пѣчимъ и гадки не маю,
Я счастлива, во всѣмъ довѣльна,
Я весела, бо 'мъ ще вѣльна.

Бачу жь бо я, мой ровесницѣ
 Якъ имъ дуже помарнѣли лицѣ,
 Що ся квапили вѣнчати,
 Теперъ бы ради повертати.

5 Нехай тая замужь спѣшится,
 Та котрой личко морщится,
 Я молода, якъ ягода,
 Замужь мене еще шкода!

31.

Котра дѣвка, та нехай журится,
 10 Я счаслива, що 'мъ си молодиця,
 Мила жь менѣ така неволя,
 Коли моя такъ счаслива доля.

Нащо менѣ куды и ходити,
 Нащо менѣ и гулькѣвъ глядѣти,
 15 Не хочу вже счастя бѣльшого,
 Коли маю мужа доброго.

Маю їсти, маю що и пити,
 Маю и въ чѣмъ красно ходити,
 Коли мене мѣй мужь кохас,
 20 Той о моимъ счастью гадае.

Хоть я трохи на лицѣ змарнѣла,
 Таки я му завсѣди мила,
 А якъ стану дѣвкою марна,
 Не скаже мѣ нікто, же гарна.

23 Не гадаю ніколи вернути,
 Вамъ всѣмъ зычу въ тимъ станѣ бути;
 Тѣлько о тѣмъ, дѣвки, гадайте,
 Ляда кому не довѣряйте!

- Ты самъ видишь на мене противнѣ навѣты,
 Дозволь мене у себе вѣдъ ихъ злости скрыти.
 Серотою не буду, маю отца въ небѣ,
 Той ми самѣй на земли при всякой потребѣ.
 5 Суди, Боже, ворагамъ, нехай будутъ знати,
 Шо я жию пѣдъ крыломъ твоей благодати!

21.

(Вацл. изъ Олеська 354.)

- А що жъ бо я, а що жъ бо я кому завинила,
 За що жъ мене, за що жъ мене зла доля побила?
 Шо жъ я буду, що жъ я буду бѣдная чинити,
 10 Та кого я вѣрне люблю, съ тимъ менѣ не жити?
 Чи то въ свѣтѣ, чи то въ свѣтѣ, тѣлько я едная,
 Шо я така, що я така, за всѣхъ несчастная?
 Шо жъ я буду, и проч.
- Ходжу, нуджу по надѣ берегъ, тяженько валыхаю.
 15 На сву долю несчастную гѣрко нарѣкаю;
 Шо жъ я буду, и проч.
- Чи ты мене, чи ты мене, доле, вѣдступила,
 Чи 'мъ ся въ таку несчастливу годину вродила?
 Шо жъ я буду, и проч.
- 20 Та що жъ менѣ, та що жъ менѣ, по моей уродѣ,
 Коли вѣкъ мѣй, коли вѣкъ мѣй, въ такъ тяжкѣмъ заводѣ?
 Шо жъ я буду, и проч.
- Чи я дома, чи я дома, чи я на чужинѣ,
 Не знала я нѣгде добра, наветъ при родинѣ;
 25 Шо жъ я буду, и проч.
- И родина и чужина мене ся цурае,
 Тай въ несчастю и въ злой долѣ ратунку не дае,
 Шо жъ я буду, и проч.
- Всѣ пташата, всѣ звѣрята свою пару мають,
 30 Мене бѣдной и бездольной всѣ ся вѣдрѣкають;
 Шо жъ я буду, и проч.

Возьмѣтъ же ся быстрой рѣки, потопѣтъ мня въ собѣ,
 Якъ такъ маю жити въ свѣтѣ, лѣпше гнити въ гробѣ!
 Що жъ я буду, и проч.

Та хто жъ мене пожалуе, хто мня приголубить?
 8 Нема жъ мого миленького, що го сердце любить;
 Що жъ я буду, и проч.

Мати моя любезная, що ты учинила,
 Що 'сь мня таку бездольную на сей свѣтъ вродила?
 Що жъ я буду, и проч.

10 Породила 'сь мене, мати, дала 'сь сердце, волю,
 Недала 'сь ми изъ тимъ жити, безъ кого я болю!
 Що жъ я буду, и проч.

Лѣпше було, моя мати, мене утопити,
 Нѣжъ такую бездольную на сей свѣтъ пустити!
 15 Що жъ я буду, и проч.

Въ темнѣ лѣсу, въ темнѣ горы, мушу сторонити,
 Шо 'мъ любила, шо 'мъ кохала, а нема съ кимъ жити!
 Що жъ я буду, и проч.

Хоть я жию, хоть я жию, шо день умераю,
 20 Бо нѣколи счастливои години не маю!
 Що жъ я буду, и проч.

Хоть я въ свѣтѣ, хоть я въ свѣтѣ, буду умерати,
 Завше тоє, завше тоє, буду памятати!
 Що жъ я буду, и проч.

25 Бувай же ми вже здоровый, мѣй милый, мѣй любый!
 Ахъ знаю я, шо не хочешь ты моей загубы!
 Що жъ я буду, и проч.

Ахъ вы, неба милостиви, вы роки привдивѣ,
 Выдячи мня несчастную, будьте лютостивѣ!
 30 Що жъ я буду, и проч.

Ахъ позвольте, бы 'мъ на свѣтѣ съ тимъ счастливоє жила,
 Та кого я надъ све житѣ, надъ душу злюбила!
 Що жъ я буду, що жъ я буду бѣдная чинити,
 Та кого я вѣрне люблю, съ тимъ менѣ не жити!..

22.

«Мое серденько, чого вздыхаешь?
 Чомъ сердцю моему туги задаешь?
 Перестань тужити, розвеселися,
 Богъ ты потѣшитъ, та не смутися!» —

5 «Не перестану, буду плакати,
 Въ соляныхъ слезахъ очи купати;
 Чорнымъ есь окомъ принаду дала,
 Бѣленькимъ тѣломъ причаровала.

Принаду дала чорными очи,
 10 У день журюся, а не сплю въ ночи,
 Нема надъ тебе на цѣломъ краю,
 Тѣлько красоту твою кохаю.

Чи крышталево въ мыла 'сь ся водою,
 Всѣ дѣвки гасишь своею уродою:
 15 Уста румянѣ, якъ кровь зъ молокомъ,
 Сама прекрасна зъ веселымъ окомъ.

23.

(Вацл. изъ Олеска 357.)

Ахъ я бѣднѣй, ахъ я несчастливѣй,
 Шо я тебе, дѣвчинонько, вѣрне кохаю!
 Не могу жити въ свободѣ правдивѣй.

20 Бо о тобѣ, дѣвчинонько, завше думаю,
 Завше плачу, якъ небачу,
 Твой уроды прекраснѣй,
 Проклинаю, житѣ лаю,
 Ахъ я несчастнѣй!

25 Куда гляну, куда повернуся,
 Всюда туга, всюда жаль за мною,
 Ляжу спати, въ ночи пробуджуся,
 И все тужу, нуджу за тобою.

Въ день и ночи мои очи
 Слёзми заливаю,
 Съ той причины и години
 Спокою не маю.
 5 Твоя краса, твои чорні очи,
 Моей туги и журбы причина,
 Хоть мя нудить въ день и въ ночи,
 Однакъ кажу, ты 'сь моя единая,
 Пані того сердца моего,
 10 Котре вѣрне любить,
 Тебе любить, безъ тя тужить,
 И себе загубить.

24.

(Вацл. изъ Олесья 337.)

«Ой выйду я надъ рѣченьку, та й стану думати,
 Що я бѣдна, несчастлива, та й маю дѣяти?
 15 Нї я Бога прогнѣвала, жила 'мъ справедливе,
 Всякїй его укараня зносила терпливе!
 Счастьє менѣ ся не вело, бѣда бѣду гнала,
 А я була спокойна, докимъ не устала.
 Несчастьє ми докучило, що трудно зносити,
 20 Кого жь бо я вѣрне люблю, съ тимъ менѣ не жити.
 Не сама я тому вина, а нї моя мати,
 Вже такъ неба захоуѣли, ци доля—не знати;
 Мати менѣ дозволила, але и казала,
 Невѣрного полюбила 'сь, будешь жаловала.» —
 25 «На що, мила, має бути въ твоёмъ сердцю туга?
 Ахъ ты менѣ була мила, вже не буде друга!
 Ой не разъ я тебе просивъ, клявся предъ тобою:
 «Не журися, моя мила, будемо съ собою!»
 А ты 'сь менѣ не вѣрила, бо 'сь такъ сама хтѣла:
 30 Я вѣдѣхавъ въ дороженьку, ты 'сь ся заручила;
 Будь здорова, дѣвчинонько, счастлива тѣ доля!
 Я не буду твоимъ милымъ, ты не будешь моя!»

25.

(Вацл. изъ Олеська 318.)

«На мя злосливе чомъ поглядаешъ?
 До мене мало чомъ такъ гадаешъ?
 Що 'мъ ти удѣлавъ, чомъ мя проклинаешъ,
 Що 'сь учинила, чи памятаешъ?

5 Святю присягу, що передо мною,
 Що 'сь присягала бути завше мою;
 А теперъ на мя такъ поглядаешъ,
 Подобно ты мя вже не кохаешъ!

Шукай же собѣ, дѣвчино мила,
 10 Шобы ты любивъ, ты его любила:
 Але не знайдешъ, Бѣгъ ме, такого,
 Якъ я для тебе завше вѣрного.

Знайдешъ богатство, знайдешъ красоту,
 Але не збудешъ съ серця клопоту;
 15 Покинь ботатство, плюнь на красоту,
 Будешъ счаслива и безъ клопоту!

Гроши нікому счастья не дають,
 Красніи лица часто зраджають;
 Не хочу зъ грѣшми, а нї красной,
 20 Тѣлько для себе завше вѣрной.

Згубивъ же 'мъ серце, згубивъ е'мъ себе,
 Поверни менѣ, прошу я тебе,
 Поверни менѣ то, що не любишь,
 Бо якъ не вернешъ, то мя загубишь.

25 Згину жъ и марне на твою душу,
 Бо ся съ тобою розстати мушу,
 За мою щирѣсть жаль зоставила,
 Бодай ся мила така не снила!

Нехъ та пѣснь тобѣ припоминае
 30 Того, що тебе вѣрне кохае,
 Того самого, що 'сь не любила,
 Бувай здорова, дѣвчино мила!...» —

«Прошу, забудь о мнѣ, знайдешь ты въ свѣтѣ,
 Съ котрою будешь счасливе жити,
 Шо ты не могу чогось кохати,
 До мене жалю не треба мати.

5 Нудно на серцю, чогось вздыхаю,
 Либонь я еще когось кохаю,
 Ой знаю, знаю, кого кохаю,
 Только не знаю, съ кимъ жити маю.

Тяжко то разомъ помѣрковати,
 10 Который годенъ, щобъ го кохати,
 А я бы 'мъ рада того любити,
 Съ которымъ Господь позволить жити.

Маю я десять, що мня кохають,
 Котрого люблю, о тимъ не знаютъ:
 15 Я десять мужовъ не могу мати,
 Только одного треба кохати.

Пѣснь твою прійму, спѣвати буду,
 Шо 'сь мой пріятель, того не забуду,
 А коли и ты припомнишь мня собѣ,
 20 Вѣрь, шо 'мъ зычлива була завше тобѣ!»

 26.

Оставайтесь, бояри,
 Украинскій судари!
 Вѣдъ васъ їду, вѣдѣжджаю,
 На недолю нарѣкаю.

25 Що поїду, то вернуся,
 Заплакавши, оглянуса,
 Серце мое крѣвлю сплыло,
 Умирати лутше было.

Мати жь моя рѣдненькая
 30 Плаче по мнѣ, бѣдненькая,
 Сестриченька й вся родина:
 Оставайся, милая дружина!

Ахъ дружино, ахъ сусѣды,
 Причинѣтся моеї бѣды!
 Вѣдь васъ їду, вѣдь їжджаю,
 Пану Богу поручаю.

5 Боже, зъ неба високого,
 Глянь на мене молодого!
 Що ся стало, ты самъ знаешь,
 Вѣдь прїязни розлучаешь.

10 Братя жъ мои рѣдненькіи,
 Бувайте те жъ ми здоровїи!
 Хочъ я поїду и за Кракѣвъ,
 Всюда буду я еднакѣвъ.

27.

(Вацл. изъ Олеська 358.)

«Ахъ я несчастливый изъ моего роду,
 Всѣ ми дни смутніи, хотяи и въ погоду,
 15 Бо я бѣльше счастья на свѣтѣ не знаю,
 Шо я тя надъ житье и сили кохаю.» —
 «Перестань, любый, долѣ нарѣкати!
 Твоя рѣчь мене статечне кохати;
 Не поберемся, то не наша вина,
 20 Плачмо на вороги, бо то ихъ причина!
 Я ще несчастлившя, шо тебе кохаю,
 Ты о томъ не знаешь, але я то знаю;
 Не поберемся, то не наша вина,
 Плачмо на вороги, бо то ихъ причина!
 25 А коли не буду вже вѣддана тобѣ,
 Будешь читати той написъ на гробѣ:
 «Такъ ту лежить, що для тебе жила,
 Не злучила милѣсть, то злучить могила!»

28.

(Вацл. изъ Олеська 239.)

Хорошая дѣвчинонька до сердца пристала,
 Все ходячи понадъ воду, тяженько вздыхала:
 Менѣ бѣдному плачуть очи,
 Безъ престаня въ день и въ ночи,
 5 За дѣвчиною.

Чому жъ менѣ, дѣвчинонько, на серденьку нудно,
 Оченьками поглядаю, говорити трудно?
 Вороженьки поглядають,
 Палцями насъ вытыкають,
 10 Хотятъ судити.

Нехай судятъ, имъ на лихо, а намъ на здоровье!
 Намъ коханье на потѣху, имъ на безголовье!
 Лѣпше було ще кохати,
 Дѣвча къ собѣ пригортати,
 15 Котору люблю.

Люде менѣ розраджають, же посагу мало,
 А вже жъ менѣ тое дѣвча до сердца пристало!
 Посагъ, скарбы, все то фрашки,
 Люблю дѣвча, зъ Божой ласки,
 20 Чей я ю возьму!

29.

(Вацл. изъ Олеська 342.)

По що жъ я ходивъ на ту мураву,
 Де красне дѣвча мало забаву,
 Де зъ рѣзнихъ цвѣтѣвъ вѣнці сплетала,
 А чорнымъ окомъ всѣхъ чаровала?
 25 Думаю собѣ, приступлю къ нея...
 Не смѣю дѣткнутись ручки бѣлою:
 Цвѣты марнѣють предъ ей очами,
 Вѣтеръ конав подъ ей ногами.

Така причина несчастья мого,
Зводила мене, не знать для чого,
Нащо в'одъ весны она миг'б'йша,
Коли ей душа надъ сталь тверд'б'йша?

5 Продавъ я хату, кинувъ родину,
П'шовъ за нею, за ей дружину,
Н'б'мъ сонце зб'йшло, дары 'мъ ей носивъ,
А стежку мою сл'эзами росивъ.

П'ду въ край пустый, де плугъ не оре,
10 Буду плакати: «Ахъ мен' горе!»
Най сл'эзы падуть на кам'ень як'ий,
Хоть бы найтверд'шій, поробять знаки.

Поти жъ я буду при т'омъ камен'і,
Поки не спомнешъ о моимъ имени;
15 Поти жъ я буду терп'іти муку,
Поки не скажешъ: «Маешъ му руку!»

30.

(Вацл. изъ Олесяка 450.)

Ракотъ мен'ъ, шобы ся в'нчати,
Шобъ д'вочій станъ покидати:
Чи жъ вамъ моя неволя мила?
20 Ще 'мъ ся д'вкою не находила.

Я д'вкою п'ду, куда схочу,
И н'чимъ ся не заклопочу,
А н' хл'б'бомъ, а н' одежою,
А н' мужомъ, а н' детиною.

25 Я сп'ваю, я соб' гуляю,
Та о н'чимъ и гадки не маю,
Я счаслива, во вс'емъ дов'ольна,
Я весела, бо 'мъ ще в'ольна.

Бачу жь бо я, мой ровесницѣ
 Якъ имъ дуже помарнѣли лицѣ,
 Що ся квапили вѣнчати,
 Теперь бы ради повертати.

5 Нехай тая замужь спѣшится,
 Та которой личко морщится,
 Я молода, якъ ягода,
 Замужь мене еще шкода!

31.

Котра дѣвка, та нехай журится.
 10 Я счастлива, що 'мъ си молодиця,
 Мила жь менѣ така неволя,
 Коли моя такъ счастлива доля.

Нащо менѣ куды и ходити,
 Нащо менѣ и гулькѣвъ глядѣти,
 15 Не хочу вже счастья бѣльшого,
 Коли маю мужа доброго.

Маю ѣсти, маю що и пити,
 Маю и въ чѣмъ красно ходити,
 Коли мене мѣй мужь кожда,
 20 Той о моимъ счастью гадае.

Хоть я трохи на лицѣ змарнѣла,
 Таки я му завсѣди мила,
 А якъ стану дѣвкою марна,
 Не скаже мѣ нікто, же гарна.

25 Не гадаю ніколи вернути,
 Вамъ всѣмъ зычу въ тимъ станѣ бути;
 Тѣлько о тѣмъ, дѣвки, гадайте,
 Ляда кому не довѣряйте!

32.

(Вацл. изъ Олеська 285.)

Трудно на свѣтѣ, порадьте неба,
 Же вѣдъ кохана умерти треба!
 Трудно серце карати,
 Коли звыкло кохати;
 5 Кохати буду,
 И не забуду.

Мила дѣвчина припаду дала,
 Серце и душу вѣдъ мене взяла,
 Ой та змылуйся надо мною, Боже!
 10 И хто жь мене споможе?
 Дай въ парѣ жити,
 И тебе хвалити.

Чорній очи, румяніи уста,
 Вдячная мова, рученька якъ хуста,
 15 Не жаль спомянуги,
 И окомъ глянути
 На такую красну,
 На такую вдячну.

Ей умилосярдися, дѣвчино хороша,
 20 Най же я жалю въ серцю не нощу!
 Та скажи, ци будешь моя;
 Если тека ласка твоя,
 Най не плачуть очи,
 Якъ въ день, такъ и въ ночи!

33.

(Вацл. изъ Олеська 340.)

Вымовити менѣ трудно,
 Шо тя люблю, серцю нудно;
 25 Шо тя люблю, надъ свою душу,
 Самъ тобѣ правду сказати мушу.

Я за тебе жытьє трачу, ты не знаешь,
 А ты мене цы не любишь, цы не добаешь;
 Я за тебе жытьє трачу, ахъ менѣ горе!
 Пóду утоплюся въ Чорное море.

8 Бóйся Бога, глянь на мене оченьками,
 Розвесели сердце мое розмовами,
 Дай мому серцю мѣсце у себе,
 И мене такъ люби, якъ я тебе!

10 Не задавай серцю туги, дѣвчинонько,
 Не допускай умерати, голубонько,
 Подай рученьку, най бачуть люде,
 Шо наша милость вѣчная буде!

А коли жь то той часъ буде, нехай знаю,
 И на вѣки щирость мою памятаю,
 15 Дай намъ, Боже, вѣкъ счастливый,
 Всѣ просимъ тебе, многомилостивый!

34.

«Зрадливое закоханьє треба понехати,
 Шо серденьку було миле, мушу покидати.

Дѣвчинонько, мое сердце, вже ты оставляю,
 20 Бѣге тѣло, чорный очи, Богу поручаю.

Же часъ мавъ е'мъ, и загубивъ, що хтѣвъ е'мъ, доставъ е'мъ,
 Якъ билина въ чистомъ полю теперка оставъ е'мъ.

Ахъ серденьку моему тяженько и нудно,
 Черезъ тїя вороженьки розмовляти трудно.» —

25 «Ахъ мой любый, мой миленькій, чому 'сь такъ смутненькій?
 Чомъ не скажешь слова къ менѣ, мой друже миленькій?» —

«Трудно жь менѣ, сердце мое, съ тобой розмовляти,
 Ой дивлятся вороженьки, та будутъ брехати.

Сама видишь, сердце мое, що щире кохаю,
 30 Прихилившись до тебе, рученьку стискаю.

«Яжко, нудно, серце мое, съ тобой ся розстати,
Вони хочуть, серце мое, шобъ, ты понехати.» —

«Посѣяла 'мъ макъ дробненькій, та вродився ленъ,
Очутися, мѡй миленькій, хоть за третій день!»

35.

8 Нема жъ милого, жаль душу стискае,
Серце милого завше споминае;
Нема жъ милого, нема жъ мого друга,
Ахъ я несчасна, трапить мене туга!

Нема жъ милого, позостали туги,
10 Мильшій надъ нѣго вже не буде другій;
Бо я его вѣрне люблю, и любити буду,
До самой смерти его не забуду.

Нема жъ милого, якъ тяженько жити!
Нема жъ и не буде, съ кимъ ся забавити!
15 Уже жъ я вѡдъ жалю выплачу си очи,
Не збуду туги нї въ день, нї въ ночи.

Може жъ я бѣдна вже даремне плачу,
Може жъ я его бѡльше не зобачу;
Дай же му, Боже, здоровля и счастья!
20 Борони его вѡдъ всего несчастья!

Солодкї най му будуть всѣ години,
Бо вѡнъ мѡй милый, бо вѡнъ мѡй единый!
А хто причина розстаня нашего,
Най мой слѣзы упадуть на нѣго!

36.

(Вацл. изъ Олеська 348.)

Доле жь моя, доле, доле несчастлива,
 Ой нема дѣвчины, шо мня полюбила!
 Нащо 'сьте мня, неба, такъ тяжко скарали,
 Шо 'сьте ми ся зъ нею любити не дали?

5 Любили 'сьмо ся, були 'сьмо зычливй,
 Теперь безъ себе жіємъ несчастливй;
 Ахъ буду до смерти за тобой тужити,
 Буду слозоньками слѣды твои мыти!

Може си гадаешь, шо не люблю тебе?
 10 Черезъ твою милость самъ загублю себе;
 Скажуть тобѣ люде, шо 'мъ ти бувъ зычливый,
 А теперь безъ тебе жію несчастливый.

Несчастлива годинонька, шо мы ся пѣзнали,
 Будемо до смерти єю памятали;
 15 Ахъ буду, серденько, за тобой тужити,
 Бѣльше ся на свѣтѣ не буду любити!

Туго жь моя, туго, коли конецъ тобѣ?
 Не разъ я заплачу и гадаю собѣ:
 Хоть зъ нашой недолей тѣшатся вороги,
 20 Колись тимъ ворогамъ не стане дороги!

Хоть не поберемся, то не наша вина,
 Плачемо на вороги, бо то ихъ причина!
 Серце мое буде за тобой тужити,
 Треба буде за тобою въ грѣбъ ся положити.

37.

25 Смутна доля смутной хвилй, для якой причины,
 Въ день и въ ночи плачуть очи для любой дѣвчины!
 Безпрестанно сердце въ тузѣ о томъ смоминае,
 Вѣкъ теряти — а вмерати, способу не мае.

Безъ твоего презначеня надаремна туга,
Сама даешъ, выбераешъ, ахъ, нелюба друга!

Дай ми, Боже, въ серци моемъ тугу понехати,
Эъ другомъ милымъ и зычливымъ вѣкъ сей коротати!

Пресвятая воля твоя надо мною буде,
Тебе взяти въ передъ святый, а на потѣмъ люде.

Я на твою святу волю усе поручаю,
Тобѣ пою пѣснь въ покою, тебе величаю.

38.

(Вацл. изъ Олеська 296.)

- Нудла жъ менѣ чужина,
10 Годомъ стане година;
 Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
 Стоитъ мила предъ очи.
- Чи лягаю, чи встаю,
 Все я о нѣй гадаю;
15 Бо 'мъ якъ въ день, такъ въ ночи,
 Стоитъ мила предъ очи.
- А нѣ їсти, нѣ пити,
 Не знаю, що чинити,
 Бо 'мъ якъ въ день, такъ въ ночи,
20 Стоитъ мила предъ очи.
- Тужу, тужу, журюся,
 Де е люба Маруся?
 Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
 Стоитъ мила предъ очи.
- 25 Хотяй красныхъ е сила,
 Но мнѣ жадна не мила;
 Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
 Стоитъ мила предъ очи.
- Только тое серденько,
30 Шо го люблю вѣрненько;
 Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
 Стоитъ мила предъ очи.

Хоть ся друга трафляе,
Серцю мому не стае;
Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
Стоить мила предъ очи.

8 Рають менѣ другую,
А я того не чую;
Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
Стоить мила предъ очи.

Ахъ ненько жь моя, ненько,
10 Болить мене серденько!
Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
Стоить мила предъ очи.

Болить мене и душа,
Бо дѣвчина хороша;
15 Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
Стоить мила предъ очи.

* * *

Черезъ гору стеженька,
Нема жь мого серденька;
Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
20 Стоить милый предъ очи.

Прійдь, прійдь, мой любый,
Спомни собѣ на шлюбы!
Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
Стоить милый предъ очи.

25 Кличу его, не чую,
Най си зъ Богомъ ночую;
Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
Стоить милый предъ очи.

И я жь сама не знаю,
30 Та пріятель пытаю;
Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,
Стоить милый предъ очи.

Пріѣдь, пріѣдь раненько,

Прійму тебе миленько!

Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,

Стоить милый предъ очи.

5 Обнимлю ты за шею,

Въ личко ты поцѣлюю;

Бо ми якъ въ день, такъ въ ночи,

Стоить милый предъ очи.

39.

(Вацл. изъ Олеська 329.)

Сонце грѣе, вѣтеръ вѣе,

10 А дѣвчина зъ жалю мѣе,

Знати, знати по томъ личку,

Шо тужила цѣлу нѣчку.

Милый поѣхавъ въ дорогу,

Безъ него жити не могу;

15 Плачьте, плачьте, сиві очи,

Слозы лѣйте въ день и въ ночи!

Може въ далекой краинѣ

Милый забуде о мѣѣ,

И для красной иншой дѣзы,

20 Не буде мѣѣ зычливый.

Може въ инной якій влости

Згасне огонь той милости,

И за щирю любовь мою,

Вѣдплатится зневагою.

25 Якъ пріѣде, утѣшуся,

Обійму го, притуюся,

Перестануть мои очи

Слозы лѣяти въ день и въ ночи.

Най для него марне згину,

30 Шобъ хоть остатню годину

Невдячнику вѣсть вчинила,

Шо 'мъ сердечне го любила!

40.

(Вацл. изъ Олеська 378.)

Доле жь моя несчастная, що ты вырбляешь?
Дала 'сь на часъ по́знатися, теперь розлучаешы!

Така воля и выроби зъ высокого неба,
Хоть ты люблю, мое сердце, выгъжджати треба.

5 Ахъ я бѣднѣй, несчастливѣй, тяжко нарѣкаю,
Шо съ тобою жить не могу, хоть вѣрне кохаю.

Пѣднесу я очи въ гору и зѣтхну до неба:
Доле жь моя несчастная, розстатися треба!

Преси Бога, дѣвчинонько, и я его молю,
10 Шобы намъ давъ въ парѣ жити счастливую долю!

Нехай же намъ та розлука та не чинить смутку!
Богъ ласкавѣй нашу милѣсть приведе до скутку.

Прощай, прощай, любя моя, прійшовъ часъ ростаня;
Будь здорова, ховай память вѣрного коханя!

15 Хоть я теперь водгъжджаю, не зважай ты того!
Я ты люблю, и такъ буду, поки жита мого.

Ой буду жь я безъ престанку Богу ся молити,
Чей ми Господь дастъ съ тобою хутко ся выдѣти!

41.

Доле жь моя несчастлива, що ты вырбляешь?
20 Єднымъ счастья додаваешь, другимъ водберашы!

Боже зъ неба высокого, пожалъ же ся, прошу,
Нехай же я несчастливѣй жалю не поношу!

Жадного 'мъ такъ не любила, хоть ихъ було сила;
Ахъ Бодай же я и тебе була не любила!

Бо я тебе полюбала, ты любішь іншую:
Шобъ ты тужывъ такъ за мною, якъ я за тобою!

Встаю рано вздыхаючи, говорю зъ росою:
«Чи тужышь ты такъ за мною, якъ я за тобою?» —

5 Скрыплюць, скрыплюць воротонька, не могу заперти:
Кого люблю, не забуду до самой смерці.

Не разъ станеш на той землі, де мая могила,
Подумаеш и споманеш, кого я любыла.

А я буду передъ Богомъ на тебе плакати,
10 Шо я съ твои прычыны мушу умерати.

42.

Я сирота блукаюся, родины не маю,
На чужинѣ пробуваю, и вѣкъ свѣй теряю.

Олень лѣсный, бѣгунъ быстрый, а людей боится,
Такъ чововѣкъ на чужинѣ, хочъ мудрый, смирится.

15 Хотяй добре все умѣе, въ чужинѣ застае,
Не смѣе ся вѣдозвати, родины не мае.

Летѣвъ орелъ по надъ море, пѣренько ронивши:
А хто жъ тебе приголубить, сирото наймилий?

Ой якъ орелъ по надъ поле повѣтремъ носится,
20 Такъ сирота на чужинѣ съ плачомъ веселится.

А якъ тяжко каменеву по водѣ плавати,
Такъ сиротѣ на чужинѣ горе пробувати.

Ой якъ выйде сиротонько, межѣ люде стане:
Усѣ люде весели, ему серце вяне.

25 Измилился ты, мой Боже, до тебе волаю:
Я въ чужинѣ пробуваю, родины не маю.

Знаешъ, Боже, мою долю, рачъ мя ратовати:
На чужинѣ безъ родины не дай загигати!

43.

«Чи то зъ неба така воля,
 Чи несчасна моя доля,
 Що я жию якъ въ пустынѣ,
 Лѣта трачу безъ дружины!

5 Лѣта жь мои молодіи,
 Чомъ вы таки несчасніи?
 Хто мя любить, и я его,
 Хто ми милый, нема того!» —

 «Нащо жь ты мене кохаєшь?
 10 Що за користь съ того маєшь?
 Я бы 'мъ ты рада кохати,
 Трудно сердцю розказати.»

 «Не моя жь то въ томъ причина,
 Несчасная доля винна,
 15 Шо мя въ той день не створила,
 Шобъ на вѣки ты служила.

 Сотворила молодого,
 Въ очахъ твоихъ не красного,
 Бо не дала счастья, долі,
 20 Будь же панѣвъ своей волі!

 Будь здорова, пані моя,
 Коли така воля твоя!
 Спомни мене въ каждой добѣ,
 Що 'мъ бувъ вѣрний слуга тобѣ!»

44.

(Вацл. изъ Огеська 305.)

25 Поѣхавъ милый, зоставивъ туги,
 Милый надъ него вже не буде другий!
 Нема жь и не буде, ахъ, якъ тяжко жити!
 Нема жь и не буде, до кого ходити!

Засли жь му, Боже, здррова и счастья,
 Борони его вѣдъ всего несчастья!
 Солодки най му будутъ всѣ години!
 Я его люблю, бо вѣнъ мѣй единый.

5 Подай вѣсть, милый, хотъ черезъ пташину:
 Потѣшь ты мене смутную дѣвчину!
 Бо я все плачу, плачу ѿ нарекаю,
 Що я вѣдъ тебе листоньковъ не маю.

Высхну вѣдъ жалю и выплачу очи,
 10 Не збуду туги а нѣ въ день, нѣ въ ночи:
 Я о немъ мышлю и не забуду,
 Бо я его люблю и любити буду.

Може я бѣдна надаремне плачу,
 Може я милого бѣльше не зобачу;
 15 Кобы я его хотъ разъ оглянула,
 Шобы я трохи зъ жалю охмонула.

Може мѣй мильнѣ въ далекѣй дорсѣ,
 Забувъ о менѣ, своей небозѣ;
 Нехай нѣ жалю, нѣ смутку не збуде,
 20 Кому бувъ вѣрный, якъ теперъ забуде!

Може въ молодыхъ дѣвчатъ громадѣ,
 Може помыслить о якѣй зрадѣ:
 Най вѣнъ любить, а его жадная,
 Най го та зрадитъ, що му наймильшая!

25 Кто бувъ причина несчастья моего,
 Бодай мѣ слѣзы упали на него,
 Коли мя зрадивъ, то я его лаю:
 Най смутокъ терпигъ, якъ я теперъ маю!

Стиснувъ жаль сердце и душу мою,
 30 Стратила 'мъ люблю дружину свою.
 Кто ты подмовивъ для кого иного?
 Ты 'сь мя покинувъ, а послухавъ его.

Охъ той счастливый, хто ся не кохае,
 Бо жалю, смутку на серцю не мае;
 Ахъ бѣда тому, хто кого любить,
 Не тѣлько здравье, и житье загубить

45.

(Вацл. изъ Олеська 316.)

5 Будь здорова моя любя!
 Твоя краса — моя згуба,
 Ты съ мое сердце зранила,
 Ты съ менѣ надъ весь свѣтъ мила.

10 Хоть я поду межи други,
 Не збуду я съ сердца туги,
 Бо я тя вѣрне кохаю,
 Та все о тобѣ гадаю.

Не зъ нашон то причины,
 Гѣркій мон дни, годины;
 15 Коли я тебе не бачу,
 То все тужу, то все плачу.

Якъ обачу любыхъ двое,
 А обое счастливое,
 Слезами ся заливаю,
 20 Шо я доленьки не маю.

Доле жъ моя несчастная!
 Коли жъ будешь зычливая?
 Коли жъ прійде той часъ любый.
 Що насъ звяжутъ вѣрний шлюбы?

25 Нема счастья, нема долі;
 Треба жити, якъ въ неволѣ;
 Нехай же миленька знае,
 Шо вѣрного любка мае!

Ци то, Боже, съ твоей руки
 Теперь зношу такий муки:
 Вѣдъ вечера ажъ до ранку,
 Терпѣть мушу безъ престанку?

46.

(Вацл изъ Олеська 340.)

8 За рѣчкою за быстрою
 Пѣзнавъ я ся зъ дѣвчиною,
 Що жъ ми съ того, шо ю знаю,
 Коли зъ нею не буваю?

10 Мае жъ она вороженьки,
 Заступають дороженьки,
 Шобы до ней не ходити,
 Шобы еи не любити.

Ой дѣвчино дорогая,
 Чого ходишь такъ смутная?
 13 Чого плачешь, нарѣкаешь,
 Чи ты кого не кохаешь?

Скажи менѣ по щирости,
 Хто причина той жалости?
 Ахъ я скажу щире Богу,
 20 Що безъ тебе жить не могу.

Бо якъ умру черезъ тебе,
 Загублю душу и себе,
 Ахъ, дѣвчино, не чинь того!
 Люби мене, не иншого!

47.

(Вацл. изъ Олеська 250.)

«Лѣтавъ орелъ по надъ море: «Подай, море, пити!»
Тяжко менѣ сиротонцѣ на чужинѣ жити!

Козацькая Недослава Козацька столиця:
«Кого люблю, а не озьму, не буду женився!»

«Пусти жь мене, моя мати, въ поле погуляти,
А чей ми Богъ допоможе сокола спѣймати.

Спѣймала жь я соколонька, спѣймала й другого,
Шо притюлю до серденька, а ще не такого.

Ой гаю жь мѣй, гаю, сухій, не зеленый:
10 Держить, ненько, за рученьку хлопець, та не чемпый!

Ой гаю жь мѣй, гаю, красный, зелененькій:
Коли озьме за рученьку дячокъ молоденькій?»

48.

(Вацл. изъ Олеська 270.)

«А я тебе прошу, мила,
Шобы `сь ты мня та й любила:
15 Бо я тебе вѣрне люблю,
• Якъ не возьму, шо ся згублю!» —

«Водчепися, напаснику,
Маешъ ты дѣвчатъ безъ лику,
Котру бачишь, тую любишь,
20 Не я тебе, самъ ся згубишь!» —

«Не псуй, дѣвча, счастья мого!
 Бо що жь тобѣ прійде съ того?
 Хоть нелюбий, треба жити,
 Хоть не милый, тра терпѣти.» —

5 «Надаремно мене нудишь;
 Розумѣешь, що мня здурить;
 Не такихъ я мудрыхъ знала,
 Предцѣ ся звести не дала.» —

«Ты красото, ты богинѣ!
 10 Скажи щирю правду менѣ!
 Хоть бы 'мъ грошѣ мавъ страдати,
 Но тебе хочу дѣстати.» —

«Баламуте всего свѣта,
 Позбавивъ бы 'сь мене вѣка;
 15 Хочешь мене роскохати,
 Потому зъ мене ся смѣяти!» —

«Хоть я пѣду межи други,
 Не позбуду съ серця туги;
 Хоть бы 'мъ тя радѣ не кохати,
 20 Трудно серцю розказати!

—
 49.

(Вацл. изъ Олеська 310.)

Боже, зъ неба високого!
 Глянь на мене молодого!
 Дай ми долю, тебе прошу,
 Дай ми дѣвчину хорошу!

25 Зѣйшовъ мѣсяць, а не грѣе,
 До дѣвчины серце мѣе;
 Зѣйшовъ мѣсяць изъ полудня,
 Котру люблю, то облудна.

За водою за быстрою,
 Пізнавъ я ся зъ дѣвчиною;
 Надъ рѣчкою зъ береженька
 Пригортала до серденька.

8 «Ты, дѣвчино, житє мое,
 Шо я виненъ ти такое?
 Шо за корысть съ того маєшь,
 Шо невѣрне мня кохаєшь?»

«Чоловѣче, бѣй ся Бога!
 10 Бо я дѣвчина убога;
 Не кохайся ты зо мною,
 Не поправишь долю свою!

Баламуте сего свѣта!
 Баламутишь мой лѣта:
 15 Хочешъ мене роскохати,
 А по тому перестати.

Свѣтъ великій, шукай собѣ,
 Котра буде до сподобы,
 Котра має много грошій,
 20 Чорній очи, станъ хорошій!

Въ мене нї грошій, нї вѣна,
 Тѣлько 'мъ хороша дѣвчина!»

50.

(Вацл. изъ Олеська 341.)

Звѣздивъ коника, звѣздивъ другого:
 «Скажи, сердце, правду, чи буде що съ того?
 23 Чи буде що съ того, ой чи нѣ,
 Не вляи серденька у менѣ!» —

«Я тобѣ казала и твоему роду,
Шобы не було изъ нами заводу,
Бо тобѣ не кажуть ходити,
А менѣ тебе любити.

5 Я тобѣ казала и твоему роду,
Шобы намъ не було за посагъ розводу:
Въ мене посагу не буде,
Бо возьмутъ мене й такъ люде.» —

«Присягаю Богу и вѣрне до неба,
10 Шо менѣ посагу по тобѣ не треба,
Ты въ мене посагъ самая,
Якъ на небѣ зоря ясная.» —

«Ой ты теперь кажешь, що «Зоронька ясна»,
А по тому скажешь: «Доленько несчастна!»
15 Хоть не ты скажешь, то мати:
«Було убогой не брати!» —

«Нащо менѣ мати мае споминати,
Коли я тя люблю и хочу тя взяти?
Чи жь я тя любити не любивъ,
20 Коли менѣ тебе Богъ судивъ?» —

«Молодой молодче, яка твоя мова?
Нащо тѣ посагу, коли я здорова;
А борони, Боже, недуги,
Будешь позирати на другй.» —

25 «Шобы 'мъ не доѣхавъ до дому счасливе,
Коли я не кажу усе справедливе;
Скарай мене, Боже, на душй,
Коли я помышляю о иншій!

Скарай мене, Боже, й на тѣлѣ,
30 Коли я помышлю въ томъ дѣлѣ!
Скари мене, Боже, на гладкѣй дорозѣ,
Мавъ бы 'мъ подумати о другѣй небозѣ!»

51.

- «Ой у саду вишня, а за садомъ дѣв:
 Любивъ я дѣвчину не лѣто, не дѣв,
 Любивъ я ей три лѣтъ,
 Теперъ погибаю самъ въ свѣтъ.
 5 А на дворѣ хмурно, ажъ ся невиденько:
 Охъ выйди, дѣвчино, охъ выйди, серденько,
 Ахъ выйди, выйди, розмово,
 Та промовъ до мене хоть слово!» —
 «Ой вышла бы я, та не маю роду,
 10 Та й щобы не було та й зъ нами заводу:
 У мене посагъ не буде,
 Возьмутъ мене й такъ люде.» —
 «Дѣвчино, дѣвчино, не кажи жъ ми того!
 Я тобѣ за посагъ не кажу нічого!
 15 Ты у мене посагъ самаю,
 Якъ на небѣ зоря ясная.» —
 «Теперъ менѣ кажешъ: «Зоре ясненькая!»
 А по тому скажешъ: «Доле нещасная!»
 А хоть не ты, то мати:
 20 «Лѣпше було бѣду не брати!» —
 «Скари мене, Боже, зъ високого неба,
 Якъ менѣ зъ тобою посагу треба!
 Скари мене, Боже, на души,
 Якъ я ся подивлю на другя!» —
 25 «Ой якъ станешъ на шлюбнѣмъ коверцѣ,
 То пѣде все на бѣкъ, що було на серцѣ:
 Звяжуть намъ руки студою, —
 Будемо жити зъ собою.»

52.

- Ей иду 2, пѣдъ окенко схилюся,
 30 Ей ввиджу 2, що робить моя Гануся.
 Моя Гануся 2, зъ иншимъ розмавляє,
 Мое сердейко 2, якъ ножикомъ покрыває.
 Тебѣ дорога 2, а менѣ поперечна,
 Ты менѣ не любий 2, а тобѣ не сердечна.

53.

- Въ зеленой гаинѣ, при низькой долині,
 Козакъ грае и співає о любой дівчині:
 «Ганулько, дівонько, красна голубонько!
 Взяла 'сь менѣ душу й тѣло, люби жь мня, серденько!
 5 Взяла 'сь менѣ тѣло, що ты полюбило,
 И до свого та й серденька милого тулило.
 Взяла 'сь менѣ душу, сказати тѣ мушу,
 Шо якъ тебе не зобачу, свое серце сушу.
 Чи я походжаю, чи встаю, лягаю,
 10 Ахъ за тобовъ, сердце мое, тяженько вздыхаю.
 Вѣтеръ повѣває, листъ зъ дуба спадає:
 Тяжко безъ тя, моя мила, серденько ся має.
 Вѣтеръ повѣває, дубъ ся погинає:
 Я несчастный, ахъ не знаю, де ся забавляє.
 15 Кобы я мавъ крыла до своего тѣла,
 Полетѣвъ бы 'мъ, шукаючи, де є моя мила.
 Покину я хату и рідную мати,
 А самъ поду въ лѣсы, горы милою шукати.
 Въ полю кирниченька, зелена травонька:
 20 Побѣжу я, шукаючи, де моя миленька?
 Якъ я ю зобачу, зъ радости заплачу,
 Буду туливъ до серденька, вже більше не втрачу.
 День оповѣдає, нѣчка потвѣрждає,
 Та нехай той изъ тымъ жіє, хто ся въ комъ кохає!

54.

(Вацл. изъ Олеська 303.)

- 25 А хто хоче Гандзю знати,
 Прошу мене запытати:
 Я вамъ скажу правду щирю,
 Тѣлько прошу, дайте вѣру!
 Така красна, яко рожа,
 30 Якъ тополя, така гожа,
 А въ румяно така сила,
 Шо всѣ цвѣты погасила.

Зубы, яко перла чисти,
 Цыццй твердй и паристй,
 А все тѣло, якъ день бѣле,
 Куда глянешь, всюда миле.

5 Тамто Гандзя, тамто зухъ,
 Тамто писѣ, якъ пампукъ,
 Тамто бровы, тамто очи,
 Цѣлуй, цѣлуй, ще ся хоче!

Якъ я Гандзю не обачу,
 10 То я тужу, то я плачу:
 Скоро Гандзя на мня гляне,
 То вся туга перестане.

Якъ я зъ Гандзею зойдуся,
 Тогда жъ то я утѣшуся;
 15 Тамто бровы, тамто очи,
 Цѣлуй, цѣлуй, ще ся хоче!

Ой най ся богачъ не хвалить,
 Шо мене Гандзй позбавить:
 Не возьме ми жадна сила,
 20 Бо ми Гандзя, Бѣгме, мила!

55.

(Вацл. изъ Олеська 430.)

«Кобы менѣ зъ ранку
 Горѣлочкы въ збанку,
 И тютюну люлька,
 Дѣвчина Ганулька!»
 25 Горѣлочку пивъ бы 'мъ,
 Тютюнець куривъ бы 'мъ,
 Дѣвчину Ганульку
 До себе туливъ бы 'мъ! —

«Кобы менѣ зъ ранку
 30 Кавы филижанку,
 Сухарця до того,
 Хлопця молодого»

Кавоньку бы 'мъ пила,
 Сухарець бы 'мъ ѣла,
 Хлопця молодого
 До себе гулила!»

56.

(Вацл. нвѣ Олеська 404.)

5 Якъ я була молода,
 Була въ мене урода,
 А теперъ я уроду
 И въ зеркалѣ не знайду.

Гей, гей, докучило бровоньками моргати,
 10 Ахъ, ахъ, дай же, Боже, того мужа дождати!
 Пѣду фарбы накуплю,
 Лице собѣ побѣлю,
 Чи не знайду такого,
 Шо полюбить мня много.

15 Гей, гей, докучило бровоньками моргати,
 Ахъ, ахъ, дай же, Боже, того мужа дождати!
 Припну фартухъ дорогій,
 Золотіи береги,
 А сребная середина:

20 Чи не красна я дѣвчина?
 Гей, гей, докучило бровоньками моргати,
 Ахъ, ахъ, дай же, Боже, того мужа дождати!
 Возьму шубу зъ аксамиту,
 Соболями пѣдшту,
 25 Золотіи галоны,
 А сребніи запоны.

Гей, гей, докучило бровоньками моргати,
 Ахъ, ахъ, дай же, Боже, того мужа дождати!!
 Чоббточки съ сафіяну,
 30 За сѣмъ золотыхъ достану,
 И выкрешу голубця,
 Чи не зваблю молодця.

Гей, гей, докучило бровоньками моргати,
 Ахъ, ахъ, дай же, Боже, того мужа дождати! 7

О П Е Ч А Т К И

1-й Части.

Напечатано:

Читайте:

Стран.	Строка.		
5	15	сверху: 1734	1834
9	12	6	7
12	19	7	8
15	1	9	10
—	29	10	11
18	23	1596	1796
35	8	9	29
43	5	Бдай	Бодай
—	7	бода	Бодай
—	8	униачтко	унучатко
45	4	постѡль	постѣль
51	5	размовѣ	розмовѣ
56	4	сверху спѣвонка	спѣванка
57	3	такъ	таку
—	16	Вточивъ	Втопивъ
61	5	побоецъ	побоець
68	12	бондарѡвну	бондарѡвно
75	7	свѣтъ	свѣсть
90	24	вылопила	выхопила
99	16	на	не
104	19	затхнувши	зѡтхнувши
110	1	45	22
—	25	43	23
111	13	23	24 до конца испр. цифры.
121	20	Самъ	Тамъ
123	3	длюба	длюба
128	18	хоть въ чужинѣ нѣ дому	хоть и въ чужѡмъ дому
132	28	Вѡда	Вѡдъ
134	2 и 4	Сковидѡвскѡ	Сновидѡвскѡ
135	4	чорненькѡи	чорненькѡи очи
142	4	на	за
145	22	та й подивила	та й ся подивила
151	4	йверъ	гверъ
152	6	хлоцѡ	хлоцѡ
160	10	Байчуку	Бѡйчуку

II

Стран.	Строка.		
—	17	чорнй	горнй
—	18	до хаточки черезъ доконце	въ хату чрезъ воъно
162	4	вляницѣ	Вышницѣ
163	5	съ	е
183	26	высчсховала	высчсховзлася
186	9	въ огню	огню
187	13	дукаемъ	дунаемъ
189	28	обохъ	обохъ
195	31	пане	паде
201	6	Та	Ты
—	24	збавлютъ	позбавлютъ
218	8	насъня въ стернику	пасѣка въ стебнику
223	6	Чернѣвчяхъ	Чернѣвчяхъ
—	24	петрушку	фасольку
229	11	жовкововъ	шовкововъ
132	23	межь	мешъ
243	32	сыру	сыру
255	12	зривае	врывае
266	7	серій	сырой
267	30	туту	тоту
291	21	цувае	бувае
296	15	не	сонце
297	14	посконали	не сконали
304	28	бо мще, съ олоденькйй	бо ще 'съ молоденькйй
307	3	парекрою	перекрою
—	18	горшковн	горшковн
319	19	на	за
320	2	струны	строить
321	14	Ажъ допоки	Допоки
323	5	тебе	тобѣ
324	1	перевислаа	перекислаа
325	25	трочки	ножки
336	24	воъм	воъмн
357	17	бозъ	безъ
—	31	журю	журюся
372	15	бо 'мъ	бо ми
—	19	бо 'мъ	бо ми
386	31	руманю	руманцѣ